

Sumariusz Metryki Koronnej
Księga wpisów MK 185
z Archiwum Głównego Akta Dawnych

Opracował Wojciech Krawczuk

Praca naukowa finansowana w ramach programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego pod nazwą „Narodowy Program Rozwoju Humanistyki” w latach 2014 - 2018

Wykaz skrótów

AGAD – Archiwum Główne Akt Dawnych

Boniecki – A. Boniecki, *Herbarz polski*, T. I-XVI, Warszawa 1899-1913

Kułakows'kyj – Petro Kułakows'kyj, *Czernihowo–siwerszczyna u składzi Reczi Pospolitoj*, (1618-1648), Kijów 2006

LWlkKuj1659 – Lustracja Województw Wielkopolskich i Kujawskich 1659-1665, Cz. I, wyd. C. Ohryzko-Włodarska, Wrocław 1978, cz. II, wyd. Z. Górski, J. Pakulski, A. Tomczak, Toruń 1996

LWRusk – *Lustracja województwa ruskiego, 1661-1665*, cz. 1-3, ed. K. Arłamowski, E. Arłamowska, W. Kaput, Wrocław 1970-1976

MK – Metryka Koronna

Niesiecki – K. Niesiecki, *Herbarz polski*, T. I-X, wyd. J. N. Bobrowicz, Lipsk 1839-1846

PSB – *Polski Słownik Biograficzny*, tom I i nast., Kraków od 1935

SGKP – *Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, t. I – XV, Warszawa 1880-1914, pod red. F. Sulimirskiego, F. Chlebowskiego, W. Walewskiego et. al.

SMK – *Sumariusz Metryki Koronnej*, T. I i nast., ed. W. Krawczuk, K. Chłapowski, Kraków 199 i nast.

U – *Urzędnicy dawnej Rzeczypospolitej XII-XVIII wieku. Spisy*, T. I i następne, Wrocław-Kórnik od 1985, pod red. A. Gąsiorowskiego

VC – *Volumina Constitutionum*, t. I i nast., wyd. W. Uruszczak, S. Grodziski, I. Dwornicka et al., Warszawa od 1996

VL – *Volumina Legum*, t. I-X, wyd. J. Ohryzko, Z. Kaczmarczyk, St. Petersburg 1859

Uwagi: Numer pierwszy odnosi się do księgi, natomiast drugi, po ukośniku, do całego zbioru dokumentów Władysława IV zapisanych w Metryce Koronnej

k. 1b.

Informacja w jęz. łac., iż jest to Księga Metryki Koronnej relacji podkanclerzego Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego, starosty bydgoskiego, lubaczowskiego, lubomelskiego, adzelskiego, ryckiego, z lat 1638 – 1642.

1/2269

bez miejsca i daty

k. 1

Formuła przysięgi metrykanta koronnego Wojciecha [Kadziłłowskiego]¹.

jęz. łac.

¹ Zob. W. Krawczuk, *Metrykanci koronni. Rozwój registratury centralnej od XVI do XVIII wieku*. Kraków 2002, s. 129 – 130.

2/2270

Warszawa, 22 marca 1638

k. 1 – 2

Król Władysław IV nadaje Krzysztofowi z Tenczyna Ossolińskiemu, kasztelanowi wojnickiemu, urząd wojewody sandomierskiego. Ossoliński zasłużył się na sejmach, bronił ojczyzny przez zagrożeniem osmańskim. W uznaniu zasług został najpierw podkomorzym sandomierskim, potem kasztelanem sądeckim, a niedawno kasztelanem wojnickim. Zajmuje miejsce po bracie, Jerzym Ossolińskim, który uzyskał właśnie urząd podkanclerzego koronnego¹.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Wojciecha Gniewosza, sekretarza wielkiego koronnego.

jęz. łac.

¹ Jerzy Ossoliński uzyskał nominację na podkanclerzego koronnego 20 marca 1638 roku. *Urzędnicy centralni i nadworni Polski XIV – XVIII wieku*. Spisy, Kórnik 1992, część opr. przez E. Opalińskiego, s. 111, nr 660.

3/2271

Warszawa, 24 marca 1638

k. 2 – 2 v.

Król pozwala Bonawenturze Węgierskiemu, pisarzowi ziemskiemu wieluńskiemu, dworzaninowi królewskiemu, wykupić wieś zwaną Szczytniki, położoną w województwie kaliskim z rąk obecnych, bezprawnych posiadaczy. Otrzymuje wieś tę w dożywocie. Węgierski zasłużył się na sądach trybunalskich i podczas sejmów w Warszawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego.

jęz. łac.

4/2272

Warszawa, 26 marca 1638

k. 2 v. – 4

Król nadaje [Janowi]¹ Piotrowi z Bnina Opalińskiemu, podkomorzemu kaliskiemu i staroście odolanowskiemu, urząd podstolego nadwornego koronnego. Opaliński zasłużył się jako poseł na sejmy, na wojnach i nad dworze Zygmunta III Wazy. Urząd podstolego wakował po wyniesieniu na stolnika koronnego Krzysztofa Gembickiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego.

jęz. łac.

¹ *Urzędnicy centralni i nadworni Polski XIV – XVIII wieku*. Spisy, Kórnik 1992, część opr. przez E. Opalińskiego, s. 133, nr 829.

5/2273

Warszawa, 27 marca 1638

k. 4 – 5

Król pozwala małżonkom; Wojciechowi (*Albertus*) Romatowskiemu i jego żonie, Rogalance¹, ustąpić z praw dożywotnich do wsi Wielawieś, Chrzastów (*Chrzastowa*), Buczkowo (*Buchowo*) i Osiek², na rzecz Samuela Konstantyna Szczawińskiego, syna zmarłego, zasłużonego Jakuba Szczawińskiego, wojewody brzeskiego. Dobra te Szczawiński otrzymuje ze wszelkimi przynależnościami dożywotnio.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsce na imię żony.

² Zostawiono puste miejsce na określenie województwa.

6/2274

Warszawa, 27 marca [1638]¹

k. 5 – 5 v.

Król zgadza się, by Zofia z Warzymowa Sokołowska, wdowa po Jakubie Szczawińskim ze Szczawina (*de Szczawin*), wojewodzie brzeskim, mogła ustąpić z praw dożywotnich do tenuty gąbińskiej w ziemi gostyńskiej, na rzecz syna, Jakuba Wojciecha (*Albertus*) Szczawińskiego. Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

¹ w datacji formuła *ut supra*.

7/2275

Warszawa, 27 marca [1638]¹

k. 5 v. – 6

Król zgadza się, by Zofia z Warzymowa Sokołowska, wdowa po Jakubie Szczawińskim ze Szczawina (*de Szczawin*), wojewodzie brzeskim, mogła ustąpić z praw dożywotnich do wsi Murzyn, Nowa Wieś i Dulsko, a także przynależnych wójtostw i sołectw, w województwie inowrocławskim, na rzecz syna, Pawła Ludwika Szczawińskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

¹ w datacji formuła *ut supra*.

8/2276

Warszawa, 27 marca [1638]

k. 6 – 7

Król, w uznaniu zasług, rozszerza prawa dożywotnie Jana Szymona ze Szczawina Szawińskiego, kasztelana brzeskiego, starosty łęczyckiego, do wsi Sobótka w starostwie łęczyckim, na jego żonę, Reginę z Bogusławic Sierakowską.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

9/2277

Warszawa, 26 marca [1638]

k. 7 – 8

Król, w uznaniu zasług, nadaje Piotrowi z Żurowa Daniłowiczowi, dotychczasowemu stolnikowi koronnemu, staroście parczewskiemu, krzemienieckiemu, urząd krajczego koronnego, wakujący po wyniesieniu na urząd podczaszego koronnego Mikołaja Ostroroga. Daniłowicz odznaczył się na dworze Zygmunta III, a także w sprawach prawnych i wojskowych.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, podkomorzego przemyskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

10/2278

Warszawa, 26 marca [1638]

k. 8 – 8 v.

Król przychyła się do prośb pewnych doradców, zwłaszcza Piotra z Dąbrowicy Firleja, którzy wstawiali się za mieszczanami Firlejowa, miasta w województwie bełskim. Nadaje im prawo magdeburskie, ustanawia jarmarki na św. Wita [15 czerwca] i Michała Archanioła [29 września], targi odbywać się mają w poniedziałek.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

11/2279

Warszawa, 30 marca [1638]

k. 8 v. – 9

Król nadaje Teodorowi Dobrzańskiemu wszystkie dobra, które przypadły skarbowi królewskiemu prawem kaduka po jakimś Hiacyncie Bereznickim.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

12/2280

Warszawa, 23 marca [1638]

k. 9 – 9 v.

Król nadaje Tomaszowi Romanowi, żołnierzowi wszystkie dobra, oraz części wsi Ulatowo i Pogorzele w ziemi ciechanowskiej, które przypadły skarbowi królewskiemu prawem kaduka, po jakimś Macieju Grabowskim, który uzurpował sobie przynależność do stanu szlacheckiego i po jego żonie Annie, oraz po ich nieprawnie poczętym synu Piotrze. Roman zasłużył się w wyprawie pruskiej, pod chorągwią zmarłego rotmistrza Andrzeja Wybickiego (*Wibicki*).

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego.

jęz. łac.

13/2281

Warszawa, 25 marca [1638]

k. 9 v. – 10

Król potwierdza prawa i wolności poddanych z przedmieścia Błonie pod Krakowem, gdyż przywileje ich uległy zajęciu i spaleniu.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego.

jęz. łac.

14/2282

w Warszawie, na sejmie, 25 marca [1638]

k. 10 – 13 v.

Król zatwierdza fundację alumnatu, czyli szpitala dla weteranów żołnierzy, szlachciców katolików, w mieście Tykocinie, ustanowioną przez zmarłego Krzysztofa Wiesiołowskiego, marszałka wielkiego litewskiego, starostę mielnickiego, tykocińskiego, suraskiego, kleszczelowskiego, krzyczowskiego, ekonoma grodzieńskiego. Fundacja opierała się na zapisie na dobrach Dolistowo z folwarkiem Radzie¹. Dokument papierowy z ostatnią wolą Wiesiołowskiego w sprawie przedłożyli wykonawcy testamentu: Kasper Denhoff, wojewoda sieradzki, starosta bolesławski, radomszczański, lajski, Stefan Pac, podkanclerzy litewski, starosta preński, brzeski, kurszański, Jakub Sobieski, podczaszcy koronny, starosta krasnostawski, jaworowski oraz Jakub Maksymilian Fredro z Pleszowic, podkomorzy ziemski przemyski, regens kancelarii mniejszej koronnej. Wiesiołowski złożył zeznanie w sprawie dóbr w kancelarii większej koronnej w czasie sejmu koronacyjnego Władysława IV. Zbudowany ma być odpowiedni dom dla weteranów, których wybierać mają hetmani. Ustanowiona została pensja dla każdego z weteranów w wysokości 200 złotych, wypłacana kwartalnie po 50 zł.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, podkomorzego przemyskiego, regensa kancelarii koronnej.
jęz. łac.

¹ Zob. także postanowienia szczegółowe z roku 1633 AGAD MK 180 dok. Nr 538 na k. 364 – 364 v. i nr 834 na k. 587 – 588.

15/2283

w Warszawie, 28 marca [1638]

k. 13 v. – 14

Król, za wstawiennictwem pewnych doradców, zatwierdza plebejusza Macieja Lisa, młynarza i jego żonę Agnieszkę, w dożywotnim posiadaniu młyna, czyli jego trzeciej miary, we wsi Chylice Wielkie (*Chilice Maius*) nad rzeką Jeziorką (*Jeziora*).

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, sekretarza królewskiego.
jęz. łac.

16/2284

w Warszawie, 29 marca [1638]

k. 14 – 15

Król rozszerza dożywotnie prawa Jana Mikołaja Daniłowicza, podskarbiego wielkiego koronnego, do starostwa ratneńskiego, na jego żonę Zofię z Tenczyna Tęczyńską.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.
jęz. łac.

17/2285

w Warszawie, 29 marca [1638]

k. 15 – 16

Król rozszerza dożywotnie prawa Jana Mikołaja Daniłowicza, podskarbiego wielkiego koronnego, do starostwa błońskiego, na jego żonę Zofię z Tenczyna Tęczyńską.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.
jęz. łac.

18/2286

w Warszawie, marzec¹ [1638]

k. 16 – 17

Król nadaje Andrzejowi Firlejowi urząd kasztelana bełskiego. Firlej zasłużył się jako żołnierz, walczył przeciw wielkiemu księciu moskiewskiemu, stawał pod Kłuszynem. Urząd kasztelana wakował po śmierci [Macieja]² Leśniewskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, podkomorzego przemyskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsca na wpisanie daty. Zob. też dok. Nr 137, ten sam dokument datowany został na 6 grudnia 1638.

² Zostawiono puste miejsce na imię. Zob. *Urzędnicy województwa bełskiego i ziemi chełmskiej XIV – XVIII*. Spisy. Opr. H. Gmiterek i R. Szczygieł. Kórnik 1992, s34, nr 68.

19/2287

w Warszawie, 20 marca [1638]

k. 17 – 17 v.

Król pozwala wpisać do akt kancelarii mniejszej koronnej swój dokument, wystawiony w kancelarii mniejszej koronnej, w Warszawie 22 kwietnia 1637 roku, oblatowany przez Andrzeja Michałowskiego. W dokumencie tym Władysław IV w uznaniu zasług Maksymiliana Ossolińskiego, podskarbiego nadwornego koronnego, nadał jego synowi, Hieronimowi Ossolińskiemu, pensję w wysokości tysiąca złotych z dochodów starostwa mielnickiego, płatną co roku na święto Trzech Króli. Podaje się do wiadomości Mieczysława Mleczko, starosty mielnickiego. Dokument oblatowany podpisany został przez króla i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

jęz. łac.

20/2288

w Warszawie, 15 kwietnia [1638]

k. 17 v. – 19 v.

Król wynosi Piotra Gembickiego, biskupa przemyskiego, dotychczasowego podkanclerzego koronnego, na urząd kanclerza koronnego. Kanclerstwo wakowało po śmierci Tomasza Zamoyskiego. Gembicki zasłużył się już za panowania Zygmunta III Wazy, jako sekretarz wielki koronny, posłował do cesarza Ferdynanda II, był też regensem kancelarii, wspierał króla w czasie wypraw pruskiej i moskiewskiej.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, podkomorzego przemyskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

21/2289

w Warszawie, 16 kwietnia [1638]

k. 19 v. – 20 v.

Król nadaje Samuelowi Lanckorońskiemu, dotychczasowemu kasztelanowi wiślickiemu, staroście małogojskiemu, urząd kasztelana sądeckiego. Lanckoroński zasłużył się na wyprawach wojennych, na sejmach, jako deputat do Trybunału Koronnego. Kasztelania sądecka wakowała po wyniesieniu na urząd kasztelana wojnickiego Piotra Szyszkowskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, podkomorzego przemyskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

22/2290

w Warszawie, 16 kwietnia [1638]

k. 21 – 21 v.

Król nadaje Janowi Karolowi Tarle, staroście zwoleńskiemu, urząd kasztelana wiślickiego. Tarło zasłużył się na dworze, w wyprawach wojennych oraz jako poseł na sejm. Kasztelania wiślicka wakowała po wyniesieniu Samuela Lanckorońskiego na kasztelanię sudecką.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, podkomorzego przemyskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

23/2291

w Warszawie, 16 kwietnia [1638]

k. 22 – 22 v.

Król nadaje Piotrowi Szyszkowskiemu, dotychczasowemu kasztelanowi sudeckiemu, staroście wareckiemu urząd kasztelana wojnickiego. Szyszkowski służył na dworze Wazów przez siedemnaście lat, wspierał Zygmunta III w czasie rebelii, w wojnie, dwa razy posłował do elektora brandenburskiego, służył też militarnie i na dworze Władysława IV. Urząd kasztelana wojnickiego wakował po wyniesieniu Krzysztofa z Tenczyna Ossolińskiego na wojewodę sandomierskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, sekretarza królewskiego.

jęz. łac.

24/2292

w Warszawie, 24 kwietnia [1638]

k. 22 v. – 33

Król potwierdza i aprobuje prawa i przywileje opactwa koprzywnickiego, zawarte w dokumencie króla Zygmunta III, wystawionym w Krakowie 2 września 1602 roku, podpisanym przez króla i Andrzeja Lipskiego. O zatwierdzenie tychże przywilejów zwrócono się do króla w imieniu [Mikołaja] Wojciecha Gniewosza, administratora opactwa koprzywnickiego, sekretarza wielkiego koronnego.

Zygmunt III w swym, wspomnianym powyżej dokumencie, stwierdził, że przedłożony został dokument pergaminowy Stefana Batorego, wydany w Bydgoszczy 6 lutego 1577 roku, opatrzony pieczęcią mniejszą koronną, w którym zawarte były potwierdzenia poprzednich władców dokumentów dla opactwa. W sprawie tej zwrócono się do króla w imieniu Hieronima Ossolińskiego, teraźniejszego opata koprzywnickiego, sekretarza JKM.

Stefan Batory, w swym, wspomnianym powyżej dokumencie stwierdził, że przedłożone zostały dwa dokumenty. O zatwierdzenie tychże dokumentów zwrócił się do króla Jan Młodziejowski, opat koprzywnicki, kanonik i oficjał sandomierski, w imieniu całego konwentu.

Pierwszy dokument, króla Zygmunta I, wydany w Krakowie, 9 sierpnia 1510 roku (*Feria Sexta ante Festum Sancti Laurentii Martyris*) podpisany został przez Krzysztofa Szydłowieckiego, wojewodę i starostę krakowskiego, kanclerza wielkiego koronnego, opatrzony pieczęcią większą koronną. Król Zygmunt I stwierdza, iż stanął przed nim Marcin, opat koprzywnicki, prosząc o zatwierdzenie przywileju króla Kazimierza [Jagiellończyka]. Drugi dokument Zygmunta I wydany został w miejscowości Wielawieś, 14 grudnia 1543 roku (*Feria sexta proxima post Festum Sanctae Luciae*).

Król Kazimierz [Jagiellończyk] w dokumencie wydanym w Krakowie 7 marca 1456 roku (*die Dominico quo in Ecclesiis Domini decantatur Laetare Hierusalem*) stwierdza, że

stanął przed nim Mikołaj, opat koprzywnicki zakonu cystersów, prosząc o zatwierdzenie praw i przywilejów wydanych przez króla Kazimierza oraz książąt krakowskich i sandomierskich. Król Kazimierz [Wielki], w dokumencie wydanym w Koprzywnicy, 25 czerwca 1360 roku (*Quinta feria ante festum Sancti Petri Apostoli*) stwierdza, że stanął przed nim Maciej opat koprzywnicki, prosząc o zatwierdzenie przywilejów wydanych przez Bolesława [Wstydliwego], księcia krakowskiego i sandomierskiego, 21 marca roku 1277¹. Książę Bolesław [Wstydlivy] w swym dokumencie przypomina, że jego ojciec Leszek [Biały] i matka Grzymisława wspierali opactwo koprzywnickie, nadając wolności wsioom, jakie klasztor uzyskał w ich władztwie. Książę odnawia i potwierdza te nadania, uwalnia wszystkie wioski opactwa koprzywnickiego od wszelkich ciężarów i obowiązków. Drugi dokument, wystawiony przez księcia Bolesława [Wstydliwego] w Osieku, 10 września roku 1262 zawiera potwierdzenie i rozszerzenie przywilejów opactwa koprzywnickiego, niedawno zniszczonego najazdem Tatarów².

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, podkomorzego przemyskiego, regensa kancelarii koronnej.
jęz. łac.

¹ Druk na podstawie innej kopii w *Kodeks Dyplomatyczny Małopolski* (KDM), t. 1, wyd. Franciszek Piekosiński, Kraków 1876, s. 109 – 112.

² Druk na podstawie innej kopii w *Kodeks Dyplomatyczny Małopolski* (KDM), t. 1, wyd. Franciszek Piekosiński, Kraków 1876, s. 76 – 78.

25/2293

w Warszawie, 16 kwietnia

[1638]

k. 33 – 34

Król nadaje Adamowi Zabłockiemu wszystkie dobra, jakie przypadły prawem kaduka do dyspozycji skarbu, po niejakiem Veyhardzie Bonacynie. Zabłocki zasłużył się w wyprawach wojennych, zwłaszcza pruskiej, pod chorągwią rotmistrza Roguskiego i inflanckiej pod chorągwią Szujskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.
jęz. łac.

26/2294

w Warszawie, 20 kwietnia [1638]

k. 34 – 35

Król rozszerza dożywotnie prawa Krzysztofa z Komorowa Komorowskiego do pewnych dóbr na jego żonę, Katarzynę z Bnina Śmigielską. Dobra te obejmowały Jawoszewice, Chocznę, Stronie i Leśnicę, z folwarkami i sołectwami, oraz z sołectwem, folwarkiem i młynem miasta Wadowice, położone były w księstwie zatorskim.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.
jęz. łac.

27/2295

w Warszawie, 20 kwietnia [1638]

k. 35 – 35 v.

Król nadaje wielbnemu Atanazemu Puzynie, dotychczasowemu archimandrycie żydyczyńskiemu, dożywotnio władctwo łuckie i ostrogskie w województwie wołyńskim.

Puzyna został wybrany na to władctwo przez *Obywatelów Województwa Wołyńskiego*. Nadanie obejmuje cerkwie katedralne w Łucku i Ostrogu i wszystkimi innymi cerkwiami, wsiami, majątnościami przynależnymi, osobami duchownymi, oraz jurysdykcję duchowną nad nimi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, sekretarza królewskiego.

jęz. pol.

28/2296

w Warszawie, 26 kwietnia [1638]

k. 35 v. – 36 v.

Król pozwala na wpisanie do akt Metryki Koronnej kancelarii mniejszej swojego dokumentu, wystawionego w Warszawie 8 maja 1637 roku, podpisanego przez Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza JKM. W dokumencie tym król, w uznaniu zasług, nadał Maksymilianowi Ossolińskiemu, podskarbiemu nadwornemu koronnemu, starostwo malborskie, wakujące po śmierci Mikołaja Kostki.

jęz. łac.

29/2297

w Warszawie, 22 kwietnia [1638]

k. 36 v. – 37

Król pozwala Wawrzyńcowi Kossowi oraz jego żonie, Annie z Sienna, ustąpić z praw dożywotnich do wójtostwa wsi Maików w starostwie piotrkowskim, na rzecz małżonków, Hieronima i Zuzanny Orwitowskich.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

30/2298

w Warszawie, 15 kwietnia [1638]

k. 37 – 37 v.

Król nadaje Janowi Krosnowskiemu, pisarzowi skarbu koronnego, urząd skarbnika ziemskiego warszawskiego, wakujący po wyniesieniu Andrzeja Prażmowskiego na urząd sędziego ziemskiego warszawskiego.

jęz. łac.

31/2299

w Warszawie, 15 kwietnia [1638]

k. 37 v. – 39

Król nadaje Zachariaszowi Czetwertyńskiemu, dworzaninowi, urząd starosty rakiborskiego (in. wesenbergskiego) w Inflantach. Starostwo wakowało po śmierci Macieja Leśniowskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Wojciecha Kadziłłowskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

32/2300

w Warszawie, 16 kwietnia [1638]

k. 39 – 39 v.

Król nadaje Tomaszowi Czosnowskiemu urząd cześnika warszawskiego, wakujący po śmierci Stanisława Głoskowskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

33/2301

w Warszawie, 9 kwietnia [1638]

k. 39 v. – 40

Król, w uznaniu zasług dla siebie i Rzeczypospolitej, nadaje [Zygmuntowi] Zygfrydowi Promnitzowi, hrabiemu na Pszczynie, dożywotnie prawo przepędzania dwustu wołów z Królestwa do jego majątku, bez ponoszenia żadnych opłat celnych.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

34/2302

w Warszawie, 15 kwietnia [1638]

k. 40 – 40 v.

Król nadaje pisarzowi ziemskiemu malborskiemu Jerzemu Pieczewskiemu wszystkie dobra, jakie przypadły do dyspozycji władcy i skarbowi prawem kaduka po śmierci niejakiej Elżbiety Kałki, wdowy po Janie Flochcie (*Flocht*), mieszczaninie grudziądzkim.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Mikołaja Wojciecha Gniewosza, sekretarza wielkiego koronnego.

jęz. łac.

35/2303

w Warszawie, na sejmie, 30 kwietnia [1638]

k. 40 v. – 45

Król dokonuje zabezpieczenia posagu w postaci ustanowienia wiana i przywianku dla swej małżonki, królowej Cecylii Renaty, córki cesarza Ferdynanda II, na wymienionych dobrach. Posag królowej zabezpieczony już został na pewnych dobrach księstwa Wittingau [Třeboň] w Królestwie Czech. W związku z tym król zabezpiecza taką samą sumę tytułem oprawy posagu na dobrach położonych w Królestwie Polskim i Wielkim Księstwie Litewskim¹.

Lista świadków: Jan Wężyk, arcybiskup gnieźnieński, legat, prymas, Jakub Zadzik, biskup krakowski, Maciej Łubieński, biskup kujawski i pomezański, Andrzej Szoldrski, biskup poznański, Stanisław Łubieński, biskup płocki, Mikołaj Szyszkowski, biskup warmiński, Piotr Gembicki, biskup przemyski, kanclerz koronny, Paweł Piasecki, biskup kamieniecki, Stanisław Koniecpolski, kasztelan krakowski, hetman wielki koronny, Krzysztof Opaliński, wojewoda poznański, starosta śremski, Kasper Denhoff, wojewoda sieradzki, starosta łajski, bolesławski, Maksymilian Przerembski, wojewoda łęczycki, ochmistrz dworu królowej, Stanisław Potocki, wojewoda podolski, starosta halicki, Aleksander Korwin Gosiewski, wojewoda smoleński, starosta wieliski, Stanisław Warszycki, wojewoda mazowiecki, Melchior Weiher, wojewoda chełmiński, starosta wałecki i człuchowski, Samuel Konarski, wojewoda malborski, Paweł Działyński, wojewoda pomorski, starosta bratiański, Adam Kazanowski, kasztelan sandomierski, podkomorzy nadworny koronny, Piotr Szyszkowski, kasztelan wojnicki, Jan Szczawiński, kasztelan brzeski, starosta łęczycki, Jan Łowicki, kasztelan inowrocławski, Mikołaj Herburt, kasztelan kamieniecki, starosta skalski, [Aleksander] Massalski, kasztelan smoleński, Stefan Grzybowski, kasztelan lubelski, Marek Wodyński, kasztelan podlaski, Walenty Plichta, kasztelan rawski, Ernest Magnus Denhoff, kasztelan parnawski, Adam Grodziecki, kasztelan międzyrzecki, Stefan Gembicki, kasztelan Rogoziński, Samuel Słupecki z Konar, kasztelan radomski, Krzysztof Sułowski, kasztelan żarnowski, Sebastian Wołucki, kasztelan małogojski, starosta rawski, Felicjan Grochowski, kasztelan przemyski, Piotr Charbicki, kasztelan brzeziński, Jan Kazimierz Krasiński,

kasztelan warszawski, Adam Noskowski, kasztelan gostyniński, [Maciej]² Sieciński (*Sieciemski*), kasztelan wyszogrodzki, Piotr Żabicki, kasztelan liwski, [Wojciech Aleksander]³ Przedwojewski, kasztelan lubaczowski, Paweł Warszycki, kasztelan konarski, Łukasz Opaliński, marszałek wielki koronny, starosta leżajski, hrubieszowski, łosicki, geranowski, Albrycht Stanisław Radziwiłł, kanclerz litewski, Jerzy Ossoliński, podkanclerzy koronny, starosta bydgoski, lubaczowski, Stefan Pac, podkanclerzy litewski, starosta preński, Jan Mikołaj Daniłowicz, podskarbi wielki koronny, starosta przemyski, samborski, ratneński, korsuński, kolski, Mikołaj Tryzna, podskarbi litewski, Stanisław Przyjemski, marszałek nadworny koronny, starosta generalny wielkopolski, Mikołaj Wojciech Gniewosz, sekretarz wielki koronny, kanclerz królowej, Jakub Wierzbęta Doruchowski, Remigian Zalewski, referendarze koronni, marcján Tryzna, referendarz litewski, Maksymilian Ossoliński, podskarbi nadworny koronny, starosta malborski, biecki, Janusz Radziwiłł podkomorzy nadworny litewski, Jakub Sobieski, podczaszy koronny, starosta krasnostawski, jaworowski, Mikołaj Ostroróg, krajczy koronny, starosta rohatyński, Piotr Daniłowicz, stolnik koronny, starosta krzemieniecki, Gedeon Tryzna, krajczy litewski, starosta brzeski, Krzysztof Gembicki, podstoli koronny, starosta gnieźnieński, a także inny urzędnicy, dworzanie, posłowie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Mikołaja Wojciecha Gniewosza, sekretarza wielkiego koronnego.

jęz. łac.

¹ Postanowienia za konstytucją sejmową z 1638 roku Oprawa K. I. M Cecylii Renaty, zob. *Volumina Legum*, t. III, s. 439.

² Kasper Niesiecki, *Herbarz Polski*, Lipsk 1841, t. VIII, s. 329.

³ Seweryn Uruski, *Rodzina, herbarz szlachty polskiej*, Warszawa 1931, t. 15, s. 12.

36/2304

w Warszawie, 30 kwietnia [1638]

k. 45 – 45 v.

Król pozwala, by Andrzej Wiśniowski, pisarz kancelarii koronnej, mógł wykupić młyn, czyli jego trzecią miarę, położony na rzece Wiar we wsi Drozdowice, inaczej Turzynka w ziemi przemyskiej, z rąk obecnych, bezprawnych posiadaczy. Młyn ten Wisniowski otrzymuje w dożywocie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

37/2305

w Warszawie, na sejmie, 28 kwietnia [1638]

k. 45 v. – 46

Król znosi nowo utworzony zakon rycerski, którego powstanie wzbudziło pewne obawy¹. Zobowiązuje się też, iż nie założy nowego zakonu bez wyraźnej zgody stanów.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, sekretarza królewskiego.

jęz. łac.

¹ Chodzi tu o zakon i order Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny, zatwierdzony przez papieża Urbana VIII w 1634 r.

38/2306

w Warszawie, na sejmie, 27 kwietnia [1638]

k. 46 – 46 v.

Król mocą swego autorytetu ustanawia znakomitego Wawrzyńca Engelke, kandydata [tj. studenta] prawa i mieszczanina łęborskiego, notariuszem publicznym z prawem spisywania kontraktów, dokumentów, testamentów w całym Królestwie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, sekretarza królewskiego.

jęz. łac.

39/2307

w Warszawie, 13 kwietnia [1638]

k. 46 v. – 47

Król zatwierdza plebejuszy Iwana, Hawryła Ryczka i drugiego Iwana Łapkowiczów w dożywotnim posiadaniu popostwa we wsi Bronica wraz z częstką ziemi, szczegółowo opisaną w dokumencie Mikołaja Daniłowicza, podskarbiego koronnego. Nadanie obejmuje wszystkie przynależności, tak jak trzymali je przodkowie Łapkowiczów.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

jęz. łac.

40/2308

w Warszawie, 30 kwietnia [1638]

k. 47 – 47 v.

Król, mając wzgląd na zasługi wojenne, pozwala Aleksandrowi z Brusilowa Kisielowi ustąpić z prawa lennego do bojarszczyzn Wisznina (in. Wisnina), Zmiłniow (in. Zmiętniow) i Piekurów (in. Piekarów), w województwie czernihowskim, powiecie nowogrodzkim, na rzecz Michała Jaślikowskiego, skarbnika czernihowskiego¹. Nadanie obejmuje wszystkie przydatki, m.in. lasy, drzewo bartne, sianożęcia, prawo połowu ryb i gony bobrowe na rzekach Deśnie i Seni, z jakich korzystał Aleksander Kisiel, gdy objął dobra te po Audakrymie. Nadanie nie obejmuje praw do wytwarzania salety i towarów leśnych. Kisiel i jego potomkowie wypełnić mają obowiązki związane z obroną zamków.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. pol.

¹ Zob. dok. 441.

41/2309

w Warszawie, 20 kwietnia [1638]

k. 47 v. – 48

Król, na prośbę rotmistrza Michała Stanisławskiego, ustanawia jarmarki w nowo założonym mieście Zwinogród (*Zwangrod*), w województwie podolskim. Pierwszy z nich odbywać się ma na ruskie święto św. Jerzego [23 kwietnia], drugie na św. Michała [6 września].

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

42/2310

w Warszawie, 30 kwietnia [1638]

k. 48 – 50 v.

Król potwierdza postanowienia zawarte w dokumencie papierowym wystawionym przez Albrychta Stanisława Radziwiłła, księcia na Ołyce i Nieświeżu, kanclerza litewskiego, starostę gniewskiego i tucholskiego w zamku gniewskim, 8 stycznia 1638 roku. Radziwiłł

przekazał w nim na pięćdziesiąt lat pewne pastwiska w starostwie gniewskim, zwane Wielka Pastwa oraz Fuchswinkel, czyli Lisiką, pewnym poddanym ze starostwa gniewskiego. W ten sposób Radziwiłł chciał przyczynić się do odbudowy starostwa, zniszczonego w wojnach pruskich i powiększyć dochód skarbu. Osoby te to [plebejusze]: Jan Zukau, Jerzy Melert, Bartłomiej Meller, Jan Meller, Kasper Niklas, Jan Rek, Kasper Hoffman, Jan Wocayk, poddani ze wsi Gremblin (*Gromlina*), a także Matiasz Petka, Andrzej Deffka, Jerzy Rek, Jan Turweicht, Matiasz Greth, Nakel Mein, Ambroży Rant, Bartłomiej Rant, Jan Langa, Jan Stephan, Grzegorz Dobran, Seweryn Wisner ze wsi Rudno poddani, oraz Jan Perzka, Paweł Szaw, Marcin Gieth, poddani ze wsi Rajkowa. Po czterech latach wolnizny mają płacić czynsz na zamku gniewskim, na święto Jana Chrzciciela [24 czerwca] pierwszego roku siedemset złotych, a na św. Marcina [11 listopada] tysiąc złotych, drugiego roku zaś na święto Jana Chrzciciela [24 czerwca] osiemset złotych, a na św. Marcina [11 listopada] tysiąc złotych, trzeciego roku zaś na święto Jana Chrzciciela [24 czerwca] dziewięćset złotych, a na św. Marcina [11 listopada] tysiąc złotych, czwartego roku zaś na święto Jana Chrzciciela [24 czerwca] tysiąc złotych, a na św. Marcina [11 listopada] tysiąc złotych i następnie co roku dwa tysiące złotych wedle podziału na te dwa święta aż do zakończenia terminu dzierżawy.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac., jęz. pol.

43/2311

w Warszawie, 30 kwietnia [1638]

k. 50 v. – 52 v.

Król potwierdza postanowienia zawarte w dokumencie papierowym wystawionym przez Albrychta Stanisława Radziwiłła, księcia na Ołyce i Nieświeżu, kanclerza litewskiego, starostę pińskiego, gniewskiego i tucholskiego, dzierżawcę kowińskiego, wielońskiego, dawgowskiego w zamku gniewskim, 8 stycznia 1638 roku. Radziwiłł przekazał w nim na pięćdziesiąt lat pewne pastwiska w starostwie gniewskim, zwane Guttez, pewnym poddanym ze starostwa gniewskiego, których zwą Holendrami. W ten sposób Radziwiłł chciał przyczynić się do odbudowy starostwa, zniszczonego w wojnach pruskich i powiększyć dochód skarbu. Osoby te to [plebejusze]: Hanus Seineman, Hanus Derchen, Bartel Krauze, Andrzej Wojtle, Mathiasz Molenda, Krzysztof Molenda, Jakub Treter. Nadanie obejmuje przynależne grunty, łąchy, brochy, jednak bez jeziorok należących do zamku. Po roku wolnizny mają zapłacić czynsz na zamku gniewskim w ratach, na święto Panny Gromnicznej [2 lutego] połowę, a na [Zielone] Świątki drugą część czynszu, wynoszącego siedemset złotych na rok. W następnym roku mają zapłacić tysiąc złotych czynszu, w podanych wyżej dwóch ratach dwa razy po pięćset złotych i tak płacić mają do końca okresu dzierżawy.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac., jęz. pol.

44/2312

w Warszawie, 30 kwietnia [1638]

k. 52 v. – 54 v.

Król potwierdza postanowienia zawarte w dokumencie papierowym wystawionym przez Albrychta Stanisława Radziwiłła, księcia na Ołyce i Nieświeżu, kanclerza litewskiego, starostę pińskiego, gniewskiego i tucholskiego, dzierżawcę kowińskiego, wielońskiego, dawgowskiego w zamku gniewskim, 8 stycznia 1638 roku. Radziwiłł przekazał w nim na pięćdziesiąt lat pastwisko w starostwie gniewskim, przy granicach kwidzyńskich, zwane

Groszkan Weide, pewnym poddanym ze starostwa gniewskiego, których zwą Holendrami. W ten sposób Radziwiłł chciał przyczynić się do odbudowy starostwa, zniszczonego w wojnach pruskich i powiększyć dochód skarbu. Osoby te to [plebejusze]: Jochim Grosz, Hanus Gize, Peter Szwarz, Hanusz Dyrchzon, Bartel Kruze, Giergen Meuesz, Petr Haze, Hertman Krym, Petr Ollo. Nadanie obejmuje przynależne grunty, łąchy, brochy, jednak bez jeziorok należących do zamku. Ponieważ to pastwisko jest bardzo spustoszone mają płacić czynsz na zamku gniewskim przez dwa lata, na święto Panny Gromnicznej [2 lutego] czterysta złotych, a potem sześćset złotych.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac., jęz. pol.

45/2313

w Warszawie, 20 kwietnia [1638]

k. 54 v. – 55 v.

Król pozwala Andrzejowi Stano, żołnierzowi, wykupić nowo lokowane wójtostwa czyli sołectwa zwane Łopianka i Sienichów w starostwie dolińskim, z rąk obecnych, bezprawnych posiadaczy. Dobra te otrzymuje w dożywocie. Stano zasłużył się w wielu wyprawach wojennych, także w ostatnią przeciwko swawolnym Kozakom, pod chorągwią Stanisława Lubomirskiego, wojewody krakowskiego, był ciężko ranny.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

46/2314

w Warszawie, 30 kwietnia [1638]

k. 55 v. – 56

Król pozwala Janowi Sołtanowi, żołnierzowi, ustąpić z praw dożywotnich do siola Sierkowszczyzna i do pustoszy Berselica, położonych w województwie kijowskim, starostwie owruckim, na rzecz Stanisława Wilhelma. Sołtan zasłużył się w różnych ekspedycjach wojennych.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. pol.

47/2315

w Warszawie, 20 kwietnia [1638]

k. 56 – 56 v.

Król pozwala Helenie Lenopownie Godorowskiej ustąpić z praw dożywotnich do wójtostwa miasta Sulmierzyce w starostwie odolanowskim na rzecz Piotra z Bnina Opalińskiego, podstolego koronnego, starosty odolanowskiego, i Katarzyny z Leszna, jego żony.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

48/2316

w Warszawie, 28 kwietnia [1638]

k. 56 v. – 57 v.

Król potwierdza dokument wystawiony przez siebie w Warszawie, 28 lutego 1638 roku, podpisany przez Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza JKM. Dokument oblatowany został w kancelarii przez Zygmunta Gedłowskiego. W dokumencie tym król wyrażał zgodę,

by Stanisław z Kazanowa Kazanowski, starosta krośnieński i przedborski mógł ustąpić z praw dożywotnich do Krościenka Wyżnego i Niżnego (*Krosienko*) w województwie ruskim, powiecie sanockim, na rzecz Adama Kazanowskiego.
jęz. łac.

49/2317

w Warszawie, 27 kwietnia [1638]

k. 57 v. – 58

Król pozwala Piotrowi Łapce i jego żonie Mariannie Polańskiej ustąpić z praw dożywotnich do wsi Kudowie w starostwie barskim na rzecz Michała i Jana Strzyżowskich. Wieś tę Strzyżowscy uzyskują w dożywocie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

50/2318

w Warszawie, 28 kwietnia [1638]

k. 58 – 59

Król pozwala Elżbiecie Strzyżowskiej, wdowie po zasłużonym w różnych wyprawach rotmistrzu Prokopie Strzyżowskim, ustąpić z praw dożywotnich do wsi Matykw w starostwie barskim na rzecz swoich synów: Michała Strzyżowskiego, towarzysza w oddziale [Stanisława Koniecpolskiego] wojewody krakowskiego i hetmana wielkiego, oraz Jana Strzyżowskiego¹.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

¹ Zob. też *Korespondencja Stanisława Koniecpolskiego, hetmana wielkiego koronnego 1632 – 1646*, opracowała Agnieszka Biedrzycka. Kraków 2005, s. 521.

51/2319

w Warszawie, 21 kwietnia [1638]

k. 59 – 60 v.

Król potwierdza postanowienia zawarte w dokumencie papierowym, wystawionym przez Albrychta Stanisława Radziwiłła, księcia na Ołyce i Nieświeżu, kanclerza litewskiego, starostę pińskiego, gniewskiego i tucholskiego, dzierżawcę kowińskiego, wielońskiego, dawgowskiego w zamku gniewskim, 8 stycznia 1638 roku. Radziwiłł przekazał w nim w dzierżawę swemu słudze, Janowi Szwartzowi, pewne z dawna opustoszałe grunty w starostwie gniewskim, nieopodal lasu Bielsk, który ma tam osadzić ludzi, pobrać gospodarstwa. W ten sposób Radziwiłł chciał przyczynić się do odbudowy starostwa, zniszczonego w wojnach pruskich i powiększyć dochód skarbu. Czynnosc zostaje podwojony, uprzednio płacono tylko sześćdziesiąt złotych za pastwiska. Od tej pory wynosić ma sto dwadzieścia złotych, płatnych w zamku gniewskim na św. Marcina [11 listopada]. Teren wyznaczają granice: ze wsią pelpińską Królów Las jest to rów wykopany w lesie przy drodze nowskiej, przy granicy osieckiej, idąc do kopca nad błotem zwanym Toń. Od tego kopca granica biegnie do drugiego kopca przy drodze lipiogórskiej. Stamtąd, przy samym lesie bielskim granica biegnie do drogi smętowskiej, a od tej drogi na górę glinianą zwaną „Recta linea” do granic wsi Piaseczno, wzdłuż rowu i znowu do granicy wsi Królów Las. Nadanie przysługuje Szwartzowi oraz jego potomkom, winno zostać potwierdzone przez króla.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac., jęz. pol.

52/2320

w Warszawie, na sejmie, 21 kwietnia [1638]

k. 61 – 62

Król potwierdza postanowienia zawarte w dokumencie papierowym wystawionym przez Albrychta Stanisława Radziwiłła, księcia na Ołyce i Nieświeżu, kanclerza litewskiego, starostę pińskiego, gniewskiego i tucholskiego, dzierżawcę kowińskiego, wielońskiego, dawgowskiego w Warszawie, 13 kwietnia 1638 roku. Radziwiłł przekazał w nim w dożywotnią dzierżawę pewne opustoszałe grunty w starostwie gniewskim, o wymiarach półtorej włóki, położone przy pastwisku wsi Nowe Lignowy, swemu słudze, Janowi Szwartzowi, który ma tam osadzić ludzi, pobudować gospodarstwa. W ten sposób Radziwiłł chciał przyczynić się do odbudowy starostwa, zniszczonego w wojnach pruskich i powiększyć dochód skarbu. Niegdyś grunty te posiadał na mocy przywileju królewskiego plebejusz Tomasz Krawiec, zwane były Tomaszowskimi. Czynsz ma być płacony w zamku gniewskim wedle ustaleń rewizji z roku 1624. Szwartz może także odbudować zniszczone karczmy w Tymawie i na Bielawach w tymże starostwie gniewskim. Może również łowić ryby rozmaitymi *naczyniami*, poza niewodem, w jeziorach bielskich, oraz w Rakowieckim i Jeleńskim, może rąbać drwa w lesie bielskim na opał i potrzebę własną. Nadanie przysługuje Szwartzowi oraz jego potomkom, winno zostać potwierdzone przez króla.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac., jęz. pol.

53/2321

w Warszawie, 18 kwietnia [1638]

k. 62 – 63 v.

Król potwierdza postanowienia zawarte w dokumencie papierowym wystawionym przez Albrychta Stanisława Radziwiłła, księcia na Ołyce i Nieświeżu, kanclerza litewskiego, starostę pińskiego, gniewskiego i tucholskiego, dzierżawcę kowińskiego, wielońskiego, dawgowskiego w Gniewie, 8 stycznia 1638 roku. Radziwiłł przekazał w nim w sześćdziesięcioletnią dzierżawę pewne pastwiska w starostwie gniewskim, zwane Schadwinckel, Jerzemu Braunschweig i Janowi Szwartzowi (in. Schwartz), którzy mają tam osadzić ludzi, pobudować gospodarstwa. W ten sposób Radziwiłł chciał przyczynić się do odbudowy starostwa, zniszczonego w wojnach pruskich i powiększyć dochód skarbu. Czynsz roczny, ustalony na osiemset złotych polskich, ma być płacony w zamku gniewskim na św. Marcina [11 listopada]. Mają prawo łowić ryby w Nogacie, zbudować karczmę, prowadzić wyszynk, warzyć piwo i wytwarzać gorzałkę. Umowa ta winna zostać potwierdzona przez króla.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac., jęz. pol., jęz. niem.

54/2322

w Warszawie, 25 kwietnia [1638]

k. 63 v. – 64 v.

Król zatwierdza plebejuszy, Iwana Patniewskiego oraz jego synów Iwana i Ryćka (*Rickonus*) w dożywotnim posiadaniu wójtostwa czyli sołectwa wsi Pątna (*Patna*) w starostwie bieckim,

ze wszystkimi przynależnymi dobrami, opisanymi w przywileju. Wieś Pątna fundowana była na prawie wołoskim, jeden łan należy do cerkwi ruskiej, kmiecie z tej wsi zobowiązani są do czynszów, prac i świadczeń na rzecz starostwa. Do sołectwa należą cztery łany miary saskiej oraz szósta część czynszów i danin płaconych przez kmieci na rzecz starostwa. Sołtys otrzymywać ma też trzeciego denara z płaconych kar. Wszyscy chłopci zobowiązani są do odpracowania trzech dni na rzecz sołtysa, na Boże Narodzenie i Wielkanoc mają dać mu dwa chleby białe z mąki pszennej, oraz poprąg, na Wielkanoc trzydzieści jaj.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, sekretarza królewskiego.

jęz. łac.

55/2323

w Warszawie, 25 kwietnia [1638]

k. 64 v. – 65 v.

Król zatwierdza plebejuszy Wapińskich¹ w dożywotnim posiadaniu wójtostwa czyli sołectwa wsi Wapienna w starostwie bieckim, ze wszystkimi przynależnymi dobrami, opisanymi w przywileju. Zgodnie z przywilejem lokacji wsi do sołectwa należą dwa łany ziemi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, sekretarza królewskiego.

jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsca na imiona Wapińskich.

56/2324

w Warszawie, 26 kwietnia [1638]

k. 65 v. – 67

Król zatwierdza plebejuszy, Wawrzyńca Bednarskiego oraz jego synów Hryćka, Demiana, Łazara w dożywotnim posiadaniu wójtostwa czyli sołectwa wsi Bednarka w starostwie bieckim, ze wszystkimi przynależnymi dobrami, opisanymi w przywileju. Wieś Bednarka fundowana była na prawie wołoskim, jeden łan należy do cerkwi ruskiej, kmiecie z tej wsi zobowiązani są do czynszów, prac i świadczeń na rzecz starostwa. Do sołectwa należy pięć łanów miary saskiej, grunty zwane obszarami, położone przy granicach Ciekłina, Woli Cieklińskiej oraz wsi Rozdziele, sześć zagród w tejże wsi Bednarce, karczma, młyn, trzy stawy, szósta część czynszów i danin płaconych przez kmieci na rzecz starostwa. Sołtys otrzymywać ma też trzeciego denara z płaconych kar. Wszyscy chłopci zobowiązani są do odpracowania pięciu dni na rzecz sołtysa. Raz do roku na tzw. gody mają mu dwa koguty i dwa chleby zwane *kołacze*, na Wielkanoc sześćdziesiąt jaj. Kmiecie mogą warzyć piwo tylko za zgodą sołtysa, od jednego warzenia płacić mają sześć groszy.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, sekretarza królewskiego, podstolego sandomierskiego.

jęz. łac.

57/2325

w Warszawie, 26 kwietnia [1638]

k. 67 – 68

Król zatwierdza plebejusza, Eliasza Ropickiego oraz jego synów Aleksandra i Iwana, w dożywotnim posiadaniu wójtostwa czyli sołectwa wsi Ropica w starostwie bieckim, ze wszystkimi przynależnymi dobrami, opisanymi w przywileju. Eliaz przejął sołectwo po śmierci ojca, Eustachego. Wieś Ropica fundowana była na prawie wołoskim, jeden łan należy do cerkwi ruskiej, kmiecie z tej wsi zobowiązani są do czynszów, prac i świadczeń na rzecz

starostwa. Do sołectwa należą dwa łany miary saskiej, grunty zwane obszarami, położone przy granicach dóbr królewskich i szlacheckich; Rychwaldu i Małastowa (*Małasztow*), szósta część czynszów i danin płaconych przez kmieci na rzecz starostwa. Sołtys otrzymywać ma też trzeciego denara z płaconych kar. Wszyscy chłopci zobowiązani są do odpracowania sześciu dni na rzecz sołtysa. Raz do roku na tzw. gody mają mu dwa koguty i dwa chleby zwane *kołacze*, na Wielkanoc sześćdziesiąt jaj.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, sekretarza królewskiego, podstolego sandomierskiego.

jęz. łac.

58/2326

w Warszawie, 19 kwietnia [1638]

k. 68 – 68 v.

Król nadaje Stanisławowi Lipnickiemu oraz jego żonie Ewie Zawiszance, prawem lennym dobra Kliszczewo (*Klischewo*) zwane też Petryszewo (*Petrissewo*) albo Iwaszkowe Siedlisko położone w nowogrodczyźnie. Lipnicki zasłużył się w różnych ekspedycjach wojennych, ostatnio przeciwko Kozakom, służył pod chorągwią Samuela Łaszcza, strażnika koronnego, gdzie poniósł duże straty i uszczerbek na zdrowiu. Nadanie to nie obejmuje prawa do produkcji salety i towarów leśnych, zobowiązany jest do obrony zamków. Dobra te posiadał uprzednio zmarły Adam Ruszczyc i jego żona Ewa Zawiszanka.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. pol.

59/2327

w Warszawie, 16 kwietnia [1638]

k. 69 – 69 v.

Król nadaje Janowi Wacławowi Karskiemu urząd stolnika nowogrodzkiego w województwie czernihowskim. Karski zasłużył się w wyprawach wojennych; pod Cecorą, gdzie walczył pod rozkazami [Marcina] Kalinowskiego, w Wołoszczyźnie pod Chocimiem, pod rozkazami Krzysztofa Sapiehy, w Inflantach pod rozkazami Krzysztofa Korwina Gosiewskiego i Stanisława Karskiego, rotmistrzów. Urząd wakował po śmierci Krzysztofa Paliszewskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. pol.

60/2328

w Warszawie, 15 kwietnia [1638]

k. 69 v. – 70

Król wydaje uniwersał skierowany szczególnie do Jana Mikołaja Daniłowicza, podskarbiego koronnego i do administratorów żup wielickich. Do króla zwrócił się Andrzej Kozicki, komornik królewski, z prośbą o wypłatę z żup wielickich zwyczajowej pensji komornickiej tygodniowej, w wysokości dwóch złotych oraz dziewięciu łokci sukna falendyszowego dorocznego po złotych osiem. Król zgadza się na to, nakazuje wypłacać pensję kwartalnie. Ponieważ Kozicki nic jeszcze nie wziął ze skarbu, a przyjęty został na służbę 4 lutego 1637 roku, ma to zostać uwzględnione i zapłata ma nastąpić za odpowiednim pokwitowaniem. Nadto król nadaje Kozickiemu prawo do dwóch korców owsa miary wielickiej z sianem i słomą dla dwóch koni, a także do drew i mieszkanie dorocznego, tak jak przysługuje to komornikowi i słudze, nie urzędnikom żup wielickich.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Mikołaja Daniłowicza, podskarbiego koronnego, Jakuba Wierzbietę Doruchowskiego, referendarza koronnego.

jęz. pol.

61/2329

w Warszawie, 23 kwietnia [1638]

k. 70 – 70 v.

Król pozwala Jakubowi Kazimierzowi Piaseckiemu oraz jego żonie Annie Pakoszőwnie ustąpić z praw dożywotnich do wsi Rekliniec z wójtostwem w województwie bełskim na rzecz Pawła i Piotra Wrzeszów.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, sekretarza królewskiego.

jęz. łac.

62/2330

w Warszawie, 8 czerwca [1638]

k. 70 v. – 71

Król oznajmia Janowi Mikołajowi Daniłowiczowi, podskarbiemu koronnemu i administratorom żup wielickich, że nadaje Andrzejowi Kozickiemu, komornikowi JKM, urząd sztygarski w żupach wielickich, urząd ten ma mu zostać przekazany 30 sierpnia [1638].

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Mikołaja Daniłowicza, podskarbiego koronnego, Jakuba Wierzbietę Doruchowskiego, referendarza koronnego.

jęz. pol.

63/2331

w Warszawie, 6 maja [1638]

Varsaviae feria quinta post Dominicam Cantate 1638

k. 71 – 72

Król pozwala wpisać do akt kancelarii swój dokument, wystawiony w Warszawie na sejmie, 15 czerwca 1638 roku, a podpisany przez władcę i Jana Gembickiego, sekretarza JKM. Lew Sapieha, wojewoda wileński, hetman litewski oraz Aleksander Korwin Gosiewski, wojewoda smoleński przedstawili królowi w imieniu Krzysztofa Neimana, indygeny semigalskiego, przywileje dotyczące jego dóbr zwanych Schripsten (*Scripten*)¹ w powiecie bowskim (Bauske), które zakupił od Jerzego Grapenbrocha. Tenże Grapenbroch uzyskał je po ojcu, Janie Grapenbrochu, któremu nadał je król Zygmunt August. Dokumenty te zostały zdobyte przez Szwedów po zajęciu zamku w Bauske 17 [wg starego stylu] września 1625. Przez mieszkańców ziemi bowskiej złożone zostały poświadczenia stanu rzeczy i wpisane do ksiąg grodzkich warszawskich. Uznając wierność Neimana wobec króla i Rzeczypospolitej, król potwierdza wszystkie jego przywileje, zabrane przez nieprzyjaciela, a dotyczące dóbr Schripsten, on sam i jego potomkowie obojga płci trzymać je będą zgodnie z prawami Kurlandii i Semigalii dotyczącymi dóbr ziemskich szlacheckich.

jęz. łac.

¹ Zob. *Baltisches historisches Ortslexikon*, Teil II, wyd. Hans Feldmann i Heinz von zur Mühlen, Köln 1990, s. 563.

64/2332

w Warszawie, 17 września [1638]

k. 72 – 72 v.

Król nadaje Pawłowi Wielowiejskiemu, zasłużonemu żołnierzowi wszelkie dobra, jakie przypadły prawem kaduka do dyspozycji władcy i skarbu, po śmierci [plebejusza ?] Jana Zagóry Walkamowskiego. Podaje się do szczególnej wiadomości magistratu krakowskiego. Dokument podpisany przez Władysława IV i Mikołaja Wojciecha Gniewosza, sekretarza wielkiego koronnego.

jęz. łac.

65/2333

w Warszawie, 10 maja [1638]

k. 72 v. – 73

Król potwierdza postanowienia swego dokumentu, wydanego w Warszawie 28 lutego 1638 roku, podpisanego przez króla i Andrzeja Bujalskiego. Dokument oblatowany został w kancelarii mniejszej koronnej przez Wojciecha (*Albertus*) Tarkowskiego, pisarza kancelarii koronnej. W dokumencie tym król nadał Tarkowskiemu dobra, jakie przypadły do dyspozycji króla i skarbu prawem kaduka, po niejakiem Wojciechu (*Albertus*) Markowiczu, mieszkańcu Wiślicy.

jęz. łac.

66/2334

w Warszawie, 6 maja [1638]

k. 73 – 74

Król uznaje zasługi Stanisława Gajewskiego, dworzanina JKM. Gajewski brał udział w różnych ekspedycjach wojennych, w wojnie moskiewskiej oraz wyprawie przeciw Gustawowi Adolfowi¹. Był także poborcą podatkowym, zbierał środki na potrzeby wojenne, bardzo dobrze wywiązał się z tego obowiązku. W związku z tym król pozwala Stanisławowi Sieklickiemu ustąpić na rzecz Stanisława Gajewskiego i jego żony Heleny Goreckiej z dożywotnich praw do wsi Pieczeniogi w województwie krakowskim.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. pol.

¹ Tytułowany jako książę Sudermanii, a nie jako król Szwecji.

67/2335

w Warszawie, 7 maja [1638]

k. 74 – 74 v.

Król pozwala Adamowi Paszkowskiemu i jego żonie Annie ustąpić z praw dożywotnich do wsi Glinnik Niemiecki z wójtostwem, w powiecie bieckim, na rzecz Jakuba Boskiego i jego żony Katarzyny Sokołówny.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

68/2336

w Warszawie, 12 maja [1638]

k. 74 v. – 75

Król, zatwierdza pozwolenie udzielonego przez Jana Mikołaja z Żurowa Daniłowicza, podskarbiego koronnego, starosty przemyskiego i samborskiego, w dokumencie wydanym w Warszawie 1 lipca 1637 dla chłopów (*robotny*): Tymka Hutkali ze wsi Gwoździec (*Hwozdca*), jego synów Chomy i Iwana a także Hryćka Hutkalewicza, którzy zostają dożywotnio *wolnikami*, za przykładem innych wolników w ekonomii samborskiej.

Zobowiązani są tylko do płacenia na zamku samborskim corocznego czynszu z jednego łanu i ćwierci, wedle postanowień ostatniej rewizji, nie mają być natomiast pociągani do żadnych innych robót, powinności, ciężarów.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. pol.

69/2337

w Warszawie, 20 maja [1638]

k. 75 – 76

Król pozwala, by Krzysztof Stano, żołnierz weteran JKM, mógł wykupić sołectwo Sieniczno Słomżyńskie w starostwie rabsztyńskim z rąk niejakiego Słomki, który trzyma je bez praw. Stano zasłużył się za panowania Zygmunta III pod Chocimiem, walcząc z sułtanem tureckim, w Prusach, gdzie walczył z Gustawem Adolfem Sudermańskim, a już za panowania Władysława IV z armią moskiewskiego cara. Wspomniane sołectwo będzie mógł Stano trzymać dożywotnio.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, sekretarza królewskiego.

jęz. łac.

70/2338

w Warszawie, 10 maja [1638]

k. 76 – 76 v.

Król pozwala Aleksandrowi Karchowskiemu oraz jego żonie Ewie Reklewskiej ustąpić z praw dożywotnich do wsi Bartodzieje w województwie inowrocławskim na rzecz Jerzego z Tenczyna Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego, starosty lubaczowskiego, bydgoskiego i Izabeli z Żurowa Daniłowiczowej, jego żony.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

71/2339

w Warszawie, 21 maja [1638]

k. 76 v. – 77

Król nadaje Wojciechowi (*Albertus*) Kochańskiemu, podstaroście mielnickiemu, zasłużonemu w służbie wojskowej i kilkukrotnemu posłowi na sejm, urząd sędziego ziemskiego mielnickiego. Jego kandydatura została wybrana przez władcę spośród czterech przedstawionych przez dygnitarzy, urzędników, szlachtę powiatu mielnickiego. Urząd wakował po śmierci Adama Raczko.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

72/2340

w Warszawie, 26 maja [1638]

k. 77 – 77 v.

Król, za wstawiennictwem pewnych doradców, zatwierdza chłopów: Grzegorza i Wojciecha (*Albertus*) Kupcewiczów w dożywotnim posiadaniu jednej włóki (*mansus*) chełmińskiej w dobrach Jemielnik w tenucie korytnickiej, położonej koło strumienia Moszczona, w pobliżu gruntu zwanego *Balikow*. Teren ten został zagospodarowany przez Kupcewiczów na

surowym korzeniu. Czyszn roczny ustalony zostaje na cztery złote, płatne tenutariuszowi korytnickiemu, bez żadnych dodatkowych obciążeń.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, sekretarza królewskiego.

jęz. łac.

73/2341

w Warszawie, 28 maja [1638]

k. 77 v. – 78 v.

Król, uznając zasługi mieszczanina (*ślawetnego*) Erarda Kleinpolta, sługi JKM, budowniczego Zygmunta III, pozwala mu ustąpić z praw dziedzicznych wybranieckich do łąnu wybranieckiego we wsi Woli, w starostwie warszawskim, na rzecz mieszczanina (*ślawetnego*) Andrzeja Przątnickiego. Nadanie obejmuje także wszelki przynależne wolności, do paszy leśnej i polnej, do rąbania drzewa i chrustu w lasach i puszczach starostwa, do warzenia piwa i palenia gorzałek. Łan ten wolny jest decyzją króla od wszelkich robót, służb na rzecz starosty.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, sekretarza królewskiego. Podaje się do wiadomości Jana Grzybowskiego, starosty warszawskiego.

jęz. pol.

74/2342

w Warszawie, 27 maja [1638]

k. 78 v. – 79 v.

Król pozwala Janowi Nieświatowskiemu, zasłużonemu żołnierzowi, by mógł ustąpić praw lennych do wsi (*derewni*) Kozino i Czartoryki w ujeździe nowogrodzkim-siewierskim, na rzecz Wojciecha Ubysza, zasłużonego w różnych ekspedycjach żołnierza oraz jego małżonkę. Nadanie obejmuje wszystkie przydatki i uprawnienia za wyjątkiem wytwarzania salety i towarów leśnych. Ubysz zobowiązany będzie też do obrony tamtejszych zamków.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, sekretarza królewskiego. Podaje się do wiadomości Jana Grzybowskiego, starosty warszawskiego.

jęz. pol.

75/2343

w Warszawie, 5 maja [1638]

k. 79 v.

Król nadaje Stanisławowi Niwickiemu urząd stanowniczego dworu JKM. Poprzedni stanowniczy i komornik, Jan Bogatko, zrezygnował ze względu na stan zdrowia.

jęz. łac.

76/2344

w Warszawie, 5 maja [1638]

k. 80

Król ustanawia plebejusza Jana Opaskiego, mieszkańca Kalisza, serwitem JKM, wyjmując go zarazem spod wszelkiej jurysdykcji poza dworską królewską.

jęz. łac.

77/2345

w Warszawie, 21 maja [1638]

k. 80 – 81

Król ustanawia braci Krzysztofa, Mikołaja i Grzegorza Domarzewskich, Ormian, kupców i mieszczan, serwitorami JKM, wyjmując ich zarazem spod wszelkiej jurysdykcji poza dworską królewską. Domarzewscy prowadzili handel z Turcją i Persją, często narażając

życie, sprowadzali różne egzotyczne towary. Mogą je sprzedawać bez przeszkód w całej Koronie i na Litwie.

jęz. łac.

78/2346

w Warszawie, 10 maja [1638]

k. 81 – 81 v.

Król zgadza się na wpisanie do akt kancelarii mniejszej koronnej swojego oblatowanego przywileju, wystawionego w Warszawie 20 lutego 1638, podpisanego przez władcę i Jana Gembickiego, sekretarza JKM, który przedstawiony został w kancelarii przez czcigodnego (księdza) Jana Lutomirskiego. Król rozszerzył w nim dożywotnie prawa Hieronima Radziejowskiego, starosty łomżyńskiego, do wsi Kaszki, Baranów i Jaktorów z folwarkami, położonych w starostwie sochaczewskim, na jego żonę, Katarzynę Męcińską.

jęz. łac.

79/2347

w Warszawie, 5 maja [1638]

k. 81 v. – 83

Król, w uznaniu zasług militarnych w walkach z Moskwą i Tatarami, nadaje Stanisławowi Koniecpolskiemu, kasztelanowi krakowskiemu, hetmanowi wielkiemu koronnemu, dożywotnio starostwo bytowskie, świeżo przyłączone do Królestwa Polskiego ze względu na śmierć [w roku 1637] księcia pomorskiego Bogusława [XIV]. Starostwo obejmuje zamek i folwark w Bytowie, wsie Tuchom Wielki (*Turhomie*) oraz Tuchom Mały, Osiek (*Osielic*), Dąbrowa, Pomysko Małe (*Pomyszko minore*), Rzepnica (*Brzebnica*), Ugoszcz (*Ugosche*), Narog, Suminy (*Suminy*), Borzetuchomie (*Born*), Tuchomie Kotkowo, Strusow (*Struszewo*), Niedarzyno Medrzechowice, Czerzno (*Szyrzyno*), Dansdorff [in. Niezaprzew], Dąbie alias Dapen¹.

jęz. łac.

¹ Wyliczona została w dokumencie tylko część wsi starostwa bytowskiego. Identyfikacja nazw za: *Inwentarze starostwa łęborskiego i bytowskiego z XVII i XVIII wieku*. Wydał Gerard Labuda, Toruń 1959.

80/2348

w Warszawie, 12 maja [1638]

k. 83 – 83 v.

Król pozwala ojcu Mojżeszowi Iwanowiczowi ustąpić z praw dożywotnich do dwóch cerkwi w Kijowie, mianowicie pod wezwaniem *Świętych Trzech Świętytelei* [Patriarchów] i *Wozdwidzenie Czesnoho Hrista* [Zmartwychwstania Chrystusa] na rzecz ojca poczańskiego Sophonia, ihumena monasteru *S. Bohoiawlenia* [Objawienia Pańskiego] cerkwi kijowskiej.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

jęz. pol.

81/2349

w Warszawie, 31 maja [1638]

k. 83 v. – 84 v.

Król stwierdza, że Ormianie lwowscy, zgodnie ze starym zwyczajem, wybierali ze swego grona osobę znającą języki, która miała być tłumaczem języków egzotycznych w mieście Lwowie, akceptowaną następnie przez władze tegoż miasta. Obecnie jednak magistrat lwowski, łamiąc ten zwyczaj, nie zechciał zwrócić się do starszych Ormian w kwestii ustanowienia tłumacza. Król, w uznaniu zasług, ustanawia Grzegorza Muratowicza,

Ormianina, mieszczanina lwowskiego, serwitora i faktora JKM, tłumaczem w mieście Lwowie. W żaden sposób nie wolno mu przeszkadzać w sprawowaniu tego urzędu.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

82/2350

w Warszawie, 30 maja [1638]

k. 84 v.

Król, za wstawiennictwem pewnych doradców, ustanawia sławetnego Baltazara Paifferra, cieślę (*lignifaber*) i mieszczanina przyrowskiego serwitorem JKM. Zostaje wyłączony spod wszelkiej jurysdykcji poza dworską królewską.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

83/2351

w Warszawie, 30 maja [1638]

k. 84 v. – 85 v.

Król w uznaniu zasług Jana Mikołaja Daniłowicza, podskarbiego wielkiego koronnego, rozszerza przysługujące mu prawa dożywotnie do wsi Żmudź i Dryszów, w województwie ruskim, na jego żonę Zofię z Tęczyna. Dobra te Daniłowicz otrzymał od Zygmunta III.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

84/2352

w Warszawie, 30 maja [1638]

k. 85 v. – 86

Król w uznaniu zasług Jana Mikołaja Daniłowicza, podskarbiego wielkiego koronnego, rozszerza przysługujące mu prawa dożywotnie do wsi Roztoka, Dypułytycze i Mołodutyn (*Młodutyn*), w województwie ruskim, na jego żonę Zofię z Tęczyna. Dobra te Daniłowicz otrzymał od Zygmunta III.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

85/2353

w Warszawie, 5 maja [1638]

k. 86 – 87

Król nadaje Gerardowi Denhoffowi, wojewodzie lęborskiemu, starostwo lęborskie, świeżo przyłączone do Królestwa Polskiego ze względu na śmierć [w roku 1637] księcia pomorskiego Bogusława [XIV]. Starostwo obejmuje miast Lębork (*Lemburg*) z folwarkami; Bogusławice, Krępa Kaszubska (*Krampa*), Wysokie Pole, Karu, oraz ze wsiami; Nowa Wieś, Wickowo, Garczegórze (*Garzygora*), Rekowo, Łączyca, Białogard (*Bieligart*), Bryczno, Proszyce, Łubinie, Świetlino (*Cislino*), Kaczewo, Rozłazino, Lubowidz (*Lubowicze*), Wrzeście (*Wrzescicze*), Krampa, Żolno, Czokocin, Białagóra, Pankow inaczej Freihoff¹. Denhoff otrzymuje dobra te w dożywocie, może je wykupić z rąk obecnych, bezprawnych posiadaczy.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, podkomorzego przemyskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

¹ Identyfikacja nazw za: *Inwentarze starostwa łęborskiego i bytowskiego z XVII i XVIII wieku*. Wydał Gerard Labuda, Toruń 1959.

86/2354

w Warszawie, 8 maja [1638]

Sabbatho ante Festum Ascensionis Domini Jesu Christi in caelum proximo

k. 87 – 88

Król potwierdza dokument oblatowany w kancelarii mniejszej koronnej, wystawiony w Krakowie na sejmie, 30 marca 1633 roku, przygotowany przez deputatów do likwidacji wierzytelności Jana Werdy, podkomorzego pomorskiego, starosty nowskiego, w osobach: Jana Mikołaja Daniłowicza, podskarbiego wielkiego koronnego, reprezentanta senatu, Macieja Manieckiego, podkomorzego poznańskiego, Jana Łowickiego, kasztelana inowrocławskiego, Jerzego Dydyńskiego, sędziego ziemskiego podolskiego, reprezentantów koła poselskiego.

Deputaci stwierdzili, że pierwsza suma długu, pożyczonego od zmarłych Jana i Ludwika Werdów, starostów nowskich, na wojnę moskiewską oraz inflancką wynosiła dziesięć tysięcy złotych, do której to sumy król Zygmunt August dopisał jeszcze tysiąc czterysta dwadzieścia dziewięć złotych.

Wysokość drugiego długu została ustalona na osiemnaście tysięcy osiemset sześćdziesiąt złotych z okazji *Grajewskiego na Michała Kiezlera*, który to dług za zgodą króla został przeniesiony na wspomnianych już Werdów, jako wierzycieli. Następnie król dopisał jeszcze do tego długu, ze względu na koszty, ponoszone przez cztery lata, sześć tysięcy trzydzieści dwa złote.

Dokument oblatowany podpisany był przez Jana Mikołaja Daniłowicza, podskarbiego wielkiego koronnego, Jana Łowickiego, kasztelana inowrocławskiego, Jerzego Dydyńskiego, sędziego ziemskiego podolskiego.

jęz. łac., jęz. pol.

87/2355

w Warszawie, *ut supra* [8 maja 1638]

k. 88 – 91

Król potwierdza dokument oblatowany w kancelarii mniejszej koronnej, przez Jana z Werden, podkomorzego pomorskiego, starostę nowskiego, wystawiony w Warszawie 14 marca 1635 roku, przygotowany przez deputatów do likwidacji wierzytelności zmarłego Jana Werdy, podkomorzego pomorskiego, starosty nowskiego w osobach: Stanisława Grochowskiego, arcybiskupa lwowskiego, Jakuba Szczawińskiego, wojewody brzeskiego, Andrzeja Kretkowskiego, kasztelana brzeskiego-kujawskiego wyznaczonych przez króla z senatu podczas trwania sejmu.

Deputaci opracowali różne zeznania i rachunki z czasów panowania Zygmunta Augusta i znaleźli rozmaite sumy należne Werdowski. Pierwsza suma długu, zaciągniętego przez króla od Werdów na wojnę inflancką, 16 maja 1564 roku, wynosiła dziesięć tysięcy talarów. Deputaci wyliczają proces spłaty tej sumy.

Dokument oblatowany podpisany był przez Jakuba Szczawińskiego, wojewodę brzeskiego, Andrzeja Kretkowskiego, kasztelana brzeskiego-kujawskiego.

jęz. łac., jęz. pol.

88/2356

w Warszawie, *ut supra* [8 maja 1638]

k. 91 – 94

Król potwierdza dokument oblatowany w kancelarii mniejszej koronnej, przez Jana z Werden, podkomorzego pomorskiego, starostę nowskiego, wystawiony w Warszawie 14 marca 1635 roku przez, Maksymiliana Jarzynę, sędziego ziemskiego sochaczewskiego i posła województwa krakowskiego, Jana Rudominę, chorążego żmudzkiego, posła z powiatu nowogrodzkiego i Andrzeja Ruszkowskiego, podkomorzego inowrocławskiego, posła województwa brzeskiego, deputowanych z koła poselskiego do likwidacji wierzytelności Jana Werdy, podkomorzego pomorskiego, starosty nowskiego. Do komisji należeli także Stanisław Grochowski, arcybiskup lwowski i Jakub Szczawiński, wojewoda brzeski, będący reprezentantami senatu.

Deputowani określili sumę długów zaciągniętych przez Zygmunta Augusta u Werdów na poczet wojny inflanckiej, pierwszy dług, zaciągnięty 16 maja 1564 wynosił dziesięć tysięcy talarów. Wyliczone i przedstawione zostały spłaty i przekształcenia tego długu.

Dokument oblatowany podpisany został przez Andrzeja Ruszkowskiego, podkomorzego inowrocławskiego, Maksymiliana Jarzynę, sędziego ziemskiego sochaczewskiego i posła województwa krakowskiego.

jęz. łac., jęz. pol.

89/2357

w Warszawie, 8 maja [1638]

k. 94 – 95

Król potwierdza dokument oblatowany w kancelarii mniejszej koronnej, wystawiony przez niego samego w Warszawie 14 kwietnia 1638 roku, podpisany przez niego i Jana Gembickiego, sekretarza JKM. Dokument został przedstawiony w kancelarii przez Jana Werden, podkomorzego pomorskiego, starostę nowskiego, który prosił o wpisanie go do akt kancelarii. Zawarta w nim była aprobata króla wobec działań Jana Werden, który wydzierżawił pewne dobra królewskie, które posiadał dożywotnio. Wsie Przodkowo, Szenwald (*Schenwald*), Czaple i Bojan (*Bojanie*) Jan Werden wydzierżawił Reinholdowi Gneomarowi Krokowskiemu i sławetnemu Jakubowi Szeli (in. *Szella*). Wieś Kielno Werden wydzierżawił sławetnemu Gerhardowi Kanenbergowi. Król zatwierdza wszystkie punkty umów i kontrakt wcześniejszy, również w sprawie dzierżawy, ze sławetnym Augustynem Knypolem. Werden posiada także części wsi Przodkowo i Kielno prawem dziedzicznym, a powyższe ustalenia nie mają wpływu na te prawa¹.

jęz. łac.

¹ Zob. dok. 255.

90/2358

w Warszawie, 8 maja [1638]

k. 95 – 95 v.

Król potwierdza mandat oblatowany w kancelarii mniejszej koronnej, wystawiony przez niego samego w Warszawie 10 kwietnia 1638 roku, podpisany przez niego i Jana Gembickiego, sekretarza JKM. Dokument został przedstawiony w kancelarii przez Jana Werdę, podkomorzego pomorskiego, starostę nowskiego, który prosił o wpisanie go do akt kancelarii. Król rozkazywał w nim Ryszardowi Lewesowi, *fiskalowi* i sekretarzowi JKM, oraz jego zastępcom, by nie wzbraniał Holendrom osadzonemu przez Werdę spławiania drewna dębowego Wisłą do Gdańska oraz w inne miejsca. Król zgodził się, by Jan Werda osadził w pewnym miejscu, zwanym Trel, w starostwie nowskim, Holendrów, którzy mają dobra te zagospodarować, wyciąć chrusty, zarośla, a zwłaszcza dęby.

jęz. łac., jęz. pol.

91/2359

w Warszawie, 8 maja [1638]

k. 95 v. – 97

Król potwierdza dokument oblatowany w kancelarii mniejszej koronnej, wystawiony przez niego samego w Warszawie 20 kwietnia 1638 roku, podpisany przez niego i Jana Gembickiego, sekretarza JKM. Dokument został przedstawiony w kancelarii przez Jana Werdę, podkomorzego pomorskiego, starostę nowskiego, który prosił o wpisanie go do akt kancelarii.

W dokumencie tym król stwierdzał, że w imieniu sławnego Andrzeja Rotha został przedstawiony w kancelarii dokument papierowy, wystawiony w mieście Nowe 1 lutego 1638, podpisany i opieczetowany przez Jana Werdę, podkomorzego pomorskiego, starostę nowskiego, dotyczący lokacji Holendrów w miejscu zwanym Trel.

Jan Werda, podkomorzy pomorski, starosta nowski, stwierdzał w oblatowanym dokumencie, iż dążąc do polepszenia stanu starostwa nowskiego, które otrzymał prawem dożywotnim od Zygmunta III, zawarł ze sławnym Andrzejem Rothą postanowienie o wydzierżawieniu zarośli zwanych Trel na lat trzydzieści, do 1 lutego roku 1668. Przez pierwsze trzy lata Roth albo ludzie tam osadzeni zwolnieni będą z czynszów i powinności. Potem, na świętego Marcina, z każdej morgi będą płacić trzy i pół (*pulczwarta*) pruskiej grzywny, poza tym z trzydziestu morgów dwa morgi mają obsiać zbożem Werdy, mają prawo połowu w Wiśle i Mławie, jednak bez naruszania praw rybaków. Mają prawo zbierać drewno leżące i chrust, a za zgodą starosty także ścinać drzewa. Od gęsi i drobnej zwierzyny hodowlanej nie mają nic płacić, chyba, że użytkowaliby jakieś inne grunty, natomiast od innego bydła płacić mają tyle co inni chłopci. Mają prawo sprzedawać wytworzone produkty spożywcze. Po upływie trzydziestu lat, gdyby dzierżawa nie została przedłużona, mają otrzymać zwrot nakładów na budynki, lub gdyby się nie zgodzili z wyceną, mogą je rozebrać. Zboże mają mieć w młynach zamkowych, piwo tamże kupować, za wyjątkiem zakupów dla chorych, oraz na wesela i chrzciny, kiedy to mogą sprowadzić po beczce z miasta, poinformowawszy uprzednio zamek starościński.

jęz. łac., jęz. pol.

92/2360

w Warszawie, 5 maja [1638]

Feria quarta post Dominicam Cantate proxima

k. 97 – 98

Król stwierdza, że w kancelarii mniejszej koronnej oblatowany został przez Marcina Tolibowskiego, podkomorzego brzeskiego, dokument wypisany z ksiąg sejmowych, podpisany przez Kaspra Rusieckiego, sędziego ziemskiego warszawskiego. Tolibowski prosił o wpisanie dokumentu do księgi kancelarii koronnej. Dokument wystawiony został w Warszawie na sejmie 31 marca (*feria quarta post Dominicam Ramispalmarum proxima*) 1638, przez sąd sejmowy. Stanął na nim Marcin Tolibowski, podkomorzy brzesko-kujawski, sekretarz JKM. Zeznał w imieniu swoim oraz spadkobierców zobowiązanie wobec instygatora JKM, że naprawi młyn czyli tenutę, zwaną Nowy Młyn w starostwie radzyńskim, województwie chełmińskim, którą uzyskał od Zygmunta III. Wadium w sprawie wynosi pięćset grzywien polskich, które zapisuje na swoich dobrach.

jęz. łac.

93/2361

w Warszawie, 31 kwietnia [1638]

k. 98 – 99

Król pozwala Janowi Odrzywolskiemu ustąpić z praw dożywotnich do starostwa żydaczowskiego na rzecz Hieronima Ossolińskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

94/2362

w Warszawie, [31 kwietnia 1638]¹

k. 99 – 102 v.

Król poleca wpisać do akt kancelarii mniejszej koronnej przywilej wystawiony w Warszawie na sejmie 30 kwietnia 1638 roku, podpisany przez siebie samego i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza JKM. W akcie tym król, za zgodą sejmu, nobilitował Sebastiana Dąbrowskiego (*Dambrowski*)², który zasłużył się podczas wojny moskiewskiej, szczególnie przy zdobywaniu Smoleńska, wystawiając się w pierwszym szeregu na wielkie niebezpieczeństwo podczas nieustannego ostrzału. Jako jeden z pierwszych wdarł się na wysokie mury tej twierdzy z Bartłojem Nowodworskim, rycerzem jerozolimskim [tj. kawalerem maltańskim], utrzymał odcinek powierzony przez Krzysztofa Monwida Dorohostajskiego, marszałka wielkiego litewskiego. Walczył też pod chorągwią [Jana Karola] Chodkiewicza i [Stanisława] Żółkiewskiego.

Lista świadków; Jan Wężyk, arcybiskup gnieźnieński, prymas, Jakub Zadzik, biskup krakowski, Andrzej Szoldrski, biskup poznański, Maciej Łubieński, biskup wrocławski i pomezański, Stanisław Łubieński, biskup płocki, [Paweł] Piasecki, biskup kamieniecki, Stanisław Koniecpolski, kasztelan krakowski, hetman wielki koronny, [Krzysztof] Opaliński, wojewoda poznański, Kasper Denhoff, wojewoda sieradzki, Maksymilian Przerembski, wojewoda łęczycki, Stanisław Potocki, wojewoda podolski, Aleksander Korwin Gosiewski, wojewoda smoleński, Melchior Weiher, wojewoda chełmiński, Paweł Działyński, wojewoda pomorski, Stanisław Warszycki, wojewoda mazowiecki, Adam Kazanowski, kasztelan sandomierski, podkomorzy koronny, Piotr Szyszkowski, kasztelan wojnicki, Aleksander Massalski, kasztelan smoleński, Stefan Dobrogost Grzybowski, kasztelan lubelski, Marek Wodyński, kasztelan podlaski, Sebastian Wołucki, kasztelan małogoski, Felicjan Grochowski, kasztelan przemyski, Albrycht Stanisław Radziwiłł, książę na Ołyce i Nieświeżu, kanclerz wielki litewski, Jerzy z Tenczyna Ossoliński, podkanclerzy koronny, Stefan Pac, podkanclerzy litewski, Łukasz Opaliński, marszałek wielki koronny, Stanisław Przyjemski, marszałek nadworny koronny, Jan Mikołaj Daniłowicz, podskarbi wielki koronny, Mikołaj Tryzna, podskarbi litewski, Jakub Doruchowski, Remigian Zaleski, referendarze koronni, Marcjan Tryzna, referendarz litewski, Jakub Maksymilian Fredro, podkomorzy ziemski przemyski, regens kancelarii mniejszej koronnej, Andrzej Bujalski, Wojciech Kadzidłowski, sekretarze JKM, oraz wielu innych dygnitarzy, urzędników, posłów na sejm.

jęz. łac.

¹ Oblatowany dokument nie został opatrzonej datą wpisania go do akt kancelarii.

² Anna Wajs, *Materiały genealogiczne, nobilitacje, indygenaty w zbiorach Archiwum Głównego Akt Dawnych w Warszawie*, Warszawa 2001, s. 34. Na marginesie k. 101 v. rysunek przedstawiający herb nadany Dąbrowskiemu.

95/2363

w Warszawie, 11 maja 1638

k. 102 v. – 103

Król uznaje zasługi Pawła Winiarskiego i Mikołaja Kłodnickiego, żołnierzy weteranów, zasłużonych w wyprawach za panowania Zygmunta III, pod chorągwią Stanisława z Potoka Potockiego, wojewody podolskiego, starosty halickiego i kołomyjskiego. Nadaje im w związku z tym wszelkie dobra, jakie przypadły do dyspozycji króla i skarbu po śmierci niejakiego Jana Kuczkowskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

96/2364

w Warszawie, 2 czerwca [1638]

k. 103 – 103 v.

Król w uznaniu zasług wojskowych Jana Orzeszkowskiego pod chorągwią rotmistrza Jana Kossakowskiego oraz w wyprawie moskiewskiej pod chorągwią rotmistrza Mikołaja Moczarskiego, ustanawia go serwitorem JKM, wyjmuje spod wszelkiej jurysdykcji miejskiej, zwłaszcza w Augustowie, poza jurysdykcją dworską królewską. Jego dom, położony między ulicą Mostową Grodzińską z jednej strony, a szpitalem z drugiej strony, zostaje uwolniony od obowiązku przyjmowania gości.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

97/2365

[b.d. 1638]¹

k. 103 v. – 104

Król pozwala wpisać do akt kancelarii, swój dokument, oblatowany w kancelarii mniejszej koronnej przez Jana Kozubskiego, a wystawiony w Warszawie 30 grudnia 1637 roku. Król ogłasza, iż sąd asesorski wydał wyrok w sprawie między Piotrem Szyszkowski, kasztelanem sądeckim, tenutariuszem wareckim a mieszczanami wareckimi. Mieszczanie i browarnicy wareccy zobowiązani są warzyć piwo nie tylko z samego jęczmienia, lecz i z pszenicy, zgodnie ze zwyczajem.

jęz. łac.

¹ Brak formuły datacji.

98/2366

Warszawa 15 czerwca [1638]

k. 104 – 104 v.

Król pozwala, by Gneomar Reinhold Krokowski, zasłużony w wyprawach tureckiej, moskiewskiej, i pruskiej przeciw Szwedom, mógł wraz z żoną Brygidą ustąpić z prawa dożywotniego i prawa dzierżawy wsi Kosowo Nowe (*Kossowe Nowe*), Bysewo (*Bissau*), Bastenhagen w województwie pomorskim, na rzecz Jerzego Ernesta Krokowskiego, syna.

jęz. łac.

99/2367

Warszawa 20 czerwca [1638]

k. 105 – 105 v.

Król potwierdza dawne prawo altarystów kościoła kolegiackiego św. Marii Magdaleny w Poznaniu do sprzedaży piwa przywoźnego w ich kamienicy w tym mieście.

jęz. łac.

100/2368

Warszawa 23 czerwca [1638]

k. 105 v. – 106 v.

Król poleca wpisać do akt kancelarii mniejszej koronnej dokument króla Zygmunta Augusta, wystawiony w Łomży 13 stycznia 1568 roku, podpisany przez Filipa Padniewskiego, biskupa krakowskiego, podkanclerzego koronnego. Dokument zawierał akt nobilitacji Jana, syna zmarłego Jakuba z Szeligowa, wieloletniego sługi królewskiego, oraz jego synów; Zachariasza i Jeremiasza z małżeństwa ze szlachetnie urodzoną Anną Wróblowską¹. W sprawie tej wstawiał się u króla Mikołaj z Kretkowa. Otrzymują herb Nowina czyli Złotogoleńczyk². Brak listy świadków.

¹Anna Wajs, *Materiały genealogiczne, nobilitacje, indygenaty w zbiorach Archiwum Głównego Akt Dawnych w Warszawie*, Warszawa 2001, s. 117.

² Szkic odwróconego godła Nowina w tekście przywileju.

101/2369

Warszawa 18 czerwca [1638]

k. 106 v. – 107

Król pozwala, by Wojciech (*Albertus*) Gądkowski, miecznik ziemski kaliski, mógł ustąpić z praw dożywotnich do wsi Kurza, w powiecie kaliskim, na rzecz Jerzego Gądkowskiego, swojego syna.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

102/2370

Warszawa 15¹ czerwca [1638]

k. 107

Król zwraca się do Mario Filonardiego, arcybiskupa Awinionu, nuncjusza papieskiego, informując go, iż w związku z dobrowolną rezygnacją Jana Domasławskiego z urzędu prezbitera kościoła parafialnego w Rawie, w archidiecezji gnieźnieńskiej, dokonuje prezenty Łukasza Bobreckiego, prezbitera diecezji poznańskiej na ten wakat, z prośbą o powierzenie mu tego urzędu oraz zarządu tymczasowego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

¹ Zatarte jedno „x” w dacie.

103/2371

Warszawa 10 czerwca [1638]

k. 107 – 108

Król w uznaniu zasług nadaje Danielowi Iżyckiemu, sekretarzowi JKM, urząd sędziego ziemskiego lubelskiego, wakujący po śmierci [Jana]¹ Dzierżka. Król dokonał wyboru z czterech kandydatów, przedstawionych mu przez dygnitarzy, urzędników i szlachtę ziemi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

¹ *Urzednicy województwa lubelskiego XVI – XVIII wieku. Spisy*. Opracowali Witold Kłaczewski i Wacław Urban, Kórnik 1991, s. 46, nr 278.

104/2372

Warszawa 9 czerwca [1638]

k. 108 – 108 v.

Król pozwala Aleksandrowi Łaszczeni Tuczapskiemu wykupić wsie Nastaszów i Krowinka, w województwie ruskim, powiecie trembowelskim, z rąk dzierżącego je obecnie bezprawnie [Jana] Dzika¹, chorążego braclawskiego. Tuczapski zasłużył się w ekspedycjach wołoskich, pruskiej i moskiewskiej, w randze wicerotmistrza. Wioski owe Tuczapski uzyskuje dożywotnio.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

¹ zostawiono puste miejsce na imię. Zob. Karol Mazur, *W stronę integracji z Koroną. Sejmiki Wołynia i Ukrainy w latach 1569 – 1648*, Warszawa 2006, s. 425.

105/2373

Warszawa 30 czerwca [1638]

k. 108 v. – 109

Król pozwala Ferensowi Odrzechowskiemu, żołnierzowi weteranowi, oraz jego żonie Marynie Orlickiej, ustąpić z praw dożywotnich do pewnych gruntów, zwanych Urbanowski i Fedorowski, położonych we wsi Odrzechowa w starostwie sanockim, na rzecz Jana i Wacława Odrzechowskich, swoich synów, którzy służą zbrojnie królowi i Rzeczypospolitej.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, sekretarza królewskiego.

jęz. łac.

106/2374

Warszawa 21 czerwca [1638]

k. 109 – 109 v.

Król pozwala Feliksowi Łaszewskiemu i jego żonie Agnieszce z Dorposza Dorpowskiej, ustąpić z praw dożywotnich do wsi Pszczółki w powiecie tczewskim, województwie pomorskim na rzecz Adama Przewoskiego, sędziego ziemskiego mirachowskiego i Magdaleny Kossównej, jego żony.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

107/2375

Warszawa 30 czerwca [1638]

k. 109 v. – 110

Król pozwala Aleksandrowi Zbigniewowi na Białobokach (*in Białłobłoki*) Korniaktowi, komornikowi pokojowemu JKM, oraz jego żonie Dorocie z Karnkowa, ustąpić z praw dożywotnich do wsi Maćkowice w ziemi przemyskiej wraz z gruntem zwanym Maćkowski na rzecz Stanisława Cieklińskiego, żołnierza weterana JKM i na rzecz jego żony, Katarzyny Stawskiej. Ciekliński zasłużył się w ekspedycji pruskiej¹.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

¹ Zob. dok. 597.

108/2376

Warszawa 18 czerwca [1638]

k. 110 v. – 111

Król pozwala Marii Mohylance (*Mogilanka*), wdowie po drugim mężu, Mikołaju Firleju, wojewodzie sandomierskim, ustąpić z praw dożywotnich do wsi Hundykwce i Oryszkowce w powiecie trembowelskim oraz do wsi Olchowiec, Czarkowiec, Tyszkowce, Prokmiszna, Pejorow, Chlebczyn, Załucze, Popielniki w powiecie halickim, na rzecz jej syna z pierwszego małżeństwa, Piotra Potockiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

109/2377

Warszawa 30 czerwca [1638]

k. 111 – 111 v.

Król, za wstawiennictwem pewnych doradców, zatwierdza Wawrzyńca Rudnika i jego syna Marcina w dożywotnim posiadaniu młyna i kuźnicy żelaznej na rzece Kryniec w leśnictwie bielskim, zgodnie z przywilejem królewskim wydanym w Wilnie 23 lipca 1633 roku.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

110/2378

Warszawa 30 czerwca [1638]

k. 111 v. – 112

Król zatwierdza plebejuszy; Michała Dulika i Macieja Jugo w dożywotnim posiadaniu i użytkowaniu pewnej części ziemi w tenucie korytnickiej, który to grunt urządzili sami na surowym korzeniu. Ziemia ta położona jest przy potoku zwanym Gołębica i granicach dóbr szlacheckich Świętochów (*Świętochowa*). Z tego tytułu mają płacić czynsz roczny w wysokości czterech złotych, na św. Marcina [11 listopada] tenutariuszowi korytnickiemu.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, sekretarza królewskiego.

jęz. łac.

111/2379

Warszawa b.d.¹ 1638

k. 112 – 112 v.

Król, w uznaniu zasług, nadaje Janowi Fredrze, sędziemu przemyskiemu, dożywotnio wsie Smoża i Smoża Wola z sołectwem, położone w województwie ruskim, wakujące po śmierci Tomasza Grochowskiego, kasztelana dorpackiego. Fredro zasłużył się w wyprawach tureckich, moskiewskich, pruskich, tatarskich.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, sekretarza królewskiego.

jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsca na datę dzienną i miesiąc.

112/2380

Warszawa 17 czerwca 1638

k. 112 v. – 113 a

Król pozwala na wpisanie do akt kancelarii mniejszej koronnej oblatowanego w tym urzędzie swojego dokumentu, wystawionego w Warszawie 24 lutego 1638 roku, podpisanego przez króla i Tomasza Piotra Bieleckiego. Władysław IV pozwolił Andrzejowi Czarneckiemu,

burgrabiemu zamku krakowskiego i dworzaninowi JKM ustąpić z praw dożywotnich do wsi Kasinka w województwie krakowskim na rzecz sławetnego Jana Kotlickiego, rajcy krakowskiego oraz jego żony Anny.

jęz. łac.

113/2381

Warszawa 17 czerwca 1638

k. 113 a – 113 b

Król pozwala na wpisanie do akt kancelarii mniejszej koronnej oblatowanego w tym urzędzie swojego dokumentu, wystawionego w Warszawie 24 lutego 1638 roku, podpisanego przez króla i Tomasza Piotra Bieleckiego. Władysław IV pozwolił Andrzejowi Czarneckiemu, burgrabiemu zamku krakowskiego i dworzaninowi JKM ustąpić z praw dożywotnich do wsi Ostrowsko, Gromków (*Gronkow*), Dębno (*Dembno*) w województwie krakowskim na rzecz sławetnego Jana Kotlickiego, rajcy krakowskiego oraz jego żony Anny.

jęz. łac.

114/2382

Warszawa 17 czerwca 1638

k. 113 b – 113 b v.

Król pozwala na wpisanie do akt kancelarii mniejszej koronnej oblatowanego w tym urzędzie swojego dokumentu, wystawionego w Warszawie 24 lutego 1638 roku, podpisanego przez króla i Tomasza Piotra Bieleckiego. Władysław IV pozwolił Andrzejowi Czarneckiemu, burgrabiemu zamku krakowskiego i dworzaninowi JKM ustąpić z praw dożywotnich do pensji czyli stacji z dochodów opactwa mogińskiego w wysokości osiemdziesięciu złotych polskich na rzecz sławetnego Jana Kotlickiego, rajcy krakowskiego oraz jego żony Anny.

jęz. łac.

115/2383

Warszawa 17 czerwca 1638

k. 113 b v. - 114

Król pozwala na wpisanie do akt kancelarii mniejszej koronnej oblatowanego w tym urzędzie swojego dokumentu, wystawionego w Warszawie 24 lutego 1638 roku, podpisanego przez króla i Tomasza Piotra Bieleckiego. Władysław IV pozwolił Andrzejowi Czarneckiemu, burgrabiemu zamku krakowskiego i dworzaninowi JKM ustąpić z praw dożywotnich do pensji czyli stacji z dochodów klasztoru żeńskiego staniąteckiego w wysokości osiemdziesięciu złotych polskich na rzecz sławetnego Jana Kotlickiego, rajcy krakowskiego oraz jego żony Anny.

jęz. łac.

116/2384

Warszawa 17 czerwca 1638

k. 114 – 114 v.

Król pozwala na wpisanie do akt kancelarii mniejszej koronnej oblatowanego w tym urzędzie swojego dokumentu, wystawionego w Warszawie 24 lutego 1638 roku. Władysław IV pozwolił sławetnemu Janowi Kotlickiemu, rajcy krakowskiego oraz jego żonie Annie Czarneckiej wydzierżawić Andrzejowi Czarneckiemu, burgrabiemu zamku krakowskiego, i dworzaninowi JKM, wsie; Kasinka, Ostrowsko, Gromków, Dębno, w województwie krakowski na trzy lata.

jęz. łac.

117/2385

Warszawa 3 lipca 1638

k. 114 v.

Król, za wstawiennictwem pewnych doradców, uwalnia od wszelkich ciężarów miejskich kamienicę sławetnej Anny Zagliczownej, wdowy po sławetnym Macieju Czermińskim, mieszczaninie łomżyńskim. Budynek ten położony jest na rynku miasta Łomży.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, sekretarza królewskiego.

jęz. łac.

118/2386

Warszawa 15 lipca 1638

k. 115 – 115 v.

Król pozwala Janowi Bogatko, komornikowi i dworzaninowi JKM oraz jego żonie, Eleonorze z Moterne, ustąpić z praw dożywotnich do wsi Skulsk (*Skolsko*) i miasteczka Kempa, w województwie brzeskim, a także do gruntu zwanego Szyszyńskie, na rzecz Wiktoryna Bogatko, syna.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

119/2387

Warszawa 15 lipca 1638

k. 115 v.

Król pozwala Ryszardowi Leweszowi, burgrabiemu malborskiemu, sekretarzowi JKM wykupić pewne łąny, położone na Wielkiej Wyspie Malborskiej, zwane Krakauelfelt, przynależne do dóbr Berwałd z rąk sławetnej Doroty Szumanowej, wdowy po Egercie a Kampen, która dzierży go bezprawnie. Teren ten podlega zarządowi Gerarda Denhoffa, ekonoma malborskiego. Dobra te Lewesz otrzymuje dożywotnio.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, sekretarza królewskiego.

jęz. łac.

120/2388

Warszawa 19 lipca 1638

k. 116 – 116 v.

Król pozwala Piotrowi Szulińskiemu, zasłużonemu żołnierzowi, wykupić z rąk osób bezprawnie dobra te trzymających, wójtostwo wsi Żędowice (*Żendowice*), wakujące po śmierci [Marcina] Wybranowskiego¹, starosty żarnowieckiego. Szuliński odznaczył się ostatnio w uśmierzaniu buntu Kozaków. Wójtostwo otrzymuje dożywotnio.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, sekretarza królewskiego.

jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsce na imię. Kasper Niesiecki, *Herbarz Polski*, Lipsk 1842, t. IX, s. 430.

121/2389

Warszawa 12 lipca 1638

k. 116 v. – 117

Król pozwala [Zofii Firlejówny]¹ z Dąbrowicy Lanckorońskiej, wdowie po Samuelu Lanckorońskim, kasztelanie sądeckim, ustąpić z praw dożywotnich do wójtostwa Małogoszczy na rzecz Stanisława Lanckorońskiego, swojego syna.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

¹ Stanisław Cynarski, *Dzieje rodu Lanckorońskich z Brzezia od XVI do XVIII wieku: sprawy kariery urzędniczej i awansu społecznego*, Warszawa 1996, s. 164, 230.

122/2390

Warszawa 12 lipca 1638

k. 117 – 117 v.

Król nadaje Stanisławowi Lanckorońskiemu w dożywocie sołectwo we wsi Leśnica, położone w tenucie małogoskiej, wakujące po śmierci Samuela z Brzezia Lanckorońskiego, kasztelana sądeckiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

123/2391

Warszawa 23 lipca 1638

k. 117 v. – 118

Król, za wstawiennictwem pewnych doradców, pozwala Piotrowi Siedlskiemu, żołnierzowi JKM, ustąpić z praw dożywotnich do wójtostwa wsi Łaś (*Lass*), w starostwie różańskim, na rzecz swojego syna Jana Siedlskiego i jego żony Agnieszki Komorowskiej.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, sekretarza królewskiego.

jęz. łac.

124/2392

Warszawa 14 lipca [1638]

k. 118 – 118 v.

Król nadaje Andrzejowi Zaklice, komornikowi JKM, dożywotnio sióło Lewkowce w województwie kijowskim, powiecie owruckim, wakujące po śmierci Jana Czerchańskiego, żołnierza JKM, a wcześniej należące do bojarów zwanych Nieumierzyscy. Zaklika zasłużył się w ekspedycji chocimskiej pod chorągwią husarską zmarłego Rafała Leszczyńskiego, wojewody bełskiego, w wyprawie inflanckiej, pod chorągwią kozacką Mikołaja Wysockiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Piotra Mieszkowskiego, sekretarza JKM.

jęz. pol.

125/2393

b. d. i m¹. [1638]

k. 118 v. – 119 v.

Król pozwala wpisać do akt kancelarii mniejszej koronnej swój dokument oblatowany w tym urzędzie, wystawiony Warszawie 1 lipca 1637 roku, podpisany przez siebie i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego sekretarza królewskiego.

Król, w uznaniu służby sławetnego Balazsowi Szomogyi (Blasius Szomodi)², woźnicy JKM, który służył przez czterdzieści lat Zygmuntowi III, nadaje mu prawem czynszowym i dziedzicznym pusty teren położony na gruntach wielkorządcy krakowskiego, w pobliżu domu Szomogyi, o długości stu łokci, szerokości pięćdziesięciu łokci, licząc od narożnika gruntu [Jana] Tęczyńskiego, wojewody krakowskiego do drogi koło ogrodu królewskiego, w stronę domów plebejuszy; Piotra Rudawskiego, Jana Treidina, Andrzeja Młynarza i do stawu królewskiego. Szomogyi otrzymuje prawo propinacji wszystkich napitków, wina

węgierskiego, gorzałki, piwa, z zachowaniem przywilejów wielkorządcy i miasta Krakowa. Na św. Marcina ma płacić wielkorządcy sześć groszy polskich czynszu.
jęz. łac.

¹ W dokumencie brak formuły datacyjnej.

² Franciszek Leśniak, *Wielkorządcy krakowscy XVI – XVIII wieku*, Kraków 1996, s. 84, 98.

126/2394

Warszawa 30 lipca [1638]

k. 119 v. – 120

Król pozwala małżonkom: Michałowi Zakrzewskiemu i Elżbiecie z Łychowa, ustąpić z praw dożywotnich do wsi Kusztyn z sołectwem i do wsi Rudno, w starostwie buskim, na rzecz Adama Zakrzewskiego, syna.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

127/2395

Warszawa 20 lipca

[1638]

k. 120 – 120 v.

Król nadaje sławetnemu Marcinowi Filipowskiemu, typografowi i mieszczaninowi krakowskiemu, prawo drukowania książek polskich i łacińskich, pod tytułami: *Szafarnia Obroków Duchownych*, *Róże Sinonim*, *viridarioloum Marianum*, oraz innych przez lat dziesięć. Kara na łamiących ten przywilej wynosi pięćset grzywien dzielonych po połowie między skarb królewski i pokrzywdzonego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, sekretarza królewskiego.

jęz. łac.

128/2396

Warszawa 15 lipca [1638]

k. 120 v. – 121

Król zwraca się listem do Jana Mikołaja Daniłowicza, podskarbiego koronnego, starosty przemyskiego, samborskiego, drohobyckiego, kolskiego, czerwonogrodzkiego w sprawie sławetnego Wojciech Czechowica, mieszczanina kazimierskiego, frochtarza solnego [tj. przewoźnika] JKM i Zygmunta III. Majątek Czechowica uległ spaleni, ma natomiast dług w wysokości tysiąca trzystu czterdziestu złotych wobec sławetnego Stanisława Baryczki, administratora komór mazowieckich. Król, ze względu na szkody poniesione przez Czechowica, umarza mu ten dług. Daniłowicz ma wystawić pokwitowanie. Król odpuszcza także dług Czechowica wobec Walentego Raczkowskiego, administratora żywieckiego, w wysokości ośmiuset dziewięciu złotych, powstały, gdy Czechowic pobrał u niego drewno i ławy na budowę.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, sekretarza królewskiego.

jęz. pol.

129/2397

Warszawa 15 lipca [1638]

k. 121 – 121 v.

Król zwraca się listem do Jana Mikołaja Daniłowicza, podskarbiego koronnego, starosty przemyskiego, samborskiego, drohobyckiego, kolskiego, czerwonogrodzkiego w sprawie sławetnego Wojciecha Czechowica, mieszczanina kazimierskiego, frochtarza solnego [tj. przewoźnika] na posługach skarbu JKM od lat trzydziestu. *Przez różne flisu i pogorzeli przypadki*, stracił majątek wart sześć tysięcy złotych. Król poleca by wydano mu *na borg* [tj. jako pożyczkę] na rok sól w bałwanach *do sześciorki po dwie parze złomków przydając*, o wartości trzy i pół (*półczwarta*) tysiąca złotych, z żup wielickich. Czechowic ma spłacić tę pożyczkę albo przewozem albo gotówką.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, sekretarza królewskiego.

jęz. pol.

130/2398

Warszawa 30 lipca [1638]

k. 121 v. – 122

Król, w uznaniu zasług Piotra Ostoyskiego, żołnierza, który brał udział w różnych ekspedycjach wojennych, nadaje mu wszelkie dobra, jakie prawem kaduka przypadły do dyspozycji władcy, zdrajców, mieszczan kijowskich: Iwana Kostynka, Fedora Buczaka, Stecza Mościckiego, Murzyna Rzyzowskiego, Wasieła Surmiła, Fedora Aszanwuły. Podaje się do wiadomości urzędów grodzkich i miejskich Kijowa.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, sekretarza królewskiego.

jęz. pol.

131/2399

Warszawa 29 lipca [1638]

k. 122

Król, za wstawiennictwem pewnych doradców, nadaje Maciejowi Kuleszy, zasłużonemu dla dworu JKM, dobra jakie przypadły do dyspozycji skarbu królewskiego po zmarłym plebejuszu Grodzickim¹, mieszkańcu Bolemowa.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsce na imię.

132/2400

Warszawa 6 sierpnia [1638]

k. 122 – 126

Król przyjmuje i zatwierdza założenia dotyczące wprowadzenia ceł morskich w portach Prus Książęcych, przedstawione przez Bogusława Leszczyńskiego, posła nadzwyczajnego do elektora brandenburskiego, księcia w Prusach, Jerzego Wilhelma [Hohenzollerna], w dokumencie wystawionym przez Leszczyńskiego w Köpenick 29 czerwca 1638 roku¹.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

¹ Władysław Czapliński: *Polska a Prusy i Brandenburgia za Władysława IV*. Wrocław 1947, s. 216 - 217.

133/2401

Warszawa 3 sierpnia [1638]

k. 126 – 126 v.

Król w uznaniu zasług nadaje Walerianowi Żmijewskiemu dożywotnio folwark zwany Łabęckie przy mieście Bochni i przy szybie z dawna zwanym „Salomona” (*iuxta montem antiquitus dictum Salamonova*). Folwark został zdewastowany przez uprzednich posesorów, sad i ogrody nie są uprawiane. Z tytułu owego nadania Żmijewski winien razem z wspólnie administratorem żup podjąć działania związane z utrzymaniem nowego szybu zwanego „Władysław”. Jeśli będzie tam dość soli, Żydowski cieszyć się będzie uprawnieniami hutmana tego szybu.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

134/2402

b.d.i m.¹

k. 126 v. – 127 v.

Król rozszerza dożywotnie prawa do starostwa gniewskiego Albrychta Stanisława Radziwiłła, księcia na Ołyce i Nieświeżu, kanclerza litewskiego, starosty pińskiego, gniewskiego, tucholskiego, na jego żonę, [Annę] Krystynę, córkę Stanisława Lubomirskiego, hrabiego na Wiśnicz, wywodzącą się po matce z rodu Ostrogskich.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsca na wpisanie miejsca i daty.

135/2403

Warszawa 4 grudnia 1638

k. 128

Król pozwala Otylii Strzalinie ustąpić z praw dożywotnich do sołectwa wsi Trzebunia (*Trzebonia*) w starostwie lanckorońskim na rzecz małżonków: Jana z Brzezia Paszkowskiego, zasłużonego żołnierza i Barbary z Sosnowic (*de Sysznowicze*).

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

jęz. łac.

136/2404

Warszawa 6 grudnia 1638

k. 128 v.

Król pozwala Janowi Kotyńskiemu, pisarzowi kancelarii koronnej, wykupić wójtostwo czyli sołectwo we wsi Targoszyna, w starostwie dobczyckim, z rąk obecnych, bezprawnych posiadaczy i nadaje mu je w dożywocie. Sołectwo wakowało po śmierci Uchardowskiego ¹.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsce na imię.

137/2405

Warszawa 31 grudnia 1638

k. 128 v. – 129

Król pozwala Mikołajowi Trzebuchowskiemu ustąpić z praw dożywotnich do dwóch włók pustych (*duos mansos desertos*), jednej zwanej *Poweskowski*, drugiej *Stoczynski*, przy mieście

królewskim Radziejów, na rzecz małżonków, sławetnych; Wojciecha Łaskiego i Doroty Jankowskiej.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, sekretarza królewskiego.

jęz. łac.

138/2406

Warszawa 6 grudnia 1638

k. 129 – 130

Król, w uznaniu zasług, nadaje Andrzejowi Firlejowi urząd kasztelana bełskiego, wakujący po śmierci [Macieja] Leśniowskiego¹. Firlej odznaczył się w wojnie z wielkim księciem moskiewskim pod Kłuszynem.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

¹ in. Leśniewski. Zostawiono puste miejsce na imię. Henryk Gmiterek, Ryszard Szczygieł, *Urzednicy województwa bełskiego i ziemi chełmskiej*, Kórnik 1992, s. 34, nr 68. Zob. też dok. 18, ten sam dokument datowany na marzec.

k. 130 v. – 132 puste, z napisami „Vacuum” i skreśleniami, na k. 131 v. u dołu skrót S.s. [?] M.

[1639]

139/2407

Warszawa 4 stycznia 1639

k. 132 v.

Król, za wstawiennictwem pewnych doradców, nadaje sławetnemu Michałowi Ischernikowi, mieszczaninowi oraz kupcowi wschowskiemu, prawo propinacji win węgierskich i reńskich, a także małmazji oraz piwa w jego domu narożnym, położonym na przedmieściu Wschowy, *przy Przykopie Mieyskim*, [tj. w pobliżu fosy], w miejscu zwanym *przy rynie*, a po niemiecku *Flutrin*. Ischernik stracił swój majątek w wyniku kradzieży.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

140/2408

Warszawa 4 stycznia 1639

k. 133

Król ustanawia sławetnego Michała Ischernika, mieszczanina i kupca wschowskiego, serwitorem JKM. Wyjmuje go spod wszelkiej jurysdykcji miejskiej i grodzkiej, za wyjątkiem dworskiej królewskiej.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

141/2409

b.d. i m.

k. 133 v.

Król pozwala na wpisanie do akt kancelarii mniejszej koronnej swojego dokumentu oblatowanego w niej przez Andrzeja Wiśniewskiego, wystawionego w Grodnie 27 listopada

1636, podpisanego przez siebie i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza JKM, regensa kancelarii koronnej.

W dokumencie tym król Władysław [IV] nadał Jakubowi Maksymilianowi Fredrze, podkomorzemu przemyskiemu, sekretarzowi JKM, pensję roczną w wysokości tysiąca złotych z dochodów starostwa kałuskiego, płatną na święto narodzin Jana Chrzciciela [24 czerwca].

jęz. łac.

142/2410

Warszawa, 8 sierpnia 1639

k. 134

Król nadaje Janowi Kotyńskiemu, pisarzowi kancelarii koronnej, wszelkie dobra ruchome i nieruchome, jakie przypadły do dyspozycji skarbu po plebejusze Dorocie Glinianej Kucharzowej, mieszkance Warszawy.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

jęz. łac.

143/2411

Warszawa, 19 sierpnia 1639

k. 134 – 134 v.

Król nadaje dożywotnio Mateuszowi Goliańskiemu, pisarzowi urzędu marszałka JKM, dwa grunty zwane Zaścianki, pierwszy obejmujący dwa łany, drugi dziesięć łanów, w województwie podlaskim, które wróciły do dyspozycji króla z powodu niepłacenia z nich kwarty w roku 1634.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, sekretarza królewskiego.

jęz. łac.

144/2412

Warszawa, 20 sierpnia [1639]

k. 134 v. – 135

Król ustanawia dożywotnio plebejusza Pawła Guldema Juniora, farmaceutę i korzennika (*aromatarius*), serwitorem JKM. Uwalnia go spod wszelkiej jurysdykcji miejskiej i grodzkiej, poza dworską królewską, co podaje się do szczególnej wiadomości magistratów koronnych i książęcych pruskich.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, sekretarza królewskiego.

jęz. łac.

145/2413

Warszawa, 18 sierpnia [1639]

k. 135 – 135 v.

Król, w uznaniu zasług, nadaje Janowi Mateuszowi z Ostrowa Ostrowskiemu i jego żonie Elżbiecie z Chodorostawu (*Chodorastow*) tenutę Augustów czyli Mosty w dożywocie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, sekretarza królewskiego.

jęz. łac.

146/2414

Warszawa, 27 sierpnia [1639]

k. 135 v. – 136

Król w uznaniu zasług nadaje Janowi Trzczańskiemu, wieś Baranie Przetoki, inaczej Przetoki, w starostwie sokalskim, w województwie bełskim, w dożywocie. Trzcński był komornikiem królowej, siostry króla [Anny Katarzyny Konstancji], ta zaś wstawiła się za nim u króla w tej sprawie. Dobra wakowały po śmierci Anny Stempkowskiej, wdowy po [Piotrze]¹ Stempkowskim, stolniku wołyńskim.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

¹ *Urzędnicy wołyńscy XIV – XVIII wieku. Spisy*, opr. Marian Wolski, Kórnik 2007, s. 149, nr 748.

147/2415

b.d.i m.

k. 136 – 136 v.

Król pozwala wpisać do akt kancelarii mniejszej koronnej swój dokument, wystawiony w Warszawie 30 marca 1637, podpisany przez siebie i Andrzeja Bujalskiego. Dokument oblatowany został w kancelarii przez Stanisława Jurkowskiego.

W dokumencie tym król Władysław IV, w uznaniu zasług dla Zygmunta III, uwolnił na sześć lat z obowiązku gościny także podczas sejmów, dom sławetnej Zofii Skalskiej, wdowy po sławetnym Janie Mrozie, ławniku i chirurgu [cyruliku] warszawskim, położony przy ulicy Piwnej w Warszawie¹, między domami Andrzeja Zatołskiego, chirurga [cyrulika] z jednej, a domem spadkobierców Grzegorza Grzymela [in. Grzmiela], ławnika i krawca z drugiej strony.

jęz. łac.

¹ Chodzi tu o kamienicę Cyrulika przy ul. Piwnej nr 23. Zob. *Katalog Zabytków Sztuki w Polsce. Miasto Warszawa*, cz. 1, Stare Miasto, pod red. Jerzego Z. Łozińskiego i Andrzeja Rottermunda, tekst, Warszawa 1993, s. 349.

148/2416

Młocko, 3 września 1639

k. 137

Król uwalnia spod prawa kaduka dom w Warszawie, należący do niedawno zmarłego plebejusza Macieja Zoarn, dawnego żołnierza piechoty JKM, zostawiając go wdowie, Zofii wraz z paroma synami.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

149/2417

Warszawa, 7 września [1639]

k. 137 – 137 v.

Król w uznaniu zasług militarnych Pawła Suliszewskiego rozszerza jego prawa dożywotnie do wsi Radzików i Kębłowice (*Kemblowice*), w powiecie zakroczymskim, na jego żonę Katarzynę Bobolanę. Ojciec Suliszewskiego zginął chwalebnie w szyku walcząc ze Szwedami, Paweł kontynuował tę tradycję, służył pod chorągwią kasztelana krakowskiego¹. Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Macieja Cieleckiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

¹ Najpewniej chodzi o Stanisława Koniecpolskiego.

150/2418

Warszawa, b.d.¹ wrzesień [1639]

k. 137 v. – 138

Król nadaje Maksymilianowi Jarzynie, sędziemu ziemi sochaczewskiej, urząd pisarza ziemskiego krakowskiego, wakujący po śmierci Jakuba Chwaliboga. Jarzyna zasłużył się jako poseł na sejm i deputat do Trybunału Koronnego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsce na datę. Nominacja miała mieć miejsce 4 października 1639. *Urzednicy województwa krakowskiego XVI – XVIII wieku. Spisy.* Opr. Stanisław Cynarski i Alicja Falniowska-Gradowska, Kórnik 1990, s. 73, nr 197.

151/2419

b.d. i m. 1639

k. 138 – 138 v.

Król nadaje Marcinowi Nieborowskiemu urząd podczaszego gostynińskiego, wakujący po śmierci Pawła Garwaskiego. Nieborowski zasłużył się jako żołnierz.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

152/2420

Warszawa, 28 września [1639]

k. 138 v. – 139

Król, za wstawiennictwem pewnych doradców, nadaje Grzegorzowi Nowakowskiemu dożywotnio dwa opuszczone łany należące do wójtostwa wsi Taje, które przypadły do dyspozycji króla po śmierci niejakiego Bołakowskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Macieja Cieleckiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

153/2421

Warszawa, 28 września [1639]

k. 139 – 139 v.

Król w uznaniu zasług militarnych nadaje w dożywocie Kasprowi Dębińskiemu i jego żonie połowę huty szkła w starostwie olsztyńskim, wakującą po śmierci Stanisława Rogojskiego.

Drugą połowę już otrzymał wcześniej od króla, po osobach dzierżących ją po Janie Rogojskim. Dębiński uczestniczył w wyprawie przeciw Turkom, pod chorągwią Tomasza Konarzewskiego, i w pruskiej, pod chorągwią Stanisława Kossakowskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Macieja Cieleckiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

154/2422

Warszawa, 20 września [1639]

k. 139 v. – 140

Król pozwala Wespazjanowi Dworzańskiemu wykupić sołectwo we wsi Osielec, w starostwie lanckorońskim, z rąk obecnego, bezprawnego posiadacza i nadaje mu je w dożywocie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

jęz. łac.

155/2423

Warszawa, 28 września [1639]

k. 140

Król nadaje Janowi Kotyńskiemu, pisarzowi kancelarii koronnej, dziewięćdziesiąt grzywien polskich rocznie, tytułem stacji, z miasta Skarbimierz (*Skalmierz*), która to suma z dawna płacona jest do skarbu. Poprzednio dostawał ją zmarły Stanisław Minocki, dworzanin JKM.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

156/2424

Kucice, 10 września 1639

k. 140 v.

Król, w uznaniu zasług, nadaje Maksymilianowi z Tenczyna Ossolińskiemu, podskarbiemu nadwornemu koronnemu, komornikowi pokojowemu JKM, dobra, jakie przypadły do dyspozycji władcy i skarbu prawem kaduka po szlachcicu Szampachu¹.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsce na imię. Por. też Nr 158.

157/2425

Warszawa, 5 września 1639

k. 140 v. – 141

Król, na prośbę Adama Burkackiego, dworzanina pokojowego JKM, pozwala mu lokować miasto Brukatki na jego gruncie dziedzicznym, zwanym Mszawa, w województwie bełskim i powiecie¹, między wsiami Tumin, Zdwitice oraz Stubin. Może ustanowić dowolne dni targowe.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsce na nazwę powiatu.

158/2426

Warszawa, 6 października 1639

k. 141 – 141 v.

Król nadaje Krzysztofowi Stanno, karczmę zwaną Sieniczno, w starostwie rabsztyńskim, wakującą po śmierci plebejusza Adama Słomki. Może ją wykupić z rąk obecnych, bezprawnych posiadaczy. Stanno zasłużył się jako żołnierz podczas panowania Zygmunta III, walczył pod Chocimiem z Turkami, w Prusach przeciw Gustawowi [Adolfowi], na początku panowania Władysława IV wziął udział w wyprawie przeciw carowi moskiewskiemu.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

159/2427

Warszawa, 11 października 1639

k. 141 v. – 142

Król nadaje Jerzemu Plattenbergowi, dworzaninowi pokojowemu JKM i koniuszemu królowej prawem dziedzicznym wieś Garlicę (*Garlecka*) w województwie krakowskim, jaka przypadła do dyspozycji władcy po śmierci Szampacha¹.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsce na imię. Po0r. też Nr 155.

160/2428

Warszawa, 6 października 1639

k. 142 – 142 v.

Król pozwala Jakubowi Roguskiemu, piwnicznemu JKM, ustąpić z praw dożywotnich do młyna pod wsią Kaczorki w lesie Tłuściec w starostwie łukowskim na rzecz plebejuszy; Szymona, syna Jana oraz jego żony Reginy, a także na rzecz Jakuba, Grzegorza, Marcina, synom Ambrozików, ze wsi Kaczorki.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

161/2429

Warszawa, 6 października 1639

k. 142 v. – 143

Król zatwierdza Wojciecha Karwackiego i Adama Klarykę w dożywotnim posiadaniu sołectwa we wsi Dworszowice (*Dworyszowice*) Niemieckie w starostwie brzeźnickim, z gruntami zwanymi *Chamarzyńska* i *Thomaszewskie*.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

162/2430

Warszawa, 8 października 1639

k. 143

Król, za wstawiennictwem pewnych doradców, nadaje Szymonowi Krajewskiemu w dożywocie opuszczony teren zwany *Skrobaie* nad rzeczką Ossą na gruntach wsi Książki Małe (*Xiąszki Małe*) w powiecie kowalskim.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

163/2431

Warszawa, 8 października 1639

k. 143 – 143 v.

Król pozwala Adamowi Gogolskiemu, pisarzowi skarbu, ustąpić z praw dożywotnich do pewnych części młyna we wsi Gostchorza w starostwie łukowskim na rzecz plebejuszy; Mikołaja Dupika, Jana, wnuka Marcina Żura, Stanisława Niedbały, zwanych Gostchorskimi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

164/2432

Warszawa, 12 października

[1639]

k. 143 v. – 144 v.

Król w uznaniu zasług militarnych Stanisława Zerzyńskiego rozszerza dożywotnie prawa do wójtostwa miasta Hrubieszów na jego żonę Annę Kruszyniankę. Zerzyński służył pod chorągwią rotmistrza Wichrowskiego¹.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsce na imię.

165/2433

Warszawa, 12 października [1639]

k. 144 v.

Król, na prośbę Łychowskiego¹, ustanawia jarmarki w mieście Rawie w województwie bełskim na św. Mateusza Apostoła i Ewangelisty [21 września].

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsce na imię.

166/2434

Warszawa, 14 października [1639]

k. 144 v. – 145

Król pozwala Sebastianowi Szulińskiemu wykupić wsie Skaliste i Słonka w województwie krakowskim z rąk obecnych, bezprawnych posiadaczy i nadaje mu je w dożywocie. Szuliński odznaczył się w wyprawach przeciw Szwedom, Tatarom i Moskalom.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

167/2435

Warszawa, 13 października [1639]

k. 145 – 145 v.

Król, wobec licznych prośb za Nikodemem Białobrzeskim, ustanawia jarmarki we wsi Mszana Dolna w Niedzielę Palmową, na św. Wojciecha Biskupa i Męczennika [23 kwietnia], na św. Bartłomieja Apostoła [24 sierpnia], na św. Szymona Judę [28 października], na św. Andrzeja Apostoła [30 listopada], targi odbywać się mają w niedzielę.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Wojciecha Kadziłłowskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

168/2436

Warszawa, 12 października [1639]

k. 145 v. – 146

Król pozwala Nikodemowi Białobrzeskemu, weteranowi, uczestnikowi ekspedycji wojennych, m. in. przeciw Moskalowi, wykupić wsie Raba (*Rabba*) i Jasionów, w województwie krakowskim, z rąk obecnych, bezprawnych posiadaczy. Król nadaje mu te dobra w dożywocie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

169/2437

Warszawa, 14 października [1639]

k. 146 – 146 v.

Król rozszerza dożywotnie prawa Nikodema Białłobrzeskiego do wójtostwa wsi Mszana Dolna, na jego żonę, Annę z Oraczewskich Białłobrzeską. Wcześniej Białłobrzeski otrzymał od króla prawo wykupienia wójtostwa z rąk Adama Jordana, bezprawnego posiadacza.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

170/2438

Warszawa, 14 października [1639]

k. 146 v. – 147

Król w uznaniu zasług wojskowych Mariana Wąsowskiego nadaje mu dobra, jakie prawem kaduka przypadły do dyspozycji władcy, po niejakiu Marcinie Baranowskim z powiatu lwowskiego. Wąsowski zasłużył się w wyprawie pruskiej i moskiewskiej, oraz przeciw Kozakom, służąc pod chorągwiami rotmistrzów: Mikołaja Łysakowskiego, Krzysztofa Wapowskiego, Piotra Potockiego, wojewodzica braclawskiego i teraz pod znakiem Michała Zebrzydowskiego, starosty lanckorońskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

jęz. łac.

171/2439

Warszawa, 15 października [1639]

k. 147 – 147 v.

Król nadaje Filonowi Jełowickiemu (*Jałowicki*), wojskiemu włodzimierskiemu, podstarościemu krzemienieckiemu dobra, jakie przypadły do dyspozycji króla prawem kaduka po śmierci niejakiu Aleksandra Białostockiego. Jełowicki zasłużył się za panowania tak Władysława IV jak i Zygmunta III, przez wiele lat był rotmistrzem, brał udział w różnych ekspedycjach wojennych.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

172/2440

Warszawa, 10 października [1639]

k. 147 v. – 148

Król ustanawia sławetnego Stanisława Wieczorkowskiego, syna zmarłego Wawrzyńca Wieczorkowskiego ze Słomnik, serwitorem JKM. Uwalnia go spod wszelkiej jurysdykcji poza dworską królewską. Osiąść może w Słomnikach, Krakowie, lub innym dowolnie wybranym miejscu.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

jęz. łac.

173/2441

Warszawa, 15 października [1639]

k. 148 – 148 v.

Król rozszerza dożywotnie prawa [Piotra]¹ Kazimierza Turskiego, zasłużonego żołnierza, do wójtostwa wsi Nahajowice (*Nohoiowice*) w ekonomii samborskiej, na jego żonę Aleksandrę z Kopysna, wdowę z pierwszego małżeństwa po Aleksandrze Sosnowskim. Turski zasłużył się w ekspedycjach wojennych pod chorągwią Stanisława Chmieleckiego, wojewody podolskiego, rotmistrza. Nadanie obejmuje wszystkie przydatki, w tym obciążenia mieszkańców, szarwarki zwane *thuki* oraz prawo warzenia soli w objętości zwanej *czerhen*, a także fortalicję wzniesioną przez mieszkańców wsi do obrony przed Tatarami.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

¹ Zob. dok. 174.

174/2442

Warszawa, 16 października [1639]

k. 148 v. – 149

Król pozwala Piotrowi Kazimierzowi Turskiemu i Aleksandrze z Kopysna, małżonkom, ustąpić na rzecz małżonków¹ z praw do wójtostwa we wsi Nahajowice (*Nahaiowice*) w ekonomii samborskiej z przydatkami, w tym z szarwarkami zwanymi *thuki* oraz prawem warzenia soli w objętości zwanej *czerhen*, a także fortalicją wzniesioną przez mieszkańców wsi do obrony przed Tatarami.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsca na imiona i nazwiska.

175/2443

Warszawa, 19 października [1639]

k. 149 – 149 v.

Król, na prośbę Mikołaja Wojciecha Gniewosza, sekretarza JKM, opata koprzywnickiego, ustanawia nowe jarmarki w mieście Koprzywnicy, w województwie i powiecie sandomierskim, na święto Trzech Króli [6 stycznia], tak jednak, aby stało się to bez szkody dla sąsiednich miejscowości.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

jęz. łac.

176/2444

Warszawa, 25 października [1639]

k. 149 v. – 150

Król ustanawia sławetnego Wojciecha Bąkowica, mieszczanina i garncarza soleckiego, serwitorem JKM. Naczynia Bąkowica dorównują azjatyckim. Zostaje wyłączony spod wszelkiej jurysdykcji poza królewską i marszałków.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

177/2445

Warszawa, 26 października [1639]

k. 151¹

Król nadaje Janowi Lipskiemu, synowi zmarłego Prokopa, pisarza ziemskiego kaliskiego, wszelkie dobra, jakie przypadły do dyspozycji władcy prawem kaduka po niejakich Grzegorzu Raku i jego żonie Urszuli, mieszkańcach Koła.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

¹ Odwrocie k. 150 oznaczone jako 151, przekreślone.

178/2446

Warszawa, 25 października [1639]

k. 151¹ – 152

Król pozwala Marcjanowi Sarnowskiemu, żołnierzowi weteranowi, ustąpić z praw dożywotnich do wójtostwa wsi Kamieniec (*Camenec*) w starostwie wyszogrodzkim, województwie mazowieckim, na rzecz małżonków; Adama Kosińskiego i Anny Świerczowskiej (in. Świerczewskiej), córki zmarłego Piotra Świerczowskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

jęz. łac.

¹ Odwrocie k. 150 oznaczone jako 151, przekreślone.

179/2447

Warszawa, 20 października [1639]

k. 152 – 153

Król, za prośbą panów z rady, wstawiających się za Fiedorem Miłaszewskim, w uznaniu zasług, utrzymuje jego samego, żonę i potomków męskich w posiadaniu prawem lennym wieczystym części zwanej Dumińska w powiecie owruckim, zgodnie z prawem nadanym przez Zygmunta I Dumińskiemu. Nadanie nie obejmuje prawa wytwarzania saletry i towarów leśnych. Fiedor Miłaszewski zobowiązany jednak zostaje do udowodnienia przed lustratorami starostwa, że jest prawowitym męskim następcą Fiedora Fiedorowicza Dumińskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, sekretarza JKM.

jęz. pol.

180/2448

Warszawa, 20 października [1639]

k. 153 – 153 v.

Król w uznaniu zasług Franciszka Rościejowskiego pozwala mu wykupić wójtostwo czyli sołectwo wsi Duszatyn (*Dusiatin*) w starostwie krośnieńskim z młynem i karczmą, wakujące po zmarłym sołtysie Dusiatyńskim, z rąk obecnych, bezprawnych posiadaczy. Dobra te Rościejowski otrzymuje w dożywocie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

181/2449

Warszawa, 27 października 1639

k. 153 v. – 154

Król pozwala na wpisanie do akt kancelarii mniejszej koronnej swojego dokumentu, wystawionego w Krakowie, na sejmie koronacyjnym, 27 lutego 1633 roku, podpisanego

przez władcę i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza JKM. Dokument oblatował w kancelarii koronnej Jakub Chrostkowicz, prepozyt małogoski.

W dokumencie tym Władysław IV, w uznaniu zasług Samuela Lanckorońskiego, kasztelana wiślickiego, nadaje mu pewien teren pusty w Warszawie na zbudowanie dworu. Grunt ten położony był przy kościele i klasztorze franciszkanów reformatów, obserwancji św. Bernarda, bosych¹, naprzeciw dworu Tomasza Zamoyskiego, podkanclerzego koronnego, klinem dochodził do budynku zwanego *Saraim*, pomiędzy drogami, jednej przy dworze wspomnianego podkanclerzego, drugiej przy wale².

jęz. łac.

¹ *Blisko pod wałem bosacy, w reformie żyją chudacy* [...], zob. *Kościół Ojców Reformatów* w opisie Adama Jarzębskiego, *Gościniec albo krótkie opisanie Warszawy*, wyd. Władysław Tomkiewicz, Warszawa 1974, s. 164-165. Dzisiaj przy ul. Senatorskiej 31/33.

² Teren nadany Samuelowi Lanckorońskiemu obejmował w przybliżeniu dzisiejszy obszar przy ul. Senatorskiej 27 na którym wznosi się Kamienica Petyskusa.

182/2450

Warszawa, 27 października

1639

k. 154 – 155

Król odnawia przywilej, jaki wydał będąc administratorem Księstwa Siewierskiego, za panowania Zygmunta III Wazy, dla konwentu zakonu dominikanów w Nowogrodzie Siewierskim. Uzyskali oni wówczas górę, na której stała przedtem opuszczona cerkiew pw. Świętej Trójcy, naprzeciw zamku, nad rzeką Desną, oraz wioskę Czulałow z przydatkami nad rzeką Desną, położoną w powiecie nowogrodzkim-siewierskim, po niejakiem bojarzynie Iwanie Stromouchowie, w zamian za pięćdziesiąt włók gruntów miejskich, jakie miały być wymierzone za przywilejem Zygmunta III. Dominikanie użytkowali tę wioskę już przed wyprawą moskiewską króla Władysława IV.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, sekretarza JKM.

jęz. pol.

183/2451

Warszawa, 3 października [1639]

k. 155 – 155 v.

Król oznajmia wszystkim, w szczególności podskarbiemu koronnemu i administratorom żup wielickich, iż ustanowił Andrzeja Kozickiego, komornika JKM, szafarzem żup wielickich, poczynawszy od następnego kwartału żupnego, który zacznie się 27 listopada. Król napomina także urzędników, by zwracali uwagę, iż z kancelarii koronnej wychodzić mogą czasem błędne mandaty, których nie należy wykonywać.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, sekretarza JKM.

jęz. pol.

184/2452

Warszawa, 28 października 1639

k. 155 v. – 156

Król rozszerza dożywotnie prawa Walentyna Przewłockiego do wójtostwa wsi Gnieździska w starostwie chęcińskim na jego żonę Justynę Szeligowską.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

185/2453

Warszawa, 26 października 1639

k. 156 – 157 v.

Król pozwala Jakubowi Sobieskiemu, wojewodzie bełskiemu, staroście krasnostawskiemu, jaworowskiemu, ustąpić z praw dożywotnich do starostwa jaworowskiego na rzecz syna Marka Sobieskiego. Jakub Sobieski odznaczył się w czasie wypraw moskiewskich, tureckich i przeciw Tatarom oraz w Prusach.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

186/2454

Warszawa, 25 października 1639

k. 157 v. – 158

Król nadaje Piotrowi Tworzyańskiemu (*Tworzianski, Tworzyanski*)¹, żołnierzowi weteranowi, zasłużonemu w różnych wyprawach za panowania Zygmunta III, jakie przypadły do dyspozycji władcy prawem kaduka po zmarłym Wojciechu (*Albertus*) Kołackim.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

¹ Zapewne tożsamy z Sewerynem Tworzyańskim zob. dok. 186.

187/2455

Warszawa, 25 października 1639

k. 158

Król nadaje Sewerynowi Tworzyańskiemu (*Tworzianski*)¹, żołnierzowi weteranowi, zasłużonemu w różnych wyprawach za panowania Zygmunta III, jakie przypadły do dyspozycji władcy prawem kaduka po jakimś Olbrachcie Szydłowskim.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

¹ Zapewne tożsamy z Piotrem Tworzyańskim, zob. dok. 185.

188/2456

Warszawa, 10 października [1639]

k. 158 – 158 v.

Król w uznaniu dla zasług wojskowych Jana Krzeczewskiego nadaje mu dożywotnie prawa do wójtostwa czyli sołectwa wsi Dreństwo (*Drestwo*) w starostwie rajgrodzkim, które może wykupić z rąk obecnych, bezprawnych posiadaczy. Krzeczewski brał udział w wyprawach wojennych za panowania Zygmunta III, w ekspedycji pruskiej, moskiewskiej, oraz pod Kamieniec.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

189/2457

Warszawa, 26 października [1639]

k. 158 v. – 159

Król zatwierdza Wojciecha (*Albertus*) Trębickiego, i jego żonę Jadwigę Weżowską w dożywotnim posiadaniu półtorej łanu, zwanego *Gąsiorkowa*, we wsi Wielka Wola, w starostwie warszawskim. Trębicki zasłużył się pod chorągwią rotmistrza Aleksandra Radziwiłła w wyprawie wołoskiej i rotmistrza Stefana Grudzińskiego, wojewodzica rawskiego, w wyprawie pruskiej.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

190/2458

Warszawa, 30 października [1639]

k. 159 – 159 v.

Król pozwala Zofii z Dąbrowicy Lanckorońskiej, wdowie po Samuelu z Brzezia Lanckorońskim, kasztelanie sądeckim, ustąpić z praw dożywotnich do starostwa małogoskiego na rzecz Stanisława Lanckorońskiego, swojego syna.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

191/2459

Warszawa, 30 października [1639]

k. 160

Król nadaje Sebastianowi Wąsowiczowi, żołnierzowi zasłużonemu w różnych wyprawach wojennych, prawem dziedzicznym wszystkie dobra, w szczególności wieś o nazwie Wysoka, w województwie krakowskim, jakie przypadły do dyspozycji króla prawem kaduka po niejakiem Stanisławie Nadorowskim, który uzurpował sobie szlachectwo.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

192/2460

Warszawa, 20 października [1639]

k. 160 – 160 v.

Król w uznaniu zasług Jana Franciszka Łubowickiego [in. Lubowicki], sekretarza JKM, oddanych królowi i królewiczowi Janowi Kazimierzowi, zezwala mu wykupić z rąk obecnych, bezprawnych posiadaczy pewne części we wsi Zajączki, w starostwie krzepickim, wraz z przynależnym młynem i opuszczonymi łanami, należącymi niegdyś do Mikołaja Padłuckiego i nadaje mu dobra te w dożywocie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

193/2461

Warszawa, 26 października [1639]

k. 160 v. – 161

Król ustanawia [plebejusza] Kaspra Janthesiusa, archidikastra Pomorza, adwokatem do pomocy w sprawach prawnych we wszystkich miastach i zamkach władztwa, szczególnie zaś w Księstwie Prus.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, sekretarza JKМ.

jęz. łac.

194/2462

Warszawa, 24 października [1639]

k. 161 – 161 v.

Król w uznaniu zasług militarnych Andrzeja Żółkiewskiego, weterana, nadaje mu wszelkie dobra znajdujące się w województwie krakowskim, jakie prawem kaduka przypadły do dyspozycji króla po niejakiм Bruzińskim.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, sekretarza JKМ.

jęz. łac.

195/2463

Warszawa, 20 października [1639]

k. 161 v.

Król w uznaniu zasług militarnych Stanisława Szeptyckiego, który w rozlicznych ekspedycjach wojennych walczył z wrogami chrześcijaństwa, brał też udział w wyprawie moskiewskiej i ostatniej pruskiej, nadaje mu wszelkie dobra znajdujące się w województwie krakowskim, jakie prawem kaduka przypadły do dyspozycji króla po niejakiм Piotrze Starzawskim, synu Teodora.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

jęz. łac.

196/2464

Warszawa, 30 października [1639]

k. 162 – 162 v.

Król pozwala Elżbiecie z Gołuchowa Kuropatwinie ustąpić z praw dożywotnich do ustąpienia z praw dożywotnich do wsi Kamienne czyli Nowe Sioło i Weleśnica, w województwie ruskim, ziemi halickiej, na rzecz Andrzeja Kuropatwy, swego syna. Dobra te Kuropatwa otrzymuje w dożywocie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

197/2465

Warszawa, 27 października [1639]

k. 162 v. – 163 v.

Król pozwala Elżbiecie z Gołuchowa Kuropatwinie ustąpić z praw dożywotnich do ustąpienia z praw dożywotnich do wsi Czernihów, Chomików i Chraplin, w województwie ruskim, ziemi halickiej, na rzecz Michała Kuropatwy, swego syna. Dobra te Kuropatwa otrzymuje w dożywocie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

198/2466

Warszawa, 27 października [1639]

k. 163 v. – 164

Król pozwala Elżbiecie z Gołuchowa Kuropatwinie ustąpić z praw dożywotnich do ustąpienia z praw dożywotnich do wsi Tutrova czyli Chrynówiec, Królewczyna czyli Królewskie Pola,

Zawizowa czyli Nazawizowa, w województwie ruskim, ziemi halickiej, na rzecz Mikołaja Kuropatwy, swego syna, który odznaczył się w walkach z Turkami oraz Tatarami. Dobra te Kuropatwa otrzymuje w dożywocie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

199/2467

Warszawa, 31 października [1639]

k. 164 – 164 v.

Król ustanawia plebejusza Jana Dzierżęgę, doktora filozofii i medycyny, serwitorem i medykiem JKM.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

200/2468

Warszawa, 20 października [1639]

k. 164 v. – 165

Król pozwala Hieronimowi Ossolińskiemu, staroście żydaczowskiemu, ustąpić z praw dożywotnich do wójtostwa żydaczowskiego na rzecz Stanisława Rabaszewskiego, żołnierza JKM. Nadanie obejmowało także ogród zwany Sułkowska i ogrodzone tereny przy ulicy Fiedorowskiej z jednej strony i terenem zwanym Kiełbaśnickie z drugiej strony, z tylną częścią od Chriechomicz, tak jak dobra te trzymał niegdyś zmarły plebejusz Łukasz ze Lwowa, pisarz grodzki żydaczowski. Rabaszewski zasłużył się w wyprawie moskiewskiej, służąc pod znakami rotmistrzów Krusińskiego i Łowczyckiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

201/2469

Warszawa, 5 października [1639]

k. 165 – 165 v.

Król pozwala Maciejowi Rybińskiemu, żołnierzowi JKM, wykupić z rąk obecnych posiadaczy wójtostwo wsi Dolski z sześcioma łąkami oraz łąnem zwanym Popowski, młynem i karczmą, a także terenem zwanym Obszary pomiędzy granicami Zadwelskie i Krzywianskie oraz wójtostwem we wsi Krzywy Potok z dwoma łąkami zwanymi Budzowskie i sześć łąków w Dzwiniowie. Rybiński zasłużył się w wyprawie moskiewskiej, pruskiej i tureckiej pod Cecorą. Dobra te otrzymuje w dożywocie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Macieja Cieleckiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

202/2470

Warszawa, 19 października [1639]

k. 165 v. – 166 v.

Król, w uznaniu zasług żołnierskich Stanisława Jabłonowskiego, miecznika nurskiego nadaje mu prawem dożywotnim połowę sioła Małężina i sioło Osiek w starostwie lubeckim. Jabłonowski od młodości brał udział w wyprawach tureckich, moskiewskich, pruskich. Dobra te wróciły do dyspozycji królewskiej po tym gdy dzierżąca je dożywotnio Jadwiga Sulimierska, wdowa po Mikołaju Rossudowskim nie oddała z nich na czas wyznaczonego

podatku kwarty. Jabłonowski wejdzie w ich posiadanie po uzyskaniu odpowiedniego wyroku sądu.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. pol.

203/2471

Warszawa, 24 października [1639]

k. 166 v. – 167

Król pozwala Maciejowi Gujskiemu wykupić półtorej włóki (*mansus*) ziemi we wsi Mikowo w starostwie krośnieńskim, opuszczonej po śmierci niejakiego Mikowskiego, sołtysa, z rąk obecnych, bezprawnych posiadaczy¹. Dobra te Gujski otrzymuje dożywotnio.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

¹ Zob. też dok. 214.

204/2472

Warszawa, 24 października [1639]

k. 167 – 167 v.

Król pozwala Andrzejowi Bylickiemu wykupić z rąk obecnych, bezprawnych posiadaczy wójtostwo czyli sołectwo wsi Przyłuki w starostwie krośnieńskim, wakujące po niejakim Przyłuckim. Dobra te otrzymuje dożywotnio.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

205/2473

Warszawa, 24 października [1639]

k. 167 v. – 168

Król pozwala Janowi Fredrze, sędziemu ziemskiemu przemyskiemu, wykupić z rąk obecnych bezprawnych posiadaczy wójtostwo czyli sołectwo wsi Krasna w starostwie samborskim, opustoszałe po śmierci plebejusza Iwana Kraśnickiego, syna Łukasza. Dobra te otrzymuje w dożywocie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

206/2474

Warszawa, 30 października [1639]

k. 168

Król zatwierdza Jerzego Rościeskiego w dożywotnim posiadaniu opuszczonego młyna zwanego Kabasz we wsi Kotłów w tenucie grabowskiej. Dobra te Rościeski uzyskał od Zygmunta III.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Macieja Cieleckiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

207/2475

Warszawa, 8 października [1639]

k. 168 – 169

Król pozwala Piotrowi Małachowskiemu, staroście stanisławowskiemu, dworzaninowi pokojowemu JKM, oraz jego żonie Leonorze Konstancji Masalskiej, ustąpić z praw dożywotnich do wójtostwa z dwoma łanami we wsi Turek, w starostwie stanisławowskim, na rzecz Seweryna Suchorskiego i Magdaleny Petrykowskiej, małżonków. Po dokonanej cesji Suchorscy uzyskają te dobra w dożywocie. Otrzymują także prawo wyrębu w lasach stanisławowskich na swoje potrzeby i na sprzedaż, jednak nie mogą wyrządzić w lasach szkód.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

208/2476

Warszawa, 12 października [1639]

k. 169 – 169 v.

Król, za wstawiennictwem pewnych doradców, zachowuje małżonków, Jana i Katarzynę Strzykowskich, w spokojnym używaniu i dzierżeniu ładu wybranieckiego we wsi Manowice (*Manowie*) w starostwie zatorskim. Dobra te małżonkowie otrzymali z nadania Stefana Batorego, wraz z wolnościami, budynkiem, ogrodami, prawem do korzystania z lasów i chrustów starostwa zatorskiego na opał domowy oraz prawem do wypasu leśnego i polnego. Z tytułu nadania Jan Strzykowski zobowiązany jest tylko do odprawowania służby wojennej, zwolniony jest z robót, czynszów, zaciągów, podwód, straży, stacji żołnierskich. Podaje się do wiadomości zwłaszcza Stanisława Lubomirskiego, wojewody krakowskiego, dzierżawcy zatorskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

209/2477

w Warszawie na sejmie, 10 października

[1639]

k. 169 v. – 170

Król, w uznaniu zasług wojennych Marcina Kijowskiego, żołnierza, nadaje mu prawem lennym, wieczystym pustosz zwaną Werbszczyzna¹, w powiecie nowogrodzkim, oraz wieś Kozleniec² z ostrowami Ubieckim i Siadzińskim, w województwie i powiecie czernihowskim, wakujące po śmierci Jana Sianożęckiego, który trzymał je także prawem lennym. Kijowski odznaczył się w wyprawie moskiewskiej, pruskiej i kilku ekspedycjach kozackich z Janem Odrzywolskim, starostą winnickim, rotmistrzem JKM. Nadanie nie obejmuje prawa do wypalania popiołów i saletry.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

¹ In. sioło Wierba, zob. Petro Kułakowski, *Czernigowo-Siwerszczina u skladi Reczi Pospolitoi 1618 – 1648*, Kijów 2006, s. 439.

² Sioło Kozleniczi, zob. Petro Kułakowski, *Czernigowo-Siwerszczina u skladi Reczi Pospolitoi 1618 – 1648*, Kijów 2006, s. 433.

210/2478

Warszawa, 8 października [1639]

Sabbattho post Festum Sancti Francisci Confessoris proximo

k. 170 – 171

Król pozwala wpisać do akt kancelarii mniejszej koronnej swój dokument, wystawiony w Warszawie 19 lipca 1638 r., podpisany przez władcę i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza JKM, oblatowany w urzędzie przez Marka Załęskiego. W dokumencie tym Władysław IV w uznaniu zasług wojskowych Marka Załęskiego nadaje mu w dożywocie opuszczone wójtostwo wsi Czyżewo w powiecie gostynińskim, wakujące po śmierci plebejusza Grzegorza. Załęski zasłużył się w ekspedycji pruskiej pod chorągwią rotmistrza Sadowskiego.

jęz. łac.

211/2479

Warszawa, *ut supra* [8 października 1639]

k. 171 – 171 v.

Król pozwala wpisać do akt kancelarii mniejszej koronnej dokument Zygmunta III, wystawiony w Warszawie 23 października 1627 r., podpisany przez władcę i Jakuba Zadzikę, sekretarza wielkiego koronnego, oblatowany w urzędzie przez Bartłomieja Bolka, sekretarza JKM. W dokumencie tym Zygmunt III, za wstawiennictwem pewnych doradców, w uznaniu cnót Jadwigi Bolkówny i zasług jej brata, zmarłego Andrzeja Bolko, dworzanina pokojowego JKM, nadał jej w dożywocie pensję roczną w wysokości stu pięćdziesięciu dziewięciu złotych i jednego szeląga z żup bocheńskich, którą posiadał Andrzej Bolko.

jęz. łac.

212/2480

Warszawa, *ut supra* [8

października 1639]

k. 171 v. – 172

Król pozwala wpisać do akt kancelarii mniejszej koronnej dokument Zygmunta III, wystawiony w Warszawie 16 czerwca 1629 r., podpisany przez władcę i Jana Lipskiego, sekretarza JKM, oblatowany w urzędzie przez Bartłomieja Bolka, sekretarza JKM. W dokumencie tym Zygmunt III pozwala niezamężnej Jadwidze Bolkówny ustąpić z praw do pensji dożywotniej w wysokości stu pięćdziesięciu dziewięciu złotych i jednego szeląga z żup bocheńskich, na rzecz Bartłomieja Bolka, sekretarza JKM, jej bratanka.

jęz. łac.

213/2481

Wilno, 27 kwietnia

[1639]

k. 172 – 172 v.

Król nadaje Jakubowi Budzyńskiemu, zasłużonemu w pracach skarbowych, dobra jakie przypadły do dyspozycji władcy prawem kaduka po plebejusze Annie Skarżyńskiej, wdowie po zmarłym Janie Wojewódce z jego pierwszego małżeństwa oraz po Zofii z drugiego małżeństwa. Wojewódka był kowalem z ulicy Długiej na przedmieściu warszawskim.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

214/2482

Wilno, 30 czerwca [1639]

k. 172 v. – 173

Król, chcąc wesprzeć kult religii katolickiej, nadaje zakonowi franciszkanów reformatów opuszczony kościół pod wezwaniem św. Wawrzyńca położony przy wałach miasta Torunia

na Przedmieściu Chełmińskim (*Chelmianka*). Podaje się do szczególnej wiadomości biskupa chełmińskiego i magistratu Torunia.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

215/2483

Warszawa, 18 maja [1639]

k. 173 – 173 v.

Król pozwala zasłużonemu Maciejowi Gujskiemu wykupić z rąk obecnych, bezprawnych posiadaczy wójtostwo wsi Mikowo w starostwie krośnieńskim, wakujące po sołtysie, plebejuszu Mikowskim¹. Dobra te otrzymuje dożywotnio.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

¹ Zob. też dok. 202.

216/2484

Warszawa, 4 listopada [1639]

k. 173 v. – 174

Król zatwierdza plebejusza Bartłomieja Bełzę, młynarza w mieście Jaśle, w użytkowaniu i spokojnym i dożywotnim posiadaniu młyna w Jaśle, nad rzeką Jasiołką (*Jasło*), z wszelkimi przydatkami.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

217/2485

Warszawa, 7 listopada [1639]

k. 174 – 175

Król, za przedłożeniem pewnych doradców, pozwala plebejuszowi Mikołajowi von Hoven (*ab Houen*), wprawnemu słodownikowi, wytwarzać sól jęczmienny wedle przyjętego przez niego sposobu. On i jego spadkobiercy mogą to robić w wybranym miejscu, w którym wzniosą browar, bez żadnych przeszkód. Przywilej ten nie będzie w żaden sposób naruszony przez dwadzieścia lat.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

218/2486

Warszawa, 7 listopada [1639]

k. 175

Król, w uznaniu zasług, nadaje Stanisławowi Grochowskiemu, arcybiskupowi lwowskiemu, oraz jego następcom tytułem i prawem dziedzicznym, pewne grunty. Jeden z nich zwany jest Sufragański, drugi zajęty był przez zmarłego Łukasza Żółkiewskiego, starostę kałuskiego i Aleksandra Gidzińskiego, na Przedmieściu Krakowskim Lwowa, między ogrodzeniem prepozytury Św. Stanisława braci karmelitów bosych¹, drogą publiczną i rzeką Pełtwią .

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

¹ Chodzi tu o pierwszy, drewniany kościół zakonu karmelitów na Przedmieściu Krakowskim.

219/2487

Warszawa, 7 listopada [1639]

k. 175 v.

Król nadaje Stanisławowi Parulowi wszelki dobra jakie prawem kaduka przypadły do dyspozycji władcy, szczególnie dwór i ogród w mieście Sanoku po niejakim Janie Kamodzińskim, oraz inny jeszcze ogród po niejakim Stefanie Gładiatorze, nieprawego pochodzenia.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

jęz. łac.

220/2488

Warszawa, 7 listopada [1639]

k. 175 v. – 176

Król nadaje Mikołajowi Ossolińskiemu urząd wojskiego sandomierskiego, wakujący po śmierci [Wojciecha] Romera¹.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsce na imię. *Urzędnicy województwa sandomierskiego XVI – XVIII wieku. Spisy.* Opr. Krzysztof Chłapowski i Alicja Falniowska-Gradowska, Kórnik 1993, s. 127, nr 990.

221/2489

Warszawa, 7 listopada [1639]

k. 176 v.

Król, za pewnym poleceniem, przyjmuje w skład serwitorów JKM Mikołaja Różyckiego, który wyróżnił się jako pisarz kamery grójeckiej tenuty babimojskiej.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

222/2490

Warszawa, 7 listopada [1639]

k. 176 v. – 177

Król przychyła się do prośby Mikołaja Ossolińskiego, związanej z brakiem drewna, i pozwala mu na dożywotnie wycinanie potrzebnego drewna opałowego, lecz nie budowlanego, w borach i lasach królewskich w dobrach Bogucice, w województwie sandomierskim, trzymanych obecnie przez Stanisława Lipskiego. Wycinka może się odbywać w każdym tygodniu, od święta Michała Archanioła we wrześniu, do świętego Wojciecha Męczennika w kwietniu, a wywóz na ośmiu wozach ciągniętych przez dwa konie, pod nadzorem strażników lasu.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

223/2491

Warszawa, 8 listopada [1639]

k. 177 – 177 v.

Król nadaje plebejuszowi Andrzejowi Fryczewicowi (in. Fryżewicz), ogrodnikowi łobzowskiemu JKM, służącemu od wielu lat, prawem dziedzicznym, opuszczony teren zwany Klinik, zakupiony niegdyś przez Zygmunta III, położony między murem ogrodu królewskiego w Łobzowie i ogrodem plebejusza Wojciecha (*Albertus*) Smółki, mierzący dwadzieścia łokci wzdłuż muru, a przy rzece Rudawie siedem łokci. Podaje się do szczególnej wiadomości Zygmunta Opackiego, podkomorzego warszawskiego, starosty piaseckiego, latowickiego, wielkorządcy zamku krakowskiego¹.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

¹ Zob. dok. 347.

224/2492

Warszawa, 8 listopada [1639]

k. 177 v. – 178

Król nadaje Adamowi Wrzeszczowi, zasłużonemu pod chorągwią Lanckorońskiego w Prusach, wszelkie dobra, jakie prawem kaduka przypadły władcy po niejakim plebejusz Tarkowskim¹.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsce na imię.

225/2493

Warszawa, 12 grudnia [1639]

k. 178 – 178 v.

Król nadaje Aleksandrowi Herburtowskiemu, zasłużonemu żołnierzowi, wszelkie dobra, jakie prawem kaduka przypadły władcy po plebejuszu Michale Strutyńskim w województwie¹.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsce na nazwę województwa.

226/2494

Warszawa, 5 listopada [1639]

k. 178 v. – 179

Król nadaje Sebastianowi Kochanowskiemu, zasłużonemu żołnierzowi, wszelkie dobra, jakie prawem kaduka przypadły władcy po plebejuszu Janie Dobrochowskim.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

227/2495

Warszawa, 13 listopada [1639]

k. 179 – 179 v.

Król ustanawia znamienitego plebejusza Jana Baptystę Falconiego¹ serwitorem JKM.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

¹ Jan Baptysta Falconi, (Giovanni Battista Falconi), artysta sztukator czynny w Małopolsce.

228/2496

Warszawa, 14 listopada [1639]

k. 179 v. – 180

Król nadaje Markowi Nietykszy (*Nietixia*), dobra przypadłe do dyspozycji króla prawem kaduka po plebejuszu Adamie Udale. Nietyksza zasłużył się jako żołnierz w wyprawach pruskich, przeciw Tatarom, oraz w innych, w których brał udział przez czternaście lat.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

jęz. łac.

229/2497

Warszawa, 14 listopada [1639]

k. 180

Król zachowuje szlachciców Wasiutyńskich: Semena Andrigenkę, Fedora Wasienkę, Haurisa Andrijenkę, Stefana, Wasila, Łukaszenkę, Dementia Matiaszenkę, Pedora, Semena Miłoszenkę, Bohdana, Semena, Iwaszenkę Pedora, Hrynienkę Mikołaja, Jaszczenkę Piotra, Wasilenko Protasia Iwana, Leszczenkę Dymitra Jakuba, Andruszenko Joachima, Iwaszenko Wasyla, Chiora, Zupczenkę, Czorka i Pedorenkę, w dożywotnim używaniu i posiadaniu opuszczonego gruntu zwanego Linkowa, który uzyskali od Zygmunta III.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

230/2498

Warszawa, 14 listopada [1639]

k. 180 v.

Król, uznaje koszty, jakie Maciej Popiel, prawnik nadworny, poniósł przy wznoszeniu kamienicy¹, położonej w Warszawie na gruncie położonym z jednej strony przy rogu ulicy Krzywe Koło i rynku, od Wisły, z drugiej zaś strony przy domu wdowy i spadkobierców [plebejusza] Szymona Zawadzkiego. W związku z tym król uwalnia kamienicę z obowiązku przyjmowania gości, tak cudzoziemskich, jak i krajowych, za wyłączeniem czasu sejmów, jednakże w okresie co pięć lat.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

¹ Chodzi tu o kamienicę tzw. Rogozińską przy ul. Krzywe Koło nr 2. Zob. *Katalog Zabytków Sztuki w Polsce. Miasto Warszawa*, cz. 1, Stare Miasto, pod red. Jerzego Z. Łozińskiego i Andrzeja Rottermunda, tekst, Warszawa 1993, s. 315.

231/2499

Warszawa, 14 listopada [1639]

k. 180 v. – 181

Król nadaje plebejuszowi Jerzemu Jachmanowi, pisarzowi skarbu koronnego, pensję roczną w wysokości trzystu złotych polskich z dochodów portu gdańskiego, nadanie to obejmuje także żonę, Annę Cecylię Navachin. Aby zachęcić jeszcze tę parę do dalszych prac, król nadaje małżonkom dodatkową pensję w wysokości siedmiuset złotych polskich z portu gdańskiego. Odbierać będą łącznie tysiąc złotych każdego roku na święto Jana Chrzciciela [24 czerwca].

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

232/2500

Warszawa, 9 listopada [1639]

k. 181 – 182

Król, za wstawiennictwem pewnych doradców, przyznaje Kasprowi Rychterowi dożywotnią pensję roczną w wysokości trzystu talarów Rzeszy, czyli dziewięciuset złotych polskich, z dochodów portu gdańskiego. Richter zasłużył się na dworze i jako żołnierz, brał udział w sporach z Gdańskiem i ze służącym temu miastu pułkownikiem Krzysztofem Houwaldtem (*Haubalt*). Pensję ma pobierać na św. Marcina Biskupa [11 listopada], począwszy od roku 1639. Podaje się do wiadomości Gerharda Denhoffa, ekonoma malborskiego, starosty kościerzyńskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

233/2501

Warszawa, 12 listopada [1639]

k. 182

Król pozwala Andrzejowi Siedlimowskiemu wykupić opuszczoną wieś Skorzewo (*Schorzewa*) w województwie rawskim, powiecie gostynińskim z rąk obecnych, bezprawnych posiadaczy i nadaje mu ją w dożywocie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

234/2502

Warszawa, 15 listopada [1639]

k. 182 v.

Król, na prośbę Aleksandra Łaszcza Tuczapskiego, ustanawia w jego dobrach dziedzicznych zwanych Radziechów, położonych w województwie bełskim, targi cotygodniowe w niedzielę.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

235/2503

Warszawa, 16 listopada [1639]

k. 182 v. – 183

Król nadaje Janowi Żelenckiemu, żołnierzowi wielce zasłużonemu w różnych wyprawach, wszystkie dobra, jakie przypadły do dyspozycji króla prawem kaduka po niejakiem plebejuszu Stanisławie Słaccie (*Slancka*), mieszkańcu Sieradza.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

jęz. łac.

236/2504

Warszawa, 19 listopada [1639]

k. 183 – 183 v.

Król pozwala Piotrowi Gosławskiemu ustąpić z praw do gruntu opuszczonego nazywanego Zerazin w Woli Zagórskiej [in. Górna Wola ?], w starostwie korczyńskim, na rzecz syna,

Piotra Gosławskiego. Po dopełnieniu cesji w księgach autentycznych, Piotr Gosławski uzyska prawa dożywotnie do tego gruntu.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

237/2505

Warszawa, 19 listopada [1639]

k. 183 v. – 184

Król pozwala małżonkom, Piotrowi i Annie Gosławskim ustąpić z praw dożywotnich do karczmy we wsi Zagórska Wola [in. Górna Wola ?], w starostwie nowokorczyńskim, na rzecz syna, Piotra Gosławskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

238/2506

Warszawa, 19 listopada [1639]

k. 184 – 184 v.

Król pozwala Michałowi Zebrzydowskiemu, staroście lanckorońskiemu i jego żonie, Mariannie ze Żmigrodu Stadnickiej, wykupić wszystkie sołectwa i wójtostwa w starostwie lanckorońskim, z rak obecnych posiadaczy, i nadaje im je dożywotnio. Lanckoroński zasłużył się w ekspedycjach pruskich, tureckich, jako rotmistrz.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

239/2507

Warszawa, 19 listopada [1639]

k. 184 v. – 185

Król nadaje Aleksandrowi Zamoyskiemu wszelkie dobra, jakie przypadły do dyspozycji władcy na Podolu, w powiecie kamienieckim, lub trembowelskim, po niejakiem Tabeckim¹, który uzurpował sobie szlachectwo. Zamoyski odznaczył się w wojnie tureckiej, moskiewskiej i podczas uśmierzania buntujących się Kozaków.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsce na imię.

240/2508

Warszawa, 19 listopada [1639]

k. 185 – 185 v.

Król, w uznaniu zasług militarnych Krzysztofa Łabęckiego Saydacznego, uwalnia ze wszystkich obciążeń miejskich, jurysdykcji, stacji wojskowych jego kamienicę zwaną Skibińska i teren opuszczony w mieście Sokalu, koło domu Brzezieckiego. Łabęcki zasłużył się w ciężkich bojach z sułtanem tureckim.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

241/2509

Warszawa, 15 listopada [1639]

k. 185 v.

Król pozwala Piotrowi Stankarowi, wojskiemu grabowieckiemu, pisarzowi grodzkiemu horodelskiemu, ustąpić z praw do wójtostwa Horodła i sumy stu pięćdziesięciu grzywien polskich na nim zapisanych, na rzecz Stanisława Czernskiego i jego żony, Elżbiety z Rupniowa. Pod dokonaniu cesji małżonkowie otrzymają dobra te dożywotnio.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

jęz. łac.

242/2510

Warszawa, 19 listopada [1639]

k. 185 v. – 186

Król pozwala Ottonowi von Medem (*Meden*), baronowi na Sveten i Pallen, podkomorzemu parnawskiemu, złotemu rycerzowi, staroście łąkoręckiemu i szynwaldzkiemu, dworzaninowi pokojowemu JKM, ustąpić z praw do dwóch dożywotnich pensji na rzecz Jerzego Hoppe, syna Izraela Hoppe, burgrabiego i burmistrza elbląskiego. Pierwsza z nich wynosiła sześćset złotych polskich, Medem uzyskał prawa do niej po śmierci Johana Guldensterna [in. Gyllenstierna], druga wynosiła siedemset złotych, Medem uzyskał prawa do niej po śmierci pułkownika Artura Ashtona, obie ustanowiono na dochodach portu elbląskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

243/2511

Warszawa, 8 listopada [1639]

k. 186 – 187

Król pozwala małżonkom, Sebastianowi i Barbarze Trzebińskim ustąpić z prawa dożywotniego do wójtostwa czyli sołectwa wsi Kęszyca (*Kęsica*) w starostwie międzyrzeckim na rzecz Kaspra Łuki.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Macieja Cieleckiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

244/2512

Warszawa, 20 listopada [1639]

k. 187 – 187 v.

Król pozwala Chryzostomowi Gizickiemu, komornikowi granicznemu wieluńskiemu, wykupić wójtostwo miasta Rogoźna, wieś Owczegłowy i Tarnowiec w tenucie rogozińskiej, z rąk obecnych, bezprawnych posiadaczy, i nadaje mu te dobra, ze wszystkimi przydatkami dożywotnio.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

245/2513

Warszawa, 20 listopada [1639]

k. 187 v. – 188

Król rozszerza dożywotnie prawa Aleksandra Wolskiego do dóbr Hłuszcze w starostwie śniatyńskim na jego żonę, Annę z Koryckich Wolską. Aleksander Wolski zasłużył się w różnych ekspedycjach wojennych.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

246/2514

Warszawa, 21 listopada [1639]

Feria Secunda ante Festum Sanctae Catharinae Virginis

k. 188 – 188 v.

Król pozwala wpisać do akt kancelarii mniejszej koronnej swój dokument, wystawiony w Bersztach 8 lipca 1639, podpisany przez władcę i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, sekretarza JKM. W dokumencie tym Władysław IV, uznając zasługi militarne Krzysztofa Wyszковского, pozwala mu odzyskać wieś Jezioroki z folwarkiem Rudki w starostwie rajgrodzkim, z rąk Wojciecha (*Albertus*) i Krzysztofa Dulskich, lub też innych, bezprawnych posiadaczy. Dobra te wróciły do dyspozycji króla wraz z prawem do trzeciego denara i czynszami z miasta Augustowa. Wyszkowski zasłużył się w wyprawach podolskich, pruskich, moskiewskich, inflanckich. Dobra te uzyskuje w dożywocie z wszelkimi przydatkami.

jęz. łac.

247/2515

Warszawa, 21 listopada [1639]

k. 188 v. – 189

Król w uznaniu zasług sławetnego Macieja Siemieniowicza, mieszczanina zakroczymskiego, Węgry, chirurga nadwornej piechoty węgierskiej za panowania Zygmunta III, pozwala mu na swobodne dysponowanie majątkiem, w tym domem w Zakroczymiu, przez zapis testamentu, zwłaszcza na rzecz potomstwa jakie ma z córką zmarłego Jana Struszyńskiego, mieszczanina zakroczymskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

248/2516

Warszawa, 21 listopada [1639]

k. 189 – 189 v.

Król zezwala Piotrowi Żegockiemu, staroście kościańskiemu, wydzierżawić dobra starostwa kościańskiego Tomaszowi Strzeleckiemu.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

jęz. łac.

249/2517

Warszawa, 18 listopada [1639]

k. 189 v. – 190

Król, uznając zasługi miasta Lublina, chcąc wzmocnić jego dobrobyt, za wstawiennictwem pewnych doradców, ustanawia ordynację na korzyść magistratu tego miasta w kwestii handlu i propinacji winem sprowadzanym z Węgier. Liczni cudzoziemcy, Włosi, Niemcy, Węgrzy, Francuzi, Szkoci i Ormianie, którzy nie posiadają stałego miejsca zamieszkania w Lublinie i nie ponoszą ciężarów na równi z mieszczanami, skupują jednakże wina węgierskie oraz inne trunki, przywożone do miasta, potem zaś sprzedają je beczkami lub garncami, ze szkodą dla mieszczan. W związku z tym król nakazuje, by już od tej pory obcy, nieposesjonaci, jeśli nawet uzyskają prawa miejskie, za każdym razem gdy zakupią w składzie lubelskim wino lub inne trunki, przed złożeniem tychże w piwnicy przeznaczonej na wino, powinni zapłacić od każdej beczki jednego złotego polskiego na rzecz magistratu. Opłata ta obowiązuje także obcych propinatorów. Król postanawia także odnośnie Węgrów, iż jeśli nie sprzedadzą wina

ze swoich wozów w ciągu dwóch tygodni, i będą musieli złożyć je na przechowanie w piwnicach mieszczan czy szlachty, winni płacić na rzecz magistratu po złotym polskim od beczki co tydzień. Wpływy te przeznaczone być mają na reparację czy budowę murów, na wodociąg i inne takie cele publiczne¹.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

jęz. łac.

¹ Obszerny regest dokumentu z adnotacjami o oryginale, kopiach i regestach w: *Materiały do historii m. Lublina, 1317 – 1792*, opr. Jan Riabinin, Lublin 1938, s. 111. Nr 320.

250/2518

Warszawa, 14 listopada [1639]

k. 190 – 190 v.

Król pozwala Krzysztofowi z Bnina Opalińskiemu, wojewodzie poznańskiemu, staroście śremskiemu, ustąpić z praw dożywotnich do pensji rocznej w wysokości trzech tysięcy złotych polskich z dochodów starostwa gniewskiego, na rzecz Stanisława Albrychta Radziwiłła, kanclerza litewskiego, starosty gniewskiego, pińskiego, tucholskiego i jego żony Krystyny z Wiśnicza Lubomirskiej.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

251/2519

Warszawa, 21 listopada [1639]

k. 190 v. – 191

Król, za wstawiennictwem doradców, ustanawia znamienitego plebejusza Samuela de Lima serwitorem królewskim, wyjmując go zarazem spod wszelkiej jurysdykcji poza królewską i marszałkowską.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

252/2520

Warszawa, 16 listopada [1639]

k. 191 – 191 v.

Król pozwala Aleksandrowi Stańskiemu wykupić sołectwo we wsi Piotrków w starostwie lubelskim, które trzymają obecnie bezprawnie [plebejusze] Tomasz Klimek, Marcin Mysłowski, Jakub Wójcik i jego brat, Jan Turek. Dobra te otrzymuje dożywotnio. Stański zasłużył się dla Zygmunta III i braci króla Władysława IV, zwłaszcza królewicza Karola Ferdynanda.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

253/2521

Warszawa, 24 listopada [1639]

k. 191 v. – 192

Król pozwala Aleksandrowi Kierznowskiemu ustąpić z praw dożywotnich do młyna o nazwie Borzymowski na rzece Nurzec w starostwie brańskim, koło folwarku Kiersnowo (Kierznowo), na rzecz Wojciecha (Albertus) Grzymka Krasowskiego, pisarza grodzkiego brańskiego, który młyn ten otrzyma po cesji w dożywocie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.
jęz. łac.

254/2522

Warszawa, 19 listopada [1639]

k. 192 – 192 v.

Król pozwala Janowi Szystowskiemu ustąpić z praw dożywotnich do wójtostwa czyli sołectwa wsi Czernalawa w starostwie jaworowskim na rzecz Jana Mikołaja Stylarskiego i jego żony, Jadwigi ze Staniatynia Łaźniewskiej. Po dokonanej cesji Stylarscy będą trzymać te dobra jako dożywotnie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

255/2523

Warszawa, 30 listopada [1639]

k. 192 v.

Król postanawia wesprzeć sławetnego Jana Leona, mieszczanina elbląskiego, którego dobra w Gniewie i Elblągu zniszczył wróg w czasie wojny pruskiej. Pozwala mu zatem na wyszynk zamorskiego wina i innych trunków w jego domu na przedmieściu Elbląga, zwanym Neünstadt. Podaje się do szczególnej wiadomości magistratu Elbląga.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Wojciecha Kadziłowskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

256/2524

Warszawa, na sejmie, 12 listopada [1639]

k. 193 – 194 v.

Król, wypełnia obietnicę złożoną na minionym sejmie, chce zlikwidować długi w wysokości 37 200 talarów Rzeszy i 56 300 złotych polskich 20 groszy i sześciu denarów, zaciągnięte na sejmach 1633 i 1635 u pewnych senatorów i szlachty, suma dłużna zapisana została w roku 1638 w księgach kancelarii mniejszej koronnej. Dla spłacenia tej sumy i sum dawnych z czasów Zygmunta III i Zygmunta Augusta król Władysław IV nadaje Janowi von Werden, podkomorzemu pruskiemu, staroście nowskiemu, i jego spadkobiercom, w dzierżawę na lat sześćdziesiąt starostwo nowskie i wsie Przodkowo czyli Szefelt, Czaple czyli Schenwize, Bojanie, Schenwald i Kielno w województwie pomorskim, które to dobra Werden trzyma obecnie dożywotnio z żoną, Elżbietą z Grzymułtowic. Dodatkowo, ze względu na wielkość długu, otrzymuje także w dzierżawę wsie Mątowny (*Muntawy*) i Zajączkowo w starostwie nowskim a także Ninkowo z Jeleniem i Nowe Kossowo [in. Kosowo] w województwie pomorskim. Gdyby ponownie wybuchła wojna w Prusach, jej czas trwania nie będzie wliczany do dzierżawy¹.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Macieja Cieleckiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

¹ Zob. też dok. 89 i 414. Nagłówek dokumentu omyłkowo wpisany na k. 193 v. i 194, przekreślony.

257/2525

Warszawa, 30 listopada [1639]

k. 195 – 195 v.

Król w uznaniu zasług nadaje Jerzemu z Tenczyna Ossolińskiemu, podkanclerzemu koronnemu, staroście bydgoskiemu, ryckiemu, adzelskiemu, lubaczowskiemu starostwo lubomelskie w ziemi chełmskiej, wakujące po śmierci Olbrachta Dunina Modliszewskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

258/2526

Warszawa, 30 listopada [1639]

k. 195 v. – 196

Król w uznaniu zasług pozwala Jerzemu z Tenczyna Ossolińskiemu, podkanclerzemu koronnemu, staroście bydgoskiemu, ryckiemu, adzelskiemu, lubaczowskiemu wykupić wójtostwa czyli sołectwa we wsiach starostwa lubomelskiego w ziemi chełmskiej¹.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsce na wpisanie nazw wsi.

259/2527

Warszawa, 30 listopada [1639]

k. 196 – 196 v.

Król w uznaniu zasług pozwala Jerzemu z Tenczyna Ossolińskiemu, podkanclerzemu koronnemu, staroście bydgoskiemu, ryckiemu, adzelskiemu, lubaczowskiemu wykupić kuźnicę żelaza w starostwie lubomelskim w ziemi chełmskiej¹.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsce na wpisanie nazwy.

260/2528

Warszawa, 16 listopada [1639]

k. 196 v. – 197 v.

Król, przyznając biegłość w rzemiośle malarskim, ustanawia znakomitego plebejusza Bartłomieja Strobla (*Strobell*) pokojowym malarzem JKM, on sam i jego małżonka otrzymują prawo dysponowania swobodnego dobrami przez zapis testamentu. Uzyskuje wszelkie uprawnienia swerwitora JKM. Strobel służył jako malarz cesarzowi Ferdynandowi II i arcyksięciu Austrii Karolowi, odznaczył się też pracując w kaplicy królewskiej św. Kazimierza w Wilnie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

261/2529

Warszawa, na sejmie, 15 listopada [1639]

k. 197 v. – 198

Król ogłasza, w szczególności staroście dybowskiemu i magistratowi toruńskiemu, i wszystkim, którzy korzystają z mostu toruńskiego, ordynację dotyczącą opłaty cła mostowego od przewożonej soli, co do której zaistniały różne spory w ostatnich latach. Zgodnie z przywilejem przedstawionym przez pisarza JKM, od każdej beczki soli przewożonej z Torunia i składu solnego przez most na Wiśle, kupcy plebejusze i Żydzi mają płacić półtorej grosza, szlachta zaś pół grosza.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

262/2530

Warszawa, 30 listopada [1639]

k. 198

Król, uznając wierną służbę sławetnego Macieja Schmidta, substytuta fiskalnego JKM, nadaje mu prawo dysponowania swoim majątkiem w drodze zapisu testamentarnego czyli kodycylu. Podaje się do wiadomości administratorów skarbowych w Prusach.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

263/2531

Warszawa, 30 listopada [1639]

k. 198 v. – 199

Król w uznaniu zasług ustanawia Jana Wolskiego, pisarza skarbowego ceł koronnych, sekretarzem JKM. Wolski służył od ponad trzydziestu lat skarbowi koronnemu.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

jęz. łac.

264/2532

Warszawa, 19 listopada [1639]

k. 199

Król pozwala Jerzemu z Tenczyna Ossolińskiemu, podkanclerzemu koronnemu, staroście bydgoskiemu, lubaczowskiemu zastawić wieś Trościanka, w województwie czernihowskim, powiecie nowogrodzkim, która trzyma prawem lennym, na rzecz Jana Bębnowskiego, sekretarza JKM, na sumę trzech tysięcy złotych polskich.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

265/2533

Warszawa, 19 listopada [1639]

k. 199 v.

Król pozwala Andrzejowi Żółkiewskiemu, ustąpić pensję tysiąca złotych na starostwie horodelskim, na rzecz swojego syna, Michała Żółkiewskiego. Pensję tę otrzymywać będzie w dzień św. Marcina Biskupa [11 listopada]. Podaje się do wiadomości Krzysztofa Charlińskiego, starosty horodelskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

266/2534

Warszawa, 14 listopada [1639]

k. 199 v. – 200

Król nadaje Franciszkowi Olszamowskiemu dobra, jakie prawem kaduka przypadły do dyspozycji króla i skarbu po jakimś Andrzeju Kozłowskim, lisowczyku, ściętym na mocy dekretu Trybunału Koronnego w Lublinie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, sekretarza królewskiego, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

267/2535

Warszawa, 12 listopada [1639]

k. 200 – 201

Król, pamiętając o zasługach Wilhelma Forbesa, jako sekretarza JKM, uwalnia krakowską kamienicę Tomasza Forbesa, serwitora JKM, brata Wilhelma, z obowiązku gościny, tak podczas sejmów jak i przy innych okazjach. Budynek położona był między kamienicami Jana Cyrusa, mieszczanina i burmistrza krakowskiego oraz Krzysztofa Ossolińskiego, wojewody sandomierskiego¹. Forbes odznaczył się w ekspedycjach moskiewskich i pod Chocimiem.

jęz. łac.

¹ Kamienica Forbesowska położona była przy ul. Brackiej, pod dzisiejszym numerem 6A, *Rejestry gospód w Krakowie z lat 1632 i 1649*, wyd. Kamila Follprecht, Kraków 2005, s. 44,200.

268/2536

Warszawa, 15 listopada [1639]

Feria tertia post festum S. Martini Pontificis et Confessoris

k. 201 – 201 v.

Król pozwala ma wpisanie dokument oblatowanego do ksiąg kancelarii mniejszej koronnej. Dokument przedstawiony został przez Andrzeja z Watkowic (*Wadkowice*) Gośławskiego, który został wypisany z akt sądowych Trybunału Koronnego w Lublinie, podpisany przez Mikołaja Stońskiego, pisarza ziemskiego lubelskiego. Oblatowany dokument wystawiony został w Lublinie na sadzie trybunalskim 2 września (*Feria Quarta in Crastino Festi S. Egidii Abbatiis*) 1637 roku. Przed sądem stanął Andrzej z Watkowic Gośławski i zeznał zapis ze swoich dóbr ruchomych i nieruchomych na rzecz instygatora królewskiego. Na mocy dokumentu królewskiego wystawionego w Warszawie, 13 marca 1637 roku Gośławski otrzymał w dzierżawę wieś Watkowice w województwie malborskim na lat dwadzieścia cztery. Wieś ta była zniszczona w czasie wojny pruskiej. Zobowiązał się doprowadzić tę wieś do należytego stanu, osadzić w niej czterech chłopów zwanych gburami, siedmiu ogrodników, na swój koszt odbuduje zniszczone zabudowania, a w ten sposób wypełni postanowienia zawarte w przywileju. Wadium w sprawie wynosi dwa tysiące złotych.

jęz. łac.

269/2537

Warszawa, 16 listopada [1639]

Feria quarta post festum S. Martini Pontificis et Confessoris

k. 201 v. – 202

Król pozwala ma wpisanie dokument oblatowanego do ksiąg kancelarii mniejszej koronnej. W akcie tym, danym w Wilnie 30 czerwca 1639 roku, podpisanym przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM], król nadał Stefanowi Jamnickiemu urząd miecznika sanockiego, wakujący po śmierci Stanisława Sobiekurskiego.

jęz. łac.

270/2538

Warszawa, 19 listopada [1639]

k. 202 – 203

Król, w uznaniu zasług, pozwala Maciejowi Zygmuntowi Rybińskiemu ustąpić z praw dożywotnich do wsi Czerniechów w województwie ruskim, ziemi przemyskiej na rzecz

Jerzego z Niedzielska Madalińskiego i jego żony Agnieszki Dubaniowskiej. Madaliński służył pod Stanisławem Koniecpolskim, kasztelanem krakowskim hetmanem wielkim koronnym. Po cesji małżonkowie uzyskają prawa dożywotnie do tych dóbr, a także prawo do wyrębu w lasach czarniechowskich zgodnie z dawnym przywilejem Zygmunta III.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

271/2539

Warszawa, 19 listopada [1639]

k. 203 – 203 v.

Król, w uznaniu zasług w wojnach tureckich i moskiewskich a także w ekspedycjach kozackich, nadaje Stanisławowi Fredrze, wojskiemu przemyskiemu i Aleksandrowi Zamoyskiemu dobra, jakie przypadły skarbowi prawem kaduka po niejakiem Czarniawskim, znajdujące się w województwie podolskim i wołyńskim, w powiatach trembowelskim i krzemienieckim.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. łac.

272/2540

Warszawa, 19 listopada [1639]

k. 203 v. – 204

Król, w uznaniu zasług w wojnach tureckich i moskiewskich a także w ekspedycjach kozackich, nadaje Stanisławowi Fredrze, wojskiemu przemyskiemu i Aleksandrowi Zamoyskiemu dobra, jakie przypadły skarbowi prawem kaduka po niejakiem Hansie Galatowiczu, znajdujące się w województwie podolskim i wołyńskim, w powiatach trembowelskim i krzemienieckim.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. łac.

273/2541

Warszawa, 18 listopada [1639]

k. 204 – 204 v.

Król, w uznaniu zasług wojskowych w rozmaitych ekspedycjach, nadaje Markowi Nietykszy dobra, jakie przypadły skarbowi prawem kaduka po niejakiem Wacławie Sinickim.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. łac.

274/2542

Warszawa, 21 listopada [1639]

k. 204 v. – 205

Król pozwala Baltazarowi Brodeckiemu, staroście jasielskiemu i żonie jego, Zuzannie Trojczance (Troszczance), ustąpić z praw dożywotnich do wsi Ossownica¹ z wójtostwem na rzecz syna, Kazimierza Brodeckiego. Po urzędowym dokonaniu cesji otrzyma te dobra w dożywocie.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

¹ Zostawiono miejsce na określenie przynależności terytorialnej.

275/2543

Warszawa, 21 listopada [1639]

k. 205 – 205 v.

Król przyjmuje barona Nechaus w poczet swoich dworzan¹. Zasłużył się on w województwie poznańskim i kaliskim w oczyszczaniu rzeki Warty z wielkich głazów.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

¹ Zostawiono wolne miejsce na imię.

276/2544

Warszawa, 2 listopada [1639]

k. 205 v. – 206

Król nadaje Piotrowi Ryszkowskiemu i jego spadkobiercom dobra jakie przypadły skarbowi królewskiemu prawem kaduka we wsiach Lipnica, Łąkie i Prądzony (*Prądziny*) w województwie pomorskim, powiecie człuchowskim, po szlachetnych; córce¹ zmarłego Jerzego Lipińskiego i po Jakubie Prądyńskim, ojcu, i po jego synu Wojciechu Prądyńskim. Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsce na imię.

277/2545

Warszawa, 21 listopada [1639]

k. 206 – 206 v.

Król uwalnia cały magistrat miasta Międzyrzecza, burmistrza i rajców, od wszelkich obciążeń publicznych i prywatnych, podaje się do wiadomości szczególnej starosty międzyrzeckiego.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

jęz. łac.

278/2546

Warszawa, 8 listopada 1639

k. 206 v. – 207 v.

Król, dla lepszej obronności kraju, na prośbę Piotra Mohyły, archimandryty pieczerskiego, zatwierdza jego lokację miasteczka na gruntach pod Kijowem, należących do cerkwi św. Zofii tamże. Król zgadza się na założenie i ufortyfikowanie tego miasteczka, które otrzymuje prawo magdeburskie. Odbywać się tam mają dwa jarmarki: na św. Trójcę i na Wniebowzięcie Najświętszej Marii Panny [15 sierpnia], wedle kalendarza dawnego, [juliańskiego], targi odbywać się mają w poniedziałek. Mieszczanom wolno będzie piwo i miód warzyć, gorzałkę palić i wszystkie te napoje szynkować. Podaje się do wiadomości wojewody kijowskiego i urzędów grodzkich i ziemskich.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. pol.

279/2547

Warszawa, 5 listopada 1639

k. 207 v. – 208

Król pozwala Janowi Surackiemu, żołnierzowi JKM, ustąpić z praw do gruntu pustego zwanego *Podskiebtowszczyzna* lub *Dumiński*, który uzyskał po zmarłym [plebejuszu] Fedorze Podskiebcie zwanym też *Dumiński*, pod miastem Owruczem, na rzecz małżeństwa; Aleksandra kniazia Aleksandrowicza i jego żony Krystyny Surynówny. Po dokonaniu tej cesji Aleksandrowiczowie uzyskają prawa dożywotnie do tych dóbr, w tym do drzew bartnych, pszczoł i zachodami, polami, łąkami, placami budowlanymi w Owruczu, dożywotnio.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

jęz. pol.

280/2548

Warszawa, 5 listopada 1639

k. 208 – 208 v.

Król nadaje Krassowskiemu¹, staremu żołnierzowi, który walczył z Turkami, Tatarami, Kozakami, a także jego żonie prawem dożywotnim wieś *Werokowszczyzna* z przynależnymi gruntami, borami, lasami, ostrowiem *Felatinow*, polami *Woszczyńskimi*, drzewami bartnymi, zachodami, młynami, karczmami, poddanymi z ich robocizną, czynszami, z futorem *Bechy*, oraz polami po *Malachwie*, *Sokołowcu* i *Odyńcu*, w starostwie owruckim. Ma prawo zasadzać tam nowych poddanych i uwalniać ich na lat dziesięć.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. pol.

¹ Zostawiono puste miejsce na imię.

281/2549

Warszawa, 21 listopada 1639

k. 208 v. – 209

Król, w uznaniu zasług wojennych Stanisława Piączyńskiego, sędziego ziemskiego czernihowskiego, nadaje mu i jego żonie prawem lennym pięćdziesiąt włók pustych z przydatkami nad rzeczką *Hutką* koło *Białowicz*. Nadanie nie obejmuje prawa do wytwarzania saletry i towarów leśnych. Piączyński zobowiązany jest do obrony zamku czernihowskiego.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. pol.

282/2550

Warszawa, 21 listopada 1639

k. 209 – 210

Król, za wskazaniem sejmiku województwa czernihowskiego, w uznaniu zasług rotmistrza Jana Piączyńskiego, podczaszego nowogrodzkiego siewierskiego, dworzanina JKM, nadaje mu i jego żonie prawem lennym pięćdziesiąt włók pustych z przydatkami nad rzeczką *Hutką* koło *Białowicz*. Nadanie nie obejmuje prawa do wytwarzania saletry i towarów leśnych. Piączyński zobowiązany jest do obrony zamku czernihowskiego. Zasłużył się przed królem w czasie ekspedycji moskiewskiej.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. pol.

283/2551

Warszawa, 21 listopada 1639

k. 210 – 210 v.

Król uznając zasługi w ekspedycjach wojennych oddane przez Jana Ostrowskiego i chcąc zachęcić go do dalszych, nadaje mu i jego małżonce prawem lennym uroczysko Stracowa nad rzeką Tarzną na gruntach nowogrodzkich we włości oleszkowskiej, o wymiarze dwunastu włók z przydatkami. Nadanie nie obejmuje prawa do wytwarzania saletry i towarów leśnych. Zobowiązany jest do obrony zamku nowogrodzkiego.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. pol.

284/2552

Warszawa, 17 listopada 1639

k. 210 v. – 211

Król uznając zasługi w ekspedycjach wojennych oddane przez Wojciecha Staszkiewicza, nadaje mu i jego małżonce oraz potomkom męskim prawem lennym Harandel Moizę w Inflantach, powiecie (trakcie) dyneburskim. Dobra te przypadły do dyspozycji królewskiej po śmierci Harandela, obywatela ziemi inflanckiej.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Naruszewicza, pisarza litewskiego.

jęz. pol.

285/2553

Warszawa, 13 listopada 1639

k. 211 – 211 v.

Król ze względu na zasługi chłopu Pawła Kossaka, wybrańca ze wsi Kaszki w starostwie sochaczewskim, jakie oddał w ekspedycjach wojennych, nadaje mu łąn roli wolny od wszystkich robót i czynszów, a także prawo do wypasu w puszczach i lasach, warzenia piwa, palenia gorzałki, wyrębu drzewa na potrzeby domowe. Podaje się do wiadomości Hieronima Radziejowskiego, dzierżawcy Kaszek.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

jęz. pol.

286/2554

Warszawa, listopad¹ 1639

k. 211 v.

Król ze względu na zasługi chłopu Jana Kossaka, wybrańca ze wsi Kaszki w starostwie sochaczewskim, jakie oddał w ekspedycjach wojennych, nadaje mu łąn roli wolny od wszystkich robót i czynszów, a także prawo do wypasu w puszczach i lasach, warzenia piwa, palenia gorzałki, wyrębu drzewa na potrzeby domowe. Podaje się do wiadomości Hieronima Radziejowskiego, dzierżawcy Kaszek.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

jęz. pol.

¹ Zostawiono puste miejsce na datę dzienną.

287/2555

Warszawa, 1 grudnia 1639

k. 212 – 212 v.

Król, za wstawiennictwem pewnych doradców, nadaje sławetnemu Janowi Kirchorowiczowi, Ormianinowi, mieszczanowi brockiemu, prawo do sprzedaży towarów w każdym miejscu

rezydowania dworu królewskiego, orzyjmuje go w poczet serwitorów JKM, wyjmując spod wszelkiej jurysdykcji poza królewską.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Piotra Dąbskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

288/2556

Warszawa, 15 grudnia 1639

k. 212 v. – 213 v.

Król pozwala Melchiorowi Wejherowi, wojewodzie chełmińskiemu, staroście kowalewskiemu, wałeckiemu, człuchowskiemu, zasłużonemu dla Rzeczypospolitej w czasie pokoju i wojny, ustąpić z praw dożywotnich do starostwa wałeckiego na rzecz swego bratanka, Ludwika Wejhera, dworzanina pokojowego JKM, syna zmarłego Jana Wejhera, wojewody chełmińskiego. Melchior Wejher zasłużył się jako dyplomata, posłował do elektora saskiego, brał udział w wojnie pruskiej. Po dokonanej cesji Ludwik Wejher uzyska dożywotnie prawa do tych dóbr ze wszystkimi przydatkami.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. łac.

289/2557

Warszawa, 5 grudnia 1639

k. 214

Król zatwierdza plebejuszy: Wasylą, syna Ferensa, oraz Iwana syna, zwanych Repedzcy (Rzepedzcy) Wancowięta w dożywotnim posiadaniu jednego łana we wsi Rzepedzi (Rzepedza) w starostwie krośnieńskim, wraz ze wszystkimi przydatkami.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

jęz. łac.

290/2558

Warszawa, 5 grudnia 1639

k. 214 – 214 v.

Król, mając polecone zasługi pobożnego Hrehorego Rzepedzkiego, unickiego popa wsi Mickowa Wola (in. Mikowo), który ze względu na wiek nie może już wypełniać obowiązków duszpasterskich, nadaje urząd popa tej wsi ze wszelkimi przydatkami, dożywotnio, jego synowi Stefanowi Hrehorowi Rzepedzkiemu.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

jęz. łac.

291/2559

Warszawa, 5 grudnia 1639

k. 214 v. – 215

Król pozwala Jackowi Lechnowiczowi Szczawińskiemu ustąpić z praw dożywotnich do trzeciej części sołectwa we wsi Szczawne w starostwie krośnieńskim na rzecz Jana Czerniawskiego, inaczej Kopisteńskiego. Po dokonaniu cesji Jan Czerniawski dostanie te dobra w dożywocie.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

jęz. łac.

292/2560

Warszawa, 16 grudnia 1639

k. 215 – 216

Król pozwala Wawrzyńcowi Kossowi, chorążemu wendeńskiemu, ustąpić na rzecz syna, Jana Kossa z praw dożywotnich do dworu zwanego Wandzel¹ w województwie parnawskim z wsiami przynależnymi o nazwach Sarnysz Kitysz w Małym Scrop Ugner, oraz Auscen. poza obrębem wandzelskim, a także przynależnymi chłopami. Wawrzyniec Koss zasłużył się za panowania Zygmunta III, jako rotmistrz w wyprawie moskiewskiej.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. łac.

¹ Zapewne chodzi o dzisiejsze Wando (est. Vandu), zob. *Baltisches Historisches Ortslexikon*, t. 1, opr. Gertrud Wettermann, Köln-Wien 1985, s. 647-648.

293/2561

Warszawa, 19 grudnia 1639

k. 216 v. – 217

Król zapoznawszy się z listem Bonifacego Mniszcha, starosty lwowskiego, pozwala plebejuszowi Wojciechowi (*Albertus*) Bobreckiemu zbudować na pewnym gruncie przy mieście Szczyrzec w starostwie lwowskim, kuźnicę zwaną „Szabelna” z niezbędnymi budynkami, na łąkach przynależnych do młyna zbożowego, tamtejszych wodach, rzece, stawach. Nadanie obejmuje także prawo do użytkowania za ostrowiem, łąna do połowy, zbierania chrustu, sianożenia na Sekdycy, a także użytkowania lasów, tak na potrzeby reparacji budynków jak i wytwarzania węgla. Dobra te trzymać ma dożywotnio, płacić staroście tylko sto złotych rocznie.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

jęz. łac.

294/2562

Warszawa, 18 grudnia 1639

k. 217 – 217 v.

Król zatwierdza chłopą Tomasza Klimka w posiadaniu jednego łąna wybranieckiego we wsi Piotrkowie. Klimek ożenił się z Dorotą, córką wybrańca Matysa Guska. Wedle świadectwa hetmana polnego Klimek objął zaraz służbę. Król zatwierdził już wcześniej wszystkie wolności ze wsi Piotrków, Chmiel, Krzczonów i Żuków położonych w starostwie lubelskim. Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. pol.

295/2563

Warszawa, 10 grudnia 1639

k. 217 v. – 218

Król nadaje kościołowi parafialnemu pw. św. Mikołaja w Bełzie dobra, jakie przypadły do dyspozycji królewskiej po małżonkach Walentym i Małgorzacie Rębelińskich.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. łac.

296/2564

Warszawa, 24 grudnia 1639

k. 218 – 218 v.

Król nadaje plebejuszowi Janowi Baptyście, wieloletniemu serwitorowi i szklarzowi JKM, a także jego żonie, pewien grunt w Warszawie przy Zamku Królewskim koło Bramy

Krakowskiej, prawem dziedzicznym, szeroki na osiem, długi na sześć łokci dla zbudowania tam zakładu do produkcji szkła.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. łac.

297/2565

Warszawa, 23 grudnia 1639

k. 218 v. – 219

Król pozwala, by Jan Sawiński mógł wykupić karczmę zwaną *Pawelkowska*, położoną koło mostu w mieście Zawichoście z rąk obecnych, bezprawnych posiadaczy. Karczmę tę otrzymuje dożywotnio.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. łac.

298/2566

Warszawa, 23 grudnia 1639

k. 219 – 219 v.

Król nadaje Janowi Narzymskiemu urząd pisarza ziemskiego płockiego, wakujący po śmierci Krzysztofa Kanigowskiego. Wybrany został spośród czterech kandydatów przedstawionych władcy przez szlachtę ziemi płockiej.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. łac.

299/2567

Warszawa, 23 grudnia 1639

k. 219 v. – 220

Król, za wstawiennictwem Andrzeja Gniewosza, łowczego koronnego, ustanawia w jego mieście Zaklikowie nowe jarmarki, poza tymi, które nadał Zygmunt III Waza, jeden na święto Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny (2 lipca), drugi na święto Podwyższenia Krzyża Św. (13 września), i by swobodnie mogli tam przyjeżdżać wszelcy ludzie, kupcy, rzemieślnicy i handlować swoimi towarami.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. łac.

300/2568

Warszawa, 16 grudnia 1639

k. 220 – 221

Król zatwierdza fundację kościoła w mieście Płazowie, w starostwie lubaczowskim. Przygotował ją Jerzy z Tęczyna Ossoliński, podkanclerzy koronny, starosta bydgoski, lubaczowski, rycki, adzelski. Proboszcz, którym w chwili zatwierdzenia dokumentu był Błażej Zieliński, ma otrzymywać dwieście złotych na Boże Narodzenie, zamiast dziesięciny snopowej. Otrzymuje także dwa łany, jeden we wsi Krupiec, i drugi łan, który ma być dopiero wykarczowany. Otrzymywać ma także dziesięcinę zbożową od królewskich poddanych katolików ze wsi Krupiec, Brusno (*Brusno*), Gorajec i Żuków, z każdej ćwierci roli ma otrzymywać tzw. macę bełską żyta na św. Michała Archanioła (29 września), do parafii należą także ogrody i pastwiska użytkowane teraz przez proboszcza.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

301/2569

Warszawa, 24 grudnia 1639

k. 221 – 221 v.

Król nadaje urząd podsędka ziemskiego drohiczyńskiego Marcinowi Obniskiemu. Wakował on po śmierci Stanisława Skińskiego. Obniski wybrany został spośród czterech kandydatów przedstawionych władcy przez szlachtę ziemi drohiczyńskiej.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

302/2570

Warszawa, 1 grudnia 1639

k. 221 v. – 222 v.

Król, w uznaniu rozlicznych zasług, nadaje urząd kasztelana czernihowskiego Adamowi Kisielowi z Brusłowa, dotychczasowemu podkomorzemu czernihowskiemu. Kasztelania wakowała po śmierci [Mikołaja]¹ Kossakowskiego.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. pol.

¹ Powtórzenie dokumentu w rozszerzonej formule w 1641 zob. dok. 545. W dok. puste miejsce na imię. Zob. *Urzednicy województw kijowskiego i czernihowskiego XV- XVIII wieku. Spisy*. Opr. E. Janas i W. Kłaczewski, Kórnik 2002, s. 158, nr. 1200.

303/2571

Warszawa, 15 grudnia 1639

k. 222 v. – 224 v.

Król zatwierdza dokument papierowy, wystawiony przez Aleksandra Piaseczyńskiego, wojewodę kijowskiego, w Nowogrodzku Siewierskim 24 lipca 1639 roku. W dokumencie tym Piaseczyński stwierdza, że pewne jego wsie w starostwie nowogrodzkim, a mianowicie Iwot, Hryń i Porohonia przylegają do wsi Klin i Kojakowice nad rzeczką Studek, należących do Kaspra Rostopczy pisarza ziemskiego nowogrodzkiego siewierskiego. Ze względu na doniesienia o krzywdach poddanych Rostopczy ze strony poddanych Piaseczyńskiego zostały wysłane dwie komisji do sprawdzenia tych wieści. W skład pierwszej komisji wchodził urzędnicy nowogrodzcy-siewierscy: Mikołaj Głogowski, cześnik, Stanisław Rczyński, miecznik, Stanisław Orzechowski, sędzia grodzki. Sprawdzili granice, zebrali oświadczenia starzyków Moskali, nie potwierdzili żadnych krzywd. Piaseczyński wysłał ponownie w tej sprawie, 21 lipca 1639 roku, Jeremiasza Suchorzyńskiego, podstarościego nowogrodzkiego, który miał odebrać przysięgę od wspomnianych starców Moskali w sprawie używania gruntów. Byli to Jakow Chwiechilow, Jara Skriplow z siół Klin i Kojakowice, wskazali oni a także opisali granicę między gruntami obu właścicieli, poczynawszy od mostu kojakowickiego, aż do błota na którym siedzi Usek Słowotka od pana Jana Zawolskiego.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Macieja Cieleckiego, sekretarza JKM.

jęz. łac., jęz. pol.

304/2572

Warszawa, 30 grudnia [1639]

k. 224 v. – 225

Król pozwala Maksymilianowi Żukowskiemu, cześnikowi plockiemu i jego żonie Annie z Gołuchowa ustąpić z praw dożywotnich do pustej wsi i sołectwa zwanych Grochowiska w starostwie korczyńskim, na rzecz Stanisława Lipskiego. Po dokonaniu cesji Lipski otrzyma te dobra w dożywocie.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Wojciecha Gniewosza, sekretarza wielkiego koronnego.

jęz. łac.

305/2573

Warszawa, 28 grudnia [1639]

k. 225 – 225 v.

Król zgadza się, by Mateusz Lubstowski mógł wykupić młyn we wsi Zgórznica (*Zgomica*) i wójtostwo we wsi Błazejki (*Blajerki*) w starostwie latowickim z rąk obecnych, bezprawnych posiadaczy, i dobra te otrzymuje w dożywocie.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

306/2574

Warszawa, 30 grudnia [1639]

k. 225 v. – 226

Król nadaje Adamowi Rajeckiemu urząd chorążego parnawskiego, który wakował po śmierci¹. Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsce na imię oraz nazwisko. Brak danych o wcześniejszym chorążym parnawskim, *Urzędnicy inflanccy XVI – XVIII w. Spisy*. Opr. A. Rachuba i K. Mikulski, Kórnik 1994, s.55.

307/2575

Warszawa, 30 grudnia [1639]

k. 226 – 226 v

Król nadaje plebejuszowi Jerzemu Szrothowi, królewskiemu odźwiernemu, a także jego małżonce, prawo do spisania testamentu i dokonania swobodnych zapisów. Podaje się do szczególnej wiadomości magistratu warszawskiego.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

308/2576

Warszawa, grudzień¹ [1639]

k. 226 v – 227

Król pozwala Andrzejowi z Wielkich Kunczyc Mniszchowi, kuchmistrzowi koronnemu, ustąpić na rzecz Hieronima Ossolińskiego z praw dożywotnich do wsi Brzeźnica, Żurawków (*Zoracekow*), Pokrowce (*Pokrojne*), z folwarkiem i części wsi Hanowce (*Hanonie*), Pczany (*Pczan*), Cucułowce (*Cuczołowice*), z folwarkiem Jurady wsi Grodzisko z folwarkiem Dziurki, Otynowice, z nowo wykopanym stawem zwanym Ligęzów, do wsi Oryszkowice z folwarkiem, wsi Szurów z folwarkiem, i części wsi Nowosiele, Wolsatyce, Łapszyn, Oleszów, z cłem żydaczowskim i w Grodzisku, a także do młynów we wsiach Iwanowice,

Prutha, Białobrzegi, oraz do trzech łąnów i pastwisk rozciągających się od wsi Żórawki do Łysej Góry oraz do pola Broniki, należących do starostwa żydaczowskiego.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac

¹ Zostawiono puste miejsce na datę.

309/2577

Warszawa, 30 grudnia [1639]

k. 227 – 227 v

Król pozwala Annie Gawrońskiej, żonie Adama Rybskiego ustąpić z praw dożywotnich do wójtostwa wsi Kublowo w starostwie przedeckim na rzecz Michała Siewierskiego, podczaszego brzeskiego. Po urzędowym dokonaniu cesji Siewierski otrzyma te dobra w dożywocie.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Wojciecha Kadziłłowskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

310/2578

Warszawa, 31 grudnia [1639]

k. 227 v - 228

Król w uznaniu zasług nadaje Jakubowi Maksymilianowi Fredrze z Pleszowic, podkomorzemu przemyskiemu, regensowi kancelarii koronnej, pusty plac w Lublinie, na szerokość między murem a drogą publiczną, w pobliżu klasztoru karmelitów bosych, długi zaś na dwieście łokci, przy gruncie Mikołaja Wojciecha Gniewosza z Oleksowa, opata koprzywnickiego, sekretarza wielkiego koronnego, dochodzący do rzeczki Czechówki (*Celchowka*), prawem dziedzicznym.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Macieja Cieleckiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

311/2579

Warszawa, 15 grudnia [1639]

k. 228 – 229

Król stwierdza, że na mocy konstytucji z roku 1631, dotyczącej ziem pruskich zniszczonych wojną szwedzką, odbudować należy wsie Celbowo i Brudzewo, położone w powiecie pruskim, zniszczone w trakcie działań. Postanawia zatem, iż Jakub Wejher, pułkownik i zaufany JKM, otrzymuje te dobra w trzydziestoletnią dzierżawę. Powinien doprowadzić je do poprzedniego stanu, ma być w nich tylu poddanych, ilu było przed wojną. Ustalono wadium w tej sprawie, na dwa tysiące złotych.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. łac.

312/2580

Warszawa, 5 grudnia [1639]

k. 229 – 230

Feria Secunda in Vigilia Festi S. Nicolai Pontificis

Król pozwala na wpisanie do akt kancelarii mniejszej koronnej swojego dokumentu, wystawionego w Warszawie 4 stycznia 1639 roku, podpisanego przez władcę i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii. W dokumencie tym król w uznaniu wieloletnich służb, także za panowania Zygmunta III Wazy, pozwolił Stanisławowi Minockiemu,

dworzaninowi pokojowemu JKM, ustąpić z praw do pensji rocznej w wysokości tysiąca dziewięciuset dziewięćdziesięciu sześciu złotych, piętnastu groszy z portu gdańskiego, płatnej na Wszystkich Świętych (1 listopada), na rzecz Piotra Minockiego, swojego brata. Po urzędowej cesji Piotr Minocki korzystać będzie dożywotnio z tego dochodu.

jęz. łac.

313/2581

Warszawa, 5 grudnia [1639]

Feria Secunda in Vigilia Festi S. Nicolai Pontificis

k. 230 – 230 v.

Król zgadza się na wpisanie do akt kancelarii swojego dokumentu oblatowanego przez Jana Rąbalskiego (*Rąmbalski*). Dokument został wystawiony przez Władysława IV w Warszawie 16 stycznia 1638 r., podpisany ręką króla i Jana Gembickiego, (sekretarza JKM). W dokumencie tym król rozszerzył dożywotnie prawa Adama Kazanowskiego, kasztelana sandomierskiego, podkomorzego koronnego, starosty kozienickiego, soleckiego, boryszowskiego, bielskiego, do starostwa bielskiego, na jego żonę Elżbietę Słuszczańkę.

jęz. łac.

314/2582

Warszawa, 5 grudnia [1639]

Feria Secunda in Vigilia Festi S. Nicolai Pontificis

k. 230 v. – 231 v.

Król zgadza się na wpisanie do akt kancelarii swojego dokumentu oblatowanego przez Jana Rąbalskiego (*Rąmbalski*). Dokument został wystawiony przez Władysława IV w Warszawie 15 czerwca 1638 r., podpisany ręką króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii. W dokumencie tym król pozwala, aby Jan Bębnowski, sekretarz JKM, mógł ustąpić z praw dożywotnich do wsi Berezowo, Szostakowo, Osówka w leśnictwie bielskim, na rzecz Adama Kazanowskiego, kasztelana sandomierskiego, podkomorzego koronnego, starosty kozienickiego, soleckiego, boryszowskiego, bielskiego i jego żony Elżbiety Słuszczanki. Cesja dla ważności ma zostać wpisana w aktach urzędowych.

jęz. łac.

315/2583

Warszawa, 5 grudnia [1639]

Feria Secunda in Vigilia Festi S. Nicolai Pontificis

k. 231 v. – 232

Król zgadza się na wpisanie do akt kancelarii swojego dokumentu oblatowanego przez sławetnego Kociszewskiego¹. Dokument został wystawiony przez Władysława IV w Wilnie 3 maja 1636 roku, podpisany ręką króla i Andrzeja Bujalskiego, (sekretarza JKM). W dokumencie tym król ogłasza w formie mandatu, skierowanego do urzędów ziemskich i grodzkich, oraz wojewódzkich że choć konstytucje sejmowe wskazują, jakie towary cudzoziemskie podlegają otaksowaniu przez urzędy, kilkakrotnie zdarzały się próby taksowania takich towarów w Warszawie, choć uchwała sejmowa wskazała na inne miasta. Król napomina, aby wbrew postanowieniom sejmowym nie prowadzono w Warszawie takich działań z uszczerbkiem dla innych, wyznaczonych miast i kupców warszawskich.

jęz. łac., jęz. pol.

¹ Zostawiono puste miejsce na imię.

316/2584

Warszawa, 14 grudnia [1639]

Feria Quarta in Crastino Festi Sanctae Luciae Virginis

k. 232 v. – 233

Król zgadza się na wpisanie do akt kancelarii mniejszej koronnej dokumentu oblatowanego przez Jana Hoverbecka, komornika JKM. Akt ten został wypisany z ksiąg grodzkich kowalewskich przez Jana Głockiego, pisarza grodzkiego kowalewskiego, czynność prawna miała miejsce w grodzie kowalewskim województwa chełmińskiego 26 października (*Feria Quarta ante Festum Sanctorum Simonis et Judae Apostolorum*) 1639 roku. W grodzie stanął Fryderyk Lichtfuss, z pozostającą pod jego opieką małżonką, Elżbietą von Hoverbeck i jej opiekunem Hermanem Gizą, powołanym specjalnie do tego zeznania. Lichtfuss zeznał, iż od Zygmunta III otrzymał w dożywocie, wspólne ze swą żoną, młyn Łunawy (*Lunaw*) z folwarkiem, na który uzyskał także trzydziestoletnią dzierżawę, zobowiązując się do doprowadzenia tego majątku do stanu sprzed wojny pruskiej, wadium w sprawie ustalono na dwa tysiące złotych. Dokument w sprawie dzierżawy został wydany przez Władysława IV w Wilnie 20 czerwca 1639 roku. Małżonkowie zobowiązują się do wypełnienia obowiązków związanych z odbudową majątku, renowacji magazynów i obór, browaru, osadzenia czterech zagrodników, jednego karczmarza, oraz narzędzi i kół młyńskich potrzebnych do prac.

jęz. łac.

317/2585

Warszawa, 14 grudnia [1639]

Feria Quarta in Crastino Festi Sanctae Luciae Virginis

k. 233 v. – 235

Król zgadza się na wpisanie do akt kancelarii mniejszej koronnej dokumentu oblatowanego w urzędzie przez Jakuba Paprockiego, a wypisanego z ksiąg grodzkich żydaczowskich. Dokument wydany został w grodzie żydaczowskim, 20 czerwca (*Feria Secunda in Crastino Festi Sanctissimae Individuae Trinitatis*) 1639 roku, z podpisem Stanisława Kmity, podstarościego żydaczowskiego, i (urzędnika) Zaleskiego wydającego ekstrakt. W grodzie żydaczowskim stanął Stanisław z Minogi Minocki, dworzanin JKM. Zeznał dokument wystawiony w kancelarii królewskiej, w Warszawie 4 stycznia 1638 roku, podpisany przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii koronnej. W dokumencie tym Władysław IV w uznaniu zasług Minockiego, które oddał tak jemu, jak i Zygmuntowi III, nadał mu pensję roczną w wysokości tysiąca dziewięćset dziewięćdziesięciu sześciu złotych, piętnastu groszy, z portu gdańskiego, płatną na Wszystkich Świętych (1 listopada), a następnie pozwolił ustąpić z niej na rzecz brata, Piotra Minockiego. W związku z tym Stanisław Minocki ustąpił w urzędzie z rzeczonej pensji na rzecz brata, Piotra Minockiego.

jęz. łac.

318/2586

Warszawa, 14 grudnia [1639]

Feria Quarta in Crastino Festi Sanctae Luciae Virginis

k. 235 – 239

Król pozwala wpisać do akt kancelarii swój dokument oblatowany w kancelarii koronnej, dan w Warszawie 29 lipca 1638, podpisany przez siebie (Władysława IV) i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii koronnej. Uznając zasługi klasztoru koprzywnickiego władca potwierdził postanowienia, punkty i klauzule zawarte w dokumencie wystawionym w klasztorze koprzywnickim 31 grudnia 1637 roku, podpisanym przez Mikołaja Wojciecha Gniewosza, z Oleksowa, sekretarza wielkiego koronnego, i opata koprzywnickiego, brata Jerzego, przeora, brata Jana, podprzeora, brata Szymona, spowiednika, brata Jana, kapłana,

brata Marcina, kapłana, brata Stanisława, prowizora, brata Szymona, kapłana, brata Macieja, kapłana, brata Andrzeja, subdiakona, brata Walentego, profesa, brata Alberta, kleryka, brata Jakuba, profesa, brata Stefana, profesa.

Dokument zawiera postanowienia dotyczące rozdziału dóbr opackich i zakonników. Konwent zakonny otrzymuje w użytkowanie dobra Krzcin z folwarkiem, młynem, poddanymi, karczmą, jeziorami, łąkami, ogrodami, pastwiskami, dobra Nagnajów, także z wszelkimi przydatkami, wyspami na Wiśle, folwark we wsi Gnieszowice, z dwoma chłopami, a także prawo swobodnego wyrębu na potrzeby budowy grodzień, dwóch poddanych w Zarzeczcu Małym, mniejszy młyn z dwoma kołami, w pobliżu klasztoru, natomiast młyn opacki ma być wolny od wszelkiego mielenia dla konwentu. Otrzymuje on także dobra Krobielice z przydatkami, dobra Zdanów z częścią we wsi Gołębiów, dobra Pielaszów (*Pilasow*) z przydatkami, wieś Dobrucice, nie zostawiając niczego dla opata. Konwent otrzymuje także dziesięcinę w Skotnikach, dobrach dziedzicznych spadkobierców Mikołaja Spytka Ligęzy, kasztelana sandomierskiego. Dołącza się do tego dobra Okunin w powiecie pilźnieńskim z przydatkami, dobra Zawadka z przydatkami, dobra Lubla z przydatkami. Natomiast prawo patronatu do kościoła parafialnego w Lubli należeć ma zgodnie ze starym zwyczajem do opata i konwentu. Wielki ogród, z czterema stawami oraz użytkami w obrębie murów klasztoru przypada konwentowi. Bracia konwentu mają nadal korzystać ze swobody łowienia ryb w rzece pod wsiami Ciszyca i Święcica. Rzeźnicy miasta Koprzywnicy zobowiązani są do uboju w klasztorze młodego bydła i owiec. Chirurg czyli balwierz miasta zobowiązany jest do strzyżenia, golenia, pomagać w przygotowaniu kąpieli, puszczać krew. Z dóbr tych utrzymywany ma być konwent trzydziestu trzech braci, nowicjusze dla potrzeb chóru, siedmiu konwersów, rzemieślników.

jęz. łac.

319/2587

Warszawa, 10 grudnia [1639]

k. 239

Król uwalnia dożywotnio plebejusza Jerzego Ćwikowskiego, organisty chełmskiego, z obowiązku stacji, przyjmowania gości, dygnitarzy i urzędników, a także serwitorów dworu JKM w nowo zbudowanym domu z drewna. Ćwikowski może w nim też składować i sprzedawać wszelkie napoje. Zwolniony też zostaje z wszelkich obciążeń miejskich chełmskich, lecz nie tych nakładanych przez Rzeczpospolitą.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. łac.

k. 239 v – 240 puste z napisami „Vacuum”.

320/2588

Warszawa, 1 stycznia 1640

k. 240 v – 241 v

Król pozwala Stanisławowi Lubomirskiemu, wojewodzie krakowskiemu, staroście generalnemu krakowskiemu, spiskiemu, niepołomickiemu ustąpić na rzecz syna, Aleksandra Lubomirskiego, dworzanina pokojowego JKM, starosty sandomierskiego, a także jego żony, Heleny Tekli z Tęczyna, z praw dożywotnich do miasta Kęty, wsi Kobiernice z folwarkiem, a także do wsi Wujaków, Poróbka, Międzybrodzie, Bukowiec, a także do starostwa zatorskiego, czyli do miasta Zator z dwoma folwarkami, oraz wsiami Wigłowice, Trzebińczyce, Laskowa, Piotrowice z nowym folwarkiem, do miasta Wadowice z tak zwanymi „Ruskimi wsiami”,

oraz innymi wsiami, czyli Rzyki (*Rzeki*), Ponikiew, Koziniec, Chobot (*Thobudki*), Kaczyna, Bielany z folwarkiem, Dwory z folwarkiem, Manowice, Brzeszcza z folwarkiem, Brzezinka z folwarkiem a także z wszelkimi jurysdykcjami, przydatkami tego starostwa. Stanisław Lubomirski zasłużył się broniąc Rzeczypospolitej przed Turkami, a także na sejmach.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

321/2589

Warszawa, 3 stycznia [1640]

Feria Tertia post Festum Circumcisionis Domini Jesu Christi proxima

k. 242 – 242 v.

Król zatwierdza swój dokument, oblatowany w kancelarii koronnej przez [Jana] Ignatowicza¹, dan w Warszawie 4 lipca 1638, podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM]. W dokumencie tym król stwierdził iż objął sławetnego Dawida Summana, mieszczanina warszawskiego swoją opieką, pozwala mu przemieszczać się po Rzeczypospolitej i prowadzić handel, nadaje mu też oraz jego małżonce Zofii prawo swobodnego dysponowania majątkiem w testamencie.

jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsce na imię, ob. dok. 323.

322/2590

Warszawa, luty¹ [1640]

k. 242 v. – 243

Król pozwala by Andrzej Justimonti (*Justimenti*) mógł wykupić wójtostwo czyli sołectwo wsi Gostwica, w powiecie sądeckim, z przydatkami, wakujące po śmierci Anny Gembczyńskiej, z rąk obecnych, bezprawnych posiadaczy i nadaje mu ją w dożywocie.

jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsce na datę dzienną.

323/2591

Warszawa, [1640]¹

k. 243 – 243 v

Król, za wstawiennictwem pewnych doradców, prebendarzy kaplicy królewskiej Zygmunta I, inkorporuje parafię pw. Trójcy Świętej w Czernichowie pod władztwo wspomnianej Kaplicy Zygmuntońskiej katedry [na Wawelu]. Po śmierci obecnego proboszcza parafię i jurysdykcję tamże obejmą prebendarze, którzy mają też zatroszczyć się o ustanowienie wikariusza dla posługi duszpasterskiej.

jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsce na datę dzienną i miesięczną.

324/2592

Warszawa, 9 lutego [1640]

Feria Quinta post Festum Purificationis Beatissimae Mariae Virginis

k. 243 v – 244 v

Król pozwala wpisać do akt kancelarii mniejszej koronnej swój dokument, oblatowany przez Jana Ignatowicza, wystawiony w Warszawie 31 grudnia 1638 r. Władysław IV, ze względu na zasługi Jana Ardentiego, wagowego w żupach wielickich, serwitora JKM, zatwierdził

rozporządzenie Jana Mikołaja Daniłowicza, podskarbiego koronnego, wydane w Dziegowczy 21 października 1635 r., w którym tenże uposażył Ardentiego, nadając mu za pracę w żupach w charakterze wagowego jeden grosz od każdego złotego otaksowanej soli, z tytułu zaś ważenia od każdego cetnara jeden grosz, czterdzieści złotych polskich tygodniowo, a także na utrzymanie i drewno siedemdziesiąt złotych rocznie, sto cztery korce owsa rocznie, a także jeden bróg słomy. Dodatkowo król nadaje mu prawo scedowania tego uposażenia.

jęz. łac.

325/2593

Warszawa, 20 lutego [1640]

Feria Secunda ante Dominicam Invocavit Quadragesimalem proxima

k. 244 v – 259

Król pozwala wpisać do akt kancelarii mniejszej koronnej swój dokument, oblatowany przez Sławetnych Walentyna Bielewicza i Walentego Lena, rajców i mieszczan wadowickich, dotyczący rozgraniczenia przez komisję dóbr miasta Wadowice i tamtejszego wójtostwa. Dokument wystawiony został 24 października (*feria secunda ante festum Sanctorum Simonis et Judae Apostolorum proxima*) 1633 roku, w polu, w miejscu spornym, gdzie stoją kopce narożne, zbiegają się trzy włości: 1. Miasta Wadowic w starostwie zatorskim, stanowiącego tenutę królewską we władaniu Stanisława Lubomirskiego, wojewody ruskiego, z jednej strony rzeczki Dąbrówki (*Dobrunka*) 2. Władztwa dziedzicznego hrabiego Krzysztofa Komorowskiego, a także Sebastiana, Olbrachta, Zygmunta, Hieronima Łagiewnickich, z drugiej strony rzeczki Dąbrówki, 3. Dóbr wsi Jaroszewice, w królewskiej tenucie barwałdzkiej, we władaniu tegoż Krzysztofa Komorowskiego, przez który przechodzi fosa doprowadzająca wodę z rzeczki Dobrunki do młyna wójtowskiego. Komisja ustanowiona została na mocy aktu wydanego w Warszawie, 9 maja 1633 roku, na własne rozkazanie króla, dokument ustanawiający komisję przygotował Stanisław Laskowski. Pod dokumentem rozgraniczenia podpisali się komisarze; Krzysztof Koryciński, kasztelan wojnicki, starosta gniewkowski, Krzysztof ze Skoliszyń Szulowski, kasztelan żarnowski, Marian Przyłęcki z Przyłęka, sędzia ziemski zatorski, Gabriel Palczewski, wojski oświęcimski, Krzysztof z Żydowa Żydowski, oraz Just Rotermundt, komornik graniczny Księstwa Oświęcimskiego i Zatorskiego.

jęz. łac., jęz. pol.

326/2594

Warszawa, 17 marca 1640

k. 259 – 259 v

Król stwierdza, że polecono mu chłopą Macieja Koskusza, poddanego ze wsi Kargów z dzierżawy stobnickiej, jako zdatnego do służby wojennej w charakterze wybrańca. W związku z tym król nadaje mu rolę wybraniecką tej wsi, zgodnie z nadaniem Stefana Batorego, z wszelkimi przydatkami i uprawnieniami, a także swobodami, zbierania drewna na opał i potrzebę domową, prawem do warzenia piwa i palenia gorzałki. Podaje się do wiadomości Krzysztofa Ossolińskiego, wojewody sandomierskiego, dzierżawcy stobnickiego. Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. pol.

327/2595

Warszawa, 17 marca 1640

k. 259 v – 260

Król uwalnia kamienicę Eustachego Konieczko, mieszczanina warszawskiego i jego żony Katarzyny, z obowiązku przyjmowania gości poza czasem sejmu. Kamienica owa, zwana Czyczyńską, położona była na ulicy Piekarskiej, między domami sławnego Sobotki i Ziołuchowskiego.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. łac.

328/2596

Warszawa, 17 marca 1640

k. 260 – 260 v.

Król nadaje Mikołajowi Bąkowskiemu, który odznaczył się na dworze królowej Cecylii Renaty, prawem dziedzicznym pewne dobra, czyli wieś Gawłowice w województwie chełmińskim, która przypadła do dyspozycji królewskiej prawem kaduka po niejakiem Blumow¹, który trzymał ją bezprawnie.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsce na imię. Chodzi o Jana Bluma (Blumhoffa), majora piechoty, zob. dok. 500 i 399.

329/2597

Warszawa, 30 marca 1640

k. 260 v. – 261

Król potwierdza, że okazany został w kancelarii dokument wypisany z protokołu spraw Jana Bajkowskiego, biskupa enneńskiego, archidiakona śremskiego, wikariusza generalnego i oficjała poznańskiego, wydany 9 września 1639 r. i zatwierdza we wszystkich punktach zawarte w nim postanowienia [niewyspecyfikowane]. W dokumencie zawarto akt sprzedaży renty wykupnej w wysokości stu ośmiu złotych i piętnastu złotych od sumy tysiąca pięćset pięćdziesięciu złotych, która to suma zapisana została na wsi Zbrudzewo. Dokument podpisał Kasper Kuliwieska, i Andrzej Melancig, wójt śremski, niewymienione nazwiska pozostałych podpisujących zawarte zostały w mandacie, a także w imieniu spadkobierców zmarłego Marcina Barckiego, prepozyta szamotulskiego, dla jego części, zawartej w testamencie.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Macieja Cieleckiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

330/2598

Warszawa, 27 kwietnia 1640

k. 261 – 261 v

Król ustanawia jarmarki w mieście Śremie, województwie poznańskim. Pierwszy odbywać się ma w poniedziałek po święcie Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny (31 maja), drugi w poniedziałek po święcie św. Jadwigi (16 października), trzeci na święto Trzech Króli (6 stycznia).

Dokument podpisany przez Władysława IV.

jęz. łac.

331/2599

Warszawa, 28 kwietnia 1640

k. 261 v – 262

Król nadaje Janowi Kaszewskiemu urząd skarbnika wołyńskiego, wakujący po śmierci [Marcjana]¹ Dąbrowskiego

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. pol.

¹ Zostawiono puste miejsce na imię. Kaszewski nie objął urzędu, gdyż okazało się, że Dąbrowski nie umarł, Zob. *Urzędnicy wołyńscy XIV – XVIII wieku. Spisy*. Opr. M. Wolski, Kórnik 2007, s. 147, nr 732.

332/2600

Warszawa, 28 kwietnia

1640

k. 262 – 262 v.

Król nadaje plebejuszowi Andrzejowi Lamowi, żołnierzowi JKM, oraz jego żonie Dorocie Bossen, prawo wykupienia karczmy w mieście Jastrowie (*Jastrow*), w starostwie ujskim, z rąk sławnego Franciszka Schiffe i jego syna Jona, a także od Piotra, Cecylii, Barbary, dzieci sławnego Piotra Kady, bezprawnie posiadających te dobra. Karczmę tę, z przydatkami otrzymują dożywotnio.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

jęz. łac.

333/2601

Warszawa, 28 kwietnia 1640

k. 262 v. – 263

Król rozszerza na Stanisława Drozdowskiego, żołnierza, dożywotnie prawa do wójtostwa wsi Czarnocin, w starostwie łomżyńskim, przysługujące żonie Drozdowskiego, Agnieszce Żółtowskiej, wdowie po Abrahamie Biedrzyckim z pierwszego małżeństwa. Drozdowski zasłużył się w różnych ekspedycjach wojennych.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. łac.

334/2602

Warszawa, 28 kwietnia 1640

k. 263 – 263 v

Król rozszerza na Stanisława Drozdowskiego, żołnierza, dożywotnie prawa do wójtostwa wsi Piątnica, w starostwie łomżyńskim, przysługujące żonie Drozdowskiego, Agnieszce Żółtowskiej, wdowie po Abrahamie Biedrzyckim z pierwszego małżeństwa. Drozdowski zasłużył się w różnych ekspedycjach wojennych.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. łac.

335/2603

Warszawa, 30 kwietnia 1640

k. 263 v – 264

Król pozwala Adamowi Jastrzębskiemu ustąpić w praw do wójtostwa stobnickiego, w powiecie wiślickim, na rzecz syna Wojciecha (*Albertus*) Jastrzębskiego. Adam Jastrzębski zasłużył się przez ponad trzydzieści lat na dworze królowej Konstancji Anny. Po urzędowym dokonaniu cesji Wojciech uzyska dożywotnie prawa do tychże dóbr.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

336/2604

Warszawa, 5 maja 1640

k. 264 – 264 v

Król daje Sylwestrowi Jelickiemu, szafarzowi JKM, w uznaniu długich służb na dworze, prawo wykupienia wójtostwa z pięcioma łanami opuszczonej ziemi we wsi Pruska (*Prucki*), oraz Jezioriki, w starostwie rajgrodzkim i augustowskim, które niegdyś trzymał niejaki Trzebicki. Dobra te otrzymuje w dożywocie.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

jęz. łac.

337/2605

Warszawa, 5 maja [1640]

k. 264 v – 265

Król pozwala Adamowi Kałuskiemu odstąpić prawo dożywotnie do czterech łanów ziemi, nazywanych „Zaścianek”, we wsi Moszczona (*Mosciana*) w starostwie kowelskim, na rzecz małżonków Jana Kałuskiego i Aleksandry Łupińskiej.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

338/2606

Warszawa, 7 maja [1640]

k. 265 – 265 v

Król pozwala Łukaszowi Wysoczańskiemu i jego żonie Katarzynie z Jelitowa ustąpić z praw dożywotnich do wsi Smoża Wola i tamtejszego wójtostwa, w ziemi przemyskiej, na rzecz synów: Wojciecha (*Albertus*), Jana i Konstantina Wysoczańskich.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

339/2607

Warszawa, 10 maja [1640]

k. 265 v – 266 v.

Król pozwala Pawłowi Wiśniowskiemu, żołnierzowi, wykupić z rąk obecnych, bezprawnych posiadaczy wójtostwo we wsi Solinka¹ w starostwie krośnieńskim z czterema łanami wójtowskimi oraz przydatkami, które wróciło do dyspozycji władcy po śmierci Michała Solińskiego. Wiśniowski zasłużył się w wyprawach tureckich, moskiewskich i tych przeciw zbuntowanym Kozakom.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

¹ Zob. dok. 455.

340/2608

Warszawa, 9 maja [1640]

k. 266 v. – 267

Król pozwala Janowi z Leszna Leszczyńskiemu, sędziemu ziemskiemu sanockiemu, ustąpić z praw dożywotnich do wsi Płowce, Kulaszne (*Krylasne, Kulazne*), Prusiek, w starostwie sanockim, na rzecz synów Tomasza i Jacka.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

341/2609

Warszawa, 12 maja [1640]

k. 267 – 268

Król pozwala Ewie z Liwcza (*Lewiec*), wdowie po Aleksandrze ze Żmigrodu Stadnickim, ustąpić z praw dożywotnich na rzecz syna, Jana Stadnickiego, do wsi Krechów z folwarkiem Kunin, Woli Kunińskiej, Skwarzowej Nowej, zwanej też Cackowa Wola, Skwarzowej Starej i kuźnic nad rzeką zwaną Fujna, w miejscu zwanym „Szabelna”, w starostwie jaworowskim.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

jęz. łac.

342/2610

Warszawa, 16 maja [1640]

Feria Quarta in vigilia Festi Ascensionis Domini nostri Jesu Christi

k. 268

Król pozwala na wpisanie do akt kancelarii koronnej dokumentu oblatowanego w tym urzędzie przez Jana Ignatowicza, wystawionego w Warszawie 31 października 1637 roku, podpisany przez króla i Wojciecha Kadziłłowskiego, sekretarza JKM. W akcie tym Władysław IV nadał prawem dziedzicznym Wojciechowi Gniewoszowi, sekretarzowi wielkiemu koronnemu, opatowi koprzywnickiemu pewien pusty teren, długi na sto dwadzieścia, szeroki na sześćdziesiąt łokci, położony w Lublinie, pomiędzy murem miasta a klasztorem karmelitów bosych.

jęz. łac.

343/2611

Warszawa, na sejmie, 20 maja 1640

k. 268 v – 270 v

Król, na prośbę ojca Augustyna Petrykowskiego, prokuratora prowincji ruskiej zakonu dominikanów, i za wstawiennictwem licznych doradców, pozwala by zakonnik ten mógł założyć miasteczko Pilawa na gruntach wsi Golinczyniec (in. Golinczyce, Galiczyńce), własności dominikanów z klasztoru w Murachwie, zapisanych temu zakonowi przez Jadwigę z Buczacza Bełżecką¹. Petrykowski wyznaczony został do tego zadania przez prowincjała zakonu. Teren pod budowę położony jest przy rzece Wolcicy, stare Golinczyce uległy zniszczeniu przez najazdy tatarskie. Miasto rządzić się ma prawem saskim magdeburskim. Odbywać się w nim mają cztery jarmarki: pierwszy w sobotę na tydzień przed Maslenicą Ruską, drugi w pierwszy tydzień po [Zielonych] Świątkach Ruskich, trzeci na Święto Narodzenia Panny Przczystej Bogarodzicy Maryi (8 września), czwarty na św. Michał Ruski. Targi odbywać się zaś mają w poniedziałki i czwartki.

Lista świadków: Jan Lipski, arcybiskup gnieźnieński, Stanisław Grochowski, arcybiskup lwowski, Jakub Zadzik, biskup krakowski, Abraham Wojna, biskup wileński, Piotr Gembicki, biskup przemyski, kanclerz wielki koronny, Aleksander Sokołowski, [biskup kijowski], Paweł Piasecki, biskup kamieniecki, Stanisław Koniecpolski, kasztelan krakowski, hetman wielki koronny, Krzysztof Radziwiłł, hetman litewski, Paweł Opaliński, wojewoda poznański, Kacper Denhoff, wojewoda sieradzki, Jakub Sobieski, wojewoda bełski, Paweł Działyński, wojewoda pomorski, Adam Kazanowski, podkomorzy koronny, kasztelan sandomierski, Remigian Zaleski, referendarz koronny, kasztelana łeczyckiego, Michał Stanisławski, kasztelan kamieniecki, Adam Kisiel, kasztelan czernihowski, Łukasz Opaliński, marszałek

wielki koronny, Stanisław Albrycht Radziwiłł, kanclerz litewski, Jerzy Ossoliński, podkanclerzy koronny, Stefan Pac, podkanclerzy litewski, Lew Kazimierz Sapieha, marszałek nadworny litewski, Jan Mikołaj Daniłowicz, podskarbi koronny, Mikołaj Gniewosz, opat pokrzywnicki, sekretarz wielki koronny, Jakub Wierzbęta Doruchowski, archidiakon warszawski, referendarz koronny, Marcin Tryzna, kanonik wileński, referendarz litewski, Jan Gembicki, opat trzemeszyński, kanonik krakowski, gnieźnieński, regens kancelarii wielkiej koronnej, Jakub Maksymilian Fredro, regens kancelarii mniejszej koronnej, Stanisław jabłonowski, podczaszy królowej, marszałek izby poselskiej, oraz wielu innych dygnitarzy, sekretarzy, posłów.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. pol.

¹ Fragmenty dokumentu opublikowane przez J. Krz., *Pilawa*, w: *Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego*, t. VIII, Warszawa 1887, s. 180-181.

344/2612

Warszawa, 20 maja 1640

k. 270 v – 271

Król pozwala chłopu (?) Stefanowi Pomiarkowiczowi wykupić wójtostwo we wsi Roskidalino z rąk obecnych, bezprawnych posiadaczy i nadaje mu je w dożywocie¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsca dla określenia stanu Pomiarkowicza i przynależności terytorialnej wsi.

345/2613

Warszawa, 20 maja 1640

k. 271 – 271 v

Król postanawia, że skoro po śmierci Jana Jakuba Smoguleckiego, starosty nakielskiego, jego następcą na tym urzędzie Jan Korzbok Łącki, zwrócił się o zatwierdzenie Zygmunta Raczyńskiego w dalszym sprawowaniu urzędu surogata grodzkiego nakielskiego, władca przychylił się do tej prośby.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Macieja Cieleckiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

346/2614

Warszawa, 23 maja [1640]

k. 271 v – 272

Król pozwala Mikołajowi Podhoreckiemu, żołnierzowi JKM, ustąpić z praw do wsi Szaszkowczyzna w województwie kijowskim, powiecie owruckim, na rzecz Adama Dudzyńskiego. Po dokonaniu cesji Dudzyński uzyska dobrą prawem dożywotnim.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

347/2615

Warszawa, 22 maja [1640]

k. 272 – 272 v

Król nadaje Piotrowi Prażmowskiemu urząd podczaszego warszawskiego, wakujący po śmierci Adama Gumowskiego.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. łac.

348/2616

Warszawa, 26 maja [1640]

k. 272 v – 273

Król nadaje plebejuszowi Andrzejowi Fryżewiczowi (in. Fryczewic), ogrodnikowi ujazdowskiemu, prawem dziedzicznym, opuszczony teren zwany *Klinik*, w królewskim ogrodzie łobzowskim, we wsi Łobzów, aż do gruntu Wojciecha (*Albertus*) Smółki, i od muru tegoż do rzeczki Rudawy o długości dwudziestu trzech łokci, szerokości zaś siedmiu łokci. Fryżewicz wiernie służył Zygmuntowi III przez wiele lat. Podaje się do szczególnej wiadomości Zygmunta Opackiego, podkomorzego warszawskiego, starosty łatowickiego, piaseczyńskiego, wielkorządcy krakowskiego¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

¹ Zob. dok. 222.

349/2617

Warszawa, 22 maja [1640]

k. 273 – 274

Król, ze względu na zasługi plebejusza Andrzeja Fryżewicza (in. Fryczewicza), ogrodnika ujazdowskiego, który ze względu na sędziwy wiek nie może już korzystać z pewnych naznaczonych mu dochodów z wielkorządów krakowskich, nadaje te dochody w postaci legumin i dziesięciny drzewnej, wedle dokumentu Zygmunta III. Oddane mu być powinny na św. Michała (29 września), wedle zapisu w księgach wielkorządowych. Podaje się do wiadomości Zygmunta Opackiego, wielkorządcy krakowskiego.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. pol.

350/2618

Warszawa, 26 maja [1640]

k. 274 – 274 v

Król pozwala Marcyanowi Lewickiemu, żołnierzowi weteranowi, ustąpić z praw dożywotnich do gruntu zwanego Księstwo (*Xięstwo*), w powiecie wiskim (*districtus visnensis*), między granicami zwanymi *Dobrzyałowskie*, *Jeziorkowskie*, *Kownackie*, *Pieńkowskie* na rzecz Adama Jeziorkowskiego i jego żony Gryzelli, którzy otrzymują je razem w dożywocie.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. łac.

351/2619

Warszawa, na sejmie, 16 maja [1640]

k. 274 v – 275

Król pozwala Gneomarowi Reinholdowi Krokowskiemu, staroście lęborskiemu, pułkownikowi JKM, i jego żonie Brygidzie Hejnowej, ustąpić z praw do wsi Bysewo (Byssow) i Bastenhagen w województwie pomorskim na rzecz małżeństwa Macieja Krauz i

Brygidy Kirschenstein. Krokowski zasłużył się za panowania Zygmunta III w ekspedycjach tureckich, moskiewskich, pruskich.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

352/2620

Warszawa, 30 maja [1640]

k. 275 – 275 v

Król ustanawia plebejusza Jana Heroff, pisarza miejskiego skwirzyńskiego, notariuszem publicznym.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. łac.

353/2621

Warszawa, 30 maja [1640]

k. 275 v – 276

Król pozwala by [Ewa]¹ z Liwcz (Lewiec), wdowa po Aleksandrze ze Żmigrodu Stadnickim, mogła ustąpić z praw dożywotnich do miasta Janów, fundowanego niedawno na gruntach wsi Zalesie, a także do wsi Porzecze, Wielopole, Strzelce (*Stralce*) z sołectwem Karaczenów (*Karaczynow*), i do wsi Wroców (*Wrocow*), Stawki, Lipowe², na rzecz syna Franciszka Jana Stadnickiego. Gdy cesja zostanie dokonana urzędowo Stadnicki dobra otrzyma dożywotnio.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. łac.

¹ Ob. dok. 340.

² Zostawiono miejsce na określenie przynależności administracyjnej dóbr.

354/2622

Warszawa, 3 maja [1640]

k. 276 v

Król nadaje Maciejowi Prusinkowskiemu, żołnierzowi JKM, dobra jakie przypadły do dyspozycji władcy prawem kaduka po niejakiemu Danielu Cielińskiemu¹. Prusinkowski zasłużył się w różnych wyprawach wojennych, zwłaszcza moskiewskich i pruskich, za panowania Zygmunta III

Dokument podpisany przez Władysława IV i Wojciecha Kadziłłowskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

¹ W nagłówku omyłkowo wpisany Danicki, nazwisko przekreślono i wpisano Cieliński.

355/2623

Warszawa, 30 maja [1640]

k. 276 v – 277 v

Król pozwala Mikołajowi Potockiemu, wojewodzie braclawskiemu, hetmanowi polnemu, by mógł ustąpić z praw dożywotnich do wsi Rożny w powiecie latyczowskim na rzecz Mikołaja Zagórskiego, który pod nim służył przeciw Turkom, a także na rzecz Zofii Romerówny, żony Mikołaja. Po dokonaniu tej cesji małżonkowie posiadać będą te dobra w dożywocie.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

356/2624

Warszawa, 30 maja [1640]

k. 277 v – 278

Król pozwala by Jan Posnik mógł ustąpić z praw dożywotnich do wójtostwa smotryckiego w starostwie kamienieckim, na rzecz swojego syna, Marcina Posnika, który zasłużył się jako żołnierz, służąc pod Stanisławem Potockim, wojewodzie braclawskim. Po cesji dobrać te otrzyma dożywotnio.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

357/2625

Warszawa, 30 maja [1640]

k. 278 – 278 v

Król pozwala Andrzejowi Kęsowskiemu, dworzaninowi pokojowemu JKM, wydzierżawić pastwisko w dobrach Benowo (*Benaw*) i jedną włókę (*mansus*) w Libental sławetnym Danielowi Hoffmanowi oraz Marcinowi Stymerowi, mieszczanom gdańskim.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

358/2626

Warszawa, 14 maja [1640]

k. 278 v – 279

Król nadaje [Bohdanowi]¹ Łasko, żołnierzowi, urząd skarbnika braclawskiego, wakujący po śmierci Filipa Sandyrowskiego.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

¹ Z. Anusik, *Struktura społeczna szlachty braclawskiej w świetle taryfy podymnego z 1629 roku*, "Przegląd Historyczny" 1985, t. LXXVI, z. 2, s. 247.

359/2627

Warszawa, na sejmie, 30 maja [1640]

k. 279 – 279 v

Król, w uznaniu zasług Jana Rossa, rajcy gdańskiego, potwierdza uwolnienie jego dworu we wsi Sopot (*Zoppot*) w opactwie oliwskim z obowiązku udzielania gościny i stacji żołnierskich, i obejmuje ten dwór ochroną królewską.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. łac.

360/2628

Warszawa, na sejmie, 25 maja [1640]

k. 279 v – 281

Król stwierdza, że zwrócił się do niego Fedor Suszczański Proskura, pisarz ziemski kijowski, sekretarz JKM, iż Kozacy spalili jego majątność; zameczek i miasteczko Kornin w województwie kijowskim nad rzeką Łopień, z 25 na 26 1638 roku, z wtorku na środę, w nocy. Zniszczeniu uległy nie tylko dobra ruchome, ale także księgi ziemskie kijowskie za rok 1638,

które ze względu na limitację років wziął do domu, a także prawa i przywileje na dobra Kornin, Mochnacz zwany też Bilki, Nowe Suszczany, Hryhorow, miasteczko Nową Lutawę nad rzeczką Desną, na Klińszczyznę (in. Klensczyzna) i horodyszczna Klińskie i Bielskie nad rzeką Worską, na horodyszczna Pilatyn i Polstwin nad rzeką Udajem, na Żordewę, na Dubową Szyje, na Uzien, na Orłow Brody, na horodyszczne Odwierne, co do którego procesuje się z różnymi osobami. Przedstawił w tej sprawie rozmaite dowody, wypisane z ksiąg Metryki Litewskiej, z ksiąg ziemskich i grodzkich kijowskich oraz dokumenty z pieczęciami i podpisami. Złożył też przysięgę w tej sprawie w urzędzie grodzkim warszawskim, przy sekretarzu JKM. Król w uznaniu zasług zatwierdza jego dziedziczne prawa do tychże dóbr. Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. pol.

361/2629

Warszawa, 30 maja [1640]

Feria Sexta ante Festum Sanctissimae Trinitatis

k. 281 v – 282

Król pozwala wpisać do akt kancelarii swój dokument oblatowany w kancelarii mniejszej koronnej przez Pieńkowskiego¹, dan w Wilnie 8 maja 1639, podpisany przez króla i Macieja Cieleckiego, sekretarza JKM. Król pozwolił w nim Annie z Kowiesza (in. Kowieszyn), wdowie po Andrzeju Ustrzyckim, żonie Jana Łysakowskiego, ustąpić z praw do wsi Ustrzyki w powiecie przemyskim na rzecz Aleksandra, Macieja i Mikołaja Ustrzyckich, synów². Po dokonaniu cesji otrzymają w dożywocie prawa do tych dóbr.

¹ Zostawiono puste miejsce na imię.

² Por. dok. 553

362/2630

Warszawa, 30 maja [1640]

Feria Sexta ante Festum Sanctissimae et Individuae Trinitatis

k. 282 – 282 v

Król pozwala wpisać do akt kancelarii swój dokument oblatowany w kancelarii mniejszej koronnej przez Jana Siekowskiego, dan w Warszawie 25 września 1637, podpisany przez króla i Jana Gembickiego, sekretarza JKM. Król pozwolił w nim Eliaszkowi Szlichtyngowi i Katarzynie Przysieckiej, jego żonie, ustąpić z praw dożywotnich do wsi Rumiejki w województwie kaliskim na rzecz Przecława Leszczyńskiego i Anny z Orla, jego żony.

jęz. łac.

363/2631

Warszawa, 5 czerwca [1640]

Feria Tertia post Festum Sanctissimae et Individuae Trinitatis

k. 282 v – 284

Król pozwala wpisać do akt kancelarii swój dokument oblatowany w kancelarii mniejszej koronnej przez Mikołaja Węża. W dokumencie, wydanym w Warszawie 5 maja 1640, podpisanym przez siebie i Andrzeja Bujalskiego, Władysław IV stwierdzał, że okazany został dokument pergaminowy Zygmunta III, wystawiony w Wilnie 6 marca 1602, podpisany przez króla i Szymona Rudnickiego, [sekretarza JKM]. Zygmunt III stwierdzał w nim, że Stefan Batory w uznaniu zasług Stefana Czernieckiego nadał mu wieś Smoża w starostwie samborskim, on zaś rozszerza te prawa na żonę Czernieckiego, Mariannę Kopyścińską.

jęz. łac.

364/2632

Warszawa, 5 czerwca [1640]

Feria Tertia post Festum Sanctissimae et Individuae Trinitatis

k. 282 v – 284

Król pozwala wpisać do akt kancelarii swój dokument oblatowany w kancelarii mniejszej koronnej przez Mikołaja Węza. W dokumencie, wydanym w Warszawie 5 maja 1640, podpisanym przez siebie i Andrzeja Bujalskiego, Władysław IV stwierdzał, że okazany został dokument pergaminowy Zygmunta III, wystawiony w Wilnie 6 marca 1602, podpisany przez króla i Szymona Rudnickiego, [sekretarza JKM]. Zygmunt III stwierdzał w nim, że Stefan Batory w uznaniu zasług Stefana Czarnieckiego nadał mu wieś Smoża w starostwie samborskim, on zaś rozszerza te prawa na żonę Czarnieckiego, Mariannę Kopyścińską.

jęz. łac.

365/2633

Warszawa, 5 czerwca [1640]

Feria Tertia post Festum Sanctissimae et Individuae Trinitatis

k. 284 – 284 v

Król pozwala wpisać do akt kancelarii swój dokument oblatowany w kancelarii mniejszej koronnej przez Mikołaja Węza, żołnierza i rotmistrza JKM. W dokumencie tym, wydanym w Warszawie 5 maja 1640, podpisanym przez siebie i Andrzeja Bujalskiego, Władysław IV stwierdzał, że okazany został dokument Zygmunta III, wystawiony w Krakowie 19 czerwca 1608, podpisany przez króla i Wojciecha Łubieńskiego, [sekretarza JKM]. Zygmunt III potwierdzał w nim dożywotnie prawa Mikołaja Węza do sołectwa zwanego Kniastwo we wsi Smoża w starostwie samborskim.

jęz. łac.

366/2634

Warszawa, 23 maja [1640]

Feria Quarta ante Festa Solennia Pentecostensia

k. 284 v – 285 v

Król pozwala wpisać do akt kancelarii dokument Zygmunta III, oblatowany w kancelarii mniejszej koronnej przez Mikołaja Węza, żołnierza i rotmistrza JKM. Dokument ten, wystawiony w Krakowie 14 kwietnia 1607, podpisany został przez Zygmunta III i Jana Maksymiliana Sadkowskiego, [sekretarza JKM]. Zygmunt III rozszerzył w nim dożywotnie prawa Marianny Kopyścińskiej, wdowy po Stefanie Czarnieckim, żony Mikołaja Węza, do wsi Smoża w starostwie samborskim na tegoż Mikołaja Węza.

jęz. łac.

367/2635

Warszawa, 1 czerwca [1640]

k. 285 v – 286

Król pozwala Andrzejowi Herbutowi z Fulsztyna ustąpić z praw dożywotnich do wsi Rozniszów (Roznyszow), Niedźwiada, Glinnik, Szkodna, Lipowiec, w województwie sandomierskim, powiecie pilźnieńskim, na rzecz Jana z Leszczyn Byliny. Po urzędowym dokonaniu cesji otrzyma on te dobra w dożywocie.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. łac.

368/2636

Warszawa, 1 czerwca [1640]

k. 286 – 286 v

Król, w uznaniu zasług Samuela Czarnockiego, miecznika krakowskiego, za wstawiennictwem pewnych doradców, ustanawia jarmarki w jego mieście dziedzicznym Seceminie; na święto Nawrócenia św. Pawła (25 stycznia), Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny (2 lipca), i na Wszystkich Świętych (1 listopada).

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

369/2637

Warszawa, 2 czerwca [1640]

k. 286 v – 287 v

Król pozwala, by Jan z Ruszczy (*Ruszcza*) Branicki, starosta chęciński, mógł ustąpić ze swych praw do starostwa chęcińskiego na rzecz syna Stanisława z Ruszczy Branickiego. Po dokonaniu urzędowym cesji Stanisław Branicki obejmie w dożywocie te dobra.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

370/2638

Warszawa, 4 czerwca [1640]

k. 287 v – 288

Król, na prośbę Hieronima Konstantyna Trojanowskiego, chorążego łęczyckiego, ustanawia jarmarki w mieście Brzeziny w województwie rawskim, pierwszy na święto Trójcy Świętej, drugi na święta Jadwigę (16 października), trzeci na poniedziałek po Niedzieli „środo-pustnej”.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Macieja Cieleckiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

371/2639

Warszawa, na sejmie, 5 czerwca [1640]

k. 288 – 289

Król przyjmuje Paula Guldeniusa starszego, aptekarza, mieszczanina toruńskiego, w poczet serwitörów JKM, może otwierać swoje apteki we wszystkich miastach. Wyznaczona zostaje mu też dożywotnia pensja w wysokości pięciuset złotych z dochodów portu gdańskiego, płatna na św. Michała (29 września), począwszy od roku 1638.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Macieja Cieleckiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

372/2640

Warszawa, na sejmie, 4 czerwca [1640]

k. 289 – 289 v

Król potwierdza, że wielebny Giziel, ihumen hojski, przedstawił dokument fundacyjny Reginy Sołomireckiej, kasztelanki smoleńskiej, mocą którego fundowała monaster w mieście Hoszczy, dając mu wieś Kurozwany (*Karozwony*), niszcząc w ten sposób herezję ariańską.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Macieja Cieleckiego, sekretarza JKM.

jęz. pol.

373/2641

Warszawa, 4 czerwca [1640]

k. 289 v – 290

Król zezwala Piotrowi Mohile, metropolicie kijowskiemu, halickimu, oraz kapitule metropolitalnej kijowskiej, ustąpić z praw do futoru Łazarowszczyzna (*Lazorowczyzna*), który za zgodą dawnego metropolity trzymał zmarły Krasiewicz, na rzecz Prokopa Wereszczaki, komornika JKM czernihowskiego, który trzymać te dobra ma prawem dożywotnim.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Macieja Cieleckiego, sekretarza JKM.

jęz. pol.

374/2642

Warszawa, 4 czerwca [1640]

k. 290 – 290 v

Król rozszerza dożywotnie prawa Krystyny Wystempownej, wdowy po Janie Bobiatyńskim, do wsi Wójtowce czyli *Branzow*, w starostwie łatyczowskim na jej obecnego męża Stanisława Macieja Wadowskiego, żołnierza. Wadowski zasłużył się w Prusach, przeciw Moskwie, w walkach ze zbuntowanymi Kozakami, pod rozkazami [Mikołaja] Potockiego, wojewody braclawskiego, hetmana polnego.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. łac.

375/2643

Warszawa, 12 czerwca [1640]

k. 290 v – 291

Król na prośbę mieszkańców Fordonu w województwie inowrocławskim ustanawia w tym mieście dwa jarmarki, na św. Mateusza (21 września) i na św. Mikołaja (6 grudnia).

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

376/2644

Warszawa, 12 czerwca [1640]

k. 291 – 292

Król pozwala Teodorowi Woroniczowi, pułkownikowi i rotmistrzowi JKM, założyć miasteczko Fedorow, na gruncie dziedzicznym, nad rzeką Żerenią w powiecie owruckim, w województwie kijowskim, na prawie magdeburskim. Targi odbywać się mają w poniedziałki i czwartki, a także trzy jarmarki¹. Miasteczko zostaje uwolnione na osiem lat od wszelkich poborów, czynszów, myt, kontrybucji publicznych i prywatnych, za wyłączeniem ceł pogranicznych.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. pol.

¹ Zostawiono puste miejsca na daty jarmarków.

377/2645

Warszawa, 8 czerwca [1640]

Feria Sexta post Festa Solennia Sanctissimi Corporis Christi proxima

k. 292 – 292 v

Król potwierdza, że Wojciech (*Albertus*) Tarkowski oblatował w kancelarii mniejszej dokument królewski, wystawiony w Warszawie 30 kwietnia 1638 r, podpisany przez samego króla i Stanisława Skarszewskiego, [sekretarza JKM]. Władysław IV pozwolił w nim sławetnemu Hrehoremu Ciołakowiczowi, mieszczaninowi kleszczelewskiemu, trzymać

dożywotnio młyn zwany Leczewic na rzece Nurzec, doprowadzić ponownie na własny koszt wodę źródlaną, korzystać z boru zwanego Nurzec, pastwisk i łąk tamże. Ze względu na nakłady uwolniony zostaje z obciążeń na lat dwanaście, potem będzie płacić sześć złotych czynszu na św. Marcina (11 listopada).

jęz. łac.

378/2646

Warszawa, 15 czerwca [1640]

k. 292 v – 293

Król zatwierdza lokację miasta Opalin w województwie ruskim, powiecie chełmskim, przeprowadzoną na surowym korzeniu przez Łukasza z Bnina Opalińskiego, marszałka wielkiego koronnego, starostę leżajskiego, hrubieszowskiego, łosickiego, gieranowskiego. Mieszkańcy tego nowo założonego miasta zostają uwolnieni od obciążeń i myt na osiem lat. Jarmarki ustalone zostają na św. Wojciecha (23 kwietnia) i św. Dymitra Ruskiego (8 października), a odbywać się mają przez cały tydzień.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. łac.

379/2647

Warszawa, 16 czerwca [1640]

k. 293 – 294

Król ze względu na zasługi plebejuszy Pawła Stecha i Szenia, Misia Wasczysina, ze wsi Dobrzany, w starostwie lwowskim, wybrańców, którzy uczestniczyli w wyprawie wołoskiej i moskiewskiej, opierając się na uniwersale wydanym przez sejm, król dodaje Misiowi Wasczysinowi pewną rolę nadaną mu przez starostę lwowskiego. Wybrańcy mają zatem trzymać i korzystać z całej roli wybranieckiej, wolni są od robót, czynszów, podatków, mają prawo do korzystania z rozmaitych przydatków, do warzenia piwa i palenia gorzałki na własne potrzeby. Podaje się do wiadomości Stanisława Bonifacego [Mniszcha] z Wielkich Kunczyc, starosty lwowskiego.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Macieja Cieleckiego, sekretarza JKM.

jęz. pol.

380/2648

Warszawa, 19 czerwca [1640]

Feria Tertia ante Festum Nativitatis Sancti Joanni Baptistae proximae

k. 294 – 294 v

Król potwierdza, że sławetny Fedor Czułczyk (in. Sułzik) oblatował w kancelarii koronnej dokument królewski, wystawiony w Warszawie 13 marca 1640 r, podpisany przez króla w Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii mniejszej koronnej. Władysław IV stwierdza, że potwierdził małżeństwo młynarzy, plebejuszów Fedora Sułzika i jego żonę Solonię Demianówną, córkę sławetnego Demiana Kondraczewicza, w dożywotnim posiadaniu tzw. trzeciej miary młyna w mieście Kleszczele, na rzece Nurzec. Kiedyś sławetny Kondrucz Iwanowicz kupił go od sławetnych Owdzi Panosowej i Owdzi Hawryłowej.

jęz. łac.

381/2649

Warszawa, 15 czerwca [1640]

k. 294 v – 295

Król pozwala Zofii z Cieszanowic Bartkowskiej ustąpić z praw dożywotnich do wójtostwa we wsi Trzciana w starostwie jaworowskim na rzecz małżeństwa, Kaspra i Doroty Ostrowskich. Po dokonaniu cesji trzymać te dobra będą dożywotnio.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Macieja Cieleckiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

382/2650

Warszawa, 11 czerwca [1640]

k. 295 – 296

Król stwierdza, że Stanisław z Przyjmy Przyjemski, marszałek nadworny koronny, starosta generalny wielkopolski, koniński, osiecki, przedstawił w imieniu sławetnych Holendrów: Szymona Gizbrachta, Willama Meusza, Jakuba Klausa, Piotra Martina, w kancelarii mniejszej koronnej swój dokument papierowy, wystawiony w Międzyłężu 16 czerwca 1633 r. W akcie tym Przyjemski stwierdził, że w związku ze spustoszeniem wsi Walichnowy (*Walknow*) w starostwie międzyłęskim, podczas wojny pruskiej, nadał wspomnianym Holendrom dwadzieścia włók i pastwisko Kempe, prawem dziedzicznym. Nie wolno im tylko wycinać dębów tam rosnących. Czyszn ustanowiony zostaje w wysokości pięćdziesięciu złotych, płatnych na Boże Narodzenie. Oprócz tego nie mają być obarczani żadnymi robotami, szarwarkami. Mogą też korzystać z wyrębu w puszczy osieckiej na własne potrzeby, wywozić i sprzedawać zboże gdzie zechcą. Gdyby chcieli opuścić te dobra, muszą znaleźć porządnego zastępcę.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. pol., jęz. łac.

383/2651

Warszawa, 19 czerwca [1640]

Feria Tertia ante Festum Nativitatis Sancti Joanni Baptistae proximae

k. 296 – 297

Król potwierdza, że w kancelarii mniejszej koronnej przez Jana Starczewskiego oblatowany został jego dokument, wystawiony w Warszawie 15 sierpnia 1639 roku, podpisany przez króla i Zygmunta Szulińskiego, sekretarza JKM. W akcie tym Władysław IV stwierdził, że polecony mu został Adam Starczewski, żołnierz weteran, zasłużony w ekspedycjach wojennych. Król nadał mu zatem i jego żonie, Katarzynie Świdorskiej dożywotnio, wieś Rwaczów albo Czornotyńce w województwie podolskim, starostwie chmielnickim, która po śmierci [plebejuszy] Siemiona Czernoty i Łazarza Owsianika pozostaje w bezprawnym władaniu Panasa Czarnoty i Jeremiasza Owsianika.

jęz. łac.

384/2652

Warszawa, 19 czerwca [1640]

k. 297 – 297 v

Król, za wstawiennictwem pewnych doradców, przyjmuje szlachcica Jakuba Ryckiego, patrycjusza gdańskiego, doświadczonego w sztuce artyleryjskiej, w poczet faktorów i serwitorów JKM.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Wojciecha Kadziłłowskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

385/2653

Warszawa, 21 czerwca [1640]

Feria Quinta ante Festum Nativitatis Sancti Joanni Baptistae proximae

k. 297 v – 298 v

Król pozwala wpisać do akt kancelarii mniejszej koronnej, swój dokument, oblatowany w tym urzędzie przez Bartłomieja Mariaeburgra, sekretarza miasta Elbląga, wystawiony w Warszawie 3 stycznia 1640 r., podpisany przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii. W akcie tym Władysław IV potwierdza prawa miasta Elbląga w kwestii używania i posiadania dóbr opuszczonych, wedle posiadanego przez miasto prawa lubeckiego, zatwierdzonego tak przez zakon krzyżacki, jak i Kazimierza [Jagiellończyka] oraz następnych władców, w prawach tych było ono niepokojone przez instygatorów i urzędników skarbowych królewskich.

jęz. łac.

386/2654

Warszawa, 20 czerwca [1640]

k. 298 v

Król pozwala Hieronimowi z Gołymina Gołyńskiemu, staroście zakroczymskiemu, oddać w dzierżawę starostwo zakroczymskie na trzy lata Janowi Goławińskiemu.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. łac.

387/2655

Warszawa, 22 czerwca [1640]

k. 299

Król pozwala Stanisławowi Zakrzewskiemu ustąpić z praw dożywotnich do wójtostwa miasta Bielsko w starostwie płockim na rzecz Jana Zakrzewskiego, brata stryjecznego.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Wojciecha Kadziłłowskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

388/2656

Warszawa, 20 czerwca [1640]

k. 299 v – 300

Król pozwala Jadwidze z Tryłka, wdowie po Stanisławie z Rytwian Zborowskiego, starosty horodelskiego ustąpić z praw dożywotnich do opuszczonych trzech terenów o nazwach Łukaszowska, Szajowskie, Osztapowskie we wsi Pordyduby w tenucie korytnickiej. A także niwę w miejscu zwanym Usarmarek w tejże wsi na rzecz małżonków Aleksandra Kowalowskiego i Ewy Lesieckiej. Po dokonaniu tej cesji otrzymają te dobra w dożywocie.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

389/2657

Warszawa, 25 czerwca [1640]

Feria Secunda post Festum Nativitatis Sancti Joanni Baptistae proximae

k. 300 – 300 v

Król pozwala wpisać do akt kancelarii mniejszej koronnej swój dokument, oblatowany w urzędzie przez Bazylego Salskiego, wystawiony w Warszawie 30 kwietnia 1640 r., podpisany przez władcę. W akcie tym Władysław IV pozwolił Oryndzie Zasiłowskiej ustąpić z praw dożywotnich do wsi Zasiłowska, w starostwie chmielnickim, na rzecz jej siostrzanych wnuków; Bazylego Salskiego i Wawrzyńca Łysokorskiego, którzy zasłużyli się zwłaszcza w wyprawach przeciw zbuntowanym Kozakom. Po urzędowym dokonaniu cesji otrzymają te dobra w dożywocie.

jęz. łac.

390/2658

Warszawa, 23 czerwca

[1640]

k. 300 v – 301

Król nadaje plebejuszowi Michałowi Trechelowi, szyprowi i serwitorowi JKM dobra, jakie przypadły do dyspozycji królewskiej prawem kaduka po plebejusz Aleksandrze Trampe, szyprowi i kapitanowi paru statków. Podaje się zwłaszcza do wiadomości magistratu warszawskiego.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. łac.

391/2659

Warszawa, 22 czerwca

[1640]

k. 301 – 301 v

Król pozwala Aleksandrowi Zaleskiemu, podsędkowi ziemskiemu sieradzkiemu i jego żonie Leonorze Walewskiej, ustąpić z praw dożywotnich do wójtostwa miasta Szadek na rzecz Władysława Wierzbowskiego, starosty szadkowskiego, dworzanina JKM. Po przeprowadzeniu tej cesji Wierzbowski uzyska te dobra z przydatkami w dożywocie.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

392/2660

Warszawa, 23 czerwca

[1640]

k. 301 v – 302

Król pozwala małżonkom, Wojciechowi (*Albertus*), Katarzynie z Suligostowa Opackim, ustąpić z praw dożywotnich do trzeciej miary z pewnych młynów w Nowym Mieście i Sączocinie (*Sachocin*) na rzecz Stanisława z Krasnego i Katarzyny ze Szczawina Krasieńskich. Po urzędowym dokonaniu cesji, dobra te dzierżyć będą dożywotnio.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

393/2661

Warszawa, 22 czerwca [1640]

k. 302 – 302 v

Król przyjmuje plebejusza Kaspra Firschera z Wolfenbüttel (*Folteubulteu*), ślusarza, w poczet serwitorów JKM. Podaje się do wiadomości magistratu warszawskiego, cechu ślusarzy i rusznikarzy.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

jęz. łac.

394/2662

Warszawa, [b.d. 1640]¹

k. 302 v

Król nadaje Teodorowi Janowi Maidellowi, tenutariuszowi rudnickiemu, dworzaninowi pokojowemu JKM, pensję w wysokości czterystu złotych z dochodów portu gdańskiego,

wakującą po śmierci sławetnego Jana Wegnera, aptekarza gdańskiego. Podaje się do szczególnej wiadomości Kaspra Denhoffa, starosty kościerzyńskiego, felińskiego, administratora ekonomii malborskiej, zarządcy dochodów z portu gdańskiego.
jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsce na datę.

395/2663

Warszawa, 28 czerwca [1640]

[Feria Quinta in Vigilia Festi Sanctorum Petri et Pauli Apostolorum] ¹

k. 303 – 303 v

Król pozwala na wpisanie do akt kancelarii mniejszej koronnej dokumentu papierowego, oblatowanego w urzędzie przez Johana Wildmana (in. Wilman), sekretarza JKM, agenta Fryderyka, księcia Kurlandii i Semigalii, opatrzonego podpisem znamienitego Johana Andreasa², notariusza publicznego Kurlandii. W akcie tym, danym w Wilnie, 22 kwietnia wg kalendarza gregoriańskiego, 1617 roku, Fryderyk [Kettler], książę Kurlandii i Semigalii nadał swojej żonie Elżbiecie Magdalenie, księżnej szczecińskiej, kurlandzkiej, semigalskiej, dwory rycerskie Annenberg (Annenburg), Walhof (Valhew), Buschhof (Buschof), Fockenhof (Fockenow), miasteczko z folwarkiem Sehngen [?] (Sehien), Halwigsgut.
jęz. łac.

¹ Datacja *ut supra* odnosi się w tym przypadku do następnego dokumentu, zob. 395.

² Zostawiono puste miejsce na nazwisko.

396/2664

Warszawa, 28 czerwca [1640]

Feria Quinta in Vigilia Festi Sanctorum Petri et Pauli Apostolorum

k. 304 – 305 v

Król pozwala na wpisanie do akt kancelarii mniejszej koronnej dokumentu papierowego, oblatowanego w urzędzie przez Johana Wildmana (in. Wilman), sekretarza JKM, agenta Fryderyka, księcia Kurlandii i Semigalii, opatrzonego podpisem znamienitego Johana Andreasa, notariusza publicznego Kurlandii. W akcie tym, danym w Wilnie, 22 kwietnia wg kalendarza gregoriańskiego, 1617 roku, deputowani Trybunału Wileńskiego, potwierdzili, że przedstawiony im został dokument Fryderyka [Kettler], książę Kurlandii i Semigalii nadał swojej żonie Elżbiecie Magdalenie, księżnej szczecińskiej, kurlandzkiej, semigalskiej, dwory rycerskie Annenberg, Walhof, Buschhof, Fockenhof, miasteczko z folwarkiem Sehngen [?] (Sechien), Halwigsgut.
jęz. łac., jęz. pol. jęz. rus.

397/2665

Warszawa, 28 czerwca [1640]

Feria Quinta in Vigilia Festi Sanctorum Petri et Pauli Apostolorum

k. 305 v – 306

Król pozwala na wpisanie do akt kancelarii mniejszej koronnej dokumentu papierowego, oblatowanego w urzędzie przez Johana Wildmana, sekretarza JKM, agenta Fryderyka, księcia Kurlandii i Semigalii, opatrzonego podpisem znamienitego Johana Andreasa, notariusza publicznego Kurlandii. W akcie tym, wydanym w dworze Zehien, 23 lipca 1617, Jerzy Czampski, pisarz komisarski w Inflantach, działający na podstawie mandatu Jana Karola Chodkiewicza, wojewody wileńskiego, generalnego komisarza inflanckiego i w obecności

woźnego Jerzego Kemprewskiego, a także szlachciców: Aleksandra Korffa i Wilhelma Budbergka stwierdza, że Elżbieta Magdalena, księżna szczecińska, kurlandzka, semigalska, została wprowadzona w posiadanie dworów rycerskich Annenberg, Walhof, Buschhof, Fockenhof, miasteczka z folwarkiem Sehngen [?] (*Sehien*), Halwigsgut, które uzyskała od swojego męża, Fryderyka [Kettlera], księcia Kurlandii i Semigalii, mocą zapisu w Trybunale Wileńskim z 22 kwietnia [1617]. Dobra te przejął, bez żadnego sprzeciwu, Michael Sargest, mandatariusz i sekretarz księżnej, w imieniu zaś księcia działał Herman von Haken.

Jęz. łac.

398/2666

Warszawa, 28 czerwca [1640]

Feria Quinta in Vigilia Festi Sanctorum Petri et Pauli Apostolorum

k. 306 – 307

Król pozwala na wpisanie do akt kancelarii mniejszej koronnej dokumentu papierowego, oblatowanego w urzędzie przez Johana Wildmana, sekretarza JKM, agenta Fryderyka, księcia Kurlandii i Semigalii, opatrzonego podpisem znamienitego Johana Andreasa, notariusza publicznego Kurlandii. W akcie tym, zeznanym przed aktami komisarskimi inflanckimi, w Wenden (*Vendae*), 27 lipca 1617 woźny Jerzy Kempiewski stwierdził, że w towarzystwie szlachciców: Aleksandra Korffa i Wilhelma Budberga stwierdza, że w dniach od 20 do 22 lipca 1617 roku wprowadził Elżbietę Magdalenę, księżną szczecińską, kurlandzką, semigalską, w posiadanie dworów rycerskich Annenberg, Walhof, Buschhof, Fockenhof, miasteczka z folwarkiem Sehngen [?] (*Sehien*), Halwigsgut, które uzyskała od swojego męża, Fryderyka [Kettlera], księcia Kurlandii i Semigalii, mocą zapisu w Trybunale Wileńskim z 22 kwietnia [1607]. Dobra te przejął, bez żadnego sprzeciwu, Michael Sargest, mandatariusz i sekretarz księżnej, w imieniu zaś księcia działał Herman von Haken. Z akt komisarskich Jana Karola Chodkiewicza, wojewody wileńskiego, komisarza generalnego inflanckiego, ten ekstrakt wydał Jerzy Czampski, pisarz komisarski w Inflantach.

jęz. łac.

399/2667

Warszawa, 28 czerwca [1640]

Feria Quinta in Vigilia Festi Sanctorum Petri et Pauli Apostolorum

k. 307 – 308

Król pozwala na wpisanie do akt kancelarii mniejszej koronnej dokumentu papierowego, oblatowanego w urzędzie przez Jana Wildmana, sekretarza JKM, agenta Fryderyka, księcia Kurlandii i Semigalii, opatrzonego podpisem znamienitego Johana Andreasa, notariusza publicznego Kurlandii. W instrumencie notarialnym wystawionym i podpisanym przez Jana Andrae w roku 1640, indictione octava, 20 kwietnia wg kalendarza gregoriańskiego, stwierdza on, że został wezwany przez Elżbietę Magdalenę, księżną szczecińską, kurlandzką, semigalską na jej dwór w Mitawie. W obecności Johana Wildmana, sekretarza, zeznała, że księżemalżonek, Fryderyk [Kettler] nadał jej dobra dziedziczne i rycerskie Annenberg (*Annenburgk*), Walhof (*Wallhoff*), Buschhof (*Büschhoff*), Fockenhof (*Fockenhoff*), miasteczko z folwarkiem Sehngen [?] (*Sehwen*), Halwigsgut (*Halsswigsgutt*), co zostało potwierdzone w Wilnie 22 kwietnia 1617 roku. Wobec zniszczeń wojennych jakie dotknęły Kurlandię księżna zrzeka się dochodów z tych dóbr na rzecz małżonka, nie ma to w jednak w niczym naruszać jej praw.

jęz. łac., jęz. niem.

400/2668

Warszawa, 28 czerwca [1640]

Feria Quinta in Vigilia Festi Sanctorum Petri et Pauli Apostolorum

k. 308 v – 309

Król pozwala wpisać do akt kancelarii mniejszej koronnej swój dokument oblatowany w urzędzie przez Mikołaja Bąkowskiego, wystawiony w Warszawie 17 marca 1740, podpisany przez króla i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM]. W akcie tym Władysław IV nadaje Mikołajowi Bąkowskiemu, komornikowi królowej Cecylii Renaty, wieś Gawłowice, w województwie chełmińskim, którą ma wziąć z rąk spadkobierców niejakiego plebejusza Blumhoffa¹, trzymających te dobra bezprawnie. Wieś tę otrzymuje dożywotnio.

jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsce na imię. Chodzi najpewniej o Jana Bluma, majora piechoty, zob. dok. 500 i 327.

401/2669

Warszawa, 4 lipca [1640]

k. 309 – 309 v

Król pozwala Adamowi Grudzieckiemu, kasztelanowi międzyrzeckiemu i jego żonie Annie z Rydzyny, ustąpić z praw dożywotnich do wsi Jakubice z folwarkiem Baszków w powiecie sieradzkim, a także do wsi Wielanów (*Wilkamowo*) w powiecie szadkowskim, województwie sieradzkim, na rzecz Andrzeja z Siemikowic Radoszewskiego, chorążego wieluńskiego, i jego żony Anny z Wyszyny (*Wyszyno*) Grodzieckiej. Po dokonaniu cesji dobra te małżonkowie otrzymają w dożywocie.

jęz. łac.

402/2670

Warszawa, 5 lipca [1640]

k. 309 v – 310

Król, za wstawiennictwem pewnych doradców, ustanawia trzy jarmarki w mieście Tuchowiec oraz targi cotygodniowe w czwartek. Jarmarki odbywać się mają na św. Marię Magdalenę (22 lipca), na Wniebowzięcie Najświętszej Maryi Panny (15 sierpnia), na św. Marcina (11 listopada).

Dokument podpisany przez Władysława IV i Macieja Cieleckiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

403/2671

Warszawa, 10 lipca [1640]

k. 310 – 310 v

Król, ze względu na wierne służby chłopów Stanisława Szewca i Jacka Dolińskiego ze wsi Lubienia w powiecie przemyskim, postępując za ordynacją Stefana Batorego i uwzględniając niedawny list tamtejszego dzierżawcy, Jakuba Jaksmanickiego, nadaje im oraz ich potomkom łąn pola zwany Ostrowski z przynależnym ogrodem i gumnem, od miedzy Miśkowej Memisowej, od stawu aż do Sudkowskiej miedzy, zwanej Głuchowska, oraz pólłek Głuchowski, koło miedzy Fedkowej, zgodnie z ich starym przywilejem, a także łąkę w Bożechowie, zostają uwolnieni od wszelkich ciężarów, mają prawo zbierać chrust w lasach królewskich, warzyć piwo i palić gorzałkę.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. pol.

404/2672

Warszawa, 10 lipca [1640]

k. 310 v – 311

Król, ze względu na wierne służby chłopów Romana, Andrzeja i Pawła Jandzika, Prucza z Kubajem i Steczka, wybrańców ze wsi Czerniawa (*Czernieiowa*), w starostwie mościckim, postępując za ordynacją Stefana Batorego i uwzględniając niedawny list tamtejszego dzierżawczyni, Anny Mohylanki Przerębskiej, wojewodziny łęczyckiej, nadaje im oraz ich potomkom pewne części roli, tj. ćwierć Jawdzikową, i drugą ćwierć przy roli Popowskiej, trzecią część Saiowa leżąca koło Sapielat, oraz ćwierć Pawła Puca, zgodnie z ich starym przywilejem, a także łąkę w Bożechowie, zostają uwolnieni od wszelkich ciężarów, mają prawo zbierać chrust w lasach królewskich, warzyć piwo i palić gorzałkę.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. pol.

405/2673

Warszawa, 7 lipca [1640]

Sabbatho post festum Visitationis Beatissimae Virginis Mariae

k. 311 – 311 v

Król pozwala wpisać do akt kancelarii mniejszej koronnej swój dokument przedstawiony przez chłopą Samuela Łosia, wystawiony w Warszawie 30 listopada 1639 roku, podpisany przez króla i Macieja Cieleckiego, sekretarza JKM. W akcie tym Władysław IV, mając wzgląd na służbę Samuela Łosia, trębacza wojskowego, pozwala mu wykupić sołectwo we wsi Skawica (*Skawicza*) w starostwie lanckorońskim z rąk obecnych a bezprawnych posesorów. Dobra te otrzyma w dożywocie ze wszystkimi przydatkami, prawem do używania lasów, łąk, młynów, w tym z prawem łowienia ryb w rzece Skawicy.

jęz. łac., jęz. pol.

406/2674

Warszawa, 4 lipca [1640]

k. 311 v – 312

Król pozwala chłopu Janowi Kozakowi ustąpić z praw do sołectwa wsi Brzoza w tenucie stanisławowskiej na rzecz chłopą Andrzeja Przedlackiego. Po dokonaniu cesji Przedlacki otrzyma te dobra w dożywocie.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

jęz. łac.

407/2675

Warszawa, 4 lipca [1640]

k. 312 – 312 v

Król pozwala chłopu Janowi Ochotnickiemu, sołtysowi, ustąpić z dożywotnich praw do wsi Dębno (*Dembno*) w województwie krakowskim, tenucie Jana Bębnowskiego, sekretarza JKM, na rzecz Zygmunta Bębnowskiego. Po dokonaniu cesji Bębnowski trzymać będzie te dobra w dożywocie.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

408/2676

Warszawa, 16 lipca [1640]

k. 312 v – 313

Król pozwala Katarzynie Ugniewskiej odstąpić prawa dożywotnie do wsi Buzmin zwanej też *Przetussek* w starostwie horodelskim na rzecz Aleksandra z Rogowa Kowalewskiego i jego żony Anny Leszeckiej. Po dokonaniu tej cesji dobra dzierżyć będą dożywotnio.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

409/2677

Warszawa, 20 lipca [1640]

Feria Quinta ante Festum Sanctae Mariae Magdalenae proxima

k. 313 – 313 v

Król pozwala wpisać do akt kancelarii mniejszej koronnej swój dokument oblatowany w tym urzędzie przez Mikołaja Burzyńskiego, wystawiony w Warszawie 5 sierpnia 1638 roku, podpisany przez Króla i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza JKM. W dokumencie tym Władysław IV w uznaniu zasług wojskowych, nadaje Mikołajowi Wojewódzkiemu wieś Siemki¹ w województwie podolskim, wakującą po śmierci Daniela Protoszowica. Dobra te otrzymuje dożywotnio. Burzyński zasłużył się walcząc z Turkami pod chorągwią rotmistrza Odrzywolskiego.

jęz. łac.

¹ Być może chodzi o wieś Siomaki, Siomiaki w późniejszym pow. lityńskim ?

410/2678

Warszawa, 23 lipca [1640]

k. 313 v – 314 v

Król potwierdza małżonków Nikodema Aleksandra z Białłobrzegów i Annę z Przybysławic Białobrzeskich w dożywotnim posiadaniu i użytkowaniu dóbr, w postaci wsi i folwarków Mszana Dolna, Mieściska, Słonki, Glisne, w województwie krakowskim oraz folwarku Zwajkowski, na ziemi dwóch chłopów, a także całej ziemi, jak a przypadła im po śmierci innych chłopów. Prawa do wsi Słonki uzyskali od poprzedniego właściciela, Mikołaja Ossolińskiego.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

jęz. łac.

411/2679

Warszawa, 30 lipca [1640]

k. 314 v – 315

Król pozwala Marcjanowi Lewickiemu ustąpić z praw dożywotnich do gruntu zwanego Księstwo (*Xiestwo*) w powiecie wiskim, między granicami terenów zwanych Dobrzyałowskie, Jeziorkowskie, Kownackie i Pieńkowskie na rzecz Hieronima Radziejowskiego, starosty łomżyńskiego, krajczego królowej.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

412/2680

Warszawa, 14 lipca [1640]

k. 315 – 315 v

Król nadaje Janowi Kaweckiemu, pisarzowi skarbu, w dożywocie trzy włóki zwane Sonwiese (*Sonuese*) w województwie malborskim, które wróciły do dyspozycji królewskiej po śmierci

Gustawa Sparre, pułkownika JKM, gdyż nie oddawano z nich kwarty, zniszczone po wojnie szwedzkiej. Dobra te otrzymuje dożywotnio.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. łac.

413/2681

Warszawa, 8 sierpnia [1640]

k. 315 v – 316

Król w uznaniu zasług Aleksandra Piaseczyńskiego, kasztelana kijowskiego, starosty nowogrodzkiego pozwala mu ustąpić z prawa lennego do siola Jazyrki nad rzeką Warchoń w powiecie nowogrodzkim na rzecz Macieja Iwickiego. Nadanie obejmuje wszystkie uprawnienia i przydatki za wyłączeniem prawa do produkcji salety i towarów leśnych. Obejmujący dobra jest też zobowiązany do obrony tamtejszych zamków.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. pol.

414/2682

Warszawa, 7 sierpnia [1640]

k. 316 – 316 v

Król pozwala Maciejowi Iwickiemu, zasłużonemu w ekspedycjach wojennych, ustąpić z praw lennych do wsi Śleporod nad rzeką Śleporodem na rzecz Aleksandra Piaseczyńskiego, kasztelana kijowskiego, starosty nowogrodzkiego, ulanowskiego. Piaseczyński uzyskuje wszystkie uprawnienia i przydatki tych dóbr za wyłączeniem prawa do produkcji salety i towarów leśnych. Obejmujący dobra jest też zobowiązany do obrony tamtejszych zamków.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. pol.

415/2683

Warszawa, 8 sierpnia

[1640]

k. 316 v – 317 v

Król rozszerza prawa dożywotnie i dzierżawne Jana von Werden, podkomorzego pomorskiego do starostwa nowskiego oraz innych dóbr, na jego żonę Elżbietę z Grzymułtowic. Dobra obejmują starostwo nowskie oraz wsie Przodkowo czyli Seefelt, Czapple czyli Schenwiese, Bojanie czyli Szynwald, i Kielno a także prawa do dóbr Ninkowa, Jelenie, Nowe Kossowo, Mątowy, Zajączkowo, wydzierżawionych na lat sześćdziesiąt¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Macieja Cieleckiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

¹ Zob. dok. 255.

416/2684

Warszawa, 8 sierpnia [1640]

k. 317 v – 318

Król pozwala Helenie Łaszewskiej wydzierżawić starostwo białoborskie w województwie pomorskim Janowi Wulffowi.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

jęz. łac.

417/2685

Warszawa, 15 sierpnia [1640]

k. 318 – 318 v

Król nadaje chłopu Maciejowi Kiparskiemu rolę wybraniecką we wsi Grywałd w starostwie czorszyńskim, z przydatkami, wakującą po śmierci chłopu Jana Zduńskiego. Zostaje uwolniony od wszelkich ciężarów, ma prawo zbierać chrust w puszczach i lasach królewskich, warzyć piwo i palić gorzałkę.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Zygmunta Szulińskiego, sekretarza JKM.

jęz. pol.

418/2686

Warszawa, 29 sierpnia [1640]

k. 318 v – 319

Król nadaje Andrzejowi Tuczyńskiemu urząd podkomorzego inowrocławskiego, wakujący po wyniesieniu na kasztelanię inowrocławską Andrzeja Ruszkowskiego. Andrzej Tuczyński, syn zasłużonego [Krzysztofa]¹ Tuczyńskiego, kasztelana poznańskiego, wybrany został przez władcę spośród czterech kandydatów przedstawionych przez szlachtę ziemi inowrocławskiej.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

¹ Zob. *Urzędnicy wielkopolscy XVI – XVIII wieku. Spisy*, opr. A. Bieniaszewski, Wrocław 1987, s. 118, nr 755.

419/2687

Warszawa, 23 sierpnia [1640]

k. 319 – 319 v

Król nadaje Jakubowi z Jawora Paprockiemu urząd pisarza ziemskiego stężyckiego, wakujący po śmierci Stefana Lewikowskiego. Paprocki wybrany został przez władcę spośród czterech kandydatów przedstawionych przez szlachtę ziemi stężyckiej.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

420/2688

Warszawa, 23 sierpnia [1640]

k. 319 v – 320

Król w uznaniu zasług Romana Zahorowskiego, rotmistrza kwarcianego, nadaje mu prawem lennym ostrów Potomszczyznę i ostrów Albin, po bojarzynie czernihowskim Albinie, nad rzeką Desną w ujeździe czernihowskim. Nadanie obejmuje wszystkie uprawnienia i przydatki za wyłączeniem prawa do produkcji saletry i towarów leśnych. Obejmujący dobra jest też zobowiązany do obrony tamtejszych zamków.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

jęz. pol.

421/2689

Warszawa, 30 sierpnia [1640]

k. 320 – 320 v

Król w uznaniu zasług Wojciecha (*Albertus*) Wierzbowskiego, kasztelana inowłodzkiego, rozszerza jego prawa dożywotnie do wsi Brzeg i Brodnica w starostwie szadkowskim na jego żonę Katarzynę Żernicką.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. łac.

422/2690

[Warszawa, 30 sierpnia 1640]

Actum et Datum ut supra

k. 320 v – 321 v

Król pozwala wpisać do akt kancelarii mniejszej koronnej dokument papierowy oblatowany w tym urzędzie przez Stanisława Komorowskiego, wystawiony przez burmistrza nowskiego w Nowem, 12 stycznia 1616 r. Dokument zawierał odpis przywileju Winricha von Kniprode (Kinpradt), wielkiego komtura Zakonu Niemieckiego, wystawionego w Malborku 2 stycznia 1350 r., (*an dem nechsten Sonnabendt nach den Tage der beschneidungk unsers Herrn*), który oddał Gerhardowi Sparn i jego spadkobiercom miasto Nowe (*Neuenburg*) z pięćdziesięcioma ośmioma i pół hubami chełmińskimi, określając także dobra i zobowiązania sołtysa i całego miasta.

jęz. łac., jęz. niem.

423/2691

[Warszawa, 20 sierpnia 1640]

Feria secunda ante Festum S. Bartholomei proxima

k. 322 – 323

Król pozwala wpisać do akt kancelarii mniejszej koronnej dokument, oblatowany w tym urzędzie przez sławetnego Macieja Berentha, faktora JKM. Dokument ten był wypisem z akt grodzkich skarszewskich województwa pomorskiego, z dnia 14 lipca 1633, zawierał w sobie zeznanie Macieja Berentha, mieszczanina gdańskiego, faktora i serwitora JKM. Berenth zeznał prośbę o wpisanie do akt dokumentu Władysława IV, wystawionego w Krakowie, 30 marca 1633 roku, podpisanego przez władcę. W dokumencie tym król, ze względu na zasługi Macieja Berentha Moythera, mieszczanina i kupca gdańskiego, jakie ten oddał Zygmuntowi III i Rzeczypospolitej w czasie wyprawy pruskiej skierowanej przeciw Gustawowi [II Adolfowi], zapewniając dostawy sprzętu i materiałów wojskowych, ustanawia go serwitem i faktorem skarbu JKM.

jęz. łac.

424/2692

Warszawa, 13 września [1640]

Feria Quinta post Festum Nativitatis Beatissimae Mariae Virginis

k. 323 – 323 v

Król pozwala wpisać do akt kancelarii mniejszej koronnej dokument papierowy oblatowany w tym urzędzie przez Sylwestra Felickiego, wystawiony w Warszawie, 5 maja 1640, podpisany przez króla. W akcie tym Władysław IV mając wzgląd na służby Sylwestra Felickiego, szafarza JKM, nadał mu dożywotnio dwa łany we wsi Rudki, w starostwie rajgrodzko-augustowskim, w tym półtora łanu zwanego *Grochowczyzna*, w dożywocie¹.

jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsce na opisanie części terenu.

425/2693

Warszawa, 13 września [1640]

Feria Quinta post Festum Nativitatis Beatissimae Mariae Virginis

k. 323 v – 324

Król pozwala wpisać do akt kancelarii mniejszej koronnej swój dokument papierowy oblatowany w tym urzędzie przez Sylwestra Felickiego, wystawiony w Warszawie, 5 maja 1640, podpisany przez króla. W akcie tym Władysław IV mając wzgląd na służby Sylwestra Felickiego, szafarza JKM, nadał mu dożywotnio wójtostwo wsi Rudki i Jezioraki, w starostwie rajgrodzko-augustowskim, wakujące po niejakiem Trzebickim, a także łąki ziemie nazywane Bojarska po niejakiem Wiśniewskich Bojarach.

jęz. łac.

426/2694

Warszawa, 30 października [1640]

k. 324 – 324 v

Król pozwala Jakubowi Podgórnemu, serwitorowi kuchni JKM, wykupić z rąk bezprawnych posiadaczy wójtostwo miasta Oświęcimia, wakujące po śmierci Piotra Komorowskiego, starosty oświęcimskiego i nadaje mu te dobra w dożywocie.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

jęz. łac.

427/2695

Warszawa, 15 listopada [1640]

k. 324 v – 325

Król pozwala Janowi Strzeszowskiemu (in. Stroszewski), ustąpić z praw do wsi Zubów w starostwie trembowelskim, na rzecz Aleksandra Łaszcza Tuczępskiego, żołnierza weterana JKM, oraz jego żony Katarzyny z Rytwian Zborowskiej. Po dokonaniu cesji małżonkowie otrzymają te dobra w dożywocie.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. łac.

428/2696

Warszawa, 25 listopada [1640]

k. 325 – 325 v

Król pozwala Aleksandrowi Standarskiemu i jego żonie Mariannie Łackiej ustąpić z praw dożywotnich do wsi Buchny w starostwie chmielnickim, powiecie łeczyńskim na rzecz Jerzego Kiełczewskiego, zasłużonego żołnierza JKM. Po cesji urzędowej dobra owe dostanie w dożywocie.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

429/2697

Warszawa, 25 listopada [1640]

k. 325 v – 326

Król nadaje Jerzemu Kiełczewskiemu, pisarzowi grodzkiemu łeczyńskiemu, dożywotnio wieś Kalińce (*Kalincze*) czyli Bieleckie¹, wakujące po śmierci Stanisława Zawiszy.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsce na określenie starostwa.

430/2698

Warszawa, 23 listopada [1640]

k. 326 – 326 v

Król nadaje Jakubowi Roguskiemu, piwnicznemu JKM, dwa łany we wsi Bargłów w starostwie rajgrodzkim, zwane Baranowizna, po niejakiem Baranowskim, w dożywocie. Dokument podpisany przez Władysława IV.

jęz. łac.

431/2699

Warszawa, 22 grudnia [1640]

k. 326 v – 327

Król ustanawia Krzysztofa Ruszkowskiego stolnikiem brzeskim-kujawskim, po wyniesieniu na urząd kasztelana słońskiego Adama Dąbskiego. Odznaczył się pod chorągwią Jakuba Sobieskiego, obecnego wojewody bełskiego w Prusach, następnie pod chorągwią Ulcnickiego¹ w walkach z Tatarami, i pod chorągwią zmarłego Mikołaja Herburta, kasztelana kamienieckiego w walkach ze zbuntowanymi Kozakami pod Perejesławiem, następnie zaś odznaczył się na dworze królewskim, gdzie miał zostać stolnikiem.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsce na imię.

432/2700

Warszawa, 19 grudnia [1640]

k. 327 – 327 v

Król pozwala Zygmuntowi Koziarowskiemu, żołnierzowi JKM, który zasłużył się w różnych ekspedycjach, wykupić wieś zwaną Glinnik Niemiecki i wójtostwo tamże z rąk sławetnego Jakuba Boskiego. Dobra te Koziarowski otrzymuje w dożywocie.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

jęz. łac.

433/2701

Warszawa, 20 grudnia [1640]

k. 327 v – 328

Król rozszerza dożywotnie prawa Piotra Arciechowskiego do pewnych dóbr, na jego żonę Agnieszkę Lewikowską. Arciechowscy mają wspólne prawa do folwarku zwanego Dzubanowski z opuszczonymi rolami zwanymi Czołgaczowka i Pierowka, a także pięciu poddanych: Pawła Wójcika, Piotra Klocika, Sebastiana Kuli, Marcina Rakoczego¹ we wsi Ostrusza w tenucie cieszkowskiej

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. łac.

¹ Zostawiono miejsce na imię i nazwisko.

434/2702

Warszawa, 31 grudnia [1640]

k. 328 – 328 v

Król rozszerza dożywotnie prawa Stanisława Zawadzkiego, który zasłużył się na wojnach i sejmach, do pewnych dóbr, na jego żonę Dorotę Witosławską. Zawadzcy uzyskują zatem wspólne prawa do wsi Czechów w województwie i powiecie kaliskim.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

435/2703

Warszawa, 31 grudnia [1640]

k. 328 v – 329

Król pozwala Adrianowi Bielskiemu ustąpić na rzecz Andrzeja Szeleżeckiego z praw do rocznej pensji w wysokości stu grzywien z opactwa tynieckiego, płatnych na św. Marcina (11 listopada). Po urzędowym zapisaniu cesji Szeleżecki otrzyma pensję w dożywocie.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

436/2704

Warszawa, 30 grudnia [1640]

k. 329 – 329 v

Król pozwala Mikołajowi Dmoszyckiemu ustąpić z praw dożywotnich do karczmy i młyna we wsi Jelna w starostwie leżajskim na rzecz Stanisława Malickiego, żołnierza weterana i jego żony Zofii z Baranowa. Po urzędowym zapisaniu cesji Maliccy otrzymają te dobra w dożywocie.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

437/2705

Warszawa, 22 grudnia [1640]

Die Sabbatino post die Festi Sancti Thomae Apostoli

k. 329 v – 330

Król pozwala wpisać do akt kancelarii mniejszej koronnej swój dokument oblatowany w tym urzędzie przez plebejusza Pawła Nennachbaura (in. Nennchbaur), wystawiony w Krakowie 16 marca 1633 roku, podpisany przez króla i Andrzeja Kowalińskiego. W akcie tym król Władysław IV doceniając zasługi Pawła Nennachbaura, serwitora JKM, pozostającego na służbach od ponad dwudziestu lat, nadaje mu przewóz na Wiśle koło wsi Palczewo (*Palschaw*) na Żuławach Malborskich na lat trzydzieści, wraz z dochodem z opłat za przewóz koni, bydła, nierogaczyny, wozów.

jęz. łac.

438/2706

Warszawa, 22 grudnia [1640]

Die Sabbatino postridie Festi Sancti Thomae Apostoli

k. 330 – 331

Król pozwala wpisać do akt kancelarii mniejszej koronnej swój dokument oblatowany w tym urzędzie przez Jakuba Aleksandra Paprockiego, wystawiony w Warszawie 6 sierpnia 1640, podpisany przez króla i przez Zygmunta Szulińskiego. W akcie tym Władysław IV za wstawiennictwem pewnych doradców podejmuje kwestię odnośnie dóbr królewskich Straszewo, Trzciano i Mikołajki pozostających w dzierżawie Marcina Widera a zwłaszcza sporu w kwestii włości należących do folwarku, odnosząc jej rozwiązanie do zapisów z rewizji tych dóbr. Ze spisów wynika, że do tych dóbr przynależy czternaście włości, dziewięć do folwarku straszewskiego. Król postanawia, że tenutariusz ma wybrać sobie włości w liczbie zawartej w rewizjach, żeby odbudować dobra spustoszone po wojnie.

jęz. łac.

k. 331 – 331 a zostawione jako puste z pionową, krętą linią

[1641]

439/2707

Warszawa, 21 stycznia [1641]

k. 332 – 332 v

Król, mając poleconych krawców zagranicznych zwanych też krawcami włoskimi, przyjmuje w poczet serwitorów JKM plebejuszy: Jana z Rochelle (*Roselle*), Francuza, Michała Heinischa, Hermana Neimana, i Jana z Dortmundu, sprawnych w wytwarzaniu rozmaitych towarów w typie włoskim, francuskim, niemieckim, służących tak osobom duchownym jak i świeckim. Wraz ze swymi małżonkami mają prawo do wykonywania swego zawodu tak na dworze królewskim jak i państwie, w Koronie i Wielkim Księstwie Litewskim.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

jęz. łac.

440/2708

Warszawa, 9 stycznia [1641]

Feria quarta post Festum Sanctorum Trium Regum

k. 332 v – 333

Król pozwala wpisać do akt kancelarii mniejszej koronnej swój dokument oblatowany w tym urzędzie przez Jana Franciszka Łubowickiego, sekretarza JKM, wystawiony w Warszawie 14 sierpnia 1640 r., podpisany przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii. Król nadał w nim Janowi Franciszkowi Łubowickiemu, sekretarzowi JKM, dworzaninowi królewicza Jana Kazimierza, sołectwo wsi Ochotnica, w starostwie czorsztyńskim, w dożywocie. Dobra te wakują po śmierci plebejusza Jana Zduńskiego, Łubowicki może je wykupić z rąk bezprawnych posiadaczy.

jęz. łac.

441/2709

Warszawa, 30 stycznia [1641]

k. 333 – 333 v

Król, mając wzgląd na zasługi rycerskie Jakuba Narzowskiego (in. Nasowskiego), porucznika chorągwi Tomasza Wołkowickiego, rotmistrza JKM piechoty wybranieckiej, nadaje mu łan roli wybranieckiej wsi Suchodole w starostwie zakroczymskim, ze wszelkimi przydastakami i wolnościami, w tym prawa do rąbania drzewa i chrustów w lasach starostwa zakroczymskiego, warzenia piwa, palenia gorzałki na własną potrzebę.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. pol.

442/2710

Warszawa, 27 stycznia

[1641]

k. 333 v – 334

Król pozwala Aleksandrowi Kisielowi ustąpić z praw do wsi Zmiętniow (in. Zmiłniow) nad rzeką Desną a także do wsi Piekarów (in. Piekurow) nad rzeką Semem na nowogrodczyźnie na rzecz Aleksandra Piaseczyńskiego, kasztelana kijowskiego, starosty ulanowskiego, nowogrodzkiego¹. Po dokonaniu cesji Piaseczyński z małżonką uzyska dobra te na prawie lennym.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. pol.

¹ zob. dok. 40.

443/2711

Warszawa, 4 luty [1641]

Feria Secunda post Festum Purificationis Beatissimae Mariae Virginis

k. 334 – 335

Król pozwala wpisać do akt kancelarii mniejszej koronnej dokument oblatowany w urzędzie przez Macieja Wołczyńskiego, wystawiony w Warszawie, na sejmie walnym, 14 marca 1635 roku, podpisany przez Władysława IV i Jakuba Ubysza, sekretarza JKM, Marcjana Tryznę, referendarza litewskiego. Król, dla utrzymania pokoju między ludźmi religii greckiej zabezpiecza ludzi religii greckiej pozostających w unii z Rzymem w posiadaniu metropolii oraz dóbr do niej przynależnych, arcybiskupstwo połockie, włodzimierskie, pińskie, chełmskie, smoleńskie z monasterami, cerkwiami, dobrami ma pozostać przy unitach, także monaster św. Trójcy z bractwem, z cerkwią św. Piątnicy, i z fundacjami do nich należącymi, także monaster grodzieński, żydyczyński, mohylewski, miński, nowogrodzki, onufrowski¹ (*Onefregowski*), mściśławski, byteński (*Plistynski*), braclawski. Natomiast pozostający poza unią prawosławni nie mają prawa do posiadania cerkwi w Witebsku, Połocku, Nowogrodzku. Wspomniane biskupstwa, archimandryctwa, ihumeństwa mają być nadawane tylko zakonnikom reguły św. Bazylego.

jęz. łac., jęz. pol.

¹ Zapewne chodzi o monaster św. Onufrego – we Lwowie lub, co mniej prawdopodobne, w Jabłecznej.

444/2712

Warszawa, 6 luty [1641]

k. 335 – 335 v

Król pozwala Andrzejowi Majeranowi ustąpić z praw dożywotnich do sołectwa, karczmy i młyna we wsi Starokrzepice, w starostwie krzepickim, na rzecz Aleksandra Gisza. Po dokonaniu cesji Gisz będzie dobra te posiadał dożywotnio.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Macieja Cieleckiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

445/2713

Warszawa, 6 luty [1641]

k. 335 v – 336

Król, w uznaniu zasług przyjmuje Krzysztofa Hendreicha w poczet sekretarzy JKM.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

jęz. łac.

446/2714

Warszawa, 25 luty [1641]

k. 336 v – 337

Król w uznaniu zasług Jakuba Maksymiliana Fredry, podkomorzego przemyskiego, regensa kancelarii koronnej nadaje, w dożywocie, wsie Olszany, Hołowice, Krzeczkowa, w ziemi przemyskiej, a także młynów na rzece San, a także dwór zwany Żupa w Przemyśle, wakujące po śmierci Barbary Krasickiej, wojewodziny podolskiej.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Macieja Cieleckiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

447/2715

Warszawa, 25 luty

[1641]

k. 337 – 337 v

Król rozszerza dożywotnie prawa Jakuba Konopackiego, chorążego pomorskiego, do wsi Pułkowice w województwie malborskim, na jego żonę Zofię Eldersternównę.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Zygmunta Szulińskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

448/2716

Warszawa, [18 marca 1641]¹

k. 337 v – 338 v

Króla nadaje Andrzejowi z Leszna Leszczyńskiemu urząd wojewody dorpackiego.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsca na datę, *Urzędnicy inflanccy XVI – XVIII wieku. Spisy*, opr. K. Mikulski i A. Rachuba, Kórnik 1994, s. 54, nr 210.

449/2717

Warszawa, 27 luty [1641]

Feria Tertia post Dominicam Quadragesimalem Reminiscere

k. 338 v – 339 v

Król pozwala wpisać do akt kancelarii mniejszej koronnej swój dokument oblatowany w urzędzie przez Jana Kaweckiego, wystawiony w Warszawie 30 czerwca 1640 r., podpisany przez króla i Macieja Cieleckiego, sekretarza JKM. Król rozszerzył dożywotnie prawa Jakuba Chronowskiego, sekretarza JKM i pisarza skarbu, do wsi Datyń w starostwie ratneńskim, w powiecie chełmskim, województwie ruskim, na jego żonę Katarzynę z Karwacza. Chronowski uzyskał te dobra drogą cesji od Jana Mikołaja Daniłowicza, podskarbiego koronnego, starosty ratneńskiego wpisanej do akt grodu warszawskiego 7 stycznia (*Sabbatho in Crastino Festi Epiphaniarum Christi Domini*) 1640 r.

jęz. łac.

450/2718

Warszawa, 1 marca [1641]

Feria Sexta post Dominicam Quadragesimalem Reminiscere

k. 339 v – 341

Król pozwala wpisać do akt kancelarii mniejszej koronnej swój dokument oblatowany w urzędzie przez Fabiana Niewieścińskiego, wystawiony w Warszawie 30 kwietnia 1638 r., podpisany przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii. W akcie tym Władysław IV potwierdził dokument Albrychta Stanisława Radziwiłła, księcia na Ołyce i Nieświeżu, kanclerza litewskiego, starosty pińskiego, gniewskiego, tucholskiego, wystawiony w Warszawie 19 kwietnia 1638 r. W akcie tym Radziwiłł stwierdził, iż do jego dyspozycji powróciło siedem włók pastwiska przy wsi Nowe Lignowy, w starostwie gniewskim, po jakimś plebejuszu Zeiglerze, rzeźniku gdańskim, którzy przez kilka lat nie płaćli czynszu. Oddaje je zatem Fabianowi Niewieścińskiemu na lat czterdzieści w dzierżawę. Czynsz w wysokości stu pięćdziesięciu złotych płacony ma być na święto Panny Marii Gromnicznej (2 lutego).

jęz. łac., jęz. pol.

451/2719

Warszawa, 1 marca [1641]

Feria Sexta post Dominicam Quadragesimalem Reminiscere

k. 341 – 343

Król pozwala wpisać do akt kancelarii mniejszej koronnej swój dokument oblatowany w urzędzie przez Jana Gomera, ławnika warszawskiego i dwudziestu starszych, wystawiony w Warszawie 30 sierpnia 1640, podpisany przez króla i Macieja Cieleckiego. W dokumencie tym król potwierdzał, że w kancelarii oblatowany został papierowy dokument wydany przez magistrat miasta Starej Warszawy, wystawiony w Warszawie 12 września (*Feria Secunda ante Festum Exaltationis Sanctae Crucis proximae*) 1639 r., podpisany przez Stanisława Baryczkę burmistrza i Marcina Łukaszewica. Zawierał on ordynację opłat od bud wznoszonych na Rynku Starego Miasta Warszawy w czasie sejmów walnych. Wszyscy ci, którzy zwykli budować kramy przed kamienicami, położonymi przy północnej i południowej stronie Rynku, nad wodociągiem, powinni płacić miastu złotego od łokcia miejsca, ci po wschodniej stronie Rynku, gdzie nie ma tylu kupców, płacić mają dwadzieścia cztery grosze od łokcia, a ci po zachodniej stronie dwadzieścia groszy od łokcia.

jęz. łac.

452/2720

Warszawa, 2 marca [1641]

Sabbato ante Dominicam Oculi Quadragesimalem

k. 343 – 343 v

Król pozwala wpisać do akt kancelarii mniejszej koronnej swój dokument oblatowany w urzędzie przez Stanisława Sadowskiego, wydany w Warszawie 12 maja 1640 r., podpisany przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii koronnej. Władysław IV pozwolił w nim Albrychtowi Stanisławowi Radziwiłłowi, kanclerzowi litewskiemu i jego żonie Krystynie z Lubomierza, ustąpić z dożywotnich praw do wsi Rakowiec w starostwie gniewskim na rzecz Kazimierza Bartlińskiego, podstarościego gniewskiego i jego żony, Zofii z Brześcia (*Brzescie*). Po dokonaniu cesji Bartlińscy otrzymają te dobra w dożywocie, wraz z przydatkami, w tym lasem zwanym Zarośla, karczmami, prawem do warzenia piwa. Zapis dawny na tym starostwie wynosi pięćset tysięcy złotych, dlatego też po ich śmierci wieś Rakowiec powróci do starostwa¹.

jęz. łac.

¹ Zob. też 754.

453/2721

Warszawa, 8 marca [1641]

k. 344 – 344 v

Król pozwala chłopu Krzysztofowi Przedzińskiemu, wybrańcowi ze wsi Wyrów (*Wirow*) w starostwie stawiszyńskim, ze względu na wiek i stan jego zdrowia, zasłużonemu w różnych ekspedycjach wojennych, zrzec się prawa wybranieckiego i przenieść je na chłopu Jana Kaczkowskiego. Po urzędowej cesji Kaczkowski będzie korzystać dożywotnio z wszystkich praw wybranieckich.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Zygmunta Szulińskiego, sekretarza JKM.

jęz. pol.

454/2722

Warszawa, 11 marca [1641]

Feria Secunda post Dominicam Laetare Quadragesimalem proxima

k. 344 v – 345

Król pozwala wpisać do akt kancelarii mniejszej koronnej swój dokument oblatowany w urzędzie przez Jana Gąsiorowskiego, wystawiony w Warszawie 30 stycznia 1641, podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii koronnej. W akcie tym król, uznając zasługi Hieronima Gołyńskiego, starosty zakroczymskiego, rozszerza jego dożywotnie prawa do miasta Serock (*Sierociec*) w starostwie zakroczymskim na jego żonę Mariannę Walewską.

jęz. łac.

455/2723

Warszawa, 18 marca [1641]

k. 345 – 345 v

Król pozwala Pawłowi Wiśniowskiemu wykupić sołectwo wsi Machnówka (*Maniowka*) w starostwie krośnieńskim, wakujące po śmierci Iwana i Piotra Maniowskich, a także Piotra Rusockiego, z rąk Hryćka, Piotra, Janka Maniewskich, a także Piotra, Stefana, Fenka Rusockich, obecnych bezprawnych posiadaczy. Dobra te otrzymuje dożywotnio.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

456/2724

Warszawa, 18 marca [1641]

k. 345 v – 346 v

Król pozwala Pawłowi Wiśniowskiemu ustąpić z praw dożywotnich do sołectwa wsi Solinka¹ z czterema łąkami, pastwiskami, oraz wszelkimi przydatkami, w starostwie krośnieńskim, na rzecz plebejuszy Andrzeja, ojca, Iwana, syna, Janusza, wnuka, Husaków, Halka, Maćka Kopaniców, Szymka Kucery, Bazylego, popa i jego synów Wasyla, Iwana, Mikuły, oraz Iwana, wnuka tegoż popa. Po dokonaniu cesji dobra te otrzymają dożywotnio.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

¹ Zob. dok. 338.

457/2725

Warszawa, 22 luty [1641]

Feria Sexta post Dominicam Invocavit

k. 346 v – 347

Król pozwala wpisać do akt kancelarii mniejszej koronnej dokument oblatowany w urzędzie przez Stanisława Gieskowskiego, dan w Warszawie 3 czerwca 1613 r., podpisany przez króla. W akcie tym Zygmunt III rozszerzał swoje nadanie na rzecz Piotra Gotberka (in. Gottberg)¹, który otrzymał na kilka lat prawo do wszelkich pobrań na rzecz skarbu (*commissa*) w porcie gdańskim, teraz otrzymuje te wpływy dożywotnio.

jęz. łac.

¹ zob. 587.

458/2726

Warszawa, 22 luty [1641]

Feria Sexta post Dominicam Invocavit

k. 347 – 347 v

Król pozwala wpisać do akt kancelarii mniejszej koronnej swój dokument oblatowany w urzędzie przez Aleksandra Rudzieckiego, komornika JKM, wydany w Warszawie 10 sierpnia 1640 r., podpisany przez króla. W akcie tym Władysław IV pozwalał Aleksandrowi Rudzieckiemu, żołnierzowi weteranowi, komornikowi JKM, wykupić młyn i kuźnicę we wsi Oborzyska w starostwie przasnyskim, z rąk obecnych bezprawnych posiadaczy. Dobra te wakują po śmierci plebejusza Jana Zduńskiego. Rudziecki otrzymuje je w dożywocie.

jęz. łac.

459/2727

Warszawa, 18 marca [1641]

Feria Secunda post Dominicam Iudica Quadragesimalem

k. 347 v – 349

Król pozwala wpisać do akt kancelarii mniejszej koronnej swój dokument oblatowany w urzędzie przez Wojciecha (*Albertus*) Szygowskiego, wydany w Warszawie 7 sierpnia maja 1640 r., podpisany przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii koronnej. Władysław IV, uznając zasługi Stanisława z Gołuchowa Zadorskiego, cześnika koronnego, ochmistrza dworu królowej Anny Wazówny, starosty gościńskiego, który odznaczył się posługując do Transylwanii, nadaje mu w dożywocie tenutę kcyńską, wakującą po śmierci Wojciecha (*Albertus*) Baranowskiego, kasztelana kamienieckiego.

jęz. łac.

460/2728

Warszawa, 18 marca [1641]

Feria Secunda post Dominicam Iudica Quadragesimalem

k. 349 – 349 v

Król pozwala wpisać do akt kancelarii mniejszej koronnej swój dokument oblatowany w urzędzie przez Wojciecha (*Albertus*) Szygowskiego, wydany w Warszawie 7 sierpnia maja 1640 r., podpisany przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii koronnej. Władysław IV, uznając zasługi Stanisława z Gołuchowa Zadorskiego, cześnika koronnego, ochmistrza dworu królowej Anny Wazówny, starosty gościńskiego, który odznaczył się posługując do Transylwanii, nadaje mu w dożywocie wójtostwo miasta Kcynia, wakujące po śmierci Wojciecha (*Albertus*) Baranowskiego, kasztelana kamienieckiego. Może je wykupić z rąk obecnych, bezprawnych posesorów.

jęz. łac.

461/2729

Warszawa, 18 marca [1641]

k. 349 v – 350

Król nadaje Łukaszowi Pławińskiemu, dotychczasowemu podwojewodzie inowrocławskiemu, urząd chorążego bydgoskiego, wakujący po śmierci [Adama]¹ Niemojewskiego

Dokument podpisany przez Władysława IV.

jęz. łac.

¹ *Urzędnicy kujawscy i dobrzyńscy XVI – XVIII wieku. Spisy.* Opr. K. Mikulski i W. Stanek, Kórnik 1990, s. 67, nr 389.

462/2730

Warszawa, b.d.¹ [1641]

k. 350 v – 351

Król zatwierdza postanowienia zawarte w okazanych mu przywilejach handlowych dla miasta Elbląga, wydanych przez władców Przemysła i Władysława Łokietka i zatwierdzanych przez kolejnych panujących. Sytuacja miasta i jego portu znacznie się pogorszyła, również w wyniku pomniejszenia Nogatu, w wyniku czego miastu zagraża odpływ mieszkańców.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsca na datę.

463/2731

Warszawa, b.d.¹ [1641]

k. 351 v – 352 v

Król nadaje Jerzemu z Tęczyna Ossolińskiemu, podkanclerzemu koronnemu, staroście bydgoskiemu, lubaczowskiemu, lubomelskiemu, ryckiemu, adzelskiemu pewien teren w Warszawie, położony przy drodze publicznej i składu soli przy kościele Trójcy św., poczynając, oddzielający dwór Ossolińskiego od dworu wdowy po zmarłym Tomaszu Zamoyskim, kanclerzu koronnym, dworu Stanisława Warszyckiego, wojewody mazowieckiego, Jakuba Sopbieskiego, wojewody bełskiego, Kaspra Denhoff, wojewody sieradzkiego, Chądzyńskiego, starosty nurskiego, Grzybowskiego, podkomorzego czerskiego. Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsca na datę.

464/2732

Warszawa, 4 kwietnia [1641]

k. 352 v – 353

Król aprobuje fundację klasztoru Ojców Reformatów pw. Św. Rocha we Lwowie, uwalnia go od wszelkich obciążeń publicznych, prywatnych i miejskich.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. łac.

465/2733

Warszawa, 4 kwietnia [1641]

k. 353

Król aprobuje dokonaną przez Krzysztofa Zbaraskiego, koniuszego koronnego, starostę soleckiego, fundację klasztoru Ojców Reformatów w Solcu pw. św. Stanisława, uwalnia klasztor od wszelkich obciążeń publicznych, prywatnych i miejskich.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. łac.

466/2734

Warszawa, 4 kwietnia [1641]

k. 353 – 353 v

Król aprobuje dokonaną przez Henryka Firleja z Dąbrowicy, referendarza koronnego, fundację klasztoru Ojców Reformatów w Kazimierzu [Dolnym] pw. Zwiastowania

Najświętszej Maryi Panny, uwalnia klasztor od wszelkich obciążeń publicznych, prywatnych i miejskich.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. łac.

467/2735

Warszawa, 4 kwietnia [1641]

k. 353 v – 354

Król aprobuje fundację klasztoru Ojców Reformatów w Wieliczce pw. Św. Franciszka, uwalnia klasztor od wszelkich obciążeń publicznych, prywatnych i miejskich.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. łac.

468/2736

Warszawa, 4 kwietnia [1641]

k. 354 – 354 v

Król aprobuje fundację klasztoru Ojców Reformatów w Krakowie na przedmieściu, pw. św. Kazimierza, uwalnia klasztor od wszelkich obciążeń publicznych, prywatnych i miejskich.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. łac.

469/2737

Warszawa, 12 kwietnia [1641]

k. 354 v

Król przyłącza do prepozytury międzyrzeckiej przy szpitalu św. Mikołaja w Międzyrzeczu kościół parafialny wsi Kęszycy z kościołem filialnym w Nietoperku. Połączenie to spowodowane było małą liczbą katolików w tych miejscowościach i podupadaniem dóbr należących do prepozytury.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

jęz. łac.

470/2738

Warszawa, 15 kwietnia [1641]

k. 355 – 356

Król nadaje Tomaszowi z Olszan Sapieże, wojskiemu krzeszowskiemu, urząd wojewody wendeńskiego, wakujący po ustąpieniu z niego Joachima Tarnowskiego.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Marcjana Tryznę, referendarza litewskiego.

jęz. łac.

471/2739

Warszawa, 18 kwietnia [1641]

k. 356 – 356 v

Król nadaje Jakubowi Aleksandrowi Paprockiemu, pisarzowi kancelarii koronnej, w dożywocie pewne dobra, mianowicie wieś Ruda z zagrodnikami oraz karczmą *Srokey*, w starostwie ropczyckim, które dobra wróciły do dyspozycji królewskiej po Zofii, wdowy po Aleksandrze Dobku z pierwszego małżeństwa, obecnie żony Samuela Jasińskiego.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jerzego Nowodworskiego.

jęz. łac.

472/2740

Warszawa, 13 kwietnia [1641]

k. 356 v – 357

Król przyjmuje plebejusza Antoniego Pilizary, ogrodnika z Włoch, w poczet serwitorów JKM. Podlegać będzie odąd tylko jurysdykcji królewskiej.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

473/2741

Warszawa, 6 kwietnia [1641]

k. 357 – 357 v

Król, za wstawiennictwem pewnych doradców, rozszerza dożywotnie prawa Pawła Boratyńskiego do sołectwa wsi Juszczyń w starostwie lanckorońskim, na jego żonę, Zofię Lisowską.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. łac.

474/2742

Tobołków, 29 kwietnia [1641]

k. 357 v – 358

Król rozszerza dożywotnie prawa Stefana Mietelskiego do miasta Korczyn i tamtejszego wójtostwa, położonych w starostwie chęcińskim, oraz do kuźnicy zwanej Piotrowiec w starostwie radoszyckim, na jego żonę, Zofię z Bnina.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

475/2743

Warszawa, 20 kwietnia [1641]

Sabbatho ante Festum S. Adalberti proximo

k. 358 – 358 v

Król pozwala wpisać do akt kancelarii mniejszej koronnej swój dokument oblatowany w urzędzie przez Dominika Krasuskiego, kaznodzieję JKM, teologa, wystawiony w Warszawie 24 lutego 1641, podpisany przez króla i Zygmunta Szulińskiego. W akcie tym król nadał Szymonowi Okolskiemu, dominikaninowi, prawo drukowania i rozprowadzania w Koronie i Wielkim Księstwie Litewskim dzieła pt. *Orbis polonus*...przez lat dwadzieścia. Kara na łamiących przywilej wynosi tysiąc grzywien, z czego połowa przypada skarbowi JKM, połowa zaś pokrzywdzonemu.

jęz. łac.

476/2744

Warszawa, 13 kwietnia [1641]

Feria Sexta post Dominicam Conductus Paschae

k. 358 v – 359 v

Król pozwala wpisać do akt kancelarii mniejszej koronnej list Joachima hrabiego na Tarnowie [Tarnowskiego] oblatowany w urzędzie, wystawiony w klasztorze krzepickim 3 kwietnia 1641. Tarnowski rezygnuje w nim z godności senatorskiej [tj. urzędu wojewody wendeńskiego].

jęz. łac., jęz. pol.

477/2745

Strzembowo, 15 maja [1641]

k. 359 v

Król nadaje dobra, jakie przypadły do jego dyspozycji prawem kaduka po sławnym Marku Kierszku (in. Kiersek), piwowarze, mieszczaninie warszawskim, Janowi Kotyńskiemu, pisarzowi kancelarii koronnej. Podaje się do wiadomości wszelkich urzędów, a najbardziej magistratu warszawskiego.

jęz. łac.

478/2746

Warszawa, 31 maja [1641]

k. 360

Król pozwala plebejuszowi Janowi Mrozowskiemu i jego żonie Annie ustąpić z praw dożywotnich do karczmy i przewozu we wsi Hubienice, w starostwie nowokorczyńskim, na rzecz syna, Wojciecha (*Albertus*) Mrozowskiego.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

jęz. łac.

479/2747

Warszawa, 31 maja [1641]

k. 360 – 360 v

Król legitymizuje pochodzenie plebejusza Andrzeja Raczka, który narodził się z nieślubnego związku. Podaje się do wiadomości magistratów i cechów Królestwa.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. łac.

480/2748

Warszawa, 30 maja [1641]

k. 360 v – 361 v

Król, mając wzgląd na zasługi, chłopów wybrańców; Andrzeja Sobieraja, jego brata Tomasza, Szymona Sobieraja, będących synami wybrańców ze wsi Wilkowyja (*Wilkowa*), i na zasługi Pawła Szarka ze wsi Stoczek, nadaje im wszelkie wolności zawarte w przywileju Stefana Batorego, w tym zwolnienie od wszystkich robót i czynszów, a także prawo do wypasu w puszczech i lasach, warzenia piwa, palenia gorzałki, wyrębu drzewa na potrzeby domowe. Podaje się do szczególnej wiadomości starostów i dzierżawców rębkowych.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

jęz. pol.

481/2749

Warszawa, 1 czerwca [1641]

k. 361 v – 362 v

Król nadaje w dożywocie Zygmunтови Opackiemu, podkomorzemu warszawskiemu, wielkorządcy krakowskiemu oraz jego żonie, Małgorzacie Justynie Schatin z Mittelbiberach starostwo ryczywolskie, wakujące po śmierci Marcjana Chełmskiego, podkomorzego krakowskiego. Opacki zasłużył się jako dyplomata, posłował do cesarza i książąt niemieckich.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

482/2750

Warszawa, 6 czerwca [1641]

k. 362 v – 363

Król, za wstawiennictwem Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego, rozszerza prawa Jakuba Stanisława Promnickiego do pewnego gruntu we wsi Sępitchów (*Sempichow*), w starostwie wiślickim, gdzie stał młyn Chodorowski, a teraz istnieje folwark, na jego żonę Zofię Promnicką.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

483/2751

Warszawa, 3 czerwca [1641]

k. 363

Król ustanawia dwa nowe terminy jarmarków w mieście Babimost; pierwszy na poniedziałek po święcie Apostołów św. Piotra i Pawła, drugi w poniedziałek po Niedzieli Lactare [4 Niedzieli Wielkiego Postu].

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

484/2752

Warszawa, 5 czerwca [1641]

k. 363 – 364

Król nadaje Marcinowi Brzozowskiemu urząd miecznika kijowskiego, wakujący po śmierci [Hipolita]¹ Rotkiewicza. Brzozowski zasłużył się w wyprawach inflanckich, moskiewskich, pruskich.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Aleksandra Paprockiego.

jęz. pol.

¹*Urzędnicy województw kijowskiego i czernihowskiego XV – XVIII wieku, Spisy*, opr. E. Janas, W. Kłaczewski, Kórnik 2002, s. 36 nr 141.

485/2753

Warszawa, 8 czerwca [1641]

k. 364 – 364 v

Król, w uznaniu zasług, nadaje Jakubowi Sobieskiemu, dotychczasowemu wojewodzie bełskiemu, staroście krasnostawskiemu, urząd wojewody ruskiego, wakujący po śmierci Konstantego Wiśniowieckiego.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

486/2754

Warszawa, 26 czerwca [1641]

k. 364 v – 365

Król pozwala Piotrowi Bogatce, dworzaninowi Karola Ferdynanda, królewicza, ustąpić z praw do Skulskiej Wsi z miasteczkiem [Skulsk], a także wyspy Kempa, w województwie kaliskim¹, na rzecz Jana Szymona z Ozorkowa Szczawińskiego, kasztelana brzeskiego-kujawskiego, starosty łączyckiego. Po dokonaniu cesji dobra te Szczawiński otrzyma w dożywocie.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

¹ Miasteczko Skulsk (in. Skulsko) i wieś o nazwie Skulska Wieś położone były w rzeczywistości w województwie brzeskim-kujawskim, pow. kruszwickim, zob. *Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, red. B. Chlebowski, W. Walewski, Warszawa 1889, t. X, s. 736-737.

487/2755

Warszawa, 22 czerwca [1641]

Sabbatho ante Festum Sancti Joannis Baptistae

k. 365 – 366

Król pozwala wpisać do akt kancelarii mniejszej koronnej swój dokument oblatowany w urzędzie przez plebejusza Macieja Szuflica, wystawiony w Warszawie 6 grudnia 1635, podpisany przez króla i Jana Gembickiego, sekretarza JKM. W akcie tym król pozwaolił Katarzynie z Parzniewic, wdowie po Piotrze Żerońskim, kuchmistrzowi koronnemu, ustąpić z praw do sołectwa wsi Mokotów na rzecz Macieja Szuflica, muzyka JKM, oraz Katarzyny Brodzianki, jego żony.

jęz. łac.

488/2756

Warszawa, 20 czerwca [1641]

k. 366 – 366 v

Król nadaje Danielowi Jełowickiemu urząd podkomorzego krzemienieckiego, wakujący po śmierci Jana Żórawnickiego.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

jęz. pol.

489/2757

Warszawa, 30 czerwca [1641]

k. 366 v – 367

Król, w uznaniu zasług Mikołaja Pogorskiego, zezwala mu wykupić pewne dobra tj. grunty i ziemie położone w mieście Rogoźnie i koło tegoż miasta, jakie niegdyś posiadał Maciej Suski a potem Wardęski¹, z rąk spadkobierców tegoż Wardęskiego, którzy trzymają je bezprawnie. Dobra te Podgorski otrzymuje w dożywocie.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsce na imię.

490/2758

Czernidła, 11 czerwca [1641]

k. 367 – 367 v

Król nadaje Wojciechowi (*Albertus*) Olęckiemu urząd sędziego ziemskiego łukowskiego, wakujący po śmierci Abrahama¹ Zielińskiego. Olęcki został wybrany przez króla spośród czterech kandydatów zgłoszonych przez szlachtę ziemi łukowskiej.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

¹ Występuje też jako Krzysztof Żeleński, zob. *Urzędnicy województwa lubelskiego XVI – XVIII wieku. Spisy*, opr. W. Kłaczewski, W. Urban, Kórnik 1991, s. 80 nr 576.

491/2759

Warszawa, 4 czerwca [1641]

k. 367 v – 368

Król nadaje Jerzemu Platembergowi, dworzaninowi pokojowemu JKM, koniuszemu królowej, w dożywocie tenutę Uścia, wakującą po śmierci Marcjana Chełmskiego, podkomorzego krakowskiego.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

492/2760

Warszawa, 20 czerwca [1641]

k. 368 – 368 v

Król nadaje Mikołajowi Bełdowskiemu, dotychczasowemu podsędkowi, urząd chorążego [większego] łęczyckiego, wakujący po śmierci [Hieronima]¹ Trojanowskiego

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsce na imię. *Urzędnicy województw łęczyckiego i sieradzkiego XVI – XVIII wieku. Spisy.* Opr. E. Opałiński, H. Żerek-Kleszcz, Kórnik 1993, s. 55, nr 255.

493/2761

Warszawa, 27 lipca [1641]

Sabbatho post Festum Sancti Jacobi Apostoli proximo

k. 368 v – 369

Król pozwala wpisać do akt kancelarii mniejszej koronnej swój dokument oblatowany w urzędzie przez Macieja Wołczyńskiego, wystawiony w Warszawie 20 czerwca 1641, podpisany przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii mniejszej koronnej. W akcie tym król nadał Stanisławowi Bonifacemu Mniszchowi z Wielkich Kunczyc, staroście lwowskiemu, grunt na Przedmieściu Krakowskim miasta Lwowa, przy ulicy Mostowej, po niejakiemu Marku, Żydzie lwowskiemu oraz wszelkie sumy pieniężne po nim, jakie przypadły do dyspozycji władcy prawem kaduka.

jęz. łac.

494/2762

Warszawa, 27 lipca [1641]

Sabbatho post Festum Sancti Jacobi Apostoli proximo

k. 369 – 369 v

Król pozwala wpisać do akt kancelarii mniejszej koronnej swój dokument oblatowany w urzędzie przez Macieja Wołczyńskiego, wystawiony w Warszawie 22 czerwca 1641, podpisany przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii mniejszej koronnej. W dokumencie tym król nadał Piotrowi Dąbrowskiemu, pisarzowi grodzkiemu winnickiemu, urząd skarbnika halickiego, wakujący po wyniesieniu na urząd podstolego braclawskiego Stanisława Rzewuskiego.

jęz. łac.

495/2763

Warszawa, 6 lipca [1641]

k. 369 v – 371

Król pozwala małżonkom Pawłowi i Zofii z Prusimia Sokołowskim, ustąpić z praw do starostwa rogoźnieńskiego na rzecz Andrzeja Karola z Grudna Grudzińskiego, starosty

nakielskiego, dworzanina pokojowego JKM i jego żony, Urszuli z Potulic. Pod dokonaniu cesji uzyskają dożywotnie prawa do tych dóbr. Nadanie obejmuje miasto Rogoźno z dworem i folwarkiem, sołectwo we wsi miejskiej Rogoźna, zwanej Międzylesie, wieś Tarnowiec z sołectwem czy też folwarkiem, wieś Garbatkę z folwarkiem, wieś Owczegłowy z folwarkiem, wieś Gościszów z folwarkiem Owieczki, wieś Tłukawy z folwarkiem Brzekiniec, miasto Budzyń z wójtostwem, wsią Podstolice z folwarkiem Sokołowo i Bukowiec, i wszystkimi przydatkami. Zapis na starostwie wynosi trzydzieści tysięcy złotych z sumy pięciuset tysięcy złotych dawnego zapisu.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

496/2764

Warszawa, 6 lipca [1641]

k. 371 – 372

Król pozwala małżonkom Pawłowi i Zofii z Prusimia Sokołowskim, ustąpić z praw do starostwa rogoźnieńskiego na rzecz Andrzeja Karola z Grudna Grudzińskiego, starosty nakielskiego, dworzanina pokojowego JKM i jego żony, Urszuli z Potulic. Pod dokonaniu cesji uzyskają dożywotnie prawa do tych dóbr. Nadanie obejmuje wójtostwo miasta Rogoźno, sołectwo we wsi miejskiej Rogoźna, zwanej Międzylesie, sołectwa we wsiach wieś Tarnowiec Owczegłowy, Brzekiniec, wszystkie dobra starostwa w miastach Rogoźno i Budzyń, a także młyny w Rogoźnie zwane Rogoziński Rudny Ciesielski, i Owczygłowski.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

497/2765

Warszawa, 1 lipca [1641]

k. 372 – 372 v

Król w uznaniu zasług nadaje w dożywocie Maciejowi Pławskiemu, pisarzowi skarbu JKM, wieś Czernik, z wójtostwem i młynem, zwanym Warzycz na rzece Osownicy, w województwie mazowieckim, powiecie warszawskim, starostwie stanisławowskim. Pławski służył od r. 1634, jako poborca w komorze fordońskiej, jako egzekutor i jako zarządca dóbr przypadłych Koronie. Dobra były w czasowym posiadaniu Adama Freiwaldta, mieszczanina warszawskiego i jego żony Agnieszki Trepińskiej, mieszczan warszawskich, lecz zostały im odebrane z powodu niepłacenia dupli kwarty w latach 1640 i 1641, zgodnie z zapisem skarbowym w urzędzie grodzkim w Rawie.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. łac.

498/2766

Warszawa, 17 lipca [1641]

k. 372 v – 373 v

Król pozwala Jakubowi Sobieskiemu, wojewodzie ruskiemu, staroście krasnostawskiemu, jaworowskiemu, ustąpić z praw dożywotnich do starostwa krasnostawskiego na rzecz syna, Marka Sobieskiego. Nadanie obejmuje miasto Krasnystaw z folwarkiem, wsie Małochwiej, Zażółkiew, Siennica, Latyczów, Niemienice, Białka, Łopiennik Lacki i Łopiennik Ruski, z folwarkami Dobrzynów, Stężyska, Płońka, Niedziałowice, Hruszów i wszelkimi przydatkami. Po dokonaniu cesji dobra te otrzyma w dożywocie.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

499/2767

Warszawa, 23 lipca [1641]

k. 373 v – 374 v

Król pozwala Jakubowi Sobieskiemu, wojewodzie ruskiemu, staroście krasnostawskiemu, jaworowskiemu, ustąpić z praw dożywotnich do starostwa krasnostawskiego na rzecz Krzysztofa Stoińskiego. Po dokonaniu cesji dobra te otrzyma w dożywocie.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

500/2768

Warszawa, 24 lipca [1641]

k. 374 v – 375

Król pozwala Piotrowi Jarzynie ustąpić z praw dożywotnich do wsi Małyszycy w starostwie opoczyńskim na rzecz Pawła Jarzyny, brata. Po dokonaniu cesji dobra te otrzyma w dożywocie.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Aleksandra Paprockiego.

jęz. łac.

501/2769

Warszawa, 27 lipca [1641]

k. 375 – 375 v

Król zachowuje chłopów Macieja Kaczora, Aleksego Łoskę, Jana Wawrzka, Marcina Basa, Wojciecha (*Albertus*) Kijasza, Jana Szymanowskiego, Wita Kaczorka w dożywotnim posiadaniu sołectwa wsi Kraszewice (*Krasowice*) w starostwie grabowskim z przydatkami.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. łac.

502/2770

Warszawa, 30 sierpnia [1641]

k. 375 v

Król nadaje Michałowi Wierzchowskiemu wszystkie dobra, jakie przypadły do jego dyspozycji prawem kaduka po jakimś Marcinie Kąkołu, który uzurpował sobie szlachectwo. Wierzchowski zasłużył się w różnych wyprawach jako żołnierz.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

jęz. łac.

503/2771

Warszawa, na sejmie, 4 września [1641]

k. 375 v – 376

Król potwierdza plebejusza Stanisława Staniewicza w dożywotnich prawach do młyna, na rzece Chełm w starostwie chełmskim, które przypadły mu po śmierci ojca, plebejusza Franciszka Staniewicza.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

jęz. łac.

504/2772

Warszawa, 9 września [1641]

k. 376 – 376 v

Król rozszerza dożywotnie prawa Hieronima z Tęczyna Ossolińskiego do pewnych dóbr na jego żonę Eufrozinę z Goraja Czuryłówną. Nadanie obejmuje wsie Brzeźnicę, Żórawków, Pokrowce, z folwarkiem Turady, Grodzisko z folwarkiem a także części we wsiach Hanowce, Pczany, Cucułowce z folwarkiem Dziurki, Ocynowice z nowo zbudowanym stawem, zwanym Ligęzów, Oryszkowice z folwarkiem, Szurów z folwarkiem, i części w Nowosielicach, Wołszatycach, Łapszynie, Oleszowie, z cłem żydaczowskim, młynem w Grodzisku, z łąką zwaną Białłobrzegi w Iwanowicach, oraz przy wsi Żórawków aż do Łysej Góry, z pastwiskami i trzema łanami miasta Żydaczów. Dobra te małżonkowie uzyskali za zgodą króla od Andrzeja z Wielkich Kunczyc Mniszcha.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

505/2773

b.m.i d. [1641]¹

k. 377 – 377 v

Król rozszerza dożywotnie prawa Jana z Leszczyn Byliny, sekretarza JKM, do pewnych dóbr na jego żonę, Marię Annę z Zięblic, wdowę po Piotrze Komorowskim, staroście oświęcimskim. Przywilej dotyczy dóbr Rozniszów, Niedźwiada, Glinnik, Szkodna, Lipowiec, w województwie sandomierskim, powiecie pilźnieńskim

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsce na daty, rok opisany formułką *ut supra*.

506/2774

Warszawa, na sejmie, 12 września [1641]

k. 377 v

Król ustanawia daty targów i jarmarków w mieście Radziłowie w starostwie wiskim. Targi odbywać się mają w soboty, jarmarki trzy, pierwszy na św. Annę (26 lipca), drugi na św. Barbarę (4 grudnia), trzeci na Niedzielę Przewodnią (w pierwszą niedzielę po Wielkanocy).

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

507/2775

Warszawa b.d. [1641]¹

k. 377 v – 378 v

Król, ze względu na zasługi wojenne zmarłego Krzysztofa Smarzewskiego, wybrańca ze wsi Mirów w starostwie olsztyńskim, nadaje jego wybraństwo jego małżonce, Katarzynie Smarzewskiej w dożywocie. Nadanie obejmuje wszystkie przynależne role i grunty, prawo do wyrębu w lasach drzew i chrustów, na potrzebę własną, jednak bez czynienia szkody w puszczach, do zbierania paszy polnej i leśnej, i z jezior i rzek, prawo do warzenia piwa, oraz do palenia gorzałki. Uwolniona jest też od wszelkich robót i prac, w tym od służby wojennej na cztery lata, po ich upływie ma wysłać pachółka na służbę wojenną z porządnym rynsztunkiem. Podaje się do wiadomości starosty olsztyńskiego.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. pol.

¹ Zostawiono puste miejsce na daty, rok opisany formułką *ut supra*.

508/2776

Warszawa 13 września

[1641]

k. 378 v – 379

Król pozwala Teodorowi Łodyńskiemu ustąpić z praw dożywotnich do połowy popstwa wsi Łodyna w starostwie przemyskim na rzecz Iwana Hołowieckiego i jego żony Radoci Łodyńskiej. Po dokonaniu cesji będą posiadali te dobra jako dożywotnie.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. łac.

509/2777

Warszawa 10 września [1641]

k. 379

Król pozwala Janowi Szpakowskiemu i jego żonie Dorocie Tyszciance ustąpić z praw dożywotnich do Mojzy Tymermanowskiej w Inflantach, w powiecie rzeżyckim na rzecz Melchiora Finkinopha i jego żony Anny Adamówny.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Naruszewicza, pisarza litewskiego.

jęz. łac.

510/2778

Warszawa 12 września [1641]

k. 379 v

Król pozwala Józefowi Kakowskiemu ustąpić z praw do pewnych opuszczonych gruntów we wsi Maniowy, w starostwie czorszyńskim, na rzecz Jana Jastrzębca z Baranowa Baranowskiego, starosty przasnyskiego. Po dokonaniu cesji dobra te uzyska w dożywocie.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

jęz. łac.

511/2779

Warszawa 6 września [1641]

k. 379 v – 380

Król pozwala Janowi Jastrzębcowi z Baranowa Baranowskiemu, staroście przasnyskiemu, wykupić sołectwo we wsi Kluszkowce w starostwie czorszyńskim z rąk obecnych posiadaczy, którzy je zaniedbali. Dobra te otrzymuje w dożywocie.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

jęz. łac.

512/2780

Warszawa 9 września [1641]

k. 380 – 380 v

Król rozszerza na Eufrozinę z Goraja Czuryłównę, żonę Hieronima z Tęczyna Ossolińskiego, starosty, żydaczowskiego, dworzanina pokojowego JKM, dożywotnie prawa tegoż Ossolińskiego do pensji rocznej w wysokości złotych polskich z dochodów wsi Cucułowce, Pokrowce, Turady, Peczany, Oleszów, Brzeźnica, Kochanowice, Oryszkowice, Suchorow, w starostwie żydaczowskim. Prawa te Ossoliński uzyskał drogą cesji od Jana z Odrzywołu Odrzywolskiego, starosty winnickiego, za przyzwoleniem króla.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

513/2781

Warszawa b.d. [1641]

k. 380 v – 381

Król nadaje urząd podstolego poznańskiego Wawrzyńcowi Rostworowskiemu. Urząd wakował po śmierci [Krzysztofa Rozdrażewskiego]¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsce na imię i daty. Zob. *Urzędnicy wielkopolscy XVI – XVIII wieku. Spisy*, opr. A. Bieniaszewski, Wrocław 1987, nr 909, s. 135.

514/2782

Warszawa, na sejmie 18 września [1641]

k. 381 – 381 v

Król pozwala Janowi Suchorabskiemu, żołnierzowi JKM, ustąpić na rzecz Stanisława Rykalskiego, żołnierza JKM, z praw lennych do pewnych dóbr, mianowicie dwudziestu ośmiu włók i do czterech włók w borze, *cztery na cztery konie wymierzone*, razem do trzydziestu dwóch włók, w trakcie niżyńskim, leżących na Krupiepolu. Po urzędwoej cesji dobra te otrzyma prawem lennym, jednak bez prawa do wytwarzania towarów leśnych.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. pol.

515/2783

Warszawa, na sejmie 18 września [1641]

k. 381 v – 382

Król pozwala Piotrowi Małachowskiemu, staroście stanisławowskiemu, dworzaninowi pokojowemu JKM, ustąpić z praw, jakie otrzymał na mocy przywileju i dekretu królewskiego, do półtora łana sołeckiego we wsi Brzoza, w starostwie stanisławowskim, na rzecz Seweryna Sikorskiego i Magdaleny Petrykowskiej. Na łanie tym rezydują obecnie, bezprawnie, chłopci Wojciech (*Albertus*) i Grzegorz Przedlackie. Sikorski zasłużył się w różnych wyprawach wojennych jako rotmistrz. Po dokonaniu cesji małżonkowie obejmą te dobra w dożywocie.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Wojciecha Kadzidłowskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

516/2784

Warszawa, 18 września [1641]

k. 382 – 382 v

Król pozwala Andrzejowi Sroczyńskiemu, żołnierzowi JKM, ustąpić na rzecz Kazimierza Hermanowicza i jego żony Jadwigi z praw dożywotnich do sołectwa wsi Puławy Wielkie i Małe (*Maiori et Minori utraque Polawy*) w starostwie sanockim¹. Po dokonaniu cesji urzędowym prawa te otrzymają w dożywocie.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

¹ Zob. dok. 596.

517/2785

Warszawa, 16 września [1641]

k. 382 v – 383

Król pozwala Tomaszowi Wolanowskiemu ustąpić z praw dożywotnich do połowy wsi Bachtin, oraz wsi Woronice w powiecie latyczowskim a także do połowy wsi Bakota, Bielec i Durniakowcze w województwie podolskim, na rzecz Pawła Wolanowskiego, syna, żołnierza JKM. Po dokonaniu cesji dobra te trzymać będzie w dożywocie.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

518/2786

Warszawa, 23 września [1641]

k. 383 – 383 v

Król pozwala Łukaszowi Łubniewskiemu, żołnierzowi weteranowi, ustąpić z praw dożywotnich do pensji rocznej w wysokości stu pięćdziesięciu złotych ze starostwa łomżyńskiego na rzecz Hieronima Radziejowskiego, starosty łomżyńskiego. Po urzędowym dokonaniu cesji pensję tę będzie odbierał dożywotnio.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

519/2787

Warszawa, 19 września [1641]

k. 383 v – 384

Król pozwala Andrzejowi Orońskiemu żołnierzowi weteranowi wykupić młyn we wsi Radyniec w ziemi przemyskiej z rąk chłopu Iłka i nadaje mu te dobra w dożywocie. Oroński brał udział w ekspedycjach moskiewskich, tureckich, tatarskich. Dobra te otrzymuje dożywotnio.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Zygmunta Szulińskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

520/2788

Warszawa, 24 września [1641]

k. 384 – 385

Król rozszerza dożywotnie prawa Abrahama Gołuchowskiego, starosty stężyckiego, dworzanina, do starostwa wiślickiego¹, na jego żonę Annę z Zebrzydowic Gołuchowską, córkę Jana Zebrzydowskiego, miecznika koronnego. Nadanie obejmuje miasto Wiślicę i przynależne wsie, czyli Winiary, Korczyn, Kocina (*Kocynia*), Konieczmosty, Sępiczów, Pawłów, Mędrzechów, oraz tamtejsze folwarki, a także wsie Senisławice, Chwałbogowice, Miernów, Welnin, Górna Wola, Brzesków, Wola Błotna, Parchocin, Kupienino, Wólka Mędrzechowska, Glinka, Strojców, Kozłów, Zawierzbie, Podlipie, Szumocice, Ubenice, Łęka, Boryszowa, Kizie z sołectwami i przydatkami, dawnymi pensjami z opactwa tyńieckiego, pokrzywnickiego, jędrzejowskiego, prepozytury miechowskiej, z dóbr mniszych klasztoru św. Andrzeja w Krakowie, i mniszek buskich

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, podkomorzego przemyskiego, regensa kancelarii.

jęz. łac.

¹ W nagłówku błędnie *stezycensis*.

521/2789

Warszawa, 26 września [1641]

k. 385 – 385 v

Król pozwala Stanisławowi Lanckorońskiemu ustąpić na rzecz małżonków, Wawrzyńca Spytki Jordana i Elżbiety Śląskiej, praw dożywotnich do wsi Zwiąłowice, w województwie podolskim, powiecie kamienieckim. Po dokonaniu cesji dobra te otrzyma w dożywocie.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. łac.

522/2790

Warszawa, 26 września [1641]

k. 385 v – 386

Król przyjmuje sławetnego Kaspra Szymanowskiego, mieszkańca Zamościa, w poczet serwitorów JKM. Ma prawo sprzedawać swe towary tak w Warszawie jak i w innych miejscach. Pozostaje odąd wyłącznie pod jurysdykcją królewską.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

jęz. łac.

523/2791

Warszawa, 4 czerwca [1641]

Feria tertia post Festum Sacratissimi Corporis Christi proxima

k. 386 – 387

Król pozwala wpisać do akt kancelarii mniejszej koronnej swój dokument oblatowany w urzędzie przez Macieja Wołczyńskiego, który został wystawiony w Warszawie 3 kwietnia 1641 roku. W akcie tym król, uznając zasługi Stanisława Węgorzewskiego, podwojewódzkiego poznańskiego nadaje mu w dożywocie pewne dobra. Węgorzewski brał udział w wyprawach moskiewskich i wołoskich, pod chorągwią zmarłego Piotra Opalińskiego, wojewody poznańskiego. Węgorzewski otrzymuje dobra, które wróciły do dyspozycji królewskiej p[ó] śmierci Jana Lekaw. Były to; folwark Pomysk Mały (*Klein Pomeslice*), w starostwie i powiecie bytowskim, wraz z sołectwem i siedmioma poddanymi tamże, oraz pięciu chłopów we wsi Łupawsko (*Luposki*) a także wszelkimi przydatkami.

jęz. łac.

524/2792

Warszawa, 20 lipca [1641]

Sabbatho ante Festum S. Mariae Magdalenae proximo

k. 387 – 388

Król pozwala wpisać do akt kancelarii mniejszej koronnej swój dokument oblatowany w urzędzie przez Aleksandra Paprockiego, wystawiony w Płońsku 13 maja 1641 r., podpisany przez króla i Macieja Cieleckiego, sekretarza JKM. W akcie tym król pozwolił Gneomorowi Reinholdowi Krokowskiemu, staroście łęborskiemu, pułkownikowi, oraz jego żonie Brygidzie Heinownej, ustąpić z praw dożywotnich a także dzierżawnych-emfiteutycznych do starostwa łęborskiego, na rzecz syna, Jerzego Ernesta Krokowskiego. Gneomor Krokowski zasłużył się już podczas panowania Zygmunta III, brał udział w wyprawach przeciw Turkom, Moskwie, Szwedom. Po dokonaniu cesji Jerzy Krokowski obejmie te dobra dożywotnio. Nadanie obejmuje miasto i zamek Łębork, młyn zbożowy i tartak, miasto Łeba z młynem i stawami, a także z folwarkami Krępa Kaszubska (*Krampe*), Obliwice (*Oblence*), Hohenfelde

czyli Wysokie Pole, a także z wszystkimi wsiami i karczmami tego starostwa, mianowicie Białogard (*Belgord*), Nowa Wieś (*Taindorff*), Łebień (*Lebena*), Wilkowo (*Wilkan*), Rekowo (*Rekan*), Kaczkowo (*Kazan*), Zielniewo (*Salinkie*), Świetlino (*Snislino*), Mądrzyno (*Modrzyno*), Pużyce (*Pusiezo*), Łęczyce (*Lonczyc*), Hamre, Anberheldt, Rozłazino (*Roskazin*), Lubowidz (*Lubowicz*), z przydatkami¹.

jęz. łac.

¹ Zob. *Inwentarze starostw bytowskiego i łębskiego z XVII i XVIII wieku*, ed. G. Labuda, Toruń 1959.

525/2793

Warszawa, 20 lipca [1641]

Sabbatho ante Festum S. Mariae Magdalenae proximo

k. 388 – 389

Król pozwala wpisać do akt kancelarii mniejszej koronnej swój dokument oblatowany w urzędzie przez Aleksandra Paprockiego, wystawiony w Warszawie 20 maja 1641 r., podpisany przez króla oraz Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii. W akcie tym król, ze względu na zasługi Mikołaja Firleja z Dąbrowicy Broniewskiego, stolnika czernihowskiego, dworzanina pokojowego JKM, zezwolił mu ustąpić na rzecz Mikołaja z Brusilowa Kisiela, chorążego nowogrodzkiego, rotmistrza, z praw lennych do miasteczka Kobycz i siola Świdowca, położonych na granicy województw czernihowskiego i kijowskiego, na mocy ordynacji dla Księstwa Siewierskiego, i konstytucji sejmowej z roku 1638. Po urzędowym dokonaniu cesji Kisiel trzymać te dobra będzie prawem lennym. Mikołaj Broniewski uzyskał wcześniej te dobra także na drodze cesji od Adriana z Dąbrowicy Firleja Broniewskiego, wielkorządcy krakowskiego, starosty niepołomskiego.

jęz. łac., jęz. pol.

526/2794

Warszawa, 20 lipca [1641]

Sabbatho ante Festum S. Mariae Magdalenae proximo

k. 389 – 390

Król pozwala wpisać do akt kancelarii mniejszej koronnej swój dokument oblatowany w urzędzie przez Aleksandra Paprockiego, wystawiony w Warszawie 20 maja 1641 r., podpisany przez króla oraz Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii. W akcie tym król, ze względu na zasługi Mikołaja z Brusilowa Kisiela, chorążego nowogrodzkiego, rotmistrza, pozwala mu ustąpić na rzecz Mikołaja Firleja z Dąbrowicy Broniewskiego, stolnika czernihowskiego, z praw lennych do wsi (*derewni*) Kłoczów i slobody Mokrzyńce nad rzeką Snowiem w województwie czernihowskim, z wszelkimi przydatkami. Dobra te przyznane zostały na mocy ordynacji dla Księstwa Siewierskiego, i potem konstytucji sejmowej z roku 1638. Najpierw uzyskał je Krzysztof Charłęski, starosta horodelski, który ustąpił z nich Mikołajowi Kisielowi. Mikołaj Kisiel zasłużył się pod Gniewem, w ekspedycji pruskiej oraz w innych wyprawach. Po urzędowym dokonaniu cesji Broniewski trzymać te dobra będzie prawem lennym, jednak nie obejmuje ono prawa do wytwarzania salety i towarów leśnych.

jęz. łac., jęz. pol.

527/2795

Warszawa, 20 lipca [1641]

Sabbatho ante Festum S. Mariae Magdalenae proximo

k. 390 v – 391

Król pozwala wpisać do akt kancelarii mniejszej koronnej swój dokument oblatowany w urzędzie przez Aleksandra Paprockiego, wystawiony w Warszawie 20 maja 1641 r., podpisany przez króla oraz Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii. W akcie tym król, ze względu na zasługi Krzysztofa Kolczyckiego, żołnierza JKM, pozwolił mu oraz jego żonie Potencji z Hołowczyna (*Howłoczyn*) na ustąpienie z prawa lennego do Orlibrodu i siola Jasłowce na gruncie orlebrodzkim, w województwie czernihowskim, na rzecz Mikołaja z Dąbrowicy Firleja Broniewskiego, stolnika czernihowskiego. Nadanie jednakże nie obejmuje prawa do wytwarzania salety i towarów leśnych. Broniewski zobowiązany jest też do obrony zamku czernihowskiego.

jęz. lac., jęz. pol.

528/2796

Warszawa, 20 lipca [1641]

Sabbatho ante Festum S. Mariae Magdalenae proximo

k. 391 – 392

Król pozwala wpisać do akt kancelarii mniejszej koronnej swój dokument oblatowany w urzędzie przez Aleksandra Paprockiego, wystawiony w Warszawie 20 maja 1641 r., podpisany przez króla oraz Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii. W akcie tym król, ze względu na zasługi Adama z Brusilowa Kisiele, kasztelana czernihowskiego, starosty nossowskiego, pozwala ustąpić z praw lennych do wsi (*derewni*) Perekop, i slobód Nowy Brusilów, Czarowy Staw, Borki, Borowiszki, przy rzece Desnie, na rzecz Mikołaja z Dąbrowicy Firleja Broniewskiego, stolnika czernihowskiego. Kisiel uzyskał te dobra wcześniej drogą cesji. Dobra nadawane były i przekazywane na prawie lennym zgodnie z ordynacją Księstwa Siewierskiego, przywilejami Zygmunta III, konstytucją sejmową 1638 roku. Nadanie nie obejmuje prawa do wytwarzania salety i towarów leśnych. Nowy właściciel zobowiązany jest do obrony zamków.

jęz. lac., jęz. pol.

529/2797

Warszawa, 29 sierpnia [1641]

Feria Quinta post Festum Sancti Bartholomaei Apostoli proxima

k. 392 – 393

Król pozwala wpisać do akt kancelarii mniejszej koronnej swój dokument oblatowany w urzędzie, wystawiony w Warszawie 10 marca 1638 r., podpisany przez króla i Jakuba Wierzbicę Doruchowskiego, referendarza. W akcie tym król pozwolił Kasprowi Parulowi ustąpić z praw dożywotnich do sołectwa we wsi Wielka Wola w starostwie warszawskim, na rzecz Jakuba Jaworka, pisarza koronnej kancelarii oraz na rzecz jego żony, Katarzyny, wdowy po Janie Sokołowskim.

jęz. lac.

530/2798

Warszawa, 13 września [1641]

k. 393 – 396

Król stwierdza, że Piotr Stankar, wojski grabowiecki, przedstawił w kancelarii koronnej mniejszej dokument pergaminowy, wystawiony przez króla Zygmunta Augusta w Lublinie na sejmie 5 sierpnia 1569 roku. Akt ten zawierał nadanie indygenatu Franciszkowi Stankarowi z Mantui, syna Michała Stankara, chorążego Księstwa Mantui, przodka tegoż Piotra Stankara¹.

jęz. lac.

¹ Anna Wajs, *Materiały genealogiczne, nobilitacje, indygenaty w zbiorach Archiwum Głównego Akt Dawnych w Warszawie*, Warszawa 2001, s. 113.

531/2799

Warszawa, 14 września [1641]

k. 396

Król przyjmuje Henryka Handkie, mieszczanina poznańskiego, kuśnierza w poczet serwitorów JKM. Polecony został przez pewnych doradców. Zwolniony zostaje ze zwyczajowych ciężarów na rzecz miasta, wykonywać może swój zawód tak na dworze jak i w innym miastach królestwa.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

jęz. łac.

532/2800

Warszawa, 25 września

[1641]

k. 396 v

Król rozszerza dożywotnie prawa Dobrogosta Węgierskiego, pisarza ziemskiego wieluńskiego, do sołectwa wsi Zajączki, w starostwie krzepickim, zwanego *Broiewska*, na jego żonę Katarzynę z Rozdrażewa (*Rozrażewo*).

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

533/2801

Warszawa, 30 września [1641]

k. 396 v – 397

Król nadaje Dobrogostowi Bylińskiemu (in. Biliński), żołnierzowi weteranowi, wszystkie dobra jakie przypadły do dyspozycji królewskiej po śmierci niejakiego Czaikowskiego¹. Podaje się do wiadomości urzędów grodzkich i magistratów.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsce na imię.

534/2802

Warszawa, 28 września [1641]

k. 397 – 397 v

Król przyjmuje plebejusza Adama Wieczorskiego, mieszkańca Rypina, w poczet serwitorów JKM. Pozostaje on tylko pod jurysdykcją królewską.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

jęz. łac.

535/2803

Warszawa, 24 września [1641]

k. 397 v – 398 v

Król nadaje Janowi Bogdanowskiemu i jego żonie Mariannie Fałkowskiej wybraniectwo wsi Przybysławice w starostwie kazimierskim. Wybraniectwo wakowało po śmierci Krzysztofa Bernata. Podaje się do wiadomości Jana Firleja, wojewodzica krakowskiego, dzierżawcy wsi Przybysławice.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. pol.

536/2804

Warszawa, na sejmie, 3 września [1641]

k. 398 v

Król, za wstawiennictwem pewnych doradców, nadaje Janowi Salomonowi, synowi zmarłego Leśniowskiego, dobra, jakie przypadły do dyspozycji władcy kadukiem po śmierci niejakiego Michała Świerczewskiego we wsi Świerze-Panki (*Swierze Panski*) w ziemi nurskiej.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

jęz. łac.

537/2805

Warszawa, 30 września [1641]

k. 398 v – 399 v

Król pozwala Piotrowi Małachowskiemu, staroście stanisławowskiemu, dworzaninowi pokojowemu JKM, ustąpić z praw dożywotnich do połowy łąnu sołeckiego zwanego też *pułwłócek*, we wsi Brzoza w starostwie stanisławowskim, na rzecz plebejusza Stefana Wanata. Po dokonaniu cesji Wanat będzie trzymał te dobra w dożywocie. Z tej połowy łąnu płacić ma czynsz roczny staroście stanisławowskiemu w tej wysokości, jak płacą z podobnych gruntów.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

538/2806

Warszawa, 25 września [1641]

k. 399 v – 400

Król pozwala Katarzynie z Kazanowa Stanisławskiej, ustąpić z praw dożywotnich do wójtostwa miasta Pierzchnica, w staroście szydłowskim na rzecz [Aleksandra] Stanisława z Bełzca Bełżeckiego, starosty bełskiego, szydłowskiego, dworzanina JKM¹. Po dokonaniu cesji dobra te posiadać będzie dożywotnio.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

¹ Zob. dok. 541.

539/2807

Warszawa, 30 września [1641]

k. 400 – 400 v

Król, na mocy przysługującego mu prawa patronatu, inkorporuje kościół parafialny w Sokalu w diecezji chełmskiej, ze wszystkimi dochodami, do kapituły chełmskiej, do kościoła katedralnego w Krasnymstawie. Akt ten ma zostać potwierdzony przez Stolicę Apostolską.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

540/2808

Warszawa, 24 września [1641]

k. 400 v – 401

Król pozwala Piotrowi Małachowskiemu, staroście stanisławowskiemu, dworzaninowi pokojowemu JKM, ustąpić z praw dożywotnich do łąnu ziemi sołeckiej we wsi Brzoza w

starostwie stanisławowskim, na rzecz plebejusza Jana Kozaka. Z tego ładu ma płacić staroście stanisławowskiemu czynsz roczny w takiej wysokości, z jakiej płaci się go w starostwie od takiej miary.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

541/2809

Warszawa, 24 września [1641]

k. 401 – 401 v

Król pozwala plebejce Annie Nieznachowej, wdowie po plebejuszu Macieju Rudniku Nieznachu z Janikowa, ustąpić z praw dożywotnich na rzecz syna Franciszka Rudnika Nieznachowicza i jego żony Zofii, do kuźnicy zwanej Nieznachowska we wsi Sucha w powiecie radomskim. Po cesji dobra te trzymać będą dożywotnio.

Dokument podpisany przez Władysława IV .

jęz. łac.

542/2810

Warszawa, 25 września [1641]

k. 401 v – 402

Król pozwala Katarzynie z Kazanowa Stanisławskiej, wdowie po Janie Stanisławski, staroście szydłowskim, ustąpić z praw dożywotnich do folwarku Drugnia i do wsi Wierzbie (*Wierzby*), Podstoła w staroście szydłowskim na rzecz Aleksandra Stanisława z Bełżca Bełżeckiego, starosty bełskiego, szydłowskiego, dworzanina JKM¹. Po dokonaniu cesji dobra te posiadać będzie dożywotnio.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

¹ Zob. też dok. 537.

543/2815

Warszawa, 30 września [1641]

k. 402 – 402 v

Król nadaje Jerzemu Goltanowskiemu, żołnierzowi JKM, oraz jego żonie Marynie, w dożywocie trzy młyny: pierwszy we wsi Plecemin (*Pleczymin*), drugi we wsi Hamer (*Homer*), trzeci we wsi Krępsko (*Krepie*) w starostwie ujejskim. Goltanowski zasłużył się w Prusach, w chorągwi Jakuba Weihera, pułkownika.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

jęz. łac.

544/2816

Warszawa, 30 września [1641]

k. 402 v – 406 v

Król uznając zasługi w wyprawach wojennych Samuela Łaszcza Tuczapskiego, strażnika koronnego, starosta owrucki, kaniowski pozwala wpisać do akt kancelarii mniejszej koronnej dokument wystawiony przez Tuczapskiego, na zamku uhrynowskim 15 stycznia 1640 r. i zatwierdza go we wszystkich punktach. W akcie tym Tuczapski, jako pan dziedziczny miasta Uhrynowa lokuje nową osadę przy starym mieście Uhrynowie w województwie i powiecie bełskim. Osadnicy uzyskują wolności i swobody na dwadzieścia lat, z tym że muszą zbudować domy w ciągu dwóch lat, nie dotyczy to jednak domów murowanych, w tym

przypadku, za osobnym przywilejem, wolności zostaną wydłużone do lat trzydziestu. Osadnicy uzyskają przydziały gruntów od wyznaczonego urzędnika. Kupcy, chrześcijanie i Żydzi, będą płacić Tuczapskiemu czerwony złoty na św. Marcina (11 listopada). Miasto rządzić się ma prawem magdeburskim. Otrzymują prawo do warzenia piwa i innych napojów poza gorzałką. Miasto ma prawo zbudować łaźnię. Po zbudowaniu ratusza mają przy nim powstać kramy i ma zostać wywieszona waga kupiecka. Jarmarki odbywać się mają na Boże Ciało i na św. Mikołaja wedle obrządku rzymskiego (6 grudnia). Targi odbywać się mają w czwartki. Szczegółowe rozporządzenia dotyczą m.in. dochodów miasta, pobożności.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

jęz. łac., jęz. pol.

545/2817

Warszawa, 13 września [1641]

k. 406 v – 407 v

Król pozwala Markowi Sobieskiemu, wojewodzie ruskiemu ustąpić z praw dożywotnich do starostwa jaworowskiego na rzecz Jana Sobieskiego, swojego brata. Król przychylił się do tego ze względu na zasługi ich ojca, Jakuba Sobieskiego, wojewody ruskiego. Nadanie obejmuje starostwo jaworowskie wraz z zamkiem i miastem Jaworów, przedmieściami, folwarkiem, wsiami: Czernielawa (in. Czernalawa, Czryniława), Stary i Nowy Jeżów, Wierzblany z folwarkiem, Zawadów, Trościaniec, Szkło z folwarkiem, Olszanica. Po urzędowym dokonaniu cesji Sobieski trzymać będzie te dobra dożywotnio.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

546/2818

Warszawa, na sejmie, 25 września [1641]

k. 407 v – 409

Król w uznaniu zasług nadaje Adamowi z Brusilowa Kisielowi, podkomorzemu czernihowskiemu, dworzaninowi pokojowemu JKM, staroście nossowskiemu, urząd kasztelana czernihowskiego¹. Ród Kisielów zasłużył się Rzeczypospolitej, poczynawszy od Gniewosza Kisiela, pułkownika Zygmunta Augusta, który odznaczył się w bitwie pod Orszą, jego ojciec zaś, Hrehory Kisiel, pisarz polny, rotmistrz, odznaczył się za panowania Stefana Batorego pod Ulą, potem zaś pod Oryninem i Cecorą, służąc pod Stanisławem Żółkiewskim, wojewodą kijowskim, a następnie pod Chocimiem z [Janem] Karolem Chodkiewiczem i w Prusach pod Gniewem. W bojach zginęło dwóch jego stryjecznych braci, Paweł i Gabriel Kisielowie, jego rodzony brat, Mikołaj Kisiel został ranny. Adam Kisiel bronił też granic, działał przy Putywlu w czasie wyprawy moskiewskiej, zaciągnąwszy na swój koszt oddział kilkuset żołnierzy oraz Kozaków zaporoskich, udzielił wsparcia oblężonemu zamkowi czernihowskiemu, następnie wspólnie z Łukaszem Żółkiewskim, starostą kałuskim, poprowadził trzydzieści tysięcy Kozaków zaporoskich w ziemie moskiewskie. Zniszczył tam ziemie briańskie, siewskie, rylskie, kurskie, kromskie, karaczewskie, bołchowskie. Przez kilka lat był zwierzchnikiem wojsk zaporoskich. Wielokrotnie był posłem na sejm z różnych województw; kijowskiego, wołyńskiego, czernihowskiego. Zasiadać ma w senacie za kasztelanem parnawskim.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. pol.

¹ Zob. dok. 301.

547/2819

Warszawa, 20 września [1641]

k. 409 – 410

Król, na prośbę Aleksandra Niemirycza (*Niemierzyc*), nadaje jego dziedzicznemu, nowo lokowanemu miastu Olewsk, w województwie kijowskim, prawo niemieckie czyli magdeburskie. Jarmarki odbywać się mają na św. Mikołaja, i na św. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, wedle kalendarza greckiego. Targi cotygodniowe naznacza się zaś na czwartek. Na targi przybywać mogą wszyscy kupcy; Rusini, Polacy, Ormianie, Żydzi.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

548/2820

Warszawa, 20 września [1641]

k. 410 – 411 v

Król, na prośbę Aleksandra Niemirycza (*Niemierzyc*), nadaje jego dziedzicznemu, nowo lokowanemu miastu Dobromir, w województwie kijowskim, prawo niemieckie czyli magdeburskie. Jarmarki odbywać się mają na św. Piotra i na św. Honoriusza, wedle kalendarza greckiego. Targi cotygodniowe naznacza się zaś na piątek. Na targi przybywać mogą wszyscy kupcy; Rusini, Polacy, Ormianie, Żydzi.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

549/2821

Warszawa, na sejmie, 30 września [1641]

k. 411 v – 413 v

Król, w uznaniu zasług nadaje indygenat Mikołajowi de Bye, ze szlacheckiego rodu z Flandrii, urodzonego w Prusach, posła JKM do Stanów Generalnych Niderlandów¹. Jego ojcem był Jan de Bye, dziadkiem Justus de Bye, pradziadkiem Jakub de Bye, który zasłużył się jako żołnierz cesarza Karola V i króla Filipa II. Jego ojciec przeniósł się spod rządów księcia Alby do Prus, gdzie ożenił się z Małgorzatą von Eck. Używać ma dawnego herbu rodowego. Może nabywać dobra szlacheckie w Prusach Książęcych.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

¹ A. Wajs, *Materiały genealogiczne, nobilitacje, indygenaty w zbiorach Archiwum Głównego Akt Dawnych w Warszawie*, Warszawa 2001, s. 27.

550/2822

Warszawa, 1 października [1641]

Feria Tertia post Festum Sancti Michaeli Archangelis

k. 413 v – 414 v

Król pozwala wpisać do akt kancelarii mniejszej koronnej swój dokument oblatowany w urzędzie przez Kaspra Gutowskiego, komornika, wystawiony w Warszawie 30 kwietnia 1637 roku, podpisany przez króla i Jana Gembickiego, sekretarza JKM. Król stwierdza, że Zygmunt III nadał Agnieszce, ówczesnej żonie Mikołaja Milewskiego, obecnie zaś małżonce Kaspra Gutowskiego, dożywotnio pewien teren pod Zamkiem Królewskim, przy ogrodach.

Milewscy zbudowali tam dom drewniany, który jest obecnie zrujnowany i wymaga naprawy. Ze względu wierne służby małżonków i na duże nakłady, jakie trzeba ponieść na tę naprawę, król przychylił się do prośby małżonków i nadaje im ten grunt i dom w dożywocie. Granice tego gruntu rozciągają się od drogi prowadzącej do tego budynku aż do brzegu Wisły¹.
jęz. łac.

¹ Zob. dok 571.

551/2823

Warszawa, 21 marca [1641]

k. 414 v – 415 v

Król pozwala Janowi Blumowi (in. Blumhoff), majorowi piechoty JKM, by wraz z żoną Anną mógł ustąpić z praw do spustoszonej wojną pruską wsi Gawłowice w województwie chełmińskim, starostwie radzyńskim na rzecz małżonków Feliksa Kopyckiego i Anny Koźmińskiej. Po urzędowej cesji Kopyccy uzyskają dożywotnie prawa do tych dóbr. Ze względu na zniszczenia Kopycki otrzymuje również tę wieś w dzierżawę na lat dwadzieścia, powinien ją odbudować, osadzić w niej chłopów zwanych gburami, tylu ich było przed wojną¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jerzego Nowodworskiego.
jęz. łac.

¹ Zob. dok. 327 i 399.

552/2824

Warszawa, 28 czerwca [1641]

k. 415 v – 416

Król nadaje dożywotnio Jakubowi Maksymilianowi Fredrze, podkomorzemu przemyskiemu, regensowi kancelarii koronnej, służącemu przez ponad dwadzieścia lat królowi i Rzeczypospolitej, wsie Chodcze, Petryłów, Wola Petryłowska, Ochoża, w województwie ruskim, ziemi chełmskiej, wakujące po śmierci Ewy Sapieżyny.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.
jęz. łac.

553/2825

Warszawa, 3 października [1641]

k. 416 – 416 v

Król, za wstawiennictwem pewnych doradców, zatwierdza Macieja Waleriana Okieńskiego, w posiadaniu czterech włók (*mansus*) sołeckich, opuszczonych we wsi Falkenwold, a także trzech włók opuszczonych (*mansus*) we wsi Mansfeld w starostwie hamersztyńskim, które zakupił od Stanisława Sapiehy, kasztelana trockiego, starosty ryskiego, hamersztyńskiego. Okieński trzymać ma te grunty na tych prawach, jakie obowiązują w województwie pomorskim i pruskim.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.
jęz. łac.

554/2826

Warszawa, 7 października [1641]

k. 416 v – 417

Król pozwala Annie Łysakowskiej z Kowieszyna (in. Kowiesz), wdowie z pierwszego małżeństwa po Andrzeju Ustrzyckim, wdowie z drugiego małżeństwa po Janie Łysakowskim, przekazać prawa dożywotnie do wsi Ustrzyki czyli Jasień z wójtostwem synowi Aleksandrowi Ustrzyckiemu¹. Po urzędowym przeprowadzeniu cesji Ustrzycki dzierżyć będzie te dobra w dożywociu.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

¹ Zob. dok. 360.

555/2827

Warszawa, 11 października [1641]

Feria Sexta ante Festum Sanctae Edvigis Electae proximae

k. 417 – 418 v

Król pozwala wpisać do akt kancelarii mniejszej koronnej oblatowany w urzędzie dokument Mariusza Filonardiego, nuncjusza apostolskiego, arcybiskupa awiniońskiego. Akt zawierał protestację wobec złożenia królowi polskiemu hołdu lennego z Prus przez elektora brandenburskiego Fryderyka Wilhelma [7 października 1641].

jęz. łac.

556/2828

Warszawa, 14 października [1641]

Feria Secunda pridie Festi Sanctae Hedvigis Electae

k. 419 – 419 v

Król pozwala wpisać do akt kancelarii mniejszej koronnej swój dokument oblatowany w urzędzie przez Jerzego Nowodworskiego, sekretarza JKM, wystawiony w Warszawie 16 kwietnia 1641 roku, podpisany przez króla i Jerzego Nowodworskiego. Król pozwala Danielowi Kirscherowi, pisarzowi komory JKM, ustąpić z praw dożywotnich do pensji rocznej w wysokości trzystu złotych, z dochodów portu gdańskiego, na rzecz plebejusza Chrystiana Karola Runtzlera, hafciarza i serwitora JKM. Kirscher uzyskał prawa do pensji z nadania króla po śmierci plebejusza Jana Wegnera, aptekarza JKM, który otrzymywał siedemset złotych z dochodów portu gdańskiego. Podaje się zwłaszcza do wiadomości magistratu gdańskiego i Gerarda Denhoffa, administratora królewskiej ekonomii malborskiej, starosty felińskiego i kościerzyńskiego, który rozdziela dochody z portu.

jęz. łac.

557/2829

Warszawa, 2 października [1641]

k. 419 v – 420

Król za wstawiennictwem Albrychta Stanisława Radziwiłła, kanclerza litewskiego, starosty pińskiego, gniewskiego, tucholskiego, zachowuje plebejusza Krzysztofa Sobieraja i jego żonę Zofię Woltrówną, sołtysów wsi Jelenie, w dożywotnim posiadaniu sołectwa wsi Jelenie w starostwie gniewskim.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Aleksandra Paprockiego, pisarza kancelarii koronnej.

jęz. łac.

558/2830

Warszawa, 12 października [1641]

k. 420 – 422

Król pozwala wpisać do ksiąg kancelarii mniejszej koronnej swój dokument, wystawiony w Warszawie, (*Feria quarta in Vigilia Festi Sacratissimi Corporis Christi*) 1640 r., podpisany przez Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego, Wojciecha Kadziłłowskiego, sekretarza JKM. Akt zawierał potwierdzenie dokumentu wystawionego w Warszawie 18 maja 1640, podpisanego przez Albrychta Radziwiłła, kanclerza litewskiego a także jego żonę Krystynę z Lubomierza Radziwiłłową. W akcie tym Albrycht Radziwiłł wraz z żoną Krystyną, mając stosowne pozwolenie królewskie, i uznając dokonania Wojciecha Bartlińskiego, podstarościego gnieńskiego, oddają mu oraz jego żonie Zofii z Brzezia Bartlińskiej prawa dożywotnie do wioski Rakowiec w starostwie gnieńskim. Bartliński zasłużył się w różnych ekspedycjach wojennych, wołoskiej-chocimskiej oraz pruskiej, odbudowywał starostwo gnieńskie po zniszczeniach wojennych. Wskazana zostaje dawna granica krzyżacka tej wsi, oddzielająca ją od wsi Opalenie, Misterwald, Jeleń. Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac., jęz. pol.

559/2831

Warszawa, 16 października [1641]

k. 422 – 423 v

Król pozwala Aleksandrowi Kulikowskiemu ustąpić na rzecz Mikołaja Wrzeszcza z praw dożywotnich do pewnej części gruntów w Wólce Ossowcu oraz do czterech łąnów we wsi Kleczkowice, zwanych Dworeczczyzna, w województwie wołyńskim, powiecie włodzimierskim. Mikołaj Wrzeszcz zasłużył się z rotmistrzem Adamem Kazanowskim, rotmistrzem JKM, w wyprawie pod Kumejki. Po urzędowej cesji otrzyma te dobra w dożywocie.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Macieja Cieleckiego, sekretarza JKM.

jęz. pol.

560/2832

Warszawa, 2 października [1641]

k. 423 v – 424 v

Król nadaje Mikołajowi Wejherowi, staroście radzyńskiemu, urząd wojewody malborskiego, wakujący po śmierci Samuela Konarskiego. Wejher zasłużył się w walkach z Moskwą i Tatarami.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

561/2833

Warszawa, 10 października [1641]

k. 424 v – 425

Król nadaje Marcjanowi Hulewiczowi, żołnierzowi zasłużonemu w wyprawach, dobra jakie przypadły do dyspozycji królewskiej prawem kaduka po niejakiem Jerzym Posawcu zwanym Serbinus.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

jęz. łac.

562/2834

Warszawa, b.m.¹ [1641]

k. 425 - 426

Król pozwala wpisać do ksiąg kancelarii mniejszej koronnej dokument królowny Anny Katarzyny Konstancji Wazówny, wystawiony w Warszawie 27 lipca 1641 r., podpisany przez nią i Aleksandra Trzebińskiego, referendarza koronnego. Królowna, przychylając się do prośby Anny Glicznerówny, wdowy po Marcinie Rzekieckim, pozwala jej ustąpić z dwudziestoletnich praw do wsi Małki, które uzyskała na mocy przywileju tejże królowny dla obu małżonków, wydanego w Warszawie 21 marca 1637 r. Ustąpić z nich może na rzecz Wilibalda Haxelberga, dworzanina JKM. Pod dokonaniu cesji uzyska on prawa do tych dóbr na taki okres czasu, jaki wynika z przywileju na dwudziestoletnie władanie, po odjęciu okresu, jaki upłynął od wystawienia dokumentu do zrzeczenia. Ma odbudować tę wieś po zniszczeniach wojennych.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsce na daty.

563/2835

Warszawa, 9 października [1641]

k. 426 – 426 v

Król pozwala ojcom bernardynom z klasztoru kijowskiego, niedawno ufundowanego, pozyskać wapno na budowę kościoła i klasztoru z dóbr Turboczycznia (in. Turboczyna), nad rzeką Desną, pozostających w dzierżawie Bogdana Kraskowskiego, z zasobów przygotowanych ongiś przez cara moskiewskiego Wasyla [Szujskiego], mają do tego prawo bez przeszkód.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Aleksandra Paprockiego.

jęz. pol.

564/2836

Warszawa, 12 października [1641]

k. 426 v – 427

Król pozwala Samuelowi Łaszczeni Tuczapskiemu, strażnikowi koronnemu, staroście owruckiemu, kaniowskiemu, ustąpić z dożywotnich praw do dóbr Zarubińce (Zarubienice, Zarubienic), w województwie kijowskim, włości trechtymirowskiej (terechmirowskiej), na rzecz Raczkowskiego¹. Tuczapski bronił Rzeczypospolitej *na szlakach pogańskich i w polach dzikich*.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Aleksandra Paprockiego.

jęz. pol.

¹ Zob. dok. 565.

565/2837

Warszawa, 12 października [1641]

k. 427 – 427 v

Król pozwala Samuelowi Łaszczeni z Tuczap Tuczapskiemu, strażnikowi koronnemu, staroście owruckiemu, kaniowskiemu, ustąpić z praw dożywotnich do wsi Kureberdy i Łepławy (in. Łepława) w starostwie kaniowskim na rzecz małżonków Kaspra Zabokrzyckiego i jego żony Zofii Orzechowskiej. Nadanie obejmuje wszystkie przydatki, także jeziora zwane Popowe, Oselsowe, Krzywe i Sitowe. Po urzędowej cesji dobra te małżonkowie uzyskają dożywotnio.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Aleksandra Paprockiego.

jęz. pol.

566/2838

Warszawa, 12 października [1641]

k. 427 v – 428 v

Król pozwala Samuelowi Łaszczeni z Tuczap Tuczapskiemu, strażnikowi koronnemu, staroście owruckiemu, kaniowskiemu, ustąpić z praw dożywotnich do starostwa kaniowskiego na rzecz syna Michała Łaszcza. Samuel Tuczapski odznaczył się broniąc *włości ukraińnych* przed Tatarami. Nadanie obejmuje starostwo kaniowskie i dobra Skwir, Romanówka, Stawiszczce, Czereniówka, Żydowce w województwie kijowskim, a także dobra Romaki, Romaski, Koleszyce, Bukryn Wielki, Zarubińce¹, Podsienie Małe i Wielkie, w województwie kijowskim, włości trechtymirowskiej. Po dokonaniu sesji Michał Łaszcza obejmie te dobra prawem dożywotnim.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Aleksandra Paprockiego.

jęz. pol.

¹ Zob. dok. 563.

567/2839

Warszawa, 19 października [1641]

Sabbatho post Festum S. Lucae Evangelistae proximo

k. 428 v – 429

Król pozwala wpisać do ksiąg kancelarii mniejszej koronnej swój dokument, oblatowany w urzędzie przez Wojciecha (*Albertus*) Wysockiego, pisarza kancelarii koronnej, wystawiony w Warszawie 20 kwietnia 1641 r., podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM]. W akcie tym król oznajmia Abrahamowi Śladkowskiemu, biskupowi tytularnemu Cytry i sufraganowi chełmskiemu, prepozytowi hrubieszowskiemu, iż wobec wakatu w kościele parafialnym w mieście Horodło (*Hrodło*), po odebraniu go [księdzu] Janowi Therzowskiemu, ostatniemu posiadaczowi, król na mocy swego prawa patronatu i kolacji prezentuje Wojciecha Wysockiego, prezbitra, pisarza kancelarii koronnej.

jęz. łac.

568/2840

Warszawa, 19 października [1641]

Sabbatho post Festum S. Lucae Evangelistae proximo

k. 429 – 429 v

Król pozwala wpisać do ksiąg kancelarii mniejszej koronnej swój dokument, oblatowany w urzędzie przez Jana Kotyńskiego, pisarza kancelarii koronnej, wystawiony w Warszawie 8 lipca 1641 r., podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii koronnej. W akcie tym król potwierdza, że Jan Kotyński otrzymał już od niego pewien grunt po jakimś sławetnym Marku Kierżku (*Kiersek*), piwowarze warszawskim. Obecnie dziedziczne nadanie zostaje jeszcze rozszerzone o teren mierzący dziewięć łokci długości i dwanaście szerokości, niewykorzystany, leżący między gruntem Kotyńskiego a plebejusza Marcina Drażnego. Zostaje owo nadanie podane do wiadomości magistratu Starej Warszawy.

jęz. łac.

569/2841

Warszawa, 6 listopada [1641]

Feria Quarta ante Festum S. Martini Pontificis proxima

k. 429 v – 430

Król pozwala wpisać do ksiąg kancelarii mniejszej koronnej swój dokument, oblatowany w urzędzie przez Jakuba Aleksandra Paprockiego, wydany w Warszawie 6 sierpnia 1638 r., podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM]. W akcie tym król nadał Maksymilianowi z Tęczyna Ossolińskiemu, podskarbiemu nadwornemu koronnemu, staroście malborskiemu, pensję w wysokości trzech tysięcy złotych, z dochodów ekonomii malborskiej, w miejsce zwyczajowego zaopatrzenia w żywność z tej ekonomii, zniszczonej przez działania wojenne. Płacona ma być w tej formie przez lat sześć. Podaje się do wiadomości Gerarda Denhoffa, ekonoma malborskiego.

jęz. łac.

570/2842

Warszawa, 6 listopada [1641]

k. 430 – 431

Król nadaje Janowi Klemensowi Branickiemu z Ruszczy, staroście chęcińskiemu, dworzaninowi pokojowemu JKM, urząd chorążego krakowskiego, wakujący po wyniesieniu Franciszka Dembińskiego na urząd podkomorzego krakowskiego.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

571/2843

Warszawa, 14 listopada [1641]

Feria Quinta post Festum S. Martini Pontificis proxima

k. 431 – 431 v

Król pozwala wpisać do ksiąg kancelarii mniejszej koronnej dokument Stanisława i Janusza, książąt mazowieckich, oblatowany w urzędzie przez Jana Kotyńskiego, pisarza kancelarii koronnej, wystawiony w Czersku 5 sierpnia (*feria sexta die Sancti Dominici Confessoris*) 1519 r., podpisany przez Pawła Trąbskiego, podkanclerzego. Książęta, uznając wieloletnie służby plebejusza Jakuba Zdrowca i jego siostry Katarzyny, nadaje im, a także ich matce Dorocie, i drugiej siostrze Annie, oraz ich spadkobiercom, teren żydowski, na którym mieszkał pewien Żyd zwany Chyna, w Starym Mieście Warszawie, prawem wieczystym. Teren ów zostaje zwolniony od wszelkich obciążeń na rzecz książąt.

jęz. łac.

572/2844

Warszawa, 14 listopada [1641]

Feria Quinta post Festum S. Martini Pontificis proxima

k. 431 v – 432 v

Król pozwala wpisać do ksiąg kancelarii mniejszej koronnej swój dokument, oblatowany w urzędzie przez Kaspra Gutowskiego, wystawiony w Warszawie 30 kwietnia 1637 r., podpisany przez Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza JKM. W dokumencie tym król potwierdza, iż Zygmunt III nadał Agnieszce, podówczas żonie Mikołaja Milewskiego, obecnie żonie Kaspra Gutowskiego, komornika JKM, pewien teren pod Zamkiem Warszawskim, w pobliżu ogrodów królewskich. Na gruncie tym Milewscy pobudowali dom drewniany, mieli z tych dóbr korzystać dożywotnio. Ze względu na to, że dom ten uległ z biegiem czasu ruinie, musiał zostać odnowiony. Na prośbę Gutowskich, mając na względzie ich wydatki, a także wierne służby, król nadaje im prawa dożywotnie do wspomnianego terenu i domu ¹.

jęz. łac.

¹ Zob. dok. 549.

Od k. 432 v – 434 v puste karty, zakreślone, napisy *vacuum*.

[1642]

573/2845

Warszawa, 4 stycznia [1642]

Sabbatho post Festum Circumcisionis Domini

k. 435 – 435 v

Król pozwala wpisać do ksiąg kancelarii mniejszej koronnej dokument, oblatowany w urzędzie przez Jakuba Budzyńskiego, sekretarza JKM, wystawiony w Warszawie 3 lutego 1617 r., podpisany przez Zygmunta III i Mikołaja Tymińskiego. W dokumencie tym król zezwolił plebejuszowi Marcinowi Długonowi ustąpić z dożywotnich praw do dóbr sołectwa, w tym do jednej włóki (*mansus*) ziemi, we wsi Budki w starostwie przasnyskim, na rzecz syna, plebejusza Stanisława Długona. Po urzędowym przeprowadzeniu cesji otrzyma dożywotnie prawa do tych dóbr.

jęz. łac.

574/2846

Warszawa, 4 stycznia [1642]

Sabbatho post Festum Circumcisionis Domini

k. 435 v – 436

Król pozwala wpisać do ksiąg kancelarii mniejszej koronnej swój dokument, oblatowany w urzędzie przez Jakuba Aleksandra Paprockiego, wystawiony w Warszawie 23 grudnia 1641, podpisany przez króla i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM]. W akcie tym król nadał Jakubowi Stępowski (*Stempowski*) urząd stolnika gostyńskiego, wakujący po śmierci Wojciecha (*Albertus*) Stępowskiego.

jęz. łac.

575/2847

Warszawa, 23 stycznia [1642]

k. 436 – 436 v

Król aprobuje postanowienia zawarte w dokumencie papierowym, wystawionym przez Jana Werdę, podkomorzego pomorskiego, starostę nowskiego, na zamku nowskim w wigilię św. Marcina (10 listopada) 1641 roku. W akcie tym Werda powiadamia wszystkich zainteresowanych, że wydzierżawił plebejuszom Jochimowi Damrawowi, Jochimowi Janicy, Jerzemu Snejdrowi, Stanisławowi Wolschelgrowi, Piotrowi Hinnei, na piętnaście lat do św. Marcina (11 listopada)¹ pola i zarośla w Kończycach, po obu stronach drogi prowadzącej do Komorska. Zobowiązani są płacić czterdzieści złotych od włóki rocznie na św. Marcina, a także odrabiać pańszczyznę w wysokości dwóch dni ręcznej roboty jednej osoby i trzy dni wozową robotą na rok.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsce na datę roczną.

576/2848

Warszawa, 24 stycznia [1642]

k. 436 v – 437

Król, w uznaniu zasług plebejusza Andrzeja Sanftlebena Lewińskiego, chirurga piechoty JKM, nadaje mu w dożywocie mieszkanie w Warszawie za Bramą Nowomiejską, przy ulicy Freta, w pobliżu kościoła i klasztoru dominikanów, w budynku zwanym *Gielda*, w którym stoi na kwaterze od lat dwudziestu sześciu¹. Lewiński służył od lat czterdziestu, już za panowania Zygmunta III, odznaczył się w wojnie szwedzkiej, o czym, świadczy stosowny dokument, a także w wyprawach moskiewskiej, tureckiej, pruskiej. Podaje się do szczególnej wiadomości marszałka koronnego, który wyznacza gospody dla przybywających na sejmy. Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. łac.

¹ Chodzi tu o zajazd przy ul. Długiej 4/6, mieszczący giełdę (zbożową?). Zob. M. Gajewski, *Urządzenia komunalne Warszawy*, Warszawa 1979, s. 55.

577/2849

Warszawa, 8 stycznia [1642]

k. 437 – 437 v

Król pozwala Agnieszce Ważyńskiej, wdowie po Macieju Sylwestrze Ważyńskim, ustąpić z dożywotnich praw do dochodów ćwierci trzeciej miary na młynach Kamienny i Dębny Stępny Folusz, na przedmieściu krakowskim, jakie posiada po swoim zmarłym mężu, na rzecz Jana Frezera, pokojowego i serwitora JKM, oraz jego żony Elżbiety Kulińskiej.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Stanisława Skarszewskiego, podstolego sandomierskiego, [sekretarza JKM].

jęz. łac.

578/2850

Warszawa, 30 stycznia [1642]

k. 437 v – 438

Król nadaje Adamowi Brzostowskiemu urząd skarbnika ziemskiego wiskiego, który wakuje. Brzostowski zasłużył się w ekspedycjach wojennych, w pruskiej pod chorągwią Kossakowskiego, inflancką pod chorągwią Daniela Vehmana, moskiewską pod chorągwią [Łukasza] Żółkiewskiego, starosty kałuskiego.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

579/2851

Warszawa, 15 lutego [1642]

k. 438 – 438 v

Król pozwala Aleksandrowi Stanisławowi z Bełzca Bełżeckiemu, staroście bełskiemu, dworzaninowi JKM, ustąpić z praw dożywotnich do wójtostwa w mieście Pierzchnica, w starostwie szydlowskim, na rzecz Krzysztofa z Brzezia Lanckorońskiego, dworzanina JKM, i jego żony Katarzyny z Kurozwęk. Po urzędowym przeprowadzeniu cesji dobra te posiadać będą dożywotnio.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

580/2852

Warszawa, 15 lutego [1642]

k. 438 v – 440

Król pozwala Aleksandrowi Stanisławowi z Bełzca Bełżeckiemu, staroście bełskiemu, dworzaninowi JKM, oraz jego żonie Katarzynie z Kazanowa Stanisławskiej ustąpić z praw dożywotnich do starostwa szydłowskiego na rzecz małżonków Krzysztofa Lanckorońskiego, dworzanina JKM, i Katarzyny z Kurozwęk. Nadanie obejmuje miasto Szydłów z przynależnościami, wójtostwo miasta Pierzchnica, i wszelkie inne przynależności, w tym robocizny poddanych wsi Łabędziów (*Łabencow*) i Radomice, należących do opactwa wąchockiego.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

581/2853

Warszawa, 28 lutego [1642]

Feria Sexta post Festum Sancti Mathiae Apostoli proxima

k. 440 – 440 v

Król pozwala wpisać do ksiąg kancelarii mniejszej koronnej swój dokument, oblatowany w urzędzie przez Jakuba Piotrowskiego, a wystawiony w Warszawie 12 lutego 1641, podpisany przez króla i Macieja Cieleckiego, sekretarza JKM. Król nadał w nim Fabianowi Niewieszczyńskiemu dożywotnią pensję roczną z dochodów portu gdańskiego w wysokości czterystu złotych, płatnych na św. Marcina (6 grudnia). Podaje się do szczególnej wiadomości Gerarda Denhoffa, starosty kościerzyńskiego, Felińskiego, administratora ekonomii malborskiej, zarządcy dochodów z portu gdańskiego.

jęz. łac.

582/2854

Warszawa, 20 lutego [1642]

k. 440 v – 441

Król pozwala Helenie z Rożnowa Marchockiej, wdowie po Mikołaju Ściborze Marchockim, ustąpić z praw dożywotnich do starostwa czyli tenuty czchowskiej oraz sołectwa we wsi Stróże na rzecz Wojciecha (*Albertus*) z Grabek Grabkowskiego i jego żony Magdaleny z Zabłocia (*Zabłocice*). Grabkowski zasłużył się w wyprawach przeciw Szwedom, Tatarom, zbuntowanym Kozakom. Po dokonaniu cesji dobra te małżonkowie uzyskają w dożywocie. Starostwo obejmuje miasto Czchów, oraz wsie Stróże, Wola Stroska (*Strocza*), Borowa, Dzierzeniny z przydatkami.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

583/2855

Warszawa, 28 lutego [1642]

Feria Sexta post Festum Sancti Mathiae Apostoli proxima

k. 441 – 441 v

Król pozwala wpisać do ksiąg kancelarii mniejszej koronnej swój dokument oblatowany w urzędzie przez Jana Drogosza, wystawiony w Warszawie w 1641 r.¹ W akcie tym król nadał Janowi Kadzidłowskiemu, sędziemu ziemskiemu łączyckiemu, urząd żupnika dybowskiego, wakujący po śmierci Andrzeja Moszczyńskiego. Podaje się do szczególnej wiadomości Jana Mikołaja z Żurowa Daniłowicza, podskarbiego koronnego.

jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsca na daty.

584/2856

Warszawa, 28 lutego [1642]

k. 441 v – 442

Król pozwala Janowi Smolskiemu (in. Osmolski) ustąpić z praw dożywotnich do wsi Wrona w starostwie zakroczymskim na rzecz syna, Adriana Smolskiego. Po uzyskaniu praw będzie trzymał te dobra w dożywociu.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Macieja Cieleckiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

585/2857

Warszawa, 25 lutego [1642]

k. 441 v – 442 v

Król, za wstawiennictwem Gerarda Denhoffa, starosty kościerzyńskiego, Felińskiego, ekonoma malborskiego nadaje sławetnemu Jerzemu Bucholzowi, w uznaniu zasług, dom w Malborku pod zamkiem na lat czterdzieści. Nadanie obejmuje prawo wyszynku rozmaitych win, węgierskich, hiszpańskich, francuskich reńskich, wolno mu sprzedawać tylko piwo warzone w zamku malborskim, a także żywność i paszę, wiktuały i towary potrzebne do życia zwane *Hacknerck*. Czynsz wynosi trzy grzywny [pruskie]¹ rocznie, płatne na św. Marcina (11 listopada) ekonomowi malborskiemu. Budynek przypadł do dyspozycji króla po śmierci Jana Lubstowskiego. Dom ten położony był na rogu, pod zamkiem, idąc w kierunku fosy zwanej Drewniana czyli *Holczgrabe*, w której są dawne stajnie. Nadanie obejmuje teren przy którym stał ten budynek, długi na siedemnaście łokci, szeroki na dwanaście, między tym domem a domem plebejusza Piotra Sibrandza

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Aleksandra Paprockiego.

jęz. łac.

¹ W or. błędnie grzywny *Ruthenici* zamiast *Pruthenici*.

586/2858

Warszawa, 17 marca [1642]

Feria Secunda post Dominicam Reminiscere

k. 442 v – 444 v

Król pozwala wpisać do ksiąg kancelarii mniejszej koronnej swój dokument oblatowany w urzędzie przez Wigbolda Axelberga, wystawiony w Warszawie 4 listopada 1640 r., podpisany przez króla i Marcjana Tryznę, referendarza i pisarza litewskiego. W akcie tym król postanowił, że po śmierci Konstantyna Połubińskiego, wojewody parnawskiego, wakujący urząd wojewody obejmie Ernest Denhoff, dotychczasowy kasztelan parnawski, zasłużony w rozmaitych bojach i w misjach dyplomatycznych.

jęz. łac.

587/2859

Warszawa, 17 marca [1642]

Feria Secunda post Dominicam Reminiscere

k. 444 v – 445 v

Król pozwala wpisać do ksiąg kancelarii mniejszej koronnej swój dokument oblatowany w urzędzie przez Piotra Scato, sekretarza JKM, wystawiony w Warszawie 28 lutego, 1642 roku, podpisany przez króla i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza JKM. W dokumencie tym Władysław IV zatwierdził postanowienia zawarte w akcie wystawionym na zamku malborskim 12 sierpnia 1641 roku przez Gerarda Denhoffa, starostę kościerzyńskiego, Felińskiego, ekonoma malborskiego, leśniczego białowieskiego. W dokumencie tym Denhoff

stwierdza, że pełnił służbę wojenna na zamku ponad dwadzieścia lat. pozwolił plebejuszowi Sebastianowi Borczewskiemu zbudować własnym sumptem domek między basztami za mostem na Nogacie, w miejscu gdzie stała karczma skarbową. Borczewski zasłużył się, gdy pełnił służbę wojenną na zamku malborskim dwadzieścia cztery lata. Po zbudowaniu domu, Denhoff pozwolił mu dodatkowo wykorzystać piwnicę w baszcie na składowanie piwa, a także korzystać z komory nad tą piwnicą. Otrzymał też pozwolenie na zbudowanie stajenki za Bramą Kałdowską, długiej na dwa pręty, szerokiej na półtora, nie wolno mu jednak niszczyć przy tej budowie murów. Ma prawo do używania ogrodów przynależnych ongiś do karczmy, pod tamą w Kałdowie, okrąg prętów dwadzieścia dwa i dwa łokcie. Wolno mu handlować żywnością, prawo obejmuje jego samego, żonę, potomków i prawnych spadkobierców. Wolno im szynkować tylko piwo warzone w zamku malborskim, pod karą piętnastu grzywien pruskich i więzienia w wieży przez trzy tygodnie, wedle zwyczaju płacić mają cztery i pół grzywien (*pulpiety*) pruskich na św. Marcina (11 listopada) do skarbu zamkowego.

jęz. łac., jęz. pol.

588/2860

Warszawa, 17 marca [1642]

Feria Secunda post Dominicam Reminiscere Quadragesimalem

k. 445 v – 446

Król pozwala wpisać do ksiąg kancelarii mniejszej koronnej swój dokument oblatowany w urzędzie przez Jana von Holtze, (in. Holczen), sekretarza JKM, wystawiony w Warszawie 25 lutego 1642 roku, podpisany przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii koronnej. Król informował w nim magistrat gdański, że wobec ustąpienia przez Fryderyka Ernesta Gottberga¹, za pozwoleniem królewskim, z wszelkich pobrań (*commissa*) przypadających na skarbu w porcie gdańskim, na rzecz Jana von Holtze Guldenbalka, złotego rycerza, sekretarza JKM, kapitana piechoty JKM, zobowiązani są uważać von Holtze za prawowitego właściciela tychże pobrań.

jęz. łac.

¹ Zob. 456.

589/2861

Warszawa, 19 marca [1642]

k. 446 v – 447

Król nadaje Janowi von Holtze zwanemu Guldenbalk, złotemu rycerzowi, sekretarzowi JKM, dworzaninowi, kapitanowi piechoty JKM, a także jego żonie Magdalenie Uxkulówniej prawo do przewozu w Grudziądzu na lat czterdzieści. Uprzednio posiadał je, też na czterdzieści lat, mieszczanin Wawrzyniec Naps, zasłużony za panowania Zygmunta III, od którego spadkobierców: wdowy Elżbiety i syna, Jana Napsa, zostały wykupione przez von Holtze. Tenże von Holtze odznaczył się już podczas panowania Zygmunta III, brał udział w wyprawie moskiewskiej, posłował najpierw do elektora brandenburskiego, księcia w Prusach oraz potem do księcia Kurlandii. Tytułem czynszu małżonkowie wnosić mają rocznie pięćdziesiąt złotych w zamku grudziądzkim.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

590/2862

Warszawa, 18 marca [1642]

k. 447 – 447 v

Król pozwala Jerzemu Czarlińskiemu, podstaroście kowieńskiemu i jego żonie Katarzynie Rożnowskiej wykupić sołectwo we wsi Piaseczno w starostwie gniewskim, z pięcioma włókami ziemi, z rąk obecnych, bezprawnych posiadaczy, którzy trzymają te dobra po śmierci Dziadkowskiego. Nadanie obejmuje prawo do wyrębu w lesie Bielsk. Otrzymują zaś te dobra w dożywocie.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. łac.

591/2863

Warszawa, 5 kwietnia [1642]

k. 447 v – 448

Król pozwala Janowi Jeżowskiemu, kapitanowi piechoty, wykupić pewne grunty i ziemie, jakie zostały wykarczowane przez niejakiego plebejusza Stefana Dymitra Kniaziowa, oraz dom strażnika lasu, wzniesiony tamże, we wsi Wisienka w starostwie grodeckim, z rąk obecnych, bezprawnych posiadaczy. Dobra te otrzymuje w dożywocie.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Przespolewskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

592/2864

Warszawa, 4 kwietnia [1642]

k. 448 – 448 v

Król pozwala Janowi Drohobyszowi (in. Drobysz), podczaszemu wendeńskiemu, zasłużonemu w wyprawach wojennych za panowania Zygmunta III i obecnego, a także jego żonie Dorocie Dembińskiej, ustąpić z praw dożywotnich, jakie oboje posiadają do pewnych dóbr w Inflantach, mianowicie do Dzerbina ze wsią Druspogost w powiecie ronenburgskim, a także z praw dziedzicznych lennych do dóbr zwanych od Jerzego Netken w tymże powiecie. Mogą z nich ustąpić na rzecz Władysława Piotra Mokrzeckiego i jego żony Anny Drobyszówny, którzy obejmą je we władanie po urzędowym akcie cesji. Dzerbin i Druspogost uzyskają w dożywocie, dobra Jerzego Netkena prawem lennym.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Franciszka Isajkowskiego, referendarza i pisarza litewskiego.

jęz. łac.

593/2865

Warszawa, 2 kwietnia [1642]

k. 448 v – 449 v

Król nadaje Janowi Jerzemu Peirle, faktorowi JKM, mieszczaninowi augustowskiemu (*Civis Augustiani*), prawo swobodnego dysponowania majątkiem w testamencie.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Aleksandra Paprockiego.

jęz. łac.

594/2866

Warszawa, b.d.¹ [1642]

k. 449 v – 450

Król pozwala małżonkom; Janowi Ustrzyckiemu i Żennie Neorebeckiej, ustąpić z praw dożywotnich do sołectwa we wsi Krościenko (*Korosno*) wraz z popstwem wsi Wolica i sołectwem tamże, w starostwie przemyskim, na rzecz Andrzeja Kopystyńskiego i Anny Horodyskiej (*Horodyszka*), małżonków. Po dokonaniu urzędowej cesji dobra te obejmą wspólnie dożywotnio.

Dokument podpisany przez Władysława IV.

jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsca na miesiąc i dzień.

595/2867

Warszawa, 18 maja [1642]

k. 450 – 450 v

Król nadaje Jerzemu Ponętowskiemu wieś Dubowicze w siewierszczyźnie prawem lennym. Ponętowski zasłużył się jako porucznik pod chorągwią Aleksandra Piaseczyńskiego, kasztelana kijowskiego, starosty ulanowskiego, nowogrodzkiego. Dobra te wróciły do dyspozycji króla po śmierci Andrzeja Iszernickiego. Nadanie nie obejmuje prawa do wytwarzania salety. Ponętowski zobowiązany jest natomiast do obrony tamtejszych zamków. Dokument podpisany przez Władysława IV i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii.

jęz. pol.

596/2868

Warszawa, 14 kwietnia [1642]

Feria Secunda post Dominicam Ramispalmarum Quadragesimalem

k. 450 v – 451 v

Król pozwala wpisać do ksiąg kancelarii mniejszej koronnej swój dokument oblatowany w urzędzie przez Arnolda von Holczena, wystawiony w Warszawie 12 listopada 1640 r., podpisany przez króla i Jana Gembickiego, sekretarza JKM. W akcie tym król nadał mieszczaninowi Janowi Borekmanowi, rajcy gdańskiemu, prawo do zbudowania specjalistycznej kuźnicy do wyroby blach, zwanej też *Blechhammer*¹, jakiej do tej pory nie było w królestwie. Może to zrobić na terenie należącym do Gdańska zwanym *Kahlbude* [in. *Kohlbude*]. Nikomu innemu nie wolno będzie przez dwanaście lat budować podobnego urządzenia w królestwie, zwłaszcza w ziemiach pruskich, kara ustanowiona zostaje w takim przypadku na tysiąc złotych węgierskich.

jęz. łac.

¹ Z niem. *Blechhammer* – młot do blach.

597/2869

Warszawa, 14 kwietnia [1642]

Feria Secunda post Dominicam Ramispalmarum Quadragesimalem

k. 451 v – 452

Król pozwala wpisać do ksiąg kancelarii mniejszej koronnej swój dokument oblatowany w urzędzie przez Mikołaja Naruszowskiego, wystawiony w Warszawie 31 marca 1642 r., podpisany przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii koronnej. W akcie tym król pozwolił Andrzejowi Wiśniowskiemu, pisarzowi kancelarii koronnej, wykupić sołectwo w obu wsiach Puławy, Wielkich i Małych, (*Maiori et Minori utraque Polawy*) w starostwie sanockim z rąk obecnych, bezprawnych posiadaczy. Dobra te wróciły do dyspozycji króla po śmierci Andrzeja Sroczyńskiego¹. Wiśniowski otrzymuje je dożywotnio.

jęz. łac.

¹ Zob. dok. 515.

598/2870

Warszawa, 14 kwietnia [1642]

Feria Secunda post Dominicam Ramispalmarum Quadragesimalem

k. 452 – 452 v

Król pozwala wpisać do ksiąg kancelarii mniejszej koronnej swój dokument oblatowany w urzędzie, wystawiony w Warszawie 16 kwietnia 1642 r., podpisany przez króla i Wojciecha (*Albertus*) Krzyckiego. W akcie tym król nadał dożywotnio Jakubowi Maksymilianowi Fredrze, podkomorzemu przemyskiemu, regensowi kancelarii, wsie Maćkowice i Wola Maćkowska w ziemi przemyskiej, wakujące po śmierci Stanisława Cieklińskiego¹.
jęz. łac.

¹ Zob. dok. 107.

599/2871

Warszawa, 6 czerwca [1642]

Feria Sexta ante Festa Solennia Pentecosten proxima

k. 453 – 453 v

Król pozwala wpisać do ksiąg kancelarii mniejszej koronnej swój dokument oblatowany w urzędzie, wystawiony w Warszawie 8 kwietnia 1638, podpisany przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, podkomorzego przemyskiego, regensa kancelarii koronnej. Król pozwolił w tym akcie ojcom jezuitom z kolegium gdańskiego przyłączyć pięć włók (*mansus*) i dwa jugera ziemi na Wyspie Malborskiej [Żuławach Malborskich], między wsią Chlebówka (*Brodsak*) i miastem Nowy Staw (*Neu Teich*, *Neitych*), jakie uzyskali od spadkobierców sławnego Jana Engelsken, mieszczanina malborskiego, do posiadanego i kupionego przez nich wcześniej terenu wielkiego pastwiska, sześciu i pół włók oraz dworu kamiennego, a także innych gruntów i ogrodów będących ich własnością przy mieście Nowy Staw. Król potwierdza wszelkie przywileje i wolności dotyczące wspomnianego dworu, oraz przynależnych terenów, zgodnie z przywilejem, jaki Zygmunt August wydał dla Kaspra Geskau, administratora biskupstwa pomezańskiego, i potwierdzenia Stefana Batorego. Zachowany też zostaje dawny czynsz, płatny z tych dóbr na zamku malborskim.
jęz. łac.

600/2872

Warszawa, 9 czerwca [1642]

k. 453 v – 454

Król nadaje Stanisławowi Zbożemu Zakrzewskiemu urząd podczaszego inowrocławskiego, wakujący po śmierci Wojciecha (*Albertus*) Zakrzewskiego.
Dokument podpisany przez Władysława IV i Macieja Cieleckiego, sekretarza JKM.
jęz. łac.

601/2873

Warszawa, 12 czerwca [1642]

Feria Quinta ante Festum Sanctissimae et Individuae Trinitatis

k. 454 – 455

Król pozwala wpisać do ksiąg kancelarii mniejszej koronnej swój dokument oblatowany w urzędzie przez Marcjana Czarnowskiego, wystawiony w Warszawie 7 listopada 1640 r. podpisany przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii. W akcie tym król nadał starostwo zawichojskie Andrzejowi Gniewoszowi, łowczemu koronnemu, dworzaninowi pokojowemu JKM. Starostwo wakowało po śmierci Samuela z Konar Słupeckiego, kasztelana radomskiego.
jęz. łac.

602/2874

Warszawa, 12 czerwca [1642]

Feria Quinta ante Festum Sanctissimae et Individuae Trinitatis

k. 455 – 455 v

Król pozwala wpisać do ksiąg kancelarii mniejszej koronnej swój dokument oblatowany w urzędzie przez Marcjana Czarnowskiego, wystawiony w Warszawie 7 listopada 1640 r. podpisany przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii. W akcie tym król, uznając zasługi rodu z Wnorowa (Wnurow), w tym szczególnie Andrzeja Gniewosza, łowczego koronnego, dworzanina pokojowego, nadaje mu dożywotnio wieś Sobótka, wakującą po śmierci Samuela z Konar Słupeckiego, kasztelana radomskiego.

jęz. łac.

603/2875

Warszawa, 12 czerwca [1642]

Feria Quinta ante Festum Sanctissimae et Individuae Trinitatis

k. 455 v – 456

Król pozwala wpisać do ksiąg kancelarii mniejszej koronnej swój dokument oblatowany w urzędzie przez Macieja Cieleckiego, sekretarza JKM, wystawiony w Warszawie 26 lipca 1641 r. podpisany przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii. Król, w uznaniu zasług, pozwolił Andrzejowi Siewierskiemu, dworzaninowi JKM, wykupić sołectwo wsi Rososza w starostwie kolskim, z rąk bezprawnych posiadaczy. Dobra te wakowały po śmierci Adama Wysockiego, łowczego brzesko-kujawskiego. Otrzymuje je w dożywocie.

jęz. łac.

604/2876

Warszawa, 28 czerwca [1642]

Sabbatho in Vigilia Festi Sanctorum Petri et Pauli Apostolorum

k. 456 – 457 v

Król pozwala wpisać do ksiąg kancelarii mniejszej koronnej dekret Zygmunta III oblatowany w urzędzie przez chłopów Piotra Prokopa, Marcina Żabkę, poddanych ze wsi Siołkowej oraz Białej Niżnej i Wyżnej w tenecie grybowskiej, wystawiony w Krakowie 7 czerwca 1595 roku, podpisany przez Piotra Tylickiego, sekretarza wielkiego koronnego, referendarza duchownego. Zygmunt III stwierdził, że zwrócili się do niego poddani ze wsi Siołkowej oraz Białej Niżnej i Wyżnej w dzierżawie grybowskiej, skarżąc się na Przecława Pieniążka, dzierżawcę grybowskiego, z czego wynikła następnie sprawa przed sądem królewskim, stanęły na niej obie strony. Skarga dotyczyła ponadwymiarowych robót, jakich żądał dzierżawca, wykraczających poza ustalenia zawarte w przywileju króla Zygmunta I, określające czas prac na sześć dni, trzy na rzecz wójta, trzy na rzecz dzierżawcy. Z kolei dzierżawca wskazywał na postanowienia statutu toruńskiego i zwyczaje w innych dzierżawach oraz inne przywileje. Król postanowił, że wymiar robót wynosić ma odtąd po dwa dni na tydzień z łanu, jeden dzień z półłanku, wyjście do prac ma nastąpić o wschodzie słońca, zejście o zachodzie, odpoczynek w południe ma trwać dwie godziny, w lecie, w gorący czas jeszcze dłużej. Chłopi nie są natomiast zobowiązani do użyczania wozów na dalekie wyprawy, tylko raz, lub dwa razy do roku, najdalej do Bochni. Za sprawowanie straży mają płacić po groszy sześć¹.

jęz. łac., jęz. pol.

¹ Druk za dok. z ksiąg grodzkich sądeckich w: S. Kutrzeba, *Materyały do dziejów robocizny w Polsce w XVI wieku*, Archiwum Komisji Prawniczej, t. 9, Kraków 1913, s. 154-155.

605/2877

Warszawa, 30 czerwca [1642]

Feria Secunda post Festum Sancti Joannis Baptista

k. 457 v – 464 v

Król pozwala wpisać do ksiąg kancelarii mniejszej koronnej dokument oblatowany przez Macieja Cieleckiego, sekretarza JKM, wystawiony w Kolbuszowej 18 marca (*we wtorek po niedzieli suchej blisszej*) 1642 roku, opatrzony listą świadków. Dokument zawierał dyspozycję Stanisława Lubomierskiego, wojewody krakowskiego, starosty niepołomskiego, w kwestii podziału dóbr ruchomych i nieruchomych pomiędzy potomstwo z małżeństwa z Zofią Ostrońską, wojewodzianką wołyńską¹.

jęz. łac., jęz. pol.

¹ Zob. K. Przyboś, *Akt podziału majątku Stanisława Lubomirskiego z 18 marca 1642 roku*, w: „Zeszyty Naukowe WSP w Rzeszowie”, Historia 3, Rzeszów 1993, z. 10, s. 26-30.

606/2878

Warszawa, 30 czerwca

[1642]

Feria Secunda post Festum Sancti Joannis Baptista

k. 464 v – 465

Król pozwala wpisać do ksiąg kancelarii mniejszej koronnej swój dokument oblatowany przez Kazimierza Strzyżewskiego, wystawiony w Warszawie 16 sierpnia 1634 roku, podpisany przez króla i Wojciecha (*Albertus*) Kowalińskiego. W akcie tym król nadał Walerianowi Piaseckiemu w dożywocie pensję roczną w wysokości stu pięćdziesięciu złotych, ze starostwa łomżyńskiego, wakującą po śmierci Jana Kossobudzkiego, wojewodzica mazowieckiego.

jęz. łac.

607/2879

Warszawa, 21 czerwca [1642]

k. 465 – 465 v

Król pozwala Janowi Kossowi, chorążemu chełmińskiemu, staroście borzechowskiemu, ustąpić z praw dożywotnich i dzierżawnych do wsi Wielka Łąka w województwie chełmińskim staroście kowalewskim na rzecz Jana Miedzianowskiego i jego żony Małgorzaty z Wargawy Jarochońskiej. Po urzędowym dokonaniu cesji dobra te otrzymają w dożywocie oraz w dzierżawę wedle przywileju dla Kossa.

Dokument podpisany przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

608/2880

Warszawa, 30 czerwca [1642]

Feria Secunda ante Festum Visitationis Beatissimae Mariae Virginis

k. 465 v – 466 v

Król pozwala wpisać do ksiąg kancelarii mniejszej koronnej swój dokument oblatowany przez Marcina Nienaltowskiego, wystawiony w Warszawie 8 lipca 1641, podpisany przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii koronnej. W akcie tym król nadał dożywotnio Zygmuntowi Sulatyckiemu wieś Judawa nad rzeką Czeremosz, w starostwie śniatyńskim, z wszelkimi przydatkami, Rozbokami, Ustrzykami, Dolhopolem, strumieniami Ochumiński Łożen i Ossohalski Rożen, lasem nad rzeką Gliniany, górą Obidowa. Sulatycki zasłużył się pod chorągwią Mikołaja Potockiego, wojewody braclawskiego, hetmana polnego koronnego. Dobra te wakowały po śmierci Marceliana Zawadzkiego.

jęz. łac.

609/2881

Warszawa, 30 czerwca [1642]

k. 466 v – 467

Król, w uznaniu służb wojskowych Jana Kazimierza Ponętowskiego, nadaje mu dobra, jakie przypadły do dyspozycji władcy prawem kaduka po niejakich Szymonie i Arakielu, Ormianach.

Dokument podpisany przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii koronnej.
jęz. łac.

610/2882

Warszawa, 30 lipca [1642]

k. 467 – 467 v

Król nadaje [Janowi] Bąk Lanckorońskiemu, dotychczasowemu chorążemu halickiemu, urząd kasztelana halickiego, wakujący po śmierci [Jana] Bełżeckiego¹. Lanckoroński zasłużył się już za panowania Zygmunta III w wyprawach wołoskiej, inflanckiej, moskiewskiej i ostatnio w pruskiej a także w znoszeniu oblężenia Pucka i w czasie wojny ze Szwecją. Brał udział w sejmach i obradach Trybunału Koronnego.

Dokument podpisany przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii koronnej.
jęz. łac.

¹ *Urzednicy woj. ruskiego XIV i XVIII wieku. Spisy*, opr. K. Przyboś, Kórnik 1989, s. 45 98, 99.

611/2883

Warszawa, 31 lipca [1642]

k. 467 v – 468

Król nadaje Krzysztofowi Brochowskiemu, pisarzowi ziemskiemu zakroczymskiemu, urząd podkomorzego zakroczymskiego, wakujący po wyniesieniu na kasztelanię zakroczymską Mikołaja Łopackiego.

Dokument podpisany przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii koronnej.
jęz. łac.

612/2884

Warszawa, 6 sierpnia [1642]

k. 468 – 468 v

Król pozwala Janowi Tolibowskiemu, skarbnikowi inowrocławskiemu, odstąpić prawa dożywotnie do wsi Biała (*Bialla*) w powiecie lełowskim, na rzecz Jana Małuskiego i jego żony Anny Kobielskiej. Po dokonaniu cesji dobra te otrzymają w dożywocie.

Dokument podpisany przez króla i Wojciecha (*Albertus*) Krzyckiego.
jęz. łac.

613/2885

Warszawa, 4 sierpnia [1642]

Feria Secunda ante Festum Transfigurationis Domini proxima

k. 468 v – 469

Król pozwala wpisać do ksiąg kancelarii mniejszej koronnej list oblatowany w urzędzie przez Wojciecha Krzyckiego, wystawiony w Karnkowie 2 sierpnia 1642, podpisany przez Stanisława Karnkowskiego, kasztelana dobrzyńskiego. Karnkowski prosi króla o zwolnienie go z urzędu senatorskiego ze względu na wiek i stan zdrowia.

jęz. łac.

614/2886

Warszawa, 4 sierpnia [1642]

Feria Secunda ante Festum Transfigurationis Domini proxima

k. 469 – 469 v

Król pozwala wpisać do ksiąg kancelarii mniejszej koronnej swój dokument oblatowany w urzędzie przez Stanisława Chmielewskiego, wystawiony w Warszawie 21 grudnia 1639 roku, podpisany przez króla i Mikołaja Wojciech Gniewosza, sekretarza wielkiego koronnego. W akcie tym król rozszerza dożywotnie prawa plebejusza Jana Marka Materanusa, muzyka JKM, do pensji rocznej w wysokości sześciuset złotych, na jego żonę Annę. Materanus służył na dworze królewskim od trzydziestu siedmiu lat. Pensja zapisana jest w rejestrze muzyków. Po śmierci Materanego Anna będzie miała też prawo dożywotnio zajmować dotychczasowe mieszkanie. Podaje się do szczególnej wiadomości marszałków koronnych, wielkiego i nadwornego.

jęz. łac.

615/2887

Warszawa, 12 grudnia [1642]

Feria Sexta ante Festum Sanctae Luciae Virginis proxima

k. 469 v – 471

Król pozwala wpisać do ksiąg kancelarii mniejszej koronnej dekret Zygmunta III oblatowany w urzędzie przez chłopą Jarmuła Bułhakowica, wystawiony w Warszawie 7 grudnia 1622 roku, podpisany przez Hieronima Cieleckiego, referendarza koronnego. W akcie tym król osądzał w sprawie wniesionej przez poddanych ze wsi Srocza w starostwie łuckim, przeciw Marcjanowi Olszamowskiemu, dzierżawcy tych dóbr w kwestii podwyższania czynszu do ośmiu złotych z włoki, zmuszania do nadmiernej, codziennej pańszczyzny, odebrania budynków i ról, wzbraniania prawa do zbierania opału, nadmiernych kar. Na sadzie stanęli przedstawiciele wsi Jarmuł Bułhakowic i Jarosz Tatarzyn, przy niestawiennictwie oskarżonego. Uzyskali korzystny wyrok, jednakże Olszamowski nie wykonał postanowień i został ponownie oskarżony. W ponownej rozprawie wystąpili sąsiedzi, reprezentujący stronę; Iwan Sackowicz i Filip Pawlikowicz, z prośbą o podtrzymanie wyroku. Król postanawia, że strony winny trzymać się zasad wyłożonych w lustracji dóbr.

jęz. łac., jęz. pol.

616/2888

Warszawa, 19 grudnia [1642]

k. 471 – 472

Król stwierdza, że po śmierci Mikołaja Stogniewa, oboźnego koronnego, starosty chmielnickiego, nieobsadzone pozostają wsie Tuczempy, Hołoskowice (in. Chołoskowicze) i Załuże, niegdyś przynależały one do starostwa jaworowskiego, lecz zostały od niego oderwane. W uznaniu zasług Jakuba z Sobieszyna Sobieskiego, wojewody ruskiego, starosty jaworowskiego król nadaje mu te wioski w dożywocie i przyłącza je do starostwa jaworowskiego. Na dobrach tych wyznaczona została dożywotnia pensja dla Jerzego Radziwińskiego w wysokości pięciuset złotych, płatna na Boże Narodzenie.

Dokument podpisany przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

617/2889

Warszawa, 31 grudnia [1642]

Feria Quarta post Festum S. Innocentum

k. 472 – 473

Król pozwala wpisać do ksiąg kancelarii mniejszej swój dokument, oblatowany w urzędzie przez Pawła Ruszkowskiego, wystawiony w Nowym Mieście 7 października 1642, podpisany

przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii koronnej. W akcie tym król nadał dożywotnio Andrzejowi Ruszkowskiemu, kasztelanowi inowrocławskiemu starostwo radziejowskie, wakujące po śmierci Macieja Sokołowskiego. Nadanie obejmowało miasto i wójtostwo Radziejów, folwark Pruchnowo, Stary Radziejów, miasteczko Skulsk (*Skolsko*), Ostrówek, wsie Skotniki, Płowki oraz inne przynależne do tegoż starostwa oraz wszelkie przydatki.

jęz. łac.

618/2890

Warszawa, 20 grudnia [1642]

k. 473 – 473 v

Król nadaje Janowi z Tęczyna Ossolińskiemu komandorię poznańską rycerskiego zakonu szpitalników zakonu św. Jana Chrzciciela kawalerów maltańskich, wakującą po śmierci Zygmunta Karola Radziwiłła, wojewody nowogrodzkiego.

Dokument podpisany przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii koronnej.
jęz. łac.

619/2891

Warszawa, 15 grudnia [1642]

k. 474

Król nadaje Stanisławowi Jurkowskiemu, pisarzowi kancelarii koronnej, wszelkie dobra jakie przypadły do dyspozycji władcy po śmierci plebejuszy Szkotów, Andrzeja Greya (*Grei*) i Pawła Cochrane'a (*Kochron*), mieszkańców Przasnysza.

Dokument podpisany przez króla i Tomasza Ujejskiego, sekretarza JKM.
jęz. łac.

k. 474 – 475 zakreślone, napisy „vacuum”.

[1643]

620/2892

Warszawa, 5 stycznia 1643

k. 475 v – 476

Król potwierdza dokument pergaminowy Zygmunta I, oblatowany w kancelarii przez burmistrza i rajców hrubieszowskich, wystawiony w Piotrkowie na sejmie 15 stycznia (*Feria Sexta ante Festum S. Agnetis*) 1526 roku. W akcie tym król nadał burmistrzom i rajcom Hrubieszowa w ziemi chełmskiej prawo zbudowania karczmy w które można będzie wytwarzać gorzałkę. Król, za wstawiennictwem Andrzeja Tęczyńskiego uwolnił też miasto na jeden rok z obowiązku dostarczania podwód posłom i komornikom JKM.

Dokument podpisany przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii koronnej.
jęz. łac.

621/2893

Warszawa, 15 stycznia 1643

k. 476 – 477

Król nadaje Janowi Kossowi, chorążemu chełmińskiemu, staroście borzechowskiemu urząd kasztelana elbląskiego. Urząd wakował po śmierci [Jana]¹ Wiesiołowskiego. Koss służył Annie Wazównie, królownie szwedzkiej, na dworze królewskim, brał udział w sejmach, w obradach Trybunału Koronnego. Walczył w obronie Rzeczypospolitej w ekspedycji pruskiej. Dokument podpisany przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

¹ *Urzędnicy Prus Królewskich XV – XVIII wieku*. Spisy. Opr. K. Mikulski, Wrocław 1990, s. 87, nr 393.

622/2894

Warszawa, 29 stycznia 1643

k. 477 – 478

Król nadaje Kasprowi z Lipia Lipskiemu, dotychczasowemu kasztelanowi sochaczewskiemu, zasłużonemu w bojach z Tatarami i Turkami, w wyprawie wołoskiej i pruskiej przeciw Gustawowi [II Adolfowi], i na sejmach, urząd kasztelana rawskiego, wakujący po śmierci Franciszka Lipskiego.

Dokument podpisany przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

623/2895

Warszawa, 10 lutego 1643

k. 478 – 479

Król rozszerza dożywotnie prawa Jana Jerzego Zamoyskiego do wsi Lisiatycze w ziemi przemyskiej na jego żonę Jadwigę z Kumanowa Zamoyską. Jan Jerzy Zamoyski zasłużył się w łakach z najazdami Tatarów.

Dokument podpisany przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

624/2896

Warszawa, 12 lutego 1643

Feria Quinta post Festum S. Dorotheae

k. 479 – 479 v

Król pozwala wpisać do ksiąg kancelarii mniejszej swój dokument, oblatowany w urzędzie przez Samuela Jeżowskiego, wystawiony w Warszawie 10 listopada 1642 roku, podpisany przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii koronnej. W akcie tym król nadał Marcinowi Bratuszewskiemu urząd podstolego łęczyckiego, wakujący po śmierci Jakuba Stokowskiego. Bratuszewski zasłużył się w wyprawach wojennych.

jęz. łac.

625/2897

Warszawa, 12 lutego 1643

Feria Quinta post Festum S. Dorotheae

k. 479 v – 480

Król pozwala wpisać do ksiąg kancelarii mniejszej swój dokument, oblatowany w urzędzie przez Ustrzyckiego ¹, wystawiony w Warszawie 12 czerwca 1642 roku, podpisany przez króla i Aleksandra Paprockiego. W akcie tym król rozszerzył dożywotnie prawa Jana Bandrowskiego do wójtostwa wsi Lenina (*Lemina*) w starostwie samborskim na jego żonę Annę.

jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsce na imię.

626/2898

Warszawa, b.d.¹ 1643

k. 480 – 480 v

Król pozwala Andrzejowi Bienieckiemu ustąpić z praw dożywotnich do sołectwa wsi Dębna w starostwie kolskim na rzecz Bartłomieja Kamińskiego. Po urzędowym przeprowadzeniu cesji Kamiński będzie dobra te posiadał dożywotnio.
jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsca na daty.

627/2899

Warszawa, 20 lutego 1643

k. 480 v – 481

Król pozwala Jakubowi Budzyńskiemu, sekretarzowi JKM, który wiele lat pracował na rzecz skarbu koronnego, ustąpić z praw dożywotnich do sołectwa wsi Komorów w województwie rawskim na rzecz Mikołaja Budzyńskiego, syna. Po urzędowym przeprowadzeniu cesji Budzyński będzie dobra te posiadał dożywotnio.

Dokument podpisany przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii koronnej.
jęz. łac.

628/2900

Warszawa, 20 lutego 1643

k. 481 – 481 v

Król, ze względu na straty poniesione przez Wojciecha piwowara (*Albertus Braxator*) w wyniku pożaru w mieście Podgórze, uwalnia go ze wszystkich obciążeń publicznych i prywatnych, za wyjątkiem ceł na granicach, na pewien okres mierzony w latach¹.

Dokument podpisany przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii koronnej.
jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsce na liczbę.

629/2901

Warszawa, 27 lutego 1643

k. 481 v – 482

Król rozszerza dożywotnie prawa Andrzeja Siewierskiego, dworzanina JKM do wójtostwa dóbr Rososza (*Rosnosza*) w starostwie kolskim na jego żonę Annę Kołudzką. Siewierski zasłużył się w wyprawach wojennych.

Dokument podpisany przez króla i Wojciecha Kadziłłowskiego, sekretarza JKM.
jęz. łac.

630/2902

Warszawa, 26 lutego 1643

k. 482 – 482 v

Król pozwala wpisać do ksiąg kancelarii mniejszej koronnej i potwierdza postanowienia zawarte w dokumencie papierowym, oblatowanym w urzędzie, wystawionym przez Zuzannę z Giengierowa Szczepańską, podkomorzynę chełmińską, starościnię grudziądzką, w Grudziądzu 1 sierpnia 1642 roku. W akcie tym Szczepańska, ze względu na wieloletnie służby plebejusza Stanisława Paczyńskiego nadaje mu na dwadzieścia lat rolę z ogrodem, o wymiarze cztery i pół (*pulpieta*) morgi, przy ogrodach miejskich i zamkowych aż do [kanału] Trynki. Czynsz roczny, płatny na św. Marcina (11 listopada) ustalony zostaje na dwadzieścia groszy z morgi. Ponieważ zasadził już tam mały sad, po upływie okresu dzierżawy ma zostać splecony z tego sadu i ewentualnych budynków, jakie by tam wznosił. Gdy minie okres dzierżawy Paczyński i jego rodzina mają mieć prawo pierwszeństwa w jej przedłużaniu.

Dokument podpisany przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac., jęz. pol.

631/2903

Warszawa, 27 lutego 1643

k. 482 v – 483

Król, za wstawiennictwem doradców, uwalnia z obowiązku przyjmowania gości kamienicę w Lublinie, należącą do wdowy, mieszczeni Łucji Fałęckiej a także mieszczen Jana, Katarzyny, Anny, Konstancji, dzieci zmarłego mieszczenina Krzysztofa Fałęckiego, doktora medycyny, rajcy lubelskiego. Kamienica położona była na ulicy św. Stanisława, między kamienicą zwaną od dawna Ferentowska i kamienicą należącą do mieszczenina Jerzego Łemka, rajcy lubelskiego. Uwolnienie dotyczy również czasu zjazdów Trybunału Koronnego. Podaje się do szczególnej wiadomości marszałków koronnych i litewskich oraz magistratu.

Dokument podpisany przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

632/2904

Warszawa, 25 lutego 1643

k. 483 – 483 v

Król nadaje Jackowi Szemberkowi, rotmistrzowi JKM, urząd łowczego podolskiego¹, wakujący po śmierci Stanisława Dobromirskiego (*Dąbromirski*).

Dokument podpisany przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

¹ Zob. streszczenie dyskusji na temat daty nadania urzędu w *Urzędnicy podolscy XIV – XVIII wieku. Spisy*. Opr. E. Janas, W. Kłaczewski, J. Kurtyka, A. Sochacka, Kórnik 1998, s. 75, nr 249.

k. 483 v – 484 zakreślone z napisami „vacuum”.

633/2905

Warszawa, 13 marca 1643

Feria Sexta ante Dominicam Laetare Quadragesimalem proxima

k. 484 v – 485

Król pozwala wpisać do ksiąg kancelarii mniejszej koronnej swój dokument, oblatowany przez Aleksandra Parola, wystawiony w Warszawie na sejmie 24 września 1641 roku, podpisany przez króla i Macieja Cieleckiego. W akcie tym król, mając na względzie potrzebę krzewienia wiary w krajach zagrożonych przez wroga państwo osmańskie, w tym i województwie braclawskim, pozwala na ufundowanie w Winnicy kościoła pw. Zwiastowania Najświętszej Maryi Panny oraz klasztoru dominikanów. Mają być wzniesione pomiędzy drogą prowadzącą do kolegium jezuickiego i drogą prowadzącą do rzeki. Na potrzeby tej budowy przeznaczone zostały pewne, niewyszczególnione, tereny, ogrody i dobra. Zatwierdzone szczególnie zostały nadania dla tej fundacji, dokonane za zgodą starosty winnickiego, a mianowicie młyna na rzece winnickiej, oraz dworu, dokonane przez Stanisława Rzewuskiego, podstolego braclawskiego, związanej z tym sprzedaży folwarku, co zostało zapisane przez mieszczenina Parhemiusza Omelianowica, wójta winnickiego.

jęz. łac.

634/2906

Warszawa, 17 marca 1643

Feria Tertia post Dominicam Laetare Quadragesimalem proxima

k. 485 – 486

Król pozwala wpisać do ksiąg kancelarii mniejszej koronnej swój dokument, oblatowany przez Wojciecha (*Albertus*) Tomisławskiego, wystawiony w Nowym Mieście 16 października 1642 roku, podpisany przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii koronnej. W akcie tym król, w uznaniu zasług Łukasza z Bnina Opalińskiego, marszałka wielkiego koronnego, starosty leżajskiego, łosickiego pozwala mu ustąpić z praw dożywotnich do starostwa hrubieszowskiego na rzecz Łukasza z Bnina Opalińskiego, podkomorzego poznańskiego i jego żony Izabelli z Tęczyna. Ustąpienie dotyczy również starej sumy zapisu pięciuset tysięcy złotych, której część wpisana została na tym starostwie. Po urzędowym przeprowadzeniu cesji uzyskają dożywotnie prawa do tych dóbr.
jęz. lac.

635/2907

Warszawa, 15 marca 1643

k. 486 – 486 v

Król pozwala Wojciechowi Pęclawskiemu, cześnikowi czerskiemu, rotmistrzowi i jego żonie Agnieszce z Obór, ustąpić z praw dożywotnich do pewnych części wsi Bachninowice w starostwie latyczowskim a także do młyna przy rzece Żar na rzecz Stefana z Czarnicy Czarnieckiego i jego żony Zofii z Kobierzycza. Czarniecki zasłużył się w różnych ekspedycjach, wołoskiej, pruskiej, niedawnej moskiewskiej, jako podrotmistrz pod chorągwią Stanisława na Wiśniczu Lubomirskiego, wojewody krakowskiego. Po urzędowym przeprowadzeniu cesji dobra te Czarnieccy otrzymają w dożywocie¹. Dokument podpisany przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii koronnej.
jęz. lac.

¹ Zob. A. Kersten, *Stefan Czarniecki 1599-1665*, Warszawa 1963, ss 38, 121-123.

636/2908

Warszawa, 18 marca 1643

k. 486 v – 487 v

Król pozwala wpisać do ksiąg kancelarii mniejszej koronnej i aprobuje dokument, oblatowany przez, wystawiony przez Krzysztofa z Tęczyna na Krzyżtoporze Ossolińskiego, wojewodę sandomierskiego, starostę ropczyckiego, stopnickiego, wolbromskiego w Warszawie 13 marca 1643 roku. Ossoliński oddaje Jakubowi Promnickiemu w dożywocie folwark Orlicz należący do dzierżawy przybysławskiej, z wszelkimi przydatkami a także wieś Kątną Wólkę, z poddanymi, oraz prawo wyrębu w lasach Przybysławskich na potrzeby związane z budową w Orliczu i na własne potrzeby i prawo do wypasania bydła w lasach. Ossoliński wystara się o aprobatę królewską dla tego nadania. Dokument podpisany przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii koronnej.
jęz. lac., jęz. pol.

637/2909

Warszawa, na sejmie 20 marca 1643

k. 487 v – 488 v

Król, na mocy konstytucji z roku 1641, ustanowił rewizorów do sprawdzenia mostów i grobli oraz wyznaczenia gościńca krakowskiego we wsi Owczary (*Owczar*), należącej do Wojciecha Maksymiliana z Żukowa Żukowskiego, podsędka sandomierskiego, sekretarza JKM¹. Rewizorzy, w osobach Jana Gnoińskiego z Gnojnicy (*de Gnoinika*), sędziego ziemskiego, Wojciecha Romera z Chyszowa, wojskiego sandomierskiego, Marcina Dembickiego z Dębicy (*Dembice*), zjechali się w naznaczonym miejscu i wystawili dokument na gościńcu we wsi Owczar 30 grudnia 1642 roku. Dla wynagrodzenia nakładów, jakie Żukowski poczynił na

budowę grobli, rewizorzy ustanawiają takse w wysokości półtora grosza od każdego konia furmańskiego i kupieckiego oraz od każdego przekupnia, od każdego wołu na sprzedaż pół grosza, opłaty te mają przypaść Żukowskiemu. Król aprobuje te postanowienia.

Dokument podpisany przez króla i Tomasza Ujejskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac., jęz. pol.

¹ *Volumina Legum*, ed. J. Ohryzko, t. IV, Petersburg 1859, s. 15 punkt 46.

638/2910

Warszawa, 22

marca 1643

k. 488 v – 489

Król pozwala plebejuszowi Maciejowi Bajerowi ustąpić z praw dożywotnich do jednego łąnu zwanego Sobierajowski w mieście Radziejowie wraz z domem, ogrodem i jeszcze jednym ogrodem na Przedmieściu Krakowskim tego miasta na rzecz syna¹. Po urzędowym przeprowadzeniu cesji Bajer syn będzie dobra te trzymał dożywotnio.

Dokument podpisany przez króla.

jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsce na imię.

639/2911

Warszawa, 26 marca 1643

k. 489 – 489 v

Król przyjmuje plebejusza Jerzego Kromera (*Cromer*), mieszkańca Warszawy, handlarza wyrobami żelaznymi, w poczet serwitorów JKM.

Dokument podpisany przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

640/2912

Warszawa, 26 marca 1643

k. 489 v

Król przyjmuje mieszczanina Krzysztofa Mielkiewicza, aptekarza z Przemyśla, w poczet serwitorów JKM. Podlegać będzie odtąd tylko jurysdykcji królewskiej.

Dokument podpisany przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii koronnej.

jęz. łac.

641/2913

Warszawa, 27 luty 1643

k. 489 v – 490 v

Król pozwala wpisać do ksiąg kancelarii mniejszej koronnej i aprobuje dokument Zygmunta III, wystawiony w Warszawie 3 września 1617 roku. W akcie tym Zygmunt III zatwierdzał dokument wystawiony w urzędzie grodzkim na zamku w Tucholi 19 sierpnia (*Feria Secunda ante Festum Sancti Bartholomaei Apostoli*) 1596 roku. Chłop Burchuł Hank, sołtys kossobudzki, zeznał osobiście, iż wraz z żoną sprzedał za dwieście złotych polskich chłopu Maciejowi Bozarkowi karczmę, jaką wznosił na gruncie zwanym Miedzno, uzyskanym od Macieja Żalińskiego, kasztelana gdańskiego, starosty tucholskiego na mocy przywileju. Sprzedaż obejmowała wszystkie role i łąki przynależne do tego gruntu. Żaliński potwierdza tę umowę.

Dokument podpisany przez króla.

jęz. łac., jęz. pol.

642/2914

Warszawa, 13 marca 1643

k. 490 v – 491

Król pozwala Stefanowi Broniewskiemu (in. Komorowskiemu)¹ ustąpić z burgrabstwa zamku krakowskiego na rzecz Aleksandra Szembeka, sekretarza JKM.

Dokument podpisany przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii koronnej.
jęz. łac.

¹ W tytule występuje Stefan Broniewski, w tekście Stefan Komorowski.

643/2915

Warszawa, 26 marca 1643

k. 491 – 491 v

Król pozwala Wojciechowi (*Albertus*) Aleksandrowi Przedwojewskiemu, kasztelanowi lubaczowskiemu, ustąpić z praw dożywotnich do wójtostwa przy mieście Krasnopolu czyli Niżankowice, w starostwie przemyskim, na rzecz Mikołaja z Tęczyna Ossolińskiego i jego żony [Anny] z Białoboków Korniaktówny. Po urzędowym przeprowadzeniu cesji dobra te małżonkowie otrzymają w dożywocie z wszystkimi przydatkami, rolami, folwarkami, poddanymi, robociznami, w tym z karczmą i młynem na rzece Wiar oraz ze stawami.

Dokument podpisany przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii koronnej.
jęz. łac.

644/2916

Warszawa, 26 marca 1643

k. 491 v – 492

Król pozwala Wiktorynowi Żdanowskiemu ustąpić z dożywotnich praw do cegielni zwanej Suska we wsi Dębniaki, należącej do wielkorządów krakowskich, na rzecz Stanisława Broniewskiego Słanki. Po urzędowym przeprowadzeniu cesji dobra te uzyska w dożywocie.

Dokument podpisany przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii koronnej.
jęz. łac.

645/2917

Warszawa, 26 marca 1643

k. 492 – 492 v

Król pozwala Izabelli z Karnkowa Konarskiej, wojewodzinie malborskiej, obecnie wdowie po Samuelu Konarskim, wojewodzie malborskim, ustąpić z praw dożywotnich do starostwa kiszewskiego na rzecz syna, Mikołaja Konarskiego. Po urzędowym przeprowadzeniu cesji Mikołaj Konarski otrzyma te dobra w dożywocie.

Dokument podpisany przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii koronnej.
jęz. łac.

646/2918

Warszawa, 21 marca 1643

k. 492 v – 493

Król potwierdza, że przedstawiony został w kancelarii koronnej dokument wypisany z ksiąg gromadzkich miejskich wsi Mszanki należącej do starostwa bieckiego, wystawiony 14 stycznia 1643 roku. W akcie tym chłop Krzysztof Janek z żoną sprzedał za sto grzywien polskich Janowi Grodzkiemu i jego żonie Elżbiecie Leszczyńskiej oraz ich potomkom, tytułem sprzedaży wieczystej, swoją rolę we wsi Mszance, położoną między rolą chłopu Józefa Gubały i łąnem wójtowskim. Król potwierdza ten zapis.

Dokument podpisany przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii koronnej.

jęz. pol.

647/2919

Warszawa, 26 marca 1643

k. 493 – 493 v

Król pozwala Izabelli z Karnkowa Konarskiej, wojewodzinie malborskiej, obecnie wdowie po Samuelu Konarskim, wojewodzie malborskim, ustąpić z praw dożywotnich do wsi Łuskowo (*Łussskowo*) w województwie pomorskim na rzecz syna, Adama Konarskiego. Po urzędowym przeprowadzeniu cesji Adam Konarski otrzyma te dobra w dożywocie.

Dokument podpisany przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii koronnej.
jęz. łac.

648/2920

Warszawa, 26 marca 1643

k. 493 v – 494

Król pozwala Izabelli z Karnkowa Konarskiej, wojewodzinie malborskiej, obecnie wdowie po Samuelu Konarskim, wojewodzie malborskim, ustąpić z praw dożywotnich do wsi Soponin (*Sopanin*) w województwie pomorskim na rzecz syna, Jana Konarskiego. Po urzędowym przeprowadzeniu cesji Jan Konarski otrzyma te dobra w dożywocie¹.

Dokument podpisany przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii koronnej.
jęz. łac.

¹ Zob. 743.

649/2921

Warszawa, 25 marca 1643

k. 494 v

Król rozszerza dożywotnie prawa Piotra Arciechowskiego do folwarku zwanego Drubanowski na jego żonę Katarzynę Woischowną. Dobra obejmują wspomniany folwark z dwoma rolami zwanymi Czolgatowka i Bierowka oraz pięciu poddanych, Pawła Koicika, Piotra Klocika, Sebastiana Kulę, Marcina Rakocego, Zofię Sczerbinę we wsi Ostrusza w dzierzawie ciężkowickiej (in. cieszkowickiej).

Dokument podpisany przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii koronnej.
jęz. łac.

650/2922

Warszawa, 5 marca 1643

k. 494 v – 495

Król pozwala Izabelli z Karnkowa Konarskiej, wojewodzinie malborskiej, obecnie wdowie po Samuelu Konarskim, wojewodzie malborskim, ustąpić z praw dożywotnich do wsi Tuczo w województwie i powiecie inowrocławskim na rzecz syna, Andrzeja Konarskiego. Po urzędowym przeprowadzeniu cesji Andrzej Konarski otrzyma te dobra w dożywocie.

Dokument podpisany przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii koronnej.
jęz. łac.

651/2923

Warszawa, 26 marca 1643

k. 495 – 496

Król, odpowiadając na prośbę Jerzego Rzeczyckiego, starosty urzędowskiego, ustanowił rewizorów do spraw przepływu wody w stawach we wsi Dzierzkowice, w starostwie urzędowskim, w związku z planem wykopania fosy do wsi dziedzicznej Chruslina (*Chroslina*) przez grunty królewskie. Rewizorzy nie stwierdzili, by taka budowa przyniosła

jakiś uszczerbek własności królewskiej, w związku z tym udzielona zostaje zgoda na tę budowę.

Dokument podpisany przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii koronnej.
jęz. łac.

652/2924

Warszawa, 26 marca 1643

k. 496

Król pozwala małżonkom Janowi Grodzkiemu i Elżbiecie Leszczyńskiej, tenutariuszom wsi Mszanka w starostwie bieckim na dożywotni, swobodny wyręb drewna w lasach wsi Bystra w starostwie bieckim na opał i budowę. Podaje się do wiadomości Jana Wielopolskiego, starosty bieckiego, tenutariusza wsi Bystra.

Dokument podpisany przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii koronnej.
jęz. łac.

653/2925

Warszawa, 26 marca 1643

k. 496 v

Król pozwala Janowi i Bazylemu Berezańskim, braciom, wydzierżawić Mikołajowi Jaczkowskiemu pewne części wójtostwa wsi Berehy w powiecie przemyskim na pewien okres¹.

Dokument podpisany przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii koronnej.
jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsce na liczbę.

654/2926

Warszawa, 28 marca 1643

Sabbatho ante Dominica Ramis Palmarum

k. 496 v – 497

Król pozwala wpisać do ksiąg kancelarii mniejszej koronnej swój dokument, oblatowany w urzędzie przez Andrzeja Wiśniewskiego, wystawiony w Warszawie 19 kwietnia 1642 roku, podpisany przez króla i Tomasza Ujejskiego, sekretarza JKM. W akcie tym król nadał Andrzejowi Stano z Nowotańca urząd podczaszego lwowskiego, wakujący po śmierci Marcina Stamirowskiego. Andrzej Stano zasłużył się w wyprawie pruskiej i walkach z poganami oraz swawolnymi Kozakami.

jęz. łac.

655/2927

Warszawa, 31 marca 1643

Feria Tertia post Dominicam Ramispalmarum

k. 497 – 498 v

Król pozwala wpisać do ksiąg kancelarii swój dokument oblatowany w kancelarii większej koronnej przez Bartłomieja Mariaeburgera, sekretarza Elbląga, wystawiony w Warszawie 20 marca 1641 roku, podpisany przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, podkomorzego przemyskiego, regensa kancelarii. Król stwierdził w nim, że okazane zostały przywileje dla Elbląga wydane przez królów Przemysła [Ottokara II] i Władysława Łokietka, gdy miastem rządził jeszcze Zakon Niemiecki Krzyżaków. Król zatwierdza wszelkie wolności i immunitety celne Elbląga nadane przez jego poprzedników. W ten sposób odbudowana ma być dawna świetność miasta, gdyż port jego podupadł, Nogat zrobił się płytki, wojny przyniosły zniszczenia.

jęz. łac.

656/2928

Warszawa, b.d.¹ 1642

k. 498 v – 499 v

Król pozwala Melchiorowi Wejherowi, wojewodzie chełmińskiemu, pochodzącemu z zasłużonego dla Rzeczypospolitej rodu, odstąpić prawa dożywotnie do starostwa człuchowskiego na rzecz Jakuba Wejhera, starosty bytowskiego i jego żony Anny Elżbiety Schaffgotsch. Nadanie obejmuje zamek i miasto w Człuchowie, a także wszystkie wsie oraz Chojnice i Debrzno (*Fredlandt*).

jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsca na datę.

657/2929

Warszawa, 3 marca 1643

k. 499 v – 500

Król powiadamia wszystkich zainteresowanych, a zwłaszcza Andrzeja Zlickiego, unickiego biskupa smoleńskiego i czernihowskiego, iż skoro w województwie czernihowskim nie ma żadnego monasteru unickiego poza tym ojca Kirila Tranquilliona, archimandryty czernihowskiego, dlatego ustanawia Hilariona Kotkowskiego, zakonnika bazylianina jako koadiutora następcy tegoż Kirila. Uzyskuje też prawa do dóbr archimandryctwa, cerkwi czernihowskiej z wsią Owadiowską i wszelkich przydatków. Gdyby archimandryta Kiril chciał ustąpić z tej godności, Hilarion ma prawo objąć ją na podstawie tego aktu.

Dokument podpisany przez króla i Tomasza Ujejskiego, sekretarza JKM.

jęz. pol.

658/2930

Warszawa, 26 marca 1643

k. 500 v – 501

Król pozwala wpisać do ksiąg kancelarii większej koronnej dokument oblatowany w tym urzędzie przez Andrzeja Milewskiego, rektora kolegium pułtuskiego ojców jezuitów, wypisany z akt sejmowych, wystawiony we wsi Nowa Wieś, ojców jezuitów kolegium pułtuskiego, 7 lutego (*Sabbatho post idem Festum Purificationis*) 1643 roku. Dokument oblatowany podpisał Stanisław Jezierzyński, pisarz ziemski warszawski. 24 marca (*Feria Tertia post Dominicam Judica Quadragesimalem*) 1643 roku, w Warszawie na sądzie sejmowym stanęli Piotr Jakub Grodzicki, podkomorzy ziemski różański, Tomasz Pogorzelski, sędzia ziemski [nurski], Wojciech (*Albertus*) Woliński, podsędek ziemski nurski, deputowani na mocy konstytucji sejmu 1636 do rewizji zamienianych części dóbr ojców jezuitów pułtuskich i dóbr królewskich, odpowiednich części w dobrach zwanych Wysoce, w powiecie nurskim, i trzech części dóbr Bielawy w powiecie zawkrzeńskim. Komisarze zgadzają się na wymianę części.

jęz. łac.

659/2931

Warszawa, 11 kwietnia 1643

Sabbatho ante Dominicam Conductus Paschae

k. 501 – 502

Król pozwala wpisać do ksiąg kancelarii większej koronnej swój dokument oblatowany w tym urzędzie przez Stanisława Zagórskiego, wystawiony w Zaborowie 17 stycznia 1641 roku, podpisany przez króla i Stanisława Skarszewskiego. W akcie tym król w uznaniu zasług

Wojciecha Kadziłłowskiego, pisarza ziemskiego łęczyckiego, sekretarza pokojowego JKM (*Camerae nostrae a litteris Secretarius*), pracującego na dworze od dwudziestu siedmiu lat, nadaje mu w dożywocie wieś Kramsko (*Krąpsko*) w starostwie kolskim, wakująca po śmierci Ewy Zadzikówny, wdowy po Janie Łowickim, kasztelanie inowrocławskim.
jęz. łac.

k. 502 – 505 v przekreślone z napisami „vacuum”.

660/2932

Warszawa, 17 kwietnia 1643

Feria sexta post Conductus Paschae proxima

k. 506 – 507

Król pozwala wpisać do ksiąg kancelarii swój dokument oblatowany w kancelarii większej koronnej przez mieszczanina Andrzeja Wachłowicza, syndyka lwowskiego, wystawiony w Warszawie 30 marca 1642 roku, podpisany przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, podkomorzego przemyskiego, regensa kancelarii. W akcie tym król zatwierdził prawa miasta Lwowa do używania tradycyjnych miar do zboża, pni zwanych *kłoda*, do poboru zwanego *półmiarkowe*.

jęz. łac.

661/2933

Warszawa, 17 kwietnia 1643

Feria sexta post Conductus Paschae proxima

k. 507 – 508

Król pozwala wpisać do ksiąg kancelarii swój dokument oblatowany w kancelarii większej koronnej przez plebejusza Pawła Nenauchbara, wystawiony w Warszawie 30 lipca 1641 roku, podpisany przez króla i Jakuba Aleksandra Paprockiego, sekretarza JKM. W akcie tym król przyjął Pawła Nenauchbara w poczet serwitorów JKM, nadając mu wszelkie uprawnienia i zwolnienia przynależne temu urzędowi, za wyłączeniem zwolnienia z ceł granicznych.

Dokument podpisany przez króla i Jakuba Aleksandra Paprockiego.

jęz. łac.

662/2934

Warszawa, 17 kwietnia 1643

k. 508 – 508 v

Król nadaje urząd podczaszego ziemskiego bielskiego Krzysztofowi Wyszowskiemu, który zasłużył się w ekspedycjach przeciw Turkom, w Inflantach, Prusach i ostatniej na Moskwę.

Dokument podpisany przez króla i Tomasza Ujejskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

663/2935

Warszawa, bez daty

k. 508 v – 510 v

Król zgadza się, by Marcin Kalinowski, wojewoda czernihowski, starosta braclawski, lityński, mógł ustąpić z praw dożywotnich do starostwa braclawskiego na rzecz syna, Samuela z Husiatynia (*Usiatyn*) Kalinowskiego. Marcin Kalinowski zasłużył się jako rotmistrz w walkach z Turkami, Moskwą. Po urzędowym dokonaniu cesji dobra te obejmie w dożywocie. Starostwo braclawskie obejmowało miasto Braclaw oraz Macochę, Surowce, Horodnicę, Jastrzębią, Osapkowcą, Szamczycą, Jatkowcą, Uchody, Bochowe, Kremenczuk, Probity, Kazawczyn, Krasna, Solnetow, Zarzyczkę, Czuchirow, Synowadzką, Ostrów, Krawę, Nestorowkę, Martwewodowe, a także wsie i uroczyska Sokoleckie, Rosochowate, Lasek

Wodny, lasek z dąbrową, Płoską dąbrowę, Turchowicką rzeczke, Kacharlik, las i rzeczke Jaslik, Suchy Jaslik, *bez bayzaku* lasek, i z innymi przydatkami.

jęz. pol.

664/2936

Warszawa, bez daty

k. 510 v – 512

Król zgadza się, by Marcin Kalinowski, wojewoda czernihowski, starosta bractawski, lityński, mógł ustąpić z praw dożywotnich do starostwa lityńskiego w województwie bractawskim na rzecz syna, Samuela z Husiatynia (*Usiatyn*) Kalinowskiego. Marcin Kalinowski zasłużył się jako rotmistrz w walkach z Turkami, Moskwą. Po urzędowym dokonaniu cesji dobra te obejmie w dożywocie. Starostwo lityńskie obejmowało miasto Lityń a także wieś Litynię Wielką, miasteczkiem Brasławów, Woniaciem, Nowosielicą, Pułtowcem, Czortkami, Iłowkami, Litynką, wsią w województwie podolskim i wszelkimi przydatkami.

jęz. pol.

665/2937

Warszawa, 2 maja 1643

k. 512 – 513 v

Król, dla krzewienia wiary za Dnieprem, funduje i uposaża klasztor ojców dominikanów przy nowo założonej twierdzy Kudak. Pracę misyjną na tych terenach prowadził już bowiem św. Jacek Odrowąż z tego zakonu. Suplikę w tej sprawie wniósł do króla ojciec Augustyn Petukowski, w imieniu ojca Stefana Kmellera, bakałarza teologii, z prowincji ruskiej. Klasztor powstać ma w miejscu już istniejącej kaplicy dominikańskiej, na górze, między dwoma dolinami zwanymi Bałki. Do klasztoru należeć ma całe to wzgórze, i ogród w dolinie, która rozciąga się od bramy obozowej zwanej Kryłowska do Dniepru i do miejsca zwanego Ostrów Kozacki, między Dnieprem i rzeczką zwaną Kudacka. Ojcowie otrzymują też pewne ziemie między rzekami Szura i Wołska, gdzie mogą osadzać chłopów, mają prawo do korzystania z nich i do połowu ryb¹.

Dokument podpisany przez Władysława IV i Filipa Lipskiego, scholastyka gnieźnieńskiego, sekretarza królewskiego.

jęz. łac.

¹ Omówienie przywileju w M. Dubiecki, *Kudak. Twierdza kresowa i jej okolice*, Warszawa 1900, s. 90-91.

666/2938

Warszawa, 18 maja 1643

Feria Secunda post Festum Ascensionis Domini

k. 513 v – 515 v

Król pozwala wpisać do akt kancelarii większej koronnej dokument, oblatowany w tejże kancelarii koronnej przez Jerzego Grabowskiego, wypisany z ksiąg miejskich radzieckich knyszyńskich, przez Mateusza Proboszczewskiego, pisarza zaprzysiężonego, podpisany i opieczetowany przez Macieja Bagieńskiego, burmistrza knyszyńskiego. Zawierał on zeznanie złożone 1 marca (*Feria Quinta post Dominicam Invocavit proxima*) 1635 roku. W urzędzie radzieckim knyszyńskim stanęli wówczas poddani z siola Gniła (in. Zgniła), należącego do folwarku dobrzyniewskiego starostwa knyszyńskiego, i okazali przywilej Zygmunta III, prosząc o wpisanie go do akt radzieckich. Dokument królewski wystawiony został w Gdańsku 28 września 1594¹ roku. Zygmunt III, za wstawiennictwem Jana Zamoyskiego, kanclerza i hetmana wielkiego, utrzymuje i zachowuje poddanych ze wsi Gniła, osiadłych na dwudziestu włókach, przy dawnych wolnościach, pożytkach i użytkach, uwalniając ich także od

wszystkich robót, zaciągów, czynszów, podatków i temu podobnych obciążeń. Uzyskują prawo do wyrębu w Puszczy Knyszyńskiej na opał i budowy, robienia piwa i gorzałki na własne potrzeby. Ze względu na słabą jakość ziemi dostają także tzw. Chude Łąki przy granicach milewskich, jaworowskich i dobrzyniewskich. Z tego tytułu mają płacić rocznie staroście knyszyńskiemu złotych polskich sześć. Od każdej włóki mają płacić rocznie do dworu dobrzyniewskiego cztery złote dla starosty knyszyńskiego.

jęz. łac., jęz. pol.

¹ W tekście błędnie zapisana data MDCIII zamiast MDXCIII, podane lata panowania odnoszą się do roku 1594.

667/2939

Warszawa, 3 maja 1643

k. 515 v – 516

Król pozwala Janowi Ryłskiemu i jego żonie Agnieszce Ruckiej ustąpić z praw dożywotnich do wsi Piątniczany w starostwie skalskim na rzecz Andrzeja Piaseckiego i jego żony Anny Grabianki. Piasecki zasłużył się pod chorągwią Kazanowskiego. Gdy cesja przeprowadzona zostanie urzędowo Piaseccy otrzymają dobra w dożywocie.

Dokument podpisany przez króla.

jęz. łac.

668/2940

Warszawa, 20 maja 1643

k. 516 – 517 v

Król nadaje Mikołajowi Wejherowi, dotychczasowemu wojewodzie malborskiemu i staroście radzyńskiemu urząd wojewody chełmińskiego a także przynależne do tego urzędu starostwo kowalewskie, wakujące po śmierci Melchiora Wejhera.

Dokument podpisany przez króla.

jęz. łac.

k. 517v – część karty przekreślona.

669/2941

Warszawa, 20 maja 1643

k. 518 – 519

Król nadaje Jakubowi Wejherowi, dotychczasowemu kasztelanowi chełmińskiemu urząd wojewody malborskiego a także przynależne do tego urzędu starostwo kiszporskie (dzierżgońskie), wakujące po wyniesieniu Mikołaja Wejhera na urząd wojewody chełmińskiego. Jakub Wejher zasłużył się jako pułkownik w wyprawie pruskiej i moskiewskiej.

Dokument podpisany przez króla.

jęz. łac.

670/2942

Warszawa, [5 maja]¹ 1643

k. 519 – 521 v

Król w uznaniu zasług nadaje Janowi Szymonowi ze Szczawina na Choczkanie Szczawińskiemu, kasztelanowi brzeskiemu, staroście łączyckiemu, urząd wojewody brzeskiego-kujawskiego, wakujący po śmierci Andrzeja Kretkowskiego.

Dokument podpisany przez króla.

jęz. łac.

¹ W dok. zostawiono puste miejsce na datę. Zob. *Urzędnicy kujawscy i dobrzyńscy XVI – XVIII wieku. Spisy.* Opr. K. Mikulski, W. Stanek, Kórnik 1990, s. 63, s.63 nr 355.

671/2943

Warszawa, 5 maja 1643

k. 521 v – 522 v

Król, w uznaniu zasług, nadaje Janowi z Lubrańca Dąbskiemu, dotychczasowemu kasztelanowi Konarskiemu urząd kasztelana brzeskiego, wakujący po wyniesieniu Jana Szymona Szczawińskiego na urząd wojewody brzesko-kujawskiego.

Dokument podpisany przez króla.

jęz. łac.

672/2944

Warszawa, 9 maja 1643

k. 522 v – 523 v

Król, w uznaniu zasług, nadaje Stanisławowi Gorzewskiemu, urząd kasztelana konarskiego kujawskiego, wakujący po wyniesieniu Jana Szymona Dąbskiego na urząd kasztelana brzesko-kujawskiego. Gorzewski zasłużył się pod panowaniem Zygmunta III w wyprawach moskiewskich i pod Smoleńskiem.

Dokument podpisany przez króla.

jęz. łac.

673/2945

Warszawa, 8 czerwca 1643

Feria Secunda intra Octavas Sanctissimi Corporis Christi

k. 523 v – 525 v

Król pozwala wpisać do akt kancelarii koronnej dokument papierowy Zygmunta Augusta, oblatowany w urzędzie przez Stanisława Szlachcieńskiego, rektora kolegium jezuickiego w Rawie, wystawiony na sejmie w Piotrkowie, 13 marca 1563 roku, podpisany przez Jana Ocieskiego, kanclerza koronnego. W akcie tym król Zygmunta August stwierdza, że za wstawiennictwem pewnych doradców za prośbą Kaspra Naropińskiego, pisarza ziemskiego rawskiego, pozwala wydać odpis z ksiąg kancelarii koronnej, pod pieczęcią, dokumentu wystawionego przez Zygmunta I na sejmie w Piotrkowie 23 marca (*Feria sexta ante Dominicam Judica*) 1509 roku, podpisanego przez Macieja Drzewieckiego, kanclerza koronnego. W akcie tym król stwierdza, że potwierdza i aprobuje dokument przedstawiony przez Andrzeja [Boryszewskiego], arcybiskupa gnieźnieński. W akcie tym, wystawionym w Rawie 15 stycznia (*Feria Quinta post Octavas Epiphaniae*) 1400 roku. Piotr, sędzia ziemski rawski i Jan, podsędek ziemski rawski stwierdzają, że doszło do uzgodnienia granic dóbr Złota, Miłochniewice, Głuchów (*Gluchowo*), małego Łochowa, między Dobrogostem, arcybiskupem gnieźnieńskim z jednej strony i Stanisławem, Jatuszem, Ujstinem, panami na Łochowie z drugiej strony. Arcybiskup reprezentowany był przez zastępców w osobach Wojciecha z Bielawy, scholastyka łączyckiego, Michała, scholastyka gnieźnieńskiego, i Stanisława Grada, ksiązę Siemowit [IV] wyznaczył zaś starostę rawskiego Przybysława.

jęz. łac.

674/2946

Warszawa, 8 czerwca 1643

Feria Secunda intra Octavas Sanctissimi Corporis Christi

k. 525 v – 527

Król pozwala wpisać do akt kancelarii koronnej swój dokument, oblatowany w urzędzie przez Adama Rosogę, wystawiony w Warszawie 20 lutego 1643 roku, podpisany przez króla i Stefana Paprockiego. Akt ten zawierał potwierdzenie dokumentu Kazimierza Wielkiego wystawionego w Krakowie 6 października (*in Octava Beati Michaelis*) 1344 roku. Dokument zawierał odnowienie aktu lokacji sołectwa we wsi Gajęcice w starostwie brzeźnickim.
jęz. łac.

675/2947

Warszawa, 8 czerwca 1643

Feria Secunda intra Octavas Sanctissimi Corporis Christi

k. 527 – 528 v

Król pozwala wpisać do akt kancelarii koronnej dokument pergaminowy króla Władysława Jagiełły, oblatowany w urzędzie przez Bernarda Matiaszowicza, mieszczanina lwowskiego i ławnika, oraz [plebejusza] Jakuba Zachariaszowicza czyli Zaregusza, wystawiony dla Ormian przedmieszczan lwowskich, wystawionego we Lwowie 4 kwietnia (*Feria Quarta proxima post Festum Paschae*) 1415 roku. W akcie tym Władysław Jagiełło przeniósł na prawo ormiańskie mieszkańców należących do kościoła św. Jana na przedmieściu Lwowa¹.

jęz. łac.

¹ Druk na podstawie ksiąg miejskich lwowskich w: *Akta Grodzkie i Ziemske*, ed. O. Pietruski, K. Liske, t. IV, Lwów 1873, s. 85-87, nr 32.

676/2948

Warszawa, 25 czerwca 1643

k. 529 – 531 v

Król odnawia i potwierdza spalony przywilej króla Kazimierza Wielkiego z roku 1342, w którym król fundował i uposażył kościół dominikanów w Lublinie pw. św. Stanisława. Akt ten został wypisany z księgi beneficjów klasztornych diecezji krakowskiej, opatrzone pieczęcią kapituły i pieczęcią Jakuba Ptaszyńskiego, notariusza kapituły krakowskiej¹.

Dokument podpisany przez króla.

jęz. łac.

¹ Omówienie zob. Jan Długosz, *Liber Beneficiorum Dioecesis Cracoviensis*, t. III, Kraków 1864, s. 458-459, tłum. F. Cieślak, H. Gawarecki, M. Stankowa, *Lublin w dokumencie, 1317-1967*, Lublin 1976, s. 47.

677/2949

Warszawa, 27 czerwca 1643

k. 532 – 532 v

Król pozwala wpisać do akt kancelarii większej koronnej swój uniwersał oblatowany w urzędzie przez Jana Wizemberga, sekretarza JKM. Król zwraca się do magistratu Poznania wyrażając nadzieję, że wszyscy mieszczenie, za wyjątkiem ubogich, złożą na ręce Jana Wizemberga, sekretarza, burgrabiego krakowskiego, lub jego zastępcy, pięć tysięcy złotych, potrzebnych dla spłacenia długów Rzeczypospolitej, najdalej do święta Szymona i Judy Apostołów, [28 października]. Mieszczenie, którzy nie zapłacą, będą pozwani do sądów zadwornych i płacić będą trzykrotność przypadającej na nich sumy.

Dokument podpisany przez króla i Tomasza Ujejskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac., jęz. pol.

678/2950

Warszawa, 27 czerwca 1643

Sabbatho in Vigilia Sanctorum Petri et Pauli Apostolorum

k. 533

Informacje o wysłaniu powyższych uniwersałów (nr 676) do miast:

- do Lwowa i do Ormian z żądaniem sześciu tysięcy złotych.
- do Lublina z żądaniem sześciu tysięcy złotych.
- do miasta Kazimierza, do Kleparza i do Stradomia z żądaniem trzech tysięcy złotych.
- do Piotrkowa z żądaniem sześciuset złotych.
- do Przemyśla z żądaniem tysiąca złotych.
- do Warszawy z żądaniem czterech tysięcy złotych.
- do Kijowa z żądaniem trzech tysięcy złotych.
- do Kazimierza Dolnego z żądaniem czterech tysięcy złotych.
- do Bydgoszczy z żądaniem tysiąca złotych.
- do Biecha z żądaniem czterystu złotych.
- do Kamieńca Podolskiego z żądaniem trzech tysięcy złotych.
- do Krosna z żądaniem tysiąca złotych.

jęz. łac.

679/2951

Warszawa, 27 czerwca 1643

k. 533 v – 534

Król pozwala wpisać do akt kancelarii większej koronnej swój uniwersał oblatowany w urzędzie przez Jana Wizemberga, sekretarza JKM. Król zwraca się do Żydów krakowskich aby w porozumieniu z Żydami lwowskimi, poznańskimi, lubelskimi oraz innymi koronnymi złożyli na ręce Jana Wizemberga, sekretarza, burgrabiego krakowskiego, lub jego zastępcy, sześćdziesiąt tysięcy złotych, potrzebnych dla spłacenia długów Rzeczypospolitej, najdalej do święta Trzech Królów, [6 stycznia] 1644 roku. Żydzi, którzy nie zapłacą, będą pozwani do sądów zadwornych i płacić będą trzykrotność przypadającej na nich sumy.

Dokument podpisany przez króla i Tomasza Ujejskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac., jęz. pol.

680/2952

Warszawa, [27 czerwca 1643]

Datacja *ut supra*

k. 534 v – 535

Król pozwala wpisać do akt kancelarii większej koronnej swój uniwersał oblatowany w urzędzie przez Jana Wizemberga, sekretarza JKM. Król zwraca się do Żydów lwowskich aby w porozumieniu z Żydami krakowskimi, poznańskimi, lubelskimi oraz innymi koronnymi złożyli na ręce Jana Wizemberga, sekretarza, burgrabiego krakowskiego, lub jego zastępcy, sześćdziesiąt tysięcy złotych, potrzebnych dla spłacenia długów Rzeczypospolitej, najdalej do święta Trzech Królów, [6 stycznia] 1644 roku. Żydzi, którzy nie zapłacą, będą pozwani do sądów zadwornych i płacić będą trzykrotność przypadającej na nich sumy.

Dokument podpisany przez króla i Tomasza Ujejskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac., jęz. pol.

681/2953

Warszawa, [27 czerwca 1643]

Datacja *ut supra*

k. 535 a – 535 v

Król pozwala wpisać do akt kancelarii większej koronnej swój uniwersał oblatowany w urzędzie przez Jana Wizemberga, sekretarza JKM. Król zwraca się do Żydów poznańskich aby w porozumieniu z Żydami krakowskimi, lubelskimi, lwowskimi oraz innymi koronnymi złożyli na ręce Jana Wizemberga, sekretarza, burgrabiego krakowskiego, lub jego zastępcy, sześćdziesiąt tysięcy złotych, potrzebnych dla spłacenia długów Rzeczypospolitej, najdalej do święta Trzech Królów, [6 stycznia] 1644 roku. Żydzi, którzy nie zapłacą, będą pozwani do sądów zadwornych i płacić będą trzykrotność przypadającej na nich sumy.

Dokument podpisany przez króla i Tomasza Ujejskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac., jęz. pol.

682/2954

Warszawa, [27 czerwca 1643]

Datacja *ut supra*

k. 535 v – 535 v¹

Król pozwala wpisać do akt kancelarii większej koronnej swój uniwersał oblatowany w urzędzie przez Jana Wizemberga, sekretarza JKM. Król zwraca się do Żydów lubelskich aby w porozumieniu z Żydami krakowskimi, lwowskimi poznańskimi oraz innymi koronnymi złożyli na ręce Jana Wizemberga, sekretarza, burgrabiego krakowskiego, lub jego zastępcy, sześćdziesiąt tysięcy złotych, potrzebnych dla spłacenia długów Rzeczypospolitej, najdalej do święta Trzech Królów, [6 stycznia] 1644 roku. Żydzi, którzy nie zapłacą, będą pozwani do sądów zadwornych i płacić będą trzykrotność przypadającej na nich sumy.

Dokument podpisany przez króla i Tomasza Ujejskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac., jęz. pol.

¹ Podwójna strona o paginacji 535.

683/2955

Warszawa, 3 lipca 1643

k. 535 v – 536

Król pozwala Wojciechowi (*Albertus*) Pęćławskiemu, cześnikowi czerskiemu i jego żonie Agnieszce Oborskiej prawo ustąpienia z praw dożywotnich do wójtostwa miasta Czersk z wszystkimi przydatkami na rzecz Macieja Popiela, adwokata sądu zadwornego JKM, i jego żony Doroty Jaworskiej. Po urzędowym przeprowadzeniu cesji dobra te uzyskają dożywotnio.

Dokument podpisany przez króla i Tomasza Ujejskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

684/2956

Warszawa, 20 czerwca 1643

k. 536 v – 537 v

Król zatwierdza i pozwala wpisać do akt kancelarii koronnej dokument wystawiony przez Zygmunta III, wystawiony Warszawie 5 czerwca 1593 roku, podpisany przez króla i Wawrzyńca Gembickiego. Zawierał potwierdzenie dokumentu, wydanego przez Bernarda Bogusza, tenutariusza miasta Zwolen, w Zwoleniu, *feria quarta ipso die Cinerum ante Dominicam Invocavit*, [bez daty rocznej]. Akt dotyczył spraw związanych z wymianą przez Bogusza kamienicy przy rynku zwanej Ługowska na pewną łąkę i połowę łąnu w tymże Zwoleniu, kwestii poszerzenia drogi publicznej, a także odzyskania pewnych gruntów do granic gruntów zwanych Krzywopiński i Kotlinowski, a także łąki o wymiarach pół łąnu rozciągającej się w stronę wsi Sucha, oraz gruntu rozciągającego się od ziemi Jerzego rymarza do gruntów wsi Bartodzieje, i opuszczonego stawu zwanego Fręfiworek. O

zatwierdzenie prosił króla Władysława IV żołnierz weteran Stanisław Gorlicki, obecny właściciel tych dóbr.

Dokument podpisany przez króla i Jakuba Maksymiliana Fredrę, regensa kancelarii koronnej.
jęz. łac.

685/2957

Warszawa, 9 lipca 1643

k. 537 v – 538 v

Król nadaje Andrzejowi Radoszewskimu urząd chorążego wieluńskiego, wakujący po ustąpieniu z niego Andrzeja Radoszewskiego, jego krewnego (*nepos*). Andrzej Radoszewski młodszy zasłużył się w walkach ze swawolnymi Kozakami pod chorągwią Stanisława Koniecpolskiego.

Dokument podpisany przez króla i Tomasza Ujejskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

686/2958

Warszawa, 2 lipca 1643

k. 538 v – 540

Król pozwala Marcinowi Kalinowskiemu, wojewodzie czernihowskiemu, ustąpić z dożywotnich praw do dóbr Miziaków, Medwidka i Sannik na rzecz Samuela Kalinowskiego, syna. Po urzędowym przeprowadzeniu cesji Samuel będzie dobra te dzierżył dożywotnio.

Dokument podpisany przez króla i Tomasza Ujejskiego, sekretarza JKM.

jęz. pol.

687/2959

Warszawa, 28 lipca 1643

Feria Tertia post Festum Sanctae Annae

k. 540 – 541

Król zatwierdza i pozwala wpisać do akt kancelarii koronnej swój dokument wystawiony w Warszawie 12 lutego 1643 roku. Oblatował go w urzędzie Aleksander Ustrzycki. W akcie tym Władysław IV pozwolił małżonkom, Jakubowi Niezabitowskiemu i Teofili Grochowskiej ustąpić z wszystkich praw dożywotnich do wsi Jasień w starostwie przemyskim na rzecz Aleksandra i Macieja Ustrzyckich. Nadanie obejmuje wszystkie przydatki, a mianowicie dwór, łąny sołeckie, zwane Sidorowskie, oraz inne zwane Sarowicka. Po urzędowym przeprowadzeniu cesji dobra te otrzymają dożywotnio.

jęz. łac.

688/2960

Warszawa, 18 czerwca 1643

k. 541 – 542

Król zatwierdza i pozwala wpisać do akt kancelarii koronnej dokument papierowy wystawiony przez Stanisława Bonifacego Mniszcha z Wielkich Kunczyc, starostę lwowskiego, na zamku lwowskim 2 lutego 1641 roku. W akcie tym Mniszech stwierdza, że na żądanie ojca Hrehorego Debrańskiego, *czernca i zakonnika religiej greckiej*, pozwolił mu wymierzyć grunt pod budowę cerkwi we wsi Dobrzezanach, *gdzie pasieka jego bywała*. Debrański zbudował tam cerkiew pod wezwaniem Bożego Wniebowstąpienia dla chrześcijan religii greckiej [prawosławnych].

Dokument podpisany przez króla i Tomasza Ujejskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac., jęz. pol.

689/2961

Warszawa, 2 lipca 1643

k. 542 – 543

Król pozwala Marcinowi Kalinowskiemu, wojewodzie czernihowskiemu, oddać prawa dożywotnie do wsi Holeniszczów pod Husiatyniem, na rzecz syna, Samuela Kalinowskiego. Po urzędowym scedowaniu praw Samuel Kalinowski dobra te obejmie dożywotnio.

Dokument podpisany przez króla i Tomasza Ujejskiego, sekretarza JKM.

jęz. pol.

690/2962

Warszawa, 11 lipca 1643

k. 543 – 545 v

Król pozwala Marcinowi z Husiatynia Kalinowskiemu, wojewodzie czernihowskiemu, ustąpić z praw do dzierżawy lubeckiej na rzecz syna, Samuela Kalinowskiego. Dobra te obejmują miasteczko Lubecz i wsie Derazycze, Czosna, Bywałki, Biłdziutki, Łopatyne, Piórki, Należyn, Żylce, Sowicę, Nieżychów, Hruszno, Kruchy, Ozorowice, Wialce, Hubice, Chrakowice, Hłuszec (in. Hłuszcz), Hrabow, Nowosiołki, a także dzierżawę Łojowską, czyli miasteczko Łojów i wieś Stary Łojów, a także wsie Mojchowo, Stara Izbina, Nowa Izbina, Popowce, Abaki, Pochnowice czyli Pornopały, Kamińskie, Kołpienice, slobodę Sińską, sióło Isakowskie, czyli Otczyce Isakowscy z wszelkimi przydatkami. Po urzędowym scedowaniu praw Samuel Kalinowski dobra te obejmie dożywotnio.

Dokument podpisany przez króla i Tomasza Ujejskiego, sekretarza JKM.

jęz. pol.

691/2963

Warszawa, [11 lipca 1643]¹

k. 545 v – 553 v

Król pozwala na wpisanie do akt kancelarii koronnej uchwał sejmikowych z województw: łęczyckiego, wołyńskiego, ruskiego, mazowieckiego – powiatów łomżyńskiego i ostrowskiego a także liwskiego i sejmiku ziem pruskich w Grudziądzu. Lauda oblatowane zostały w kancelarii przez Tomasza Ujejskiego, sekretarza JKM. Lauda sejmiku łęczyckiego zostały wpisane do ksiąg grodzkich łęczyckich 27 kwietnia (*feria secunda post Dominicam Jubilate*) 1643 roku, przez Andrzeja Grudzińskiego, podkomorzego inowrocławskiego, marszałka sejmiku łęczyckiego. Lauda sejmiku ruskiego zostały spisane w [Sądowej] Wiszni, na sejmiku 12 maja 1643 roku, przez Jakuba Maksymiliana z Pleszowic Fredrę, regensa kancelarii koronnej, *directora* sejmiku wiszeńskiego.

jęz. łac., jęz. pol.

¹ Pierwszy dokument zawiera tylko lauda łęczyckie i ruskie. Dokumenty 690 – 695 mimo, że wydzielone nagłówkami tworzą całość, wynika to z formuły datacyjnej zawartej w 695.

692/2964

[Warszawa, 11 lipca 1643]¹

k. 553 v – 556

Uchwała (laudum) sejmiku relacyjnego województwa wołyńskiego, uchwalona w Łucku, w kościele katedralnym, 28 kwietnia 1643 roku, podpisana i opieczetowana przez Samuela Dolmata Isajkowskiego, stolnika wołyńskiego, marszałka sejmiku.

jęz. pol.

¹ Zob. dok. 690 i 695.

693/2965

[Warszawa, 11 lipca 1643]¹

k. 556 – 558

Odpowiedź króla Władysława IV stanom pruskim zgromadzonym na sejmiku w Grudziądzu, udzielona przez posła JKM na tenże sejmik, Andrzeja Zaleskiego, miecznika pruskiego, 2 maja 1643 rok.

jęz. łac.

¹ Zob. dok. 690 i 695.

694/2966

[Warszawa, 11 lipca 1643]¹

k. 558 – 560

Uchwała (laudum) sejmiku relacyjnego ziemi łomżyńskiej, czyli powiatów łomżyńskiego, zambrowskiego, kolneńskiego i ostrołęckiego, uchwalona w dworze królewskim w Łomży, 28 kwietnia (*feria Tertia post Dominicam Jubilate*) 1643 roku, podpisana i opieczętowana przez Hieronima Radziejowskiego, starostę łomżyńskiego, kamionackiego, marszałka sejmiku, w obecności Adama Sierzputowskiego, podstarościego łomżyńskiego. Wpisu dokonał Jakub Mążeński, miecznik ziemski łomżyński.

jęz. łac., jęz. pol.

¹ Zob. dok. 690 i 695.

695/2967

[Warszawa, 11 lipca 1643]¹

k. 560 – 562

Uchwała (laudum) sejmiku ziemi ostrowskiej, uchwalona w kościele ostrowskim 18 maja (*feria secunda post Dominicam Exaudi*) 1643 roku, podpisana przez Jana Chądyńskiego, starostę nurskiego, marszałka koła ostrowskiego, Stanisława Brzoskę na *Rwieniu*, podkomorzego nurskiego, Tomasza Pogorzelskiego, sędziego ziemskiego nurskiego, Jana Oleckiego, stolnika nurskiego.

jęz. łac., jęz. pol.

¹ Zob. dok. 690 i 695.

696/2968

Warszawa, 11 lipca, 1643¹

Sabbatho ante Festum Sanctae Margarethae Virginis

k. 562 – 565

Uchwała (laudum) sejmiku powiatu liwskiego, wpisana w księgi grodzie liwskie 18 maja (*feria secunda post Dominicam Exaudi*) 1643 roku, przez Kazimierza z Kazanowa Kazanowskiego, pana dziedzicznego na Fileyel Moyza, dworzanina JKM, marszałka i dyrektora sejmiku liwskiego. Laudum podpisane zostało przez Piotra Żabickiego, kasztelana liwskiego i Stanisława Kazanowskiego, marszałka sejmiku, Stanisława Zaliwskiego, podsędka ziemi liwskiej. Wypis z ksiąg sporządził Jasiński, podpisał i opieczętował Marcin Oborski, starosta liwski.

jęz. łac., jęz. pol.

¹ Zob. dok. 690.

697/2969

Warszawa, 27 lipca, 1643

Feria Secunda post Festum Sanctae Annae

k. 565 – 566

Król zgadza się na wpisanie do akt kancelarii swojego dokumentu, oblatowanego w urzędzie przez Wilhelma Elterowicza, wystawionego w Warszawie 20 grudnia 1642 roku. W akcie tym Władysław IV rozszerzył dożywotnie prawa Marka Szackiego, zasłużonego muzyka kapeli JKM, do pensji w wysokości pięciuset złotych polskich, na jego żonę Reginę Kieller. Po śmierci jednego z beneficjentów, drugi odbierać ją będzie nadal, dożywotnio, każdego roku, na św. Dominika (5 sierpnia). Szacki pensję tę otrzymał w czasie koronacji. Podaje się do wiadomości magistratu i portu Gdańska.

jęz. łac.

698/2970

Warszawa, 27 lipca, 1643

Feria Secunda post Festum Sanctae Annae

k. 566 – 567

Król zgadza się na wpisanie do akt kancelarii swojego dokumentu, oblatowanego w urzędzie przez Wilhelma Elterowicza, wystawionego w Warszawie 6 maja 1643 roku, podpisanego przez króla i Marcina Starczewskiego. W akcie tym Władysław IV rozszerzył dożywotnie prawa Marka Szackiego, zasłużonego muzyka kapeli JKM, do wsi Łucznicza, Kawki i Górki w dobrach miasta Osieck, w ziemi czerskiej, powiecie garwolińskim, na jego żonę Reginę Kieller. Po śmierci jednego z beneficjentów, drugi dzierżyć będzie te wsie dożywotnio.

jęz. łac.

699/2971

Warszawa, 14 lipca, 1643

k. 567 – 568

Król pozwala Michałowi Kupcewiczowi¹, sekretarzowi JKM ustąpić z praw dożywotnich do wójtostwa miasta Częstochowa, w powiecie lelowskim, województwie krakowskim, na rzecz Jakuba Butlera, pułkownika i dworzanina JKM oraz jego żony Marii z Duninów. Po przeprowadzeniu urzędowym cesji małżonkowie otrzymają te dobra w dożywocie.

Dokument podpisany przez króla i Tomasza Ujejskiego, sekretarza JKM.

jęz. łac.

¹ Zob. W. Krawczuk, *Metrykanci koronni. Rozwój registratury centralnej od XVI do XVIII wieku*, Kraków 2002, s. 133-134.

700/2972

Warszawa, 18 lipca, 1643

k. 568 – 569

Król pozwala Ewie Rynkowskiej Szpiłowej, wdowie po Łukaszu Szpigielu (in. Spigiel), ustąpić z praw do folwarku we wsi Karwowo (*Karwow*) w województwie chełmińskim na rzecz Pawła Białobłockiego¹, ławnika ziemskiego tczewskiego. Gdy cesja ta zostanie przeprowadzona urzędowo Białobłocki dobra te uzyska dożywotnio.

Dokument podpisany przez króla i Jakuba [Aleksandra] Paprockiego.

jęz. łac.

¹ Informacja uzupełnia poczet ławników ziemskich tczewskich, zob. *Urzednicy Prus Królewskich XV-XVIII wieku. Spisy*. Opr. K. Mikulski, Wrocław 1990, s. 162.

701/2973

Warszawa, 27 lipca, 1643

k. 569 – 569 v

Król nadaje Jakubowi Kadłubskiemu urząd wojskiego czerskiego, wakujący po zejściu Seweryna Kurdwanowskiego.

Dokument podpisany przez króla i Wojciecha (*Albertus*) Krzyckiego.

jęz. łac.

702/2974

Warszawa, 27 lipca, 1643

Feria Secunda post Festum Sanctae Annae

k. 570 – 572 v

Król zgadza się na wpisanie do akt kancelarii dokumentu Zygmunta III, wystawionego w Warszawie 27 lipca¹ [sic !] 1624 roku, podpisanego przez Hieronima Cieleckiego, referendarza koronnego. Akt ten oblatowali w urzędzie chłopci Iwan Królik, Iwan Matyszek, Iwan Syrnik, poddani ze wsi Chotyniec, tenuty Mateusza Ostrowskiego, starosty mościskiego. W akcie tym król odniósł się do odwołania Prokopa Pieniążka, dzierżawcy wsi Chotyniec i Hruszowice (*Chruszewo*), od wyroku sądu referendarskiego w sprawie skargi poddanych z tych dóbr odnośnie zawyżonej pańszczyzny oraz innych obciążeń. Król nakazuje m.in., by zwrócił konie pogorzelcom, nie karał chłopów uwięzieniem bez ważnej przyczyny, zwrócił parę wołów popu.

jęz. pol.

¹ Niewykluczone, że pisarz dwa razy wpisał błędnie tę samą datę dzienną i miesięczną.

k. 572 v część karty przekreślona z napisem *vacuum*.

k. 573 – informacja po łacinie, iż rozpoczyna się w tym miejscu część poświęcona zapisom prywatnym, w relacji Jerzego z Tęczyna Ossolińskiego, starosty bydgoskiego, lubaczowskiego, adzelskiego, ryckiego, podkanclerzego koronnego, za rok 1643.

k. 573 v - 574 v karty przekreślone z napisem *vacuum*.

703/2975

Warszawa, 12 kwietnia 1638

Feria Secunda post Dominicam Conductus Paschae

k. 575 – 576

Król Władysław IV potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanęli osobiście; królewicz Karol [Waza], administrator biskupstwa wrocławskiego i królowna Anna Katarzyna Konstancja [Waza], jego brat i siostra. Zeznali ustąpienie z praw do swoich części kamienicy przy Rynku Krakowskim na rzecz Kaspra Denhoffa, wojewody sieradzkiego. Kamienica położona była między kamienicami mieszczan Ochockiego i Jugowicza¹. Rodzeństwo uzyskało prawa do tej kamienicy jako spadkobiercy królowej Anny Konstancji, kardynała Jana Alberta [Wazy], oraz królewicza Aleksandra Karola [Wazy], przy uwzględnieniu praw królewicza Jana Kazimierza [Wazy]. Upřednio kamienica ta należała do mieszczanina Waleriana Guttetera.

Relacja Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

¹ Chodzi tu o kamienicę przy Rynku Głównym nr 12 B, zob. W. Komorowski, K. Follprecht, *Właściciele kamienic Rynku krakowskiego w czasach nowożytnych (do pierwszej okupacji szwedzkiej)* (część 5), „Krakowski Rocznik Archiwalny”, VI, Kraków 2000, s. 19-22. K. Follprecht, *Właściciele nieruchomości w Krakowie w 1655 roku*, Kraków 2001, s. 40. Zob. dok. 758.

704/2976

Warszawa, 17 kwietnia 1638

Sabbatho post Dominicam Conductus Paschae

k. 576 – 577

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii koronnej stanął z jednej strony Stanisław Grzybowski, syn Macieja, pan na części Szumska, zeznając także w imieniu swojej żony Barbary Szumskiej, z drugiej zaś strony stanął Marcin Zboży Zakrzewski, pan na Kościelnej Wsi, który zeznawał także w imieniu domowników, Jana Kościeskiego, Walentego Porczyńskiego, Feliksa Miecznikowskiego. Zeznali wzajemne, obustronne ustąpienie z wszelkich pretensji oraz roszczeń, kryminalnych i cywilnych, wnoszonych na sejmy i przed sądy.

Relacja Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

705/2977

[Warszawa, 17 kwietnia 1638]

Ut supra

k. 577 – 578

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii koronnej stanął Stanisław Grzybowski. Zeznał potwierdzenie we wszystkich punktach swego oświadczenia, złożonego w dniu dzisiejszym, w Warszawie, na rzecz Marcina Zakrzewskiego, co zostało potwierdzone podpisami stron i Jana Zaborowskiego, podsędka ziemskiego zawkrzeńskiego.

Relacja Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

706/2978

Warszawa, 22 kwietnia 1638

Feria quarta post Dominicam Misericordiae proxima

k. 578 – 579

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanęli Kazimierz Tyszkiewicz, stolnik litewski, oraz Jerzy Dydyński, podkomorzy województwa podolskiego. Zeznali zapis i zobowiązanie na rzecz króla na wszystkich swoich dobrach. Stało się to ze względu na mający się odbyć w ciągu pięciu tygodni sąd królewski odnośnie sporu między Januszem Tyszkiewiczem z Łohojska, wojewodą kijowskim i Jadwigą z Buczacza Bełżecką, wdową po Andrzeju Bełżeckim.

Relacja Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

707/2979

Warszawa, 22 kwietnia 1638

Sabbatho post Dominicam Misericordiae proxima

k. 579 – 580

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Stanisław Rzewuski, skarbnik halicki. Zeznał ustąpienie na rzecz Hieronima z Tęczyna Ossolińskiego swoich

praw do części wsi dziedzicznej Brzezina w województwie ruskim, powiecie żydaczowskim. Uzyskał ją od Jana Odrzywolskiego, starosty żydaczowskiego.

Relacja *ut supra* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego
jęz. łac.

708/2980

[Warszawa, 22 kwietnia

1638]

ut supra

k. 580

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanęli Zachariasz Pierściński, prepozyt łukowski, oraz Wawrzyniec Hak, faktor JKM. Zeznali obustronne pokwitowanie ze wszystkich roszczeń.

Relacja *ut supra* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

709/2981

Warszawa, 30 kwietnia 1638

feria quinta post Dominicam Jubilate proxima

k. 580 v – 581

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanęli Kasper Denhoff, wojewoda sieradzki, starosta łajski, bolesławski, radomszczański, zeznając w imieniu swoim oraz małżonki, Aleksandry z Koniecpola, z drugiej strony zaś stanął Bogusław z Leszna Leszczyński, syn zmarłego Rafała Leszczyńskiego, wojewody bełskiego, starosty hrubieszowskiego. Strony zeznały wzajemny zapis na swoich dobrach, ze względu na zawarcie w dniu dzisiejszym pewnej umowy, podpisanej i opieczetowanej przez nich oraz przez Stanisława z Koniecpola Koniecpolskiego, kasztelana krakowskiego, hetmana koronnego, starosty barskiego, buskiego, kowalskiego a także przez Jakuba Sobieskiego, wojewodę bełskiego, starostę krasnostawskiego, jaworowskiego i Jerzego, hrabiego na Tęczynie Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego, starostę bydgoskiego, lubaczowskiego, i także Jana z Leszna Leszczyńskiego, wojewodę brzeskiego.

Relacja *ut supra* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

710/2982

[Warszawa, 30 kwietnia 1638]

ut supra

k. 581 – 582

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Kasper Denhoff, wojewoda sieradzki, starosta łajski, bolesławski, radomszczański. Zeznał dług, jaki winien jest Bogusławowi z Leszna Leszczyńskiemu, syna Rafała Leszczyńskiego, wojewody bełskiego, starosty hrubieszowskiego, w wysokości stu tysięcy złotych polskich, z czego siedemdziesiąt pięć tysięcy złotych polskich wypłacone być ma w gotówce, reszta w klejnotach, złocie, srebrze, perłach, kamieniach szlachetnych, o wartości dwudziestu pięciu tysięcy złotych polskich, tytułem posagu i wyprawy Anny Denhoffówny, córki. Sumę tę Denhoff zapisuje na wszystkich swoich dobrach. Wypłata nastąpić ma na św. Narodzin Jana Chrzciciela [24 czerwca] 1639 roku w urzędzie grodzkim wieluńskim.

Relacja *ut supra* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

711/2983

[Warszawa, 30 kwietnia 1638]

ut supra

k. 582 – 584

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Bogusław na Lesznie Leszczyński, syn zmarłego Rafała Leszczyńskiego, wojewody bełskiego, starosty hrubieszowskiego. Zeznał zobowiązanie tytułem oprawy posagu na rzecz swojej żony Anny Denhoffówny, córki Kaspra Denhoffa, wojewody sieradzkiego i Aleksandry z Koniecpola. Siedemdziesiąt pięć tysięcy złotych polskich wypłacone być ma w gotówce, reszta w klejnotach, złocie, srebrze, perłach, kamieniach szlachetnych, o wartości dwudziestu pięciu tysięcy złotych polskich. Sumę tę Leszczyński zapisuje na swoich dobrach dziedzicznych, Gronowie Wielkim, Strzyżewicach, Wyciążkowo, Piotrowo, na folwarku Zaborowo, na Drzeczkowie, Wolikowie, w województwie poznańskim, ziemi wschowskiej, powiecie kościańskim, a także na mieście Radzymino, oraz wsiach Wólka, Dybów, Borki, Trzciana, Rynia, Zawady i na częściach miasta Praga nad Wisłą, naprzeciw Warszawy, w województwie mazowieckim a także na mieście Leszno z przedmieściami oraz na wsi Lasocice w powiecie i ziemi wschowskiej. Wadium w sprawie wynosi sto tysięcy złotych polskich, zostanie zapisane w aktach grodzkich poznańskich.

Relacja *ut supra* – Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

712/2984

[Warszawa, 30 kwietnia 1638]

ut supra

k. 584 – 584 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Bogusław na Lesznie Leszczyński, syn zmarłego Rafała Leszczyńskiego, wojewody bełskiego, starosty hrubieszowskiego. Zeznał, iż w ciągu sześciu tygodni dokona zapisu w urzędzie grodzkim wieluńskim na wszystkich swoich dobrach, na rzecz Kaspra Denhoffa, wojewody sieradzkiego, lajskiego, bolesławskiego, radomszczańskie starosty, i jego spadkobierców, tytułem oprawy posagu Anny Denhoffówny, swojej żony. Wadium w sprawie wynosi sto tysięcy złotych polskich.

Relacja *ut supra* – Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

713/2985

Warszawa, 30 kwietnia 1638

feria quinta post Dominicam Jubilate proxima

k. 584 v – 585

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Olbract Żelęcki, z województwa sieradzkiego. Zeznał ustąpienie z praw do kaduka po Wawrzyńcu Władysławie Czechowskim, jakie uzyskał od króla.

Relacja *ut supra* – Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

714/2986

Warszawa, 31 kwietnia 1638

feria sexta post Dominicam Jubilate proxima

k. 585 – 586

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Wojciech (*Albertus*) Ręczajski, syn zmarłego Jana Ręczajskiego z Ręczaj oraz zmarłej Anny Radziwińskiej. Zeznał ustąpienie z pewnych dóbr dziedzicznych na rzecz Zofii z Żurowa Daniłowiczówniej, wdowy z pierwszego małżeństwa po Adrianie Radziwińskim, staroście liwskim, wdowy z drugiego małżeństwa po Pawle z Olszan Sapieże, podkanclerzym litewskim, żony Łukasza z Bnina Opalińskiego, marszałka wielkiego koronnego. Ustąpienie dotyczy dóbr Więzowno, Służewiec, Dzbarz [in. Zbarz], Korzkiewki, i Babice w powiecie warszawskim, a także wsi Mładz, Świerk i Wólka Mładzka w powiecie czerskim, po bezpotomnym zejściu Jana Radziwińskiego, oboźnego koronnego i Adriana Radziwińskiego, starosty liwskiego.

Relacja *ut supra* – Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

715/2987

Warszawa, 31 kwietnia 1638

ut supra

k. 586 v – 587

Król potwierdza, że Wojciech (*Albertus*) Kadzidłowski, pisarz pokojowy JKM, sekretarz i metrykant koronny, odebrał zeznanie od chorego Macieja Błędowskiego, za którym wstawiali się pewni doradcy, w miejscu jego pobytu, w Warszawie, w kamienicy mieszczanina Stanisława Baryczki, wójta Starej Warszawy. Błędowski zeznał ustąpienie swoje i swojej żony Doroty Dmoszyńskiej na rzecz Łukasza z Bnina Opalińskiego, marszałka wielkiego koronnego, ze swoich dóbr zastawnych we wsi Blizne, w powiecie warszawskim, jakie uzyskał od Jakuba Wieruchowskiego tytułem zabezpieczenia sumy dziewięciuset złotych polskich, wraz ze wszelkimi prawami, w tym z intromisją dokonaną 11 maja (*fertia tertia post Dominicam Rogationum*) 1638 roku w tejże kamienicy Stanisława Baryczki.

Relacja *ut supra* – Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

716/2988

Warszawa, 8 czerwca 1638

Feria tertia infra Octavas Sacratissimi Corporis Christi

k. 587 – 588

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Jan z Odrzywołu Odrzywolski, starosta żydaczowski, winnicki. Zeznał, iż posiadając zgodę JKM z 31 kwietnia [1638 roku], ustępuje z praw do starostwa żydaczowskiego na rzecz Hieronima z Tęczyna Ossolińskiego, dworzanina pokojowego króla. Cesja obejmuje miasto Żydaczów i wszelkie przynależne dobra.

Relacja *ut supra* – Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

717/2989

Warszawa, 14 czerwca 1638

Feria secunda ante festum Sanctorum Vitti et Modesti Martirum

k. 588 – 588 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Jan z Odrzywołu Odrzywolski, starosta żydaczowski, winnicki. Zeznał, iż posiadając zgodę JKM z 20 maja [1638 roku], ustępuje z praw do pensji w wysokości dwóch tysięcy złotych z dochodów wsi Cucułowce, Pokrowce, Turady, Pczany, Oleszów, Brzeźnica (*Bereznicza*), Kochanowice [?]

(Othononice), Orzyszkowice, Suchorow, w starostwie żydaczowskim na rzecz Hieronima z Tęczyna Ossolińskiego, dworzanina pokojowego króla. Cesja obejmuje miasto Żydaczów i wszelkie przynależne dobra.

Relacja *ut supra* – Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

718/2990

Warszawa, 14 czerwca 1638

Feria secunda ante festum Sanctorum Vitti et Modesti Martirum

k. 588 v – 589

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Jerzy z Tęczyna Ossoliński, podkanclerzy koronny. Zeznał ustanowienie pełnomocnika w osobie Marcina Dąbrowskiego, sekretarza kancelarii w sprawie odebrania saletry w Mławie, jaka przypadła mu z nadania królewskiego, prawem kaduka.

Relacja *ut supra* – Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

k. 589 – informacja o rozpoczęciu wpisów z roku **1639**

719/2991

Warszawa, 9 sierpnia 1639

Feria tertia in vigilia Sancti Laurentii Martyris

k. 589

Nota kancelaryjna o zeznaniu przez Krzysztofa Bojanowskiego ustanowienia pełnomocników do wszystkich spraw, w osobach Stefana Lewickiego i Tomasza Kroczeńskiego [lub Kroczeńskiego].

jęz. łac.

720/2992

Warszawa, 16 sierpnia 1639

Feria Tertia in Crastino Festi Assumptionis Gloriosissimae Virginis Mariae

k. 589

Nota kancelaryjna o zeznaniu przez Samuela Chrzanowskiego, kanonika sandomierskiego ustanowienia pełnomocników do wszystkich spraw, w osobach Jerzego Nowodworskiego, Tomasza Ujejskiego, Jana Domagalicza, Wojciecha (*Albertus*) Rzepczyńskiego.

jęz. łac.

721/2993

b. d. i m.

k. 589

Nota kancelaryjna o zeznaniu przez Maksymiliana Ossolińskiego, podskarbiego nadwornego koronnego, ustanowienia pełnomocników do wszystkich spraw, w osobach Marcina Śnieżeńskiego i Andrzeja Michałowskiego.

jęz. łac.

722/2994

Warszawa, 18 sierpnia 1639

Feria quinta post Festum Ascensionis Gloriosissimae Virginis Mariae

k. 589 – 589 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Jan Mateusz Ostrowski, dworzanin JKM. Zeznał ustąpienie z praw dożywotnich do tenuty Kampinos (*Kapinos*) i przynależnych wsi [na rzecz niewymienionej osoby].

Relacja *ut supra* – Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.
jęz. łac.

723/2995

Warszawa, 20 sierpnia 1639

Sabbatho post Festum Ascensionis Gloriosissimae Virginis Mariae

k. 589 v – 590

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Jakub Szydłowski. Zeznał, że był gotów podjąć w grodzie czerskim 6 sierpnia (*pro die et festo Transfigurationis Domini*) 1639 roku sumę tysiąca złotych od Waleriana Janiszewskiego, z powiatu opoczyńskiego, tytułem wypełnienia umowy, a także wadium w grodzie warszawskim. Ponieważ Janiszewski się nie zjawił, Szydłowski składa protestację, zastrzegając sobie też prawo do akcji prawnych.

Relacja *ut supra* – Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.
jęz. łac.

724/2996

Warszawa, 20 sierpnia 1639

Sabbatho post Festum Ascensionis Gloriosissimae Virginis Mariae

k. 590 – 590 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanęli Adam i Jan Dzielińscy, synowie Wojciecha (*Albertus*) i Anny Gralewskiej. Zeznali, iż pooddają się zbowiązaniu do scedowania swoich praw dożywotnich do pustego młyna zwanego Kunkowski na rzece Liwiec w powiecie warszawskim, na rzecz Szymona Franciszka Wołczyńskiego, pisarza skarbu. Dokonać to mieli urzędowo w ciągu czterech tygodni. Wadium w sprawie ustalono na tysiąc złotych polskich.

Relacja *ut supra* – Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.
jęz. łac.

725/2997

Warszawa, 26 sierpnia 1639

Feria sexta post Festum Sancti Bartholomaei

k. 590 v – 591

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanęła Anna Łoska z Kraszewa [Starego], wdowa po Mikołaju Broniewskim. Zeznała ustąpienie na rzecz syna, Wojciecha (*Albertus*) Broniewskiego z praw do dziedzicznych wsi Dzierzno (*Dziezno*) czyli Kożuchowo w ziemi dobrzyńskiej a także do części wsi Dzierzno (*Dziezno*) Niemieckie w ziemi michałowskiej a także dóbr *Mantiky* w powiecie¹, z wszelkimi przydatkami.

Relacja *ut supra* – Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.
jęz. łac.

¹ Nadpisane N.

726/2998

Warszawa, 5 września 1639

Feria secunda ante Festum Nativitatis Beatissimae Virginis Mariae proxima

k. 591 v – 593

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Jan Werda, podkomorzy pomorski, starosta nowski. Zeznał ustąpienie na rzecz Gerharda von Proenen¹ (*Prönim*), starosty sobowidzkiego, i jego spadkobierców, z praw ziemskich czyli szlacheckich do wsi *Hochceit* [Weselno] z dziewięcioma włókami (*mansus*) zwanymi *Neunhuber*, a także

ze wsi *Mutterstenc* zwanej inaczej *Nassenhoff*, czyli Mokry Dwór, w województwie pomorskim, powiecie gdańskim i na wyspie [Żuławach] gdańskiej, ze wszelkimi przydatkami i chłopami. Cena sprzedaży wynosiła sto trzydzieści pięć tysięcy złotych polskich. Intromisja w dobra zapisana ma być w księgach grodzkich skarszewskich. Wadium ustalono na sto trzydzieści pięć tysięcy złotych polskich.

Relacja *ut supra* – Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

¹ W dokumencie Proenen określony jest jako szlachcic (*generosus*), choć był mieszczaninem gdańskim. Indygenat otrzymał dopiero w roku 1658. *A. Wajs, Materiały genealogiczne, nobilitacje, indygenaty w zbiorach Archiwum Głównego Akt Dawnych w Warszawie*, Warszawa 2001, s. 98.

727/2999

Warszawa, 30 września 1639

Feria sexta in crastino Festi Sancti Michaeli Archangelis proxima

k. 593 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanęli Wojciech (*Albertus*) Bogusławski, podpisek zaprzysiężony grodu warszawskiego, i Seweryn Łoski, syn zmarłego Adriana. Zeznali wzajemne pokwitowanie względem pewnych spraw, zapisanych w aktach grodzkich warszawskich 15 września 1638 roku, pod wadium czterech tysięcy złotych polskich.

Relacja *ut supra* – Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

728/3000

[Warszawa, 30 września 1639]

ut supra

k. 594 – 595

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Remigiusz z Leżenic Leżeński, kanonik płocki, sekretarz JKM. Zeznał ustanowienie dzierżawy, w zamian za pewną sumę, jaką odebrał, na rzecz swego brata Marcina Leżeńskiego, mianowicie wsi Tymienica z folwarkiem i wsi Zajączków, w województwie sandomierskim, z wszelkimi przydatkami, od przeszłego święta Narodzin Jana Chrzciciela (24 czerwca), na jeden rok, do tegoż święta w roku przyszłym. Wadium ustanowiono w sprawie na cztery tysiące złotych polskich. Marcin Leżeński zobowiązuje się stanąć na wezwanie dotyczące tej sprawy w urzędzie grodzkim radomskim.

jęz. łac.

729/3001

Warszawa, 6 października 1639

Feria quinta post Festum Sancti Francisci Confessoris proxima

k. 595 – 595 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Jerzy Ossoliński, podkanclerzy koronny, starosta bydgoski, lubaczowski, lubomelski, adzelski. Zeznał ustanowienie pełnomocników w osobach Wojciecha (*Albertus*) Korzaniowskiego, pisarza grodzkiego stężyckiego, Bernarda Gujskiego, podwojewody radomskiego, Krzysztofa Borlęckiego i Pawła Choteckiego.

Relacja *ut supra* – Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

730/3002

Warszawa, 7 października 1639

Feria sexta post Festum Sancti Francisci Confessoris proxima

k. 595 v – 596 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Jerzy Jachman, sekretarz kancelarii JKM. Zeznał ustąpienie na rzecz swojej narzeczonej, Anny Cecylii Nawachin, z połowy dóbr, ruchomych i nieruchomych, tytułem wiana, w Królestwie [Polskim] i na Śląsku, czy też znajdujących się w innych krajach, oraz sum pieniężnych, złota, srebra, klejnotów, zgodnie z prawem chełmińskim.

Relacja *ut supra* – Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

731/3003

Warszawa, 31 października 1639

Feria 2da in Vigilia Faesti SS Omnium

k. 595 v – 596 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Jan Miaskowski. Zeznał ustąpienie z wszelkich praw do wójtostw Rosa i Kapa i roszczeń związanych z procesem z Barbarą Miłogaską, wdową po Dawidzie Kironie. Miaskowski uzyskał na te dobra przywilej królewskich, na którym opierał swoje pretensje.

Relacja *ut supra* – Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

732/3004

Warszawa, 12 listopada 1639

Sabbatho in Crastino Festi Sancti Martini Pontificis et Confessoris

k. 597 – 597 v

Król potwierdza, że Wojciech (*Albertus*) Kadzidłowski, pisarz pokojowy JKM, sekretarz i metrykant koronny, odebrał zeznanie od chorego Jerzego Wojciecha Nowodworskiego, sekretarza JKM, w miejscu jego pobytu, w Warszawie, w domu [szpitalnym] na cmentarzu kościoła Ducha św., przynależnym do prepozytury tegoż. Zeznał, że już wcześniej ustanowił w urzędzie grodzkim warszawskim opiekuna w osobie Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego, dla swoich córek, Marianny i Katarzyny Nowodworskich, z małżeństwa z nieżyjącą Anna Łomieńską. Teraz ustanawia dwóch jeszcze opiekunów w osobach Stanisława Laskowskiego, instygatora koronnego, i Stanisława Jezierzyńskiego, pisarza ziemskiego warszawskiego.

Relacja *ut supra* – Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

733/3005

Warszawa, 12 listopada 1639

Sabbatho in Crastino Festi Sancti Martini Pontificis et Confessoris

k. 597 v – 598 v

Król potwierdza, że Wojciech (*Albertus*) Kadzidłowski, pisarz pokojowy JKM, sekretarz i metrykant koronny, odebrał zeznanie od chorego Jerzego Wojciecha Nowodworskiego, sekretarza JKM, w miejscu jego pobytu, w Warszawie, w domu [szpitalnym] na cmentarzu kościoła Ducha św., przynależnym do prepozytury tegoż. Zeznał ustanowienie opiekunów w osobach Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego, i Jana Tokarskiego, dla swojego małoletniego bratanka Jerzego Wojciecha Nowodworskiego, syna zmarłego Dawida Nowodworskiego.

Relacja *ut supra* – Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

734/3006

[Warszawa, 12 listopada 1639]

ut supra

k. 598 v – 599

Król potwierdza, że Wojciech (*Albertus*) Kadzidłowski, pisarz pokojowy JKM, sekretarz i metrykant koronny, odebrał zeznanie od chorego Stanisława Łubieńskiego, biskupa płockiego, w jego dworze położonym za murami Warszawy. Łubieński zeznał pokwitowanie Szymona z Krzykosów Krzykoskiego, miecznika łączyckiego z sumy dwóch tysięcy złotych polskich, długu zapisanego w księgach grodzkich łączyckich.

jęz. łac.

735/3007

[Warszawa, 12 listopada 1639]

ut supra

k. 599

Nota kancelarii, iż w powiązaniu z powyższym aktem, Stanisław Łubieński, biskup płocki, zeznał ustanowienie pełnomocników w osobach Pawła Kazimierza Gzowskiego, Jakuba Krasowskiego, Andrzeja Świnoląskiego, Franciszka Mieszkowskiego.

jęz. łac.

736/3008

Warszawa, 19 listopada 1639

Sabbatho ante Festum Sanctae Catharinae Virginis proximo

k. 599 – 599 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Otto von Meden, podkomorzy parnawski. Zeznał ustąpienie z dwóch pensji dożywotnich: jednej w wysokości sześciuset złotych polskich, drugiej w wysokości siedmiuset złotych polskich, z dochodów portu elbląskiego, na rzecz Jerzego Hoppe, syna Izraela Hoppe, burgrabiego i burmistrza elbląskiego.

Relacja *ut supra* – Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

737/3009

Warszawa, 27 listopada 1639

Sabbato ante Festum Sanctae Andreae Apostoli proximo

k. 599 v – 600 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Jerzy z Tęczyna Ossoliński, podkanclerzy koronny, starosta bydgoski, lubaczowski. Zeznał ustąpienie z praw lennych na rzecz Jana Bębnowskiego, sekretarza JKM, do wsi Trościanka, w województwie czernihowskim, powiecie nowogrodzkim. Cena sprzedaży ustalona została na tysiąc złotych polskich, i została spłacona. Zobowiązał się do stawienia w sprawie w urzędzie grodzkim sandomierskim. Wadium ustalono na tysiąc złotych polskich.

Relacja *ut supra* – Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

738/3010

[Warszawa, 27 listopada 1639]

ut supra

k. 600 v – 601 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanęła Anna Połomska, wdowa po Janie Dubrawskim. Zeznała w imieniu wnuka, Stanisława Włostowskiego, syna jej córki, pokwitowanie Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego, starosty bydgoskiego, lubaczowskiego z sumy dwóch tysięcy złotych polskich długu, zapisanego w księgach grodzkich sandomierskich.

Relacja *ut supra* – Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

739/3011

[Warszawa, 27 listopada 1639]

ut supra

k. 601 v – 602

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanęła Anna Dubrawska¹. Zeznała pokwitowanie Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego, starosty bydgoskiego, lubaczowskiego z sumy tysiąca trzystu złotych polskich długu, zapisanego w księgach grodzkich sandomierskich.

Relacja *ut supra* – Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

¹ Identyczna z Anną Dubrawską z dok. 737.

740/3012

Warszawa, 27 listopada 1639

Sabbato ante Festum Sanctae Andreae Apostoli proximo

k. 602 – 602 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Jan Bębnowski, sekretarz JKM. Zeznał, iż zapisuje na wszystkich swoich dobrach trzy tysiące pięćset złotych polskich długu na rzecz Anny Połomskiej, wdowy po Janie Dubrawskim. Spłaci tę sumę na św. Pryskę (18 stycznia) w grodzie sandomierskim w roku przyszłym. Wadium odpowiada sumie długu.

Relacja *ut supra* – Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

741/3013

[Warszawa, 27 listopada 1639]

ut supra

k. 602 v – 603 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Jerzy z Tęczyna Ossoliński, podkanclerzy koronny. Zeznał zapis na dziedzicznej wsi Goślice w województwie i powiecie sandomierskim, sumy czterech tysięcy złotych polskich, tytułem kupna renty (wyderkauff), na rzecz Stanisława Zagórskiego, prepozyta czyżowskiego. Wadium odpowiada sumie długu. Wysokość renty zostaje ustanowiona na dwieście osiemdziesiąt złotych polskich rocznie, płatnych Zagórskiemu na św. Pryskę (18 stycznia), zaczynając od roku 1641. Ossoliński udziela Zagórskiemu intromisji w te dobra. Zobowiązuje się zjawić na wezwanie w sprawie w urzędzie grodzkim sandomierskim.

Relacja Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

742/3014

[Warszawa, 27 listopada

1639]

ut supra

k. 603 v

Nota kancelaryjna, iż w powiązaniu z poprzednim aktem Jerzy Ossoliński zeznał ustanowienie pełnomocników do wszystkich spraw w osobach Jana Bębnowskiego, Bernarda Gujskiego, sekretarza JKM, Daniela Żydkiwicza, pisarza grodzkiego lubelskiego, Wojciecha (Albertus) Korzeniewskiego, pisarza grodzkiego stężyckiego, Adama Żydońskiego, Kazimierza Kotońskiego, Kamockiego, Mietelskiego, Zaręby i Łukasza Wysockiego.

Relacja Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

743/3015

Warszawa, 14 grudnia 1639

Feria Tertia post Festum Conceptionis Beatissimae Virginis Mariae proxima

k. 604 – 604 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Albrecht Stanisław Radziwiłł, kanclerzy litewski, starosta piński, gniewski, kowieński. Zeznał ustanowienie pensji rocznej w wysokości trzystu grzywien pruskich, czyli dwustu złotych polskich, od poddanych starostwa gniewskiego, płatnej z łąnów na wzgórzu i Karwecie (*Karueta*), na rzecz proboszcza kościoła parafialnego gniewskiego, tak by mógł utrzymać wikarego.

Relacja Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

k. 604 v – część przekreślona, informacja na marginesie o rozpoczęciu wpisów z roku 1640.

744/3016

Warszawa, 28 marca 1640

Feria quarta post Dominicam Judica Quadragesimalem proxima

k. 604 v – 605

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Krzysztof Borlecki. Zeznał ustanowienie Macieja Cieleckiego, sekretarza JKM swoim pełnomocnikiem do wszystkich spraw.

Relacja Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

745/3017

Warszawa, 2 maja 1640

Feria quarta in crastino Festi Sanctorum Philipi et Jacobi Apostolorum

k. 605 – 605 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Stanisław Niwicki. Zeznał pokwitowanie Samuela Konarskiego, wojewody malborskiego, starosty kiszporskiego z należnego odszkodowania w sprawie dotyczącej wsi Sopotin, rozpatrywanej w sądzie zadwornym¹.

Relacja Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

¹ Zob. 647.

746/3018

[Warszawa, 2 maja 1640]

ut supra

k. 605 v – 606

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Stanisław Niwicki. Zeznał pokwitowanie Michała Freiwalda, mieszczanina gdańskiego, i jego żony Urszuli Naimanownej ze spraw sądowych dotyczących spustoszenia i zaniedbania wsi Soponin i Lnianko.

Relacja *ut supra* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.
jęz. łac.

747/3019

Warszawa, 18 maja 1640

Feria sexta in crastino Festi Ascensionis Domini Jesu Christi in Caelum

k. 605 v – 606

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Jerzy z Tęczyna Ossoliński, podkanclerzy koronny, starosta bydgoski, lubaczowski. Zeznał przepisanie na rzecz Jana Baranowskiego, pisarza grodzkiego bydgoskiego, sumy dwóch tysięcy złotych, jaka pierwotnie była zapisana przez zmarłego Jakuba Śmigoleckiego, starostę nakielskiego, na rzecz Mikołaja z Żurowa Daniłowicza, w aktach grodzkich nakielskich, i następnie przeniesiona przez Daniłowicza na Jerzego Ossolińskiego zapisem w aktach grodzkich warszawskich.

Relacja *ut supra* – Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.
jęz. łac.

748/3020

Warszawa, 26 maja 1640

Sabbatho ante festum solennia Sacri Pentecostes proximo

k. 606 – 607

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanęli Tyszko Tynienko, burmistrz, Parfeniusz Omelianowicz, wójt oraz Iwan Uszkało, mieszczanie Winnicy. Zeznali na krucyfiks, wedle roty przeczytanej przez Wojciecha Kadzidłowskiego, sekretarza JKM, że minionego roku, wraz z zamkiem, uległy spaleni przywileje miasta Winnicy, między innymi królów Aleksandra i Stefana Batorego, dotyczące pewnych gruntów, swobód, wolności. Przejął je niegdyś przemocą zmarły Walenty Aleksander Kalinowski, starosta winnicki.

Relacja *eiusdem* – Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.
jęz. łac.

749/3021

Warszawa, 1 czerwca 1640

Feria sexta ante Festum Sanctissimae et Individuae Trinitatis proxima

k. 607 – 607 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej stanął Gneomor Reinhold Krokowski, starosta łęborski. Zeznał ustąpienie ze swych praw dożywotnich do wsi Bysewo (*Bissau*) i Bastenhagen w województwie pomorskim, na rzecz Macieja Kraussa i jego żony Brygidy Kirchensteinówniej.

Relacja *eiusdem* – Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.
jęz. łac.

750/3022

Warszawa, 5 czerwca 1640

Feria tertia post Festum Sanctissimae et Individuae Trinitatis proxima

k. 607 v – 609

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej stanął Stanisław Ruszkowski, syn zmarłego Zygmunta Ruszkowskiego, z województwa mazowieckiego, ziemi i powiatu

ciechanowskiego. Zeznał ustąpienie na rzecz Hieronima z Gołymina Gołyńskiego, starosty zakroczymskiego, syna zmarłego Adriana Gołyńskiego, kasztelana wyszogrodzkiego, ze swoich praw do dóbr dziedzicznych, części wsi Ruszkowo, w ziemi i powiecie ciechanowskim. Zrzeczenie dotyczy również tych dóbr, jakie uzyskał od Zofii Ruszkowskiej, córki zmarłego Jana, żony Pawła Rembowskiego, zapisem w księgach grodzkich ciechanowskich. W sprawie tej zeznawała również Jadwiga z Pieńczycy (?) (*Pinicze*), żona Stanisława Ruszkowskiego, w asyście krewnych, Jerzego Pinickiego, syna zmarłego Wojciecha, oraz Aleksandra Pinickiego, syna zmarłego Leonarda. Zeznała ustąpienie ze swoich praw do wymienionych dóbr.

Relacja *eiusdem* – Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.
jęz. łac.

751/3023

Warszawa, 5 czerwca 1640

Feria tertia post Festum Sanctissimae et Individuae Trinitatis proxima

k. 609 – 610

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej stanął Stanisław Ruszkowski, syn zmarłego Zygmunta Ruszkowskiego, z województwa mazowieckiego, ziemi i powiatu ciechanowskiego. Zeznał ustąpienie na rzecz Hieronima z Gołymina Gołyńskiego, starosty zakroczymskiego, syna zmarłego Adriana Gołyńskiego, kasztelana wyszogrodzkiego, ze swoich praw do dóbr zastawnych, mianowicie do połowy wsi Ruszkowo w ziemi i powiecie ciechanowskim. Dobra te uzyskał od Doroty z Ruszkowa, córki zmarłego Jana Ruszkowskiego, żony Adama Zielińskiego, tytułem zastawu wartości dwustu złotych polskich, zapisanego w grodzie ciechanowskim.

Relacja *eiusdem* – Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.
jęz. łac.

752/3024

Warszawa, 5 czerwca 1640

Feria tertia post Festum Sanctissimae et Individuae Trinitatis proxima

k. 610 – 611

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej stanął Stanisław Ruszkowski, syn zmarłego Zygmunta Ruszkowskiego, z województwa mazowieckiego, ziemi i powiatu ciechanowskiego. Zeznał swoje zobowiązanie wobec Hieronima z Gołymina Gołyńskiego, starosty zakroczymskiego, i zapis na wszystkich dobrach, że w ciągu dwunastu tygodni doprowadzi do zeznania w grodzie ciechanowskim dwóch krewnych Zofii z Ruszkowa, żony Pawła Rembowskiego, tytułem wyrażenia zgody na ustąpienie z praw do Ruszkowa.

Relacja *eiusdem* – Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.
jęz. łac.

753/3025

Warszawa, 5 czerwca 1640

Feria tertia post Festum Sanctissimae et Individuae Trinitatis proxima

k. 611 – 612

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanęła Dorota z Ruszkowa Żylińska, córka zmarłego Jana Ruszkowskiego, żona Adama Żylińskiego. Zeznawała w obecności męża oraz Jakuba i Stanisława Ruszkowskich, synów Zygmunta, krewnych ze strony ojca. Składała zeznanie w imieniu swoim i brata, Marcina Ruszkowskiego. Zeznała ustąpienie z praw do części dziedzicznych wsi Ruszkowo na rzecz Hieronima Gołyńskiego, starosty zakroczymskiego.

Relacja *eiusdem* – Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.
jęz. łac.

754/3026

[Warszawa, 5 czerwca 1640]

ut supra

k. 612 – 612 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej stanęli Hieronim z Gołymina Gołyński, starosta zakroczymski, oraz Stanisław Ruszkowski, syn Zygmunta. Zeznali wzajemne pokwitowanie spraw, roszczeń długów.

Relacja *eiusdem* – Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.
jęz. łac.

755/3027

Warszawa, 6 czerwca 1640

Feria quarta in vigilia Sacratissimi Corporis Christi

k. 612 v – 614 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Albrycht Stanisław Radziwiłł, kanclerz litewski oraz jego żona Krystyna z Lubomierza. Zeznali ustąpienie z praw dożywotnich do wsi Rakowiec w starostwie gniewskim na rzecz Wojciecha Kazimierza Bartlińskiego, podstarościego gniewskiego i jego żony Zofii z Brześcia. Cesja zawarta była w dokumencie, wystawionym w Warszawie 18 maja 1640 roku, podpisany przez Albrychta Stanisława Radziwiłła, kanclerza litewskiego i jego żonę Krystynę z Lubomierza. Bartliński zasłużył się w różnych ekspedycjach wojennych, także wołoskiej i chocimskiej. Ustalona zostaje granica dóbr¹.

Relacja *eiusdem* – Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.
jęz. łac., jęz. pol.

¹ Zob. 451.

756/3028

Warszawa, 15 czerwca [1640]

Feria sexta infra Octavas Sacratissimi Corporis Christi

k. 614 v – 615 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanęli Tomasz i Jan Gumowscy, synowie zmarłego Stanisława, wnukowie zmarłego Adama Gumowskiego, podczaszego warszawskiego, zeznając w imieniu swoim a także Mikołaja, Stefana i Stanisława Gumowskich, rodzonych braci, oraz Tomasza, Kazimierza, Zofii, Justyny Gumowskich, kuzynów i kuzynek. Złożyli protestację przeciwko Annie Arciszewskiej, trzeciej żonie wspomnianego zmarłego podczaszego warszawskiego, ze względu na to, że skłoniła go, dziewięćdziesięcioletniego starca, do niekorzystnych, niesprawiedliwych względem krewnych rozporządzeń majątkowych.
jęz. łac.

757/3029

Warszawa, 19 czerwca [1640]

Feria tertia ante Festum Nativitatis Sancti Joanni Baptistae proxima

k. 615 v – 616

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Jerzy z Tęczyna Ossoliński, podkanclerzy koronny, starosta bydgoski, lubaczowski, lubomelski. Zeznał zapis pięciu tysięcy złotych polskich na wszystkich swoich dobrach, przeznaczony dla Wojciecha

Kadziłłowski, sekretarza JKM, tytułem zaciągniętego długu. Zobowiązuje się do spłacenia tej sumy na święto narodzin Jana Chrzciciela (24 czerwca) 1641 roku. Wadium odpowiada sumie długu. Ossoliński stawia się na wezwanie w tej sprawie w grodzie warszawskim.

Relacja *eiusdem* – Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

758/3030

b.d. i m.

k. 616 v

Nota kancelaryjna o ustanowieniu przez Jakuba Maksymiliana Fredrę, podkomorzego przemyskiego, regensa kancelarii mniejszej, pełnomocnika do wszystkich spraw w osobie Adama Grotkowskiego i wydaniu odpowiedniego aktu.

jęz. łac.

759/3031

Warszawa, 23 czerwca 1640

k. 616 v – 617

Sabbatho in Vigilia Festi Nativitatis Sancti Joanni Baptistae proximo

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął osobiście królewicz [Jan] Kazimierz [Waza]. Zeznał ustąpienie z praw do swojej części kamienicy przy Rynku Krakowskim na rzecz Kaspra Denhoffa, wojewody sieradzkiego, z uwzględnieniem praw Karola [Wazy], administratora biskupstwa wrocławskiego i królowny Anny Katarzyny Konstancji [Wazy], jego brata i siostry. Kamienica położona była między kamienicami mieszczan Ochockiego i Jugowicza¹. Rodzeństwo uzyskało prawa do tej kamienicy jako spadkobiercy królowej Anny Konstancji, kardynała Jana Alberta [Wazy], oraz królewicza Aleksandra Karola [Wazy], przy uwzględnieniu praw. Upřednio kamienica ta należała do mieszczanina Waleriana Guttetera.

Relacja Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

¹ Zob. dok. 702.

760/3032

Warszawa, 4 lipca 1640

k. 617 v

Feria quarta post Festum Visitationis Beatissimae Mariae Virginis

Nota kancelaryjna o ustanowieniu przez Krzysztofa Żydowskiego, chorążego zatorskiego pełnomocnika do wszystkich spraw w osobie Jana Ostrowskiego i wydaniu odpowiedniego aktu.

jęz. łac.

761/3033

[Warszawa, 4 lipca 1640]

k. 617 v

sub eodem

Nota kancelaryjna o ustanowieniu przez Macieja Cieleckiego, sekretarza JKM pełnomocników do wszystkich spraw w osobach Krzysztofa Żydowskiego, chorążego zatorskiego oraz Adama Żydowskiego i wydaniu odpowiedniego aktu.

jęz. łac.

762/3034

Warszawa, 5 lipca 1640

k. 617 v – 618 v

Feria quinta post Festum Visitationis Beatissimae Mariae Virginis

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Stanisław Chajecki, syn Aleksandra Chajeckiego z województwa mazowieckiego, powiatu kamieńczykowskiego. Zeznał ustąpienie na rzecz Mateusza Wolińskiego, wojskiego nurskiego, ze wszystkich swoich dóbr dziedzicznych i części, jakie uzyskał od brata, Jana Chojeckiego. Były to dobra we wsiach Ślężany, Chajęty, Wólka Śląska, Jaktory, Janki w województwie mazowieckim, powiecie kamieńczykowskim oraz prawo patronatu wobec kościoła w Dąbrówce (*Dambrowien*). Zgadza się na jego intronisację w te dobra.

Relacja Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

763/3035

Warszawa, 21 sierpnia 1640

Feria tertia ante Festum Sancti Bartholomaei Apostoli proxima

k. 618 v – 620

Król potwierdza, że na prośbę złożonego chorobą Piotra Uchańskiego, i za wstawiennictwem pewnych doradców, Maciej Cielecki, sekretarz JKM odebrał zeznanie od tegoż Uchańskiego, w dworze Mikołaja hrabiego Ostroroga, podczaszego koronnego, położonym za murami Warszawy. Uchański zeznał ustąpienie na rzecz Jerzego Jarmolińskiego z praw do części miasta Szarawka i przynależnych wsi Jankówka, Półmonaster, Świnna, Bałamatowce, Kołybanie, Wasilkowce, Magnuszowka, Wychyłówka, Demkowa, Antonowce, Perehenska, Karpowa, Lechnowce, Zelinica, Bujwałowce, Burbuczyńce i części wsi Purpurowce w województwie podolskim, powiecie latyczowskim. Obejmuje ono także części i prawa bratanicy Piotra Uchańskiego, zakonnicy Zofii Uchańskiej, córki zmarłego Rafała Uchańskiego i Estery Pretwiczówny, a także inne części tych dóbr, należące do zakonnicy Izabelli Łosiatyńskiej, córki Mikołaja i Anny Uchańskiej. Zobowiązuje się stawić na wezwanie w sprawie w sadach województwa podolskiego.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

764/3036

[Warszawa, 21 sierpnia 1640]

ut supra

k. 620 – 620 v

Król potwierdza, że na prośbę złożonego chorobą Piotra Uchańskiego, i za wstawiennictwem pewnych doradców, Maciej Cielecki, sekretarz JKM odebrał zeznanie od tegoż Uchańskiego, w dworze Mikołaja hrabiego Ostroroga, podczaszego koronnego, położonym za murami Warszawy. Uchański zeznał unieważnienie dwóch pustych, niezapisanych, lecz podpisanych i opieczętowanych kart, jakie wymienił z Jerzym Jarmolińskim, tytułem planowanych porozumień dotyczących pewnych dóbr, wymienionych w poprzednim akcie.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

765/3037

Warszawa, 26 sierpnia 1640

Feria quarta post Festum Sancti Bartholomaei Apostoli proxima

k. 621 – 621 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Mikołaj Wojciech Gniewosz z Oleksowa, sekretarz wielki koronny, opat koprzywnicki. Zeznał ustąpienie i oddanie praw do całej wsi Zwola z dworem i folwarkiem oraz części wsi Chechły, w powiecie radomskim, jakie uzyskał drogą zapisu brata, Jana Gniewosza, w księgach grodzkich radomskich, na rzecz tegoż brata, Jana Gniewosza.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

766/3038

[Warszawa, 26 sierpnia 1640]

Sub eodem actu

k. 622

Nota kancelaryjna o ustanowieniu przez Baltazara, Konstantyna i Krzysztofa Wąsowiczów pełnomocników do wszystkich spraw w osobie Olbrachta Wąsowicza, ich brata i wydaniu odpowiedniego aktu.

jęz. łac.

767/3039

Warszawa, 28 sierpnia 1640

Feria sexta post Festum Sancti Bartholomaei proxima

k. 622 – 623

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Stanisław Okuń, syn Piotra. Zeznał ustąpienie na rzecz Jana Wypyskiego, chorążego nurskiego, swoich dóbr dziedzicznych, miasta Grodziska [Mazowieckiego] i Wólki Grodziskiej w ziemi sochaczewskiej, a także prawa patronatu nad kościołem w tymże mieście Grodzisku. Okuń zobowiązuje się stanąć na wezwanie w sprawie przed sądem grodzkim warszawskim.

jęz. łac.

768/3040

[Warszawa, 28 sierpnia 1640]

ut supra

k. 623 – 625

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanęli Jan Wypyski, chorąży nurski, dworzanin JKM, oraz Stanisław Okuń, syn zmarłego Piotra. Zeznali razem zawarcie pewnego kontraktu, który wpisany ma być w całości do księgi kancelarii koronnej, kontrakt ów zawarty został w Warszawie w piątek przed św. Idzim 1640 roku, [28 sierpnia], podpisany i opieczętowany przez Jana Wypyskiego, Adama Karwowskiego, Stanisława Okonia, Kaspra Komorowskiego, Mikołaja Sławoszewskiego. Strony informują w tymże kontrakcie o zawarciu wcześniejszej umowy pomiędzy obu stronami, a także Adamem Karwowskim, w Warszawie w czwartek przed św. Małgorzaty, 1637 roku, [9 lipca], na mocy której Stanisław Okuń oddał w zastaw Janowi Wypyskiemu miasteczko Grodzisk [Mazowiecki] oraz Wólkę Grodziską za dwanaście tysięcy złotych polskich.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac., jęz. pol.

769/3041

Warszawa, 4

grudnia 1640

In Vigilia Festi Conceptionis Beatissimae Mariae Virginis Feria Sexta

k. 625 – 626 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanęła Łucja Tyszcanka, żona Tomasza Czaplickiego, w towarzystwie męża. Zeznała ustąpienie na rzecz Katarzyny Wierzbowskiej, wdowy po Janie Jedwabińskim swoich praw do części dziedzicznych wsi Jelenie, Jelonki oraz Zakrzewo a także do pola Kapturek, z dawna należącego do dóbr Jelenie, w województwie mazowieckim, powiecie ostrowskim. Uzyskała je po swojej matce Annie Gurskiej i po krewnej Dorocie Gurskiej, zmarłej bezdzietnie, a także po siostrach Urszuli i Annie. Ustąpienie obejmuje prawo patronatu kościoła w Jelonkach. Stanie na wezwanie w sprawie w urzędzie grodzkim województwa mazowieckiego¹.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.
jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsca na nazwę.

k. 626 v częściowo przekreślona z napisem vacuum.

770/3042

Warszawa, 5 stycznia 1641

Sabbatho ante Festum Sanctorum Trium Regum

k. 626 v – 627 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Mikołaj Wojciech Gniewosz z Oleksowa, sekretarz wielki koronny, opat koprzywnicki. Zeznał w imieniu swoim oraz konwentu, iż ustanawia pełnomocników do spraw wszelkich sądowych w osobach Daniela Żydkiewicza, pisarza grodzkiego lubelskiego, Jakuba Krasowskiego, Stanisława Rabaszowskiego, Andrzeja Aleksandra Wysockiego, Stanisława Zaremby, Tomasza Promnickiego, Stanisława i Hieronima Mietelskich, Wojciecha (*Albertus*) Jarochońskiego, Macieja Tuszyńskiego, Andrzeja Michałowicza, Marcina Dudkowicza. Zwłaszcza zaś uppełnomocnia Jakuba Krasowskiego, Aleksandra Wysockiego, Stanisława Zarembę do zastępowania innych pełnomocników, odwoływania zastępców, odbierania sum pieniężnych, kwitowania, przeprowadzania intromisji w dobra.

Relacja *eiusdem* – Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.
jęz. łac.

771/3043

Warszawa, 8 stycznia 1641

Feria Tertia post Festum Sanctorum Trium Regum

k. 627 v – 628 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Hieronim Gołyński, starosta zakroczymski, dworzanin JKM. Zeznał zapis dziesięciu tysięcy złotych polskich na rzecz swojej żony Marianny Walewskiej na wszystkich swoich dobrach, tytułem oprawy posagu i dożywocia, jakie posiadała od zmarłego Aleksandra Bykowskiego, chorążego sieradzkiego, poprzedniego jej małżonka. Zobowiązuje się też do spłaty w przeciągu sześciu lat wymienionej sumy w grodzie łączyckim. Wadium odpowiada sumie zobowiązania. Gołyński stanie na wezwanie w sprawie w grodzie łączyckim.

Relacja *eiusdem* – Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.
jęz. łac.

772/3044

Warszawa, 8 stycznia 1641

ut supra

k. 628 v – 629 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Hieronim Gołyński, starosta zakroczymski, dworzanin JKM. Zeznał zapis sześciu tysięcy złotych polskich na rzecz prezbitera ceglanej kaplicy św. Anny przy [drewnianym]¹ kościele św. Wawrzyńca w mieście Zakroczymiu, dokonany na wsi Wielgołaka, w powiecie ciechanowskim, która to wieś jest obecnie w posiadaniu Doroty z Lubia Gołyńskiej, tytułem oprawy jej wiana. Czynnosc od tej sumy ustanowiony zostaje na trzysta złotych polskich, wypłacane mają być każdego roku na święto narodzin Jana Chrzciciela [24 czerwca]. Wadium w sprawie odpowiada sumie zapisu.

Relacja *eiusdem* – Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.
jęz. łac.

¹ Kaplica św. Anny ufundowana została przez braci Gołyńskich: Adriana, starostę zakroczymskiego, Hieronima, kasztelana warszawskiego, przed rokiem 1641. Zob. ks. Michał Marian Grzybowski, *Z dziejów parafii św. Józefa w Zakroczymiu*, w: *Dzieje Zakroczymia*, Zakroczym 2006, s. 24 i Z. Kratochwil, *Klasztor kapucynów w Zakroczymiu (1756-1892)*, w: „Studia Płockie”, t. 26, 1998, s. 208.

773/3045

Warszawa, 29 stycznia 1641

Feria Tertia ante Festum Purificationis Beatissimae Virginis Mariae

k. 629 v

Nota kancelaryjna o ustanowieniu przez Ludwika Stępkowskiego, prepozyta tykocińskiego, sekretarza JKM, pełnomocników do wszystkich spraw w osobach N. Mysłkowskiego, komornika ziemskiego bielskiego i Zbigniewa Borowskiego i o wydaniu odpowiedniego aktu.
jęz. łac.

774/3046

Warszawa, 14 lutego 1641

Ipsodie Sancti Valentini Martyris

k. 629 v – 630

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Andrzej Marian. Zeznał ustąpienie na rzecz Aleksandra Gisza, sługi skarbu JKM, z praw dożywotnich do sołectwa, oraz karczmy i młyna we wsi Starokrzepice w starostwie krzepickim. Uzyskał na to zgodę królewską 6 lutego 1641 roku.

Relacja *eiusdem* – Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.
jęz. łac.

775/3047

Warszawa, 20 marca 1641

Feria quarta post Dominicam Judica Quadragesimalem proxima

k. 630 v – 632

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Albrycht Stanisław Radziwiłł, kanclerz litewski oraz jego żona Krystyna z Lubomierza. Zeznali ustąpienie z praw dożywotnich do pewnych opuszczonych pól w starostwie gniewskim, przy lesie bielskim na rzecz małżonków Jana Szwarca i Urszuli Kirchnerin. Radziwiłł posiadał zezwolenie królewskie na tę cesję, wydane w Warszawie 16 marca 1641 roku.

Relacja *eiusdem* – Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.
jęz. łac., jęz. pol.

776/3048

Warszawa, 25 marca 1641

Feria secunda post Dominicam Ramispalmarum

k. 632 – 633 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Jan Bronisz, syn zmarłego Krzysztofa Bronisza. Zeznał ustąpienie z praw do dóbr dziedzicznych Bronisze i Pustoły w ziemi i powiecie warszawskim na rzecz Samuela Słonkowskiego, syna zmarłego Stanisława. Zobowiązuje się stanąć wezwany w sprawie przed sądami województwa mazowieckiego.

Relacja *eiusdem* – Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

777/3049

Warszawa, 26 marca 1641

Fertia Tertia post Dominicam Ramispalmarum

k. 633 v – 634

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Jerzy z Tęczyna Ossoliński, podkanclerzy koronny. Zeznał zawarcie pewnej umowy z Janem Chądryńskim, starostą nurskim i jego żoną Barbarą z Tęczyna. Wadium ustanowiono na dziesięć tysięcy złotych polskich. Zobowiązuje się stawić na wezwanie w sprawie przed sądem grodzkim warszawskim.

Relacja *eiusdem* – Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

778/3050

b.m., 6 kwietnia 1641

Sabbatho ante Dominicam Conductus Paschae

k. 634

Nota kancelaryjna o ustanowieniu przez Łukasza z Bnina Opalińskiego i Zofię z Żurowa Daniłowiczówną, pełnomocnika do wszystkich spraw w osobie Jakuba Strzemiecznego i o wydaniu odpowiedniego aktu.

jęz. łac.

779/3051

b.m., 10 maja 1641

Feria sexta post Festum Ascensionis Domini

k. 634 v

Nota kancelaryjna o ustanowieniu przez Jerzego z Tęczyna Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego pełnomocnika z prawem zastępstwa w osobie Gabriela Goskowskiego i o wydaniu odpowiedniego aktu.

jęz. łac.

780/3052

b.m., 27 maja 1641

Feria secunda post Festum Sanctissimi et Individuae Trinitatis

k. 634 v

Nota kancelaryjna o ustanowieniu przez Macieja Cieleckiego, sekretarza JKM pełnomocnika w osobach księdza Jerzego Gowarzewskiego i Jana Gowarzewskiego i o wydaniu odpowiedniego aktu.

jęz. łac.

781/3053

Warszawa, 28 maja 1641

Feria tertia post Festum Sanctissimi et Individuae Trinitatis

k. 634 v – 635 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Adam Pętkowski, podstarości warszawski. Zeznał ustąpienie dóbr dziedzicznych Pętkowo, Bystra Grzęda, Zgleczewo w ziemi i powiecie nurskim na rzecz swojego brata Piotra Pętkowskiego. Zobowiązuje się stawiać na wezwanie w sprawie przed każdym sądem.

Relacja *eiusdem* – Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

782/3054

Warszawa, 15 czerwca 1641

Sabbato ipso die Festi Sanctorum Vitti et Modesti Martyrum

k. 635 v – 636 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Jan z Konopatu Konopacki, administrator opactwa wąchockiego z jednej strony i Stanisław Skarszewski, podstoli sandomierski. Zeznali obaj zawarcie pewnej umowy, w Warszawie 8 czerwca 1641 roku. Wadium ustalone zostało na dwa tysiące złotych. Zobowiązują się do stawienia na wezwanie w sprawie w urzędzie grodzkim radomskim.

Relacja *eiusdem* – Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

783/3055

Warszawa, 15 czerwca 1641

Sabbato ipso die Festi Sanctorum Vitti et Modesti Martyrum

k. 636 v – 637 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Jerzy z Tęczyna Ossoliński, podkanclerzy koronny. Zeznał zapis dwudziestu tysięcy złotych polskich na wszystkich dobrach na rzecz Filipa Lipskiego, scholastyka gnieźnieńskiego, sekretarza JKM, tytułem długu. Zobowiązuje się też spłacić ten dług na 9 czerwca (*feria secunda post Festum Solennia Pentecosten*) 1642 roku w grodzie warszawskim. Wadium odpowiada wysokości długu.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

784/3056

[Warszawa, 15 czerwca 1641]

ut supra

k. 637 v – 638

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Adam z Kazanowa Kazanowski, kasztelan sandomierski, podkomorzy koronny, starosta borysowski, solecki, bielski. Zeznał dług w wysokości dwudziestu tysięcy złotych polskich, jaki ma u Jerzego z Tęczyna Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego i zapis tegoż długu na wszystkich swoich dobrach dziedzicznych w województwie mazowieckim, powiecie warszawskim. Zobowiązuje się też spłacić ten dług na 3 czerwca 1642 roku w grodzie warszawskim. Stanie na wezwanie w sprawie w grodzie warszawskim. Wadium odpowiada wysokości długu.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

785/3057

Warszawa, 12 [?] lipca 1641

ante Festum Sanctae Margaretae Virginis proximae¹

k. 638 v – 639 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanęła Elżbieta Kryska, żona Władysława Żdżarskiego, podsędka ziemskiego warszawskiego. Zeznała ustąpienie ze swoich części, ojcowskich i matczynych, wsi Krysk (Krysko), w województwie mazowieckim, powiecie ciechanowskim², z wszelkimi przydatkami, oraz prawem patronatu kościoła tamże, na rzecz Wojciecha (*Albertus*) Kryskiego, syna zmarłego Jana Kryskiego, podstolego zakroczymskiego. Stawi się przed każdym sądem królestwa na wezwanie w sprawie.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

¹ Datacja niepełna, brak określenia dnia.

² W rzeczywistości w powiecie sąchockim. Zob. *Atlas historyczny Polski. Mazowsze w drugiej połowie XVI wieku*. część 2. Pod red. W. Pałuckiego, Wrocław 1973, s. 184.

786/3058

Warszawa, 12 [?] lipca 1641

*ut supra*¹

k. 639 v – 640 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Władysław Żdżarski, podsędek ziemski warszawski. Zeznał, iż w ciągu dwunastu tygodni doprowadzi do zeznania dwóch krewnych Elżbiety Kryskiej, jego żony. Potwierdzą oni jej ustąpienie, złożone tego samego dnia w Warszawie, z jej praw do części, ojcowskich i matczynych, wsi Krysk (Krysko), w województwie mazowieckim, na rzecz Wojciecha (*Albertus*) Kryskiego, syna zmarłego Jana Kryskiego, podstolego zakroczymskiego. Stawi się przed każdym sądem królestwa na wezwanie w sprawie.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

¹ Zob. nr 784.

787/3059

Warszawa, 12 [?] lipca 1641

ut supra

k. 640 v

Nota kancelaryjna o ustanowieniu przez Jakuba Maksymiliana Fredrę, podkomorzego przemyskiego, regensa kancelarii koronnej, pełnomocnika w osobach Krzysztofa Kośmidra Gruszczyńskiego i Stanisława Stasiurowskiego a także o wydaniu odpowiedniego aktu.

jęz. łac.

788/3060

Warszawa, 19 lipca 1641

Feria sexta post Festum Sanctae Margarethae Virginis proxima

k. 640 v – 641 v

Król potwierdza, że Maciej Wołczyński, pisarz kancelarii koronnej, oblatował w akta kancelarii mniejszej koronnej dokument cesji starostwa gieranońskiego i lipniskiego, dokonany za zgodą króla, przez Łukasza z Bnina Opalińskiego, marszałka wielkiego koronnego, i jego żonę Zofię Daniłowiczównę na rzecz Mikołaja z Ciechanowca Kiszki, podskarbiego wielkiego litewskiego, akt wydany został w Warszawie 18 lipca 1641 roku, podpisany przez małżonków Opalińskich a także Wojciecha Gniewosza z Oleksowa, i Jakuba Maksymiliana Fredrę, podkomorzego przemyskiego, jako pieczętarzy obu stron.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac., jęz. pol.

789/3061

Warszawa, 20 lipca 1641

Sabbatho post Festum Sanctae Margarethae Virginis proximo

k. 641 v – 644

Król potwierdza, że na prośbę Katarzyny Leśniowolskiej, złożonej chorobą, w Warszawie, posłany został do niej celem odebrania zeznania testamentu Stanisław Skarszewski, podstoli sandomierski, sekretarz JKM. Leśniowolska dysponowała m.in., że chce być pochowana w kościele św. Trójcy przy klasztorze brygidek [w Warszawie]¹, prosi rodzinę o ustanowienie różnych legatów. Testament spisany został w miejscu pobytu chorej, w *kamienicy Paniej Calerlinej*, 19 lipca 1641 roku, podpisany przez nią, Stanisława Skarszewskiego i Jana Sławieńskiego a także Jana Leśniowolskiego.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac., jęz. pol.

¹ J. Putkowska, *Architektura Warszawy w XVII wieku*, Warszawa 1991, s. 229-231.

790/3062

Warszawa, 19 sierpnia [1641]

Feria secunda post Festum Assumptionis Gloriosissimae Virginis Mariae proxima

k. 644 – 645

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Jerzy z Tęczyna Ossoliński, podkanclerzy koronny. Zeznał dług w wysokości dziewięciu tysięcy złotych polskich, jaki winien jest Janowi Chądryńskiemu, staroście nurskiemu i Barbarze z Ossolina, jego żonie. Sumę tę zapisuje na wszystkich dobrach i zobowiązuje się ją spłacić na św. Marcina (11 listopada) 1642 roku w grodzie warszawskim. Wadium odpowiada sumie długu. Zobowiązuje się też stanąć na wezwanie w sprawie w urzędzie grodzkim warszawskim.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

791/3063

Warszawa, 28 września [1641]

Sabbatho pridie Festi Sancti Michaeli Archangelis

k. 645 – 646

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanęła Zofia z Lubnia Kryska, wdowa po Feliksie Kryskim na Drobninie, kanclerzu koronnym. Zeznała zapis na wszystkich dobrach dwudziestu jeden tysięcy stu złotych polskich długu na rzecz Jerzego Bełdowskiego, skarbnika gostynińskiego. Zobowiązuje się je spłacić w czterech ratach w urzędzie grodzkim sochaczewskim, pierwszą ratę w wysokości pięciu tysięcy stu złotych na najbliższe święto Narodzin Jana Chrzciciela (24 czerwca), wraz z procentem od pozostałej sumy, w wysokości stu złotych od każdego tysiąca z szesnastu tysięcy, drugą ratę w wysokości sześciu tysięcy złotych na święto Narodzin Jana Chrzciciela (24 czerwca) 1643 roku, wraz z procentem od pozostałej sumy, w wysokości stu złotych od każdego tysiąca z dziesięciu tysięcy, trzecią ratę w wysokości pięciu tysięcy stu złotych na święto Narodzin Jana Chrzciciela (24 czerwca) 1644 roku, wraz z procentem od pozostałej sumy, w wysokości stu złotych od każdego tysiąca z pięciu tysięcy, czwartą i ostatnią ratę w wysokości pięciu tysięcy stu złotych na święto Narodzin Jana Chrzciciela (24 czerwca) 1645 roku, bez procentu. Bełdowski zeznał odpowiednio zgodę na takie warunki, zobowiązał się stanąć na wezwanie w sprawie w urzędzie grodzkim łęczyckim.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.
jęz. łac.

792/3064

[Warszawa, 28 września 1641]

ut supra

k. 646 – 647

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanęła Zofia z Lubnia Kryska, wdowa po Feliksie Kryskim na Drobninie, kanclerzu koronnym. Zeznała zapis dług w wysokości tysiąca złotych polskich, jaki ma wobec Jerzego Bełdowskiego. Zapisuje tę sumę na wszystkich swoich dobrach, zobowiązuje się do spłaty w dzień 1 stycznia (*Circumcisio Domini nostri Jesu Christi*) w urzędzie grodzkim sochaczewskim. Stanie na wezwanie w sprawie w tymże grodzie. Wadium odpowiada sumie długu.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.
jęz. łac.

793/3065

[Warszawa, 28 września 1641]

ut supra

k. 647 – 648 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Jerzy Bełdowski, skarbnik gostyński, syn zmarłego Marcina Bełdowskiego, pisarza ziemskiego łęczyckiego. Zeznał przeniesienie zapisu dwudziestu jeden tysięcy złotych polskich na wsi Choczeń i przynależnymi wsiami, dokonanego na jego rzecz przez Jana Tupalskiego w księgach grodzkich łęczyckich, na rzecz Zofii Kryskiej, wdowy po Feliksie Kryskim, kanclerzu koronnym. Wadium odpowiada sumie zapisu. Bełdowski zobowiązuje się, że jego żona Anna z Romiszowic zezna w tej sprawie z dwoma krewnymi w ciągu czterech tygodni w grodzie łęczyckim.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.
jęz. łac.

794/3066

[Warszawa, 28 września 1641]

ut supra

k. 648 v – 650

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Jerzy Bełdowski, skarbnik gostyński, syn zmarłego Marcina Bełdowskiego, pisarza ziemskiego łęczyckiego. Zeznał w imieniu swoim oraz Mikołaja Bełdowskiego, syna Wacława, wojskiego kruszwickiego, pokwitowanie Wojciecha (*Albertus*) i Hieronima Kryskich, synów Feliksa Kryskiego, kanclerza koronnego, z wszelkich procesów i roszczeń, także i rtych odnoiszących się do sum zapisanych przez Zofię Kryską, żonę Feliksa Kryskiego. Wadium w sprawie ustalono na pięć tysięcy złotych. Na wezwanie w sprawie stawia się w grodzie sochaczewskim.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.
jęz. łac.

795/3067

Warszawa, 7 października 1641

Feria secunda post Festum Sancti Francisci Confessoris proxima

k. 650

Nota kancelaryjna o ustanowieniu przez Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego, pełnomocnika w osobach Jana Baranowskiego, sędziego grodzkiego bydgoskiego i Wojciecha Gątkowskiego, pisarza grodzkiego bydgoskiego.
jęz. łac.

[1642]

796/3068

Warszawa, 2 stycznia 1642

Feria quinta post Festum Circumcisionis Domini proxima

k. 650 – 650 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Maciej Cielecki, sekretarz JKM. Zeznał ustanowienie pełnomocnika w osobie Jerzego Gowarzowskiego, kanonika poznańskiego.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

797/3069

Warszawa, 11 stycznia 1642

Sabbatho post Festum Sanctorum Trium Regum proximo

k. 651 – 652

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Jan Otrębusz, zaprzysiężony geometra (in. miernik) ziemi warszawskiej, i oblatował dokument wystawiony przez siebie w Gołąbkach 21 sierpnia 1641 roku. Akt ten zawierał informacje o wymierzeniu przez Otrębusza gruntu czyli roli, o wymiarach pięciu morgów, Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego, położonej na Kalisach, między rolami Wojciecha i Piotra Parulów, od granicy regulskiej, do siedliska Wojciecha Parula i do Stegien i Gołąbków. Rolę tę Ossoliński oddaje Piotrowi Parulowi. Ze względu na sąsiedztwo Otrębusz wymierzył także rolę Piotra Parula, leżącą na Bębnach, przy granicy miedzkowskiej, rozciągająca się od granicy Regulskiej do gołąbkowskiej. Wymierzył także klin roli na Piskorzu tegoż Parula, z sadzawką i wierzchowiskiem, o wymiarach ośmiu morgów. Jerzy Ossoliński i Piotr Parul stanęli osobiście w kancelarii koronnej i wymienili te grunty.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac., jęz. pol.

798/3070

Warszawa, 11 stycznia 1642

Sabbatho post Festum Sanctorum Trium Regum proximo

k. 652 – 653 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Jan Otrębusz, zaprzysiężony geometra (in. miernik) ziemi warszawskiej, i oblatował dokument wystawiony przez siebie w Gołąbkach 29 sierpnia 1641 roku. Akt ten zawierał informacje o wymierzeniu przez Otrębusza gruntu czyli roli, o wymiarach dwóch morgów i jedenastu prętów, zwanej Waskowska, należącej niegdyś do poddanego Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego, położonej, między rolami Wojciecha Orłowskiego i Aleksandra Pruszkowskiego. Wymierzył także rolę Walentego Orłowskiego, o wymiarach dwóch morgów dziesięciu prętów, leżąca między gruntami Jerzego Ossolińskiego, z obu stron drogi warszawskiej, aż do granicy regulskiej, do Żbikowa, przy dworze gołąbkowskim od kamienia wielkiego do granicy regulskiej. Jerzy Ossoliński i Walenty Orłowski stanęli osobiście w kancelarii koronnej i wymienili te grunty.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.
jęz. łac., jęz. pol.

799/3071

Warszawa, 23 stycznia 1642

Feria quinta ante Festum Conversionis Sancti Pauli

k. 653 v – 654 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii koronnej stanął Jerzy Ossoliński, podkanclerzy koronny oraz Jan Bębnowski z Końskich, sekretarz JKM. Zeznali pewną umowę, zawartą w Ossolinie 5 listopada 1640 roku. Wadium ustalono na dwadzieścia pięć tysięcy złotych polskich. Staną na wezwanie w sprawie i odnośnie wadium w urzędzie grodzkim sandomierskim.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.
jęz. łac.

800/3072

[Warszawa, 23 stycznia 1642]

ut supra

k. 654 v – 655

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii koronnej stanął Jan Bębnowski, sekretarz JKM. Zeznał zawarcie pewnej umowy, zawartej w dniu dzisiejszym z Jerzym Ossolińskim, podkanclerzym koronnym. Wadium ustalono na dwanaście tysięcy złotych polskich. Staną na wezwanie w sprawie i odnośnie wadium w urzędzie grodzkim sandomierskim.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.
jęz. łac.

801/3073

Warszawa, 20 lutego 1642

Feria quinta ante Festum Sancti Mathiae Apostoli proxima

k. 655 – 655 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii koronnej stanął Kasper Denhoff, wojewoda sieradzki, starosta łajski, bolesławski, radomszczański, ochmistrz królowej, oraz Aleksandra z Koniecpola, jego żona. Zeznali ustąpienie, za pozwoleniem JKM, na rzecz syna Stanisława Denhoffa, starosty wieluńskiego, z praw dożywotnich do pewnych dóbr królewskich, mianowicie do wsi Sokolniki, Pątnów, Krzyworzeka, Wróblów, Bobrowniki (*Borowniki*), Osiek i Czastary w ziemi wieluńskiej.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.
jęz. łac.

802/3074

Warszawa, [20 lutego 1642]

ut supra

k. 655 v – 657

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii koronnej stanął Kasper Denhoff, wojewoda sieradzki, starosta łajski, bolesławski, radomszczański, ochmistrz królowej. Zeznał ustąpienie, na rzecz syna Stanisława Denhoffa, starosty wieluńskiego, z praw do pewnych dóbr dziedzicznych, mianowicie do wsi Przygodzice, Topola Wielka, Topola Mała, Wysocko, Zembiów, Kuźnica Błędzinowska, Dębica, Chynowa, Wielejów, Szpesekowo, Osuchowo, Podpłomiki, Piec, Kodzięba, Podsadkowy, Trzczelina, Srebrna Góra w województwach kaliskim i sieradzkim, w ziemi wieluńskiej, i w powiecie ostrzeszowskim.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

803/3075

Warszawa, 22 luty 1642

Sabbatho in Vigilia Sancti Matthiae Apostoli

k. 657 v – 658

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii koronnej stanął Stanisław Denhoff, starosta wieluński, dworzanin JKM. Zeznał zawarcie pewnej umowy z Eufrozyną z Tarnowa Wiśniowiecką, wdową po [Jerzym]¹ Wiśniowieckim, staroście kamionackim, dokument spisany został 6 lutego (*Feria quinta post Festum Purificationis Gloriosissima Virginis Mariae*) 1642 roku, podpisany przez strony i Stanisława Koniecpolskiego, kasztelana krakowskiego. Wadium w sprawie ustalono na sto pięćdziesiąt tysięcy złotych. Stanie na wezwanie w sprawie w urzędzie grodzkim buskim.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

¹ Zostawiono puste miejsce na imię. Zob. A. Kersten, *Hieronim Radziejowski. Studium władzy i opozycji*. Warszawa 1988, s. 66.

804/3076

Warszawa, 3 marca 1642

Feria secunda ante Dominicam Invocavit Quadragesimalem proxima

k. 658 v – 662

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii koronnej stanął Stanisław z Koniecpola Koniecpolski, kasztelan krakowski, hetman wielki koronny, starosta buski, barski, kowelski. Zeznał ustąpienie z miast Horodyszcze, Rossosz, wraz z wsiami Rudzieniec, Jabłoń, Jasionka, Witulin, Połubice, Dubica, Gęś, Radec, Dawidy, Pazienki, Kolano, Kudry, Romaszki, Cederaki, Zaniowka, Ussowa Łąka, w województwie podlaskim, powiecie mielnickim, na rzecz Jana Przedbora, Jakuba, Stanisława oraz Zofii i Barbary Koniecpolskich, synów i córek Aleksandra Koniecpolskiego z małżeństw z Zofią i z Dorotą z Dębian.

Jakub z Koniecpola Koniecpolski, a także jego rodzeństwo, Stanisław, Barbara i Zofia Koniecpolscy, byli dziećmi zmarłych Aleksandra Koniecpolskiego i Doroty z Dębian, córki zmarłych Kaspra Dębińskiego, podkomorzego mielnickiego i Maryny Kopciówny, prawa do wspomnianych dóbr uzyskali oni po Marynie Kopciównie, córce Jana czy też Iwana Kopcia.

Zgadza się na ich intromisję w te dobra, uwalnia od wszelkich obciążeń, za wyjątkiem konieczności spłat: po pierwsze renty wykupnej na sumę stu trzydziestu jeden tysięcy złotych polskich na rzecz Mikołaja Firleja, dawniej kasztelana wojnickiego, potem zaś wojewody sandomierskiego, po drugie sumy trzynastu tysięcy złotych na rzecz tegoż wojewody sandomierskiego, po trzecie renty wykupnej trzynastu tysięcy złotych polskich na rzecz kościoła w Rossoszu.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

805/3077

[Warszawa, 3 marca 1642]

ut supra

k. 662 – 665

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii koronnej stanął Jakub z Koniecpola Koniecpolski, syn zmarłych Aleksandra Koniecpolskiego i Doroty z Dębian, córki zmarłych Kaspra Dębińskiego, podkomorzego mielnickiego i Maryny Kopciówny. Zeznał, w obecności

Stanisława Koniecpolskiego, kasztelana krakowskiego, w imieniu swoim oraz brata Stanisława i siostr Barbary oraz Zofii. Zeznał ustąpienie z miast Horodyszcze, Rossosz, wraz z wsiami Rudzieniec, Jabłoń, Jasionka, Witulin, Połubice, Dubica, Gęś, Radec, Dawidy, Pazienki, Kolano, Kudry, Romaszki, Czeberaki (Cederaki), Zaniowka, Ussowa Łąka, w województwie podlaskim, powiecie mielnickim, na rzecz Zbigniewa z Dąbrowicy Firleja, starosty lubelskiego, syna zmarłego Mikołaja Firleja. Prawa do tych dóbr uzyskali po wspomnianej Marynie Kopciówniej, córce Jana czy też Iwana Kopcia. Zgadzają się na intromisję Firleja w te dobra, uwalniają od wszelkich obciążeń, za wyjątkiem konieczności spłat: po pierwsze renty wykupnej na sumę stu trzydziestu jeden tysięcy złotych polskich na rzecz Mikołaja Firleja, dawniej kasztelana wojnickiego, potem zaś wojewody sandomierskiego, po drugie sumy trzynastu tysięcy złotych na rzecz tegoż wojewody sandomierskiego, po trzecie renty wykupnej trzynastu tysięcy złotych polskich na rzecz kościoła w Rossoszu. Zobowiązuje się stanąć na wezwanie w sprawie w urzędzie grodzkim krakowskim.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

806/3078

[Warszawa, 3 marca 1642]

ut supra

k. 665 – 668

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii koronnej stanął Jan Przedbór z Koniecpola Koniecpolski, syn zmarłych Aleksandra Koniecpolskiego i Zofii z Dębian, córki zmarłych Kaspra Dębińskiego, podkomorzego mielnickiego i Maryny Kopciówny. Zeznał, przywołując wcześniejsze zeznania w sprawie na rzecz Zbigniewa Firleja, starosty lubelskiego, ustąpienie z miast Horodyszcze, Rossosz, wraz z wsiami Rudzieniec, Jabłoń, Jasionka, Witulin, Połubice, Dubica, Gęś, Radec, Dawidy, Pazienki, Kolano, Kudry, Romaszki, Czeberaki (Cederaki), Zaniowka, Ussowa Łąka, w województwie podlaskim, powiecie mielnickim, na rzecz tegoż Zbigniewa z Dąbrowicy Firleja, starosty lubelskiego, syna zmarłego Mikołaja Firleja. Prawa do tych dóbr uzyskał wraz z rodzeństwem: Jakubem, Stanisławem, Zofią i Barbarą Koniecpolskimi po wspomnianej Marynie Kopciówniej, córce Jana czy też Iwana Kopcia. Zgadza się na intromisję w te dobra, uwalnia od wszelkich obciążeń, za wyjątkiem konieczności spłat: po pierwsze renty wykupnej na sumę stu trzydziestu jeden tysięcy złotych polskich na rzecz Mikołaja Firleja, dawniej kasztelana wojnickiego, potem zaś wojewody sandomierskiego, po drugie sumy trzynastu tysięcy złotych na rzecz tegoż wojewody sandomierskiego, po trzecie renty wykupnej trzynastu tysięcy złotych polskich na rzecz kościoła w Rossoszu. Zobowiązuje się stanąć na wezwanie w sprawie w urzędzie grodzkim krakowskim.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

807/3079

Warszawa,[3 marca 1642]

ut supra

k. 668 – 669 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii koronnej stanął Stanisław z Koniecpola Koniecpolski, kasztelan krakowski, hetman wielki koronny. Zeznał zapis na wszystkich swoich dobrach sumy osiemdziesięciu trzech tysięcy złotych polskich na rzecz Jakuba i Stanisława Koniecpolskiego, a także Barbary i Zofii, potomków Aleksandra Koniecpolskiego

i Doroty z Dębian, córki zmarłych Kaspra Dębińskiego, podkomorzego mielnickiego i Maryny Kopciówny. Zobowiązanie to powstało w wyniku pożyczki udzielonej przez Zbigniewa z Dąbrowicy Firleja, zapisanej na miastach Horodyszczce i Rossosz, folwarku Rudzieniec a także wsi Witulin oraz innych dobrach przynależnych. Suma zostanie spłacona w urzędzie grodzkim lwowskim. W sprawie tych dóbr zeznanie w kancelarii koronnej składał w tym dniu Stanisław Koniecpolski oraz Jan Przedbór Koniecpolski. Stanie na wezwanie w sprawie w grodzie krakowskim. Wadium odpowiada sumie długu.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

808/3080

Warszawa, [3 marca 1642]

ut supra

k. 669 v – 670 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii koronnej stanął Jakub z Koniecpola Koniecpolski, syn zmarłych Aleksandra Koniecpolskiego i Doroty z Dębian, córki zmarłych Kaspra Dębińskiego, podkomorzego mielnickiego i Maryny Kopciówny. Zeznał, w imieniu swoim oraz brata Stanisława i sióstr Barbary oraz Zofii zapis na wszystkich swoich dobrach sumy osiemdziesięciu trzech tysięcy złotych polskich na rzecz Zbigniewa z Dąbrowicy Firleja, zapisanej na miastach Horodyszczce, Rossosz, wraz z wsiami Rudzieniec, Jabłoń, Jasionka, Witulin, Połubice, Dubica, Gęś, Radec, Dawidy, Pazienki, Kolano, Kudry, Romaszki, Czeberaki (Cederaki), Zaniowka, Ussowa Łąka, w województwie podlaskim, powiecie mielnickim. Suma zostanie spłacona w urzędzie grodzkim lwowskim. Stanisław Koniecpolski, kasztelan krakowski uzyskał w kancelarii koronnej tę sumę w dniu dzisiejszym [3 marca 1642] od Zbigniewa Firleja w kancelarii koronnej. Sumę tę uzyskać mają od Stanisława Koniecpolskiego, kasztelana krakowskiego w przeciągu dwudziestu czterech lat. Stanie na wezwanie w sprawie w grodzie krakowskim lub chełmskim. Wadium odpowiada sumie długu.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

809/3081

Warszawa, [3 marca 1642]

ut supra

k. 671 – 674

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanęli Jan Przedbór Koniecpolski z jednej strony i Jakub Koniecpolski z drugiej strony, w obecności Stanisława Koniecpolskiego, kasztelana krakowskiego, hetmana wielkiego koronnego. Zeznali podział swoich dóbr ojcowskich i matczynych, tak między sobą jak i z nieobecnym bratem Stanisławem Koniecpolskim, akt ów spisali w Warszawie 3 marca 1642, i podpisali wraz ze Stanisławem Koniecpolskim, kasztelanem krakowskim, Kasprem Denhoffem, wojewodą sieradzkim i Zbigniewem Gorajskim, kasztelanem chełmskim oraz Maciejem Szczygielskim, stolnikiem chełmskim. Do podziału doszło za propozycją Stanisława Koniecpolskiego, kasztelana krakowskiego, Kaspra Denhoffa, wojewody sieradzkiego, Zbigniewa Gorajskiego, kasztelana chełmskiego, Macieja Szczygielskiego, stolnika chełmskiego i Aleksandra zaleskiego, podsędka sieradzkiego, Mikołaja Wierusza Bielskiego, podsędka ziemskiego i sędziego grodzkiego wieluńskiego, Macieja Krakowskiego, cześnika braclawskiego, sędziego grodzkiego buskiego. Jan Przedbór Koniecpolski był synem Aleksandra Koniecpolskiego i

Zofii z Dębian, natomiast Jakub i Stanisław Koniecpolscy byli synami tegoż Aleksandra i Doroty z Dębian.

Jan Przedbór Koniecpolski otrzymał części Piotrkowic z prawem patronatu na beneficja kościelne w Zakrzowie i Strzyszkowicach, z wszelkimi przydatkami, oraz z sumą dwudziestu tysięcy złotych polskich zapisanych przez Kaspra Dębińskiego, podkomorzego mielnickiego, jego żonie Krystynie z Wrońska tytułem oprawy, oraz renty wykupne na rzecz kościoła, które Jan Przedbór powinien spłacać, a także z młynami, budynkami, innymi przyległościami w powiecie ksiąskim i krakowskim, z częściami obu wsi Piasek [Wielki i Mały] z przydatkami.

Jakub i Stanisław Koniecpolscy, młodsi bracia, otrzymali do podziału między sobą i z siostrami sumę od Zbigniewa Firleja, starosty lubelskiego, za pewne majątności podlaskie, jaka została po spłaceniu długów¹. Otrzymali też sumy zupełne zapisów na wsi Kościelec z folwarkiem, Płaszów (*Płozą*) z folwarkiem, Pogorzyce z folwarkiem, z prawem patronatu, dobra te położone były w powiecie krakowskim², oraz pewne części wsi Turzyn i Biała w powiecie lelowskim, z przydatkami i z obciążeniami, czyli z dwunastoma tysiącami sześciuset złotymi zapisanymi panom Kmitom na Kościelcu. Bracia Jakub i Stanisław otrzymali także miasteczko Teratyn z folwarkiem, dobra Miedziej z folwarkiem i wieś Olszankę z młynami i przydatkami w ziemi chełmskiej, z prawem wyrębu w lasach huszyńskich, obciążoną zapisem na rzecz Jana Bielskiego. Zobowiązani są do opłacenia posagu siostr, Zofii i Barbary. Dobra Kościelec mają pozostawać w arendzie u Adama Plajskiego aż do św. Jana Chrzciciela (24 czerwca). Zakład w sprawie ustalono na sześćdziesiąt tysięcy złotych polskich.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.
jęz. łac., jęz. pol.

¹ Zob. 808.

² W rzeczywistości w pow. proszowskim. Zob. *Atlas Historyczny Polski. Województwo krakowskie w drugiej połowie XVI wieku, część II Komentarz Indeksy*, pod red. H. Rutkowskiego, Warszawa 2008, s. 263,273.

810/3082

Warszawa, 20 marca 1642

Feria quinta post Dominicam Reminiscere Quadragesimalem

k. 674 v – 675

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii koronnej stanął Piotr z Żurowa Daniłowicz, krajczy koronny, starosta krzemieniecki, parczowski. Zeznał ustąpienie z praw dożywotnich, uzyskanych od króla, do tenuty Wyżgrod w województwie kijowskim, na rzecz Janusza z Łohojska Tyszkiewicza, wojewody kijowskiego, starosty żytomirskiego, śniatyńskiego.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.
jęz. łac.

811/3083

[Warszawa, 20 marca 1642]

ut supra

k. 675 – 675 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii koronnej stanęli Piotr z Żurowa Daniłowicz, krajczy koronny, starosta krzemieniecki, parczowski oraz Janusz z Łohojska Tyszkiewicz, wojewoda kijowski, starosta żytomirski, śniatyński. Zeznali pokwitowanie wzajemne z wszelkich roszczeń prawnych dotyczących tenuty Wyżgrod.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.
jęz. łac.

812/3084

[Warszawa, 20 marca 1642]

Sub eodem actu

k. 675 v – 676

Nota kancelaryjna o ustanowieniu przez Macieja Cieleckiego, sekretarza JKM, pełnomocnika w osobie Jerzego Gowarzewskiego, kanonika poznańskiego, prepozyta sochaczewskiego, w sprawie dotyczącej niejakiego Pawła Modzelewskiego.

jęz. łac.

813/3085

Warszawa, 14 kwietnia 1642

Feria secunda post Dominicam Ramispalmarum

k. 676

Nota kancelaryjna o ustanowieniu przez Elżbietę Annę Ramsen, panienkę z fraucymeru królowej, pełnomocnika w osobie Daniela Żydkiewicza, pisarza grodzkiego lubelskiego, N. Borkowskiego, podstarościego lwowskiego i o wydaniu odpowiedniego aktu.

jęz. łac.

814/3086

[Warszawa, 14 kwietnia 1642]

ut supra

k. 676 – 677

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii koronnej stanęli Mikołaj Wojciech Gniewosz z Oleksowa, sekretarz wielki koronny, nominowany biskup włocławsko-pomorski z jednej strony i Jan von Ludinghausen Wolff z drugiej strony. Zeznali zawarcie pewnej umowy w Warszawie w dniu dzisiejszym tj. 14 kwietnia 1642 roku. Wadium w sprawie ustalono na pięćdziesiąt cztery tysiące złotych polskich. Na wezwanie staną w urzędzie grodzkim skarszewskim.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

815/3087

[Warszawa, 14 kwietnia 1642]

sub eodem actu

k. 677

Nota kancelaryjna o ustanowieniu przez Mikołaja Wojciecha Gniewosza, sekretarza wielkiego koronnego, pełnomocnika w osobie Jana von Ludinghausen Wolffa i o wydaniu odpowiedniego aktu.

jęz. łac.

816/3088

Warszawa, 18 kwietnia 1642

Feria Sexta Magna

k. 677 – 678

Król potwierdza, że na prośbę chorego Macieja Baryczki, ławnika Starej Warszawy, wysłany został do tegoż Andrzej Jahodyński, sekretarz JKM, dla odebrania zeznania. Sekretarz udał się do miejsca pobytu Baryczki, do domu mieszczanina Baltazara Strubicza przy Rynku Starej Warszawy¹. Baryczka zeznał ustąpienie z dziedzicznych praw do przewozu przez Wisłę pod Wyszogrodem, na rzecz kapłana ustanowionego przy kaplicy Trzech Króli zwanej Baryczkowską w kolegiacie św. Jana Chrzciciela w Warszawie. Księża ci, z tytułu

zobowiązań wyrażonych przy fundacji tej kaplicy są zobowiązani wypełniać obowiązki wikarych i psalterzystów kolegiaty.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

¹ Chodzi o kamienicę nr 4 przy Rynku, zob. *Katalog Zabytków Sztuki, Warszawa. Stare Miasto*, pod red. J. Łozińskiego i A. Rottermunda, Warszawa 1993, cz. I, s. 259.

817/3089

[Warszawa], 18 czerwca 1642

Feria Quarta in Vigilia Sacratissimi Corporis Christi

k. 678

Nota kancelaryjna o ustanowieniu przez Maksymiliana z Tęczyna Ossolińskiego, podskarbiego nadwornego koronnego i jego żony Katarzyny z Głębokiego, pełnomocnika w osobie Andrzeja Mniszcha i o wydaniu odpowiedniego aktu.

jęz. łac.

818/3090

[Warszawa, 18 czerwca 1642]

sub actu

k. 678

Nota kancelaryjna o ustanowieniu przez [Maksymiliana Ossolińskiego], podskarbiego nadwornego koronnego i jego małżonki [Katarzyny] z Głębokiego, pełnomocnika w osobie Stanisława Wierzbicza i o wydaniu odpowiedniego aktu.

jęz. łac.

819/3091

[Warszawa, 18 czerwca 1642]

ut supra

k. 678 – 679

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii koronnej stanęli Maksymilian z Tęczyna Ossoliński, podskarbi nadworny koronny z jednej strony i Jerzy z Lipnika Lipnicki z drugiej strony. Zeznali zawarcie pewnej umowy w dniu 18 czerwca 1642 w Warszawie, która potwierdzają we wszystkich punktach. Wadium ustalono na siedem tysięcy złotych polskich. Na wezwanie w sprawie staną w urzędzie grodzkim radomskim.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

820/3092

[Warszawa, 18 czerwca 1642]

ut supra

k. 679 – 679 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii koronnej stanął Jerzy Ossoliński, podkanclerzy koronny. Zeznał pokwitowanie Barbary z Leszna Słupeckiej, wdowy po Feliksie Słupeckim, kasztelanie lubelskim z sumy sześciu tysięcy złotych polskich, zapisanych jako dług w urzędzie grodzkim krakowskim w roku 1633.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

821/3093

Warszawa, 23 czerwca 1642

Feria Secunda intra Octavas Sanctissimi Corporis Christi

k. 679 v – 680

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii koronnej stanął Maksymilian z Tęczyna Ossoliński, podskarbi nadworny koronny. Zeznał ustąpienie, z praw dożywotnich względem starostwa malborskiego na rzecz Gerarda Denhoffa, ekonoma malborskiego. Uzyskał na to zgodę JKM, daną w Warszawie 3 czerwca 1642.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

822/3094

[Warszawa, 23 czerwca 1642]

ut supra

k. 680 – 681

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii koronnej stanął Bogusław z Leszna Leszczyński, wojewodzie bełski. Zeznał zapis długu na wszystkich swoich dobrach, w wysokości dwudziestu tysięcy złotych, na rzecz Maksymiliana z Tęczyna Ossolińskiego, podskarbiego koronnego. Sumę tę spłacić w sobotę po oktawie Bożego Ciała (28 czerwca) 1642 roku w urzędzie grodzkim radomskim, a wadium odpowiada sumie długu. Stanie na wezwanie w sprawie w urzędzie grodzkim warszawskim.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

823/3095

[Warszawa, 23 czerwca 1642]

ut supra

k. 681 – 682

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii koronnej stanął Bogusław z Leszna Leszczyński, wojewodzie bełski. Zeznał zapis długu na wszystkich swoich dobrach, w wysokości osiemnastu tysięcy złotych, na rzecz Maksymiliana z Tęczyna Ossolińskiego, podskarbiego koronnego. Sumę tę spłacić na święto Trzech Króli (6 stycznia) 1643 roku w urzędzie grodzkim sandomierskim, a wadium odpowiada sumie długu. Stanie na wezwanie w sprawie w urzędzie grodzkim warszawskim¹.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

¹ Zob. 827.

824/3096

Warszawa, 25 czerwca 1642

Feria Quarta intra Octavas Sacratissimi Corporis Christi

k. 682 – 683 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii koronnej stanął Jan z Glewa Lasocki, syn zmarłego Remigiusza, podkomorzego czerskiego. Zeznał ustąpienie ze swoich dziedzicznych części dworu Lasockich, w Warszawie, na rzecz Maksymiliana z Tęczyna Ossolińskiego, podskarbiego nadwornego koronnego. Dwór ten położony był na Przedmieściu Krakowskim, między dworami i domami Kaspra Denhoffa, wojewody sieradzkiego z jednej strony i [Jakuba Sobieskiego] wojewody ruskiego z drugiej strony. Stanie na wezwanie w sprawie w urzędzie grodzkim czerskim. Zobowiązuje się, że jego żona, Anna Wolińska złoży w tej sprawie zeznanie z dwoma krewnymi, w przeciągu sześciu tygodni, w grodzie czerskim. Wadium ustalono na tysiąc pięćset złotych polskich.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

825/3097

Warszawa, [25 czerwca 1642]

ut supra

k. 683 v – 684 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii koronnej stanął Maksymilian z Tęczyna Ossoliński, podskarbi nadworny koronny. Zeznał pokwitowanie Bogusława z Leszna Leszczyńskiego, syna zmarłego Rafała, wojewody bełskiego, z sumy dwóch tysięcy pięciuset złotych polskich z osiemnastu tysięcy złotych polskich długu, zapisanego w kancelarii koronnej 23 czerwca (*Feria secunda intra Octavas Sacratissimi Corporis Christi*) 1642.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

826/3098

Warszawa, 27 czerwca 1642

Feria sexta post Octavas Sacratissimi Corporis Christi

k. 684 v – 685

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii koronnej stanął Maksymilian z Tęczyna Ossoliński, podskarbi nadworny koronny. Zeznał pokwitowanie Bogusława z Leszna Leszczyńskiego, wojewodzica bełskiego, z sumy dwudziestu tysięcy złotych polskich długu, zapisanego w kancelarii koronnej 23 czerwca (*Feria secunda intra Octavas Sacratissimi Corporis Christi*) 1642.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

827/3099

[Warszawa, 27 czerwca 1642]

ut supra

k. 685 – 685 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii koronnej stanął Maksymilian z Tęczyna Ossoliński, podskarbi nadworny koronny. Zeznał, iż wyprzedzając należny, termin kwituje Bogusława z Leszna Leszczyńskiego, wojewodzica bełskiego, z sumy pięciu tysięcy złotych polskich długu, data spłaty przypadała na święto Trzech Króli (6 stycznia) 1643 roku¹.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

¹ Zob. 821.

828/3100

[Warszawa, 27 czerwca 1642]

ut supra

k. 685 v – 686 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii koronnej stanął Maksymilian z Tęczyna Ossoliński, podskarbi nadworny koronny. Zeznał ustanowienie pewnej dyspozycji na rzecz Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego, podpisanej przez niego i opieczątowanej w Warszawie, którą podtrzymuje we wszystkich punktach. Wadium w sprawie wynosi dziewięć tysięcy złotych. Zobowiązuje się stawiać na wezwanie w sprawie w urzędzie grodzkim warszawskim.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

829/3101

[Warszawa, 27 czerwca 1642]

ut supra

k. 686 v – 687 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii koronnej stanął Bogusław z Leszna Leszczyński, syn Rafała wojewody bełskiego. Zeznał dług w wysokości pięciu tysięcy złotych, jaki ma wobec Jana Olbrachta Lipskiego, chorążego sochaczewskiego. Sumę zapisuje na wszystkich dobrach, zobowiązuje się ją spłacić na przyszłe św. Trzech Króli (6 stycznia), w urzędzie grodzkim warszawski. Wadium odpowiada sumie długu. Zobowiązuje się stawieć na wezwanie w sprawie w urzędzie grodzkim warszawskim.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

830/3102

[Warszawa, 27 czerwca 1642]

ut supra

k. 687 v – 688

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii koronnej stanął Jan Olbracht z Lipia Lipski, chorąży sochaczewski, dworzanin JKM. Zeznał zapis dwudziestu tysięcy złotych polskich na wszystkich swoich dziedzicznych dobrach, tytułem wiana, dla żony Maksymilianny z Tęczyna Ossolińskiej, córki Maksymiliana Ossolińskiego, podskarbiego nadwornego koronnego. Wadium odpowiada zapisanej sumie.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

831/3103

Warszawa [, 27 czerwca 1642]

ut supra

k. 688 v – 689

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii koronnej stanęli Maksymilian z Tęczyna Ossoliński, podskarbi nadworny koronny Jan Olbracht z Lipia Lipski, chorąży sochaczewski, dworzanin JKM. Zeznali wzajemne pokwitowanie z tytułu pewnej umowy, podpisanej przez Jana Lipskiego, arcybiskupa gnieźnieńskiego, Adama z Kazanowa Kazanowskiego, podkomorzego koronnego, Jerzego z Tęczyna Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego, Franciszka Feliksa Lipskiego, kasztelana rawskiego, Kaspra Lipskiego, kasztelana sochaczewskiego, Maksymiliana z Tęczyna Ossolińskiego, podskarbiego nadwornego koronnego, starostę malborskiego, Jana Olbrachta Lipskiego, chorążego sochaczewskiego, wniesionej do akt grodzkich warszawskich

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

832/3104

Warszawa, 28 czerwca 1642

Sabbatho post Octavas Sacratissimi Corporis Christi

k. 689 – 690

Król potwierdza, że na prośbę chorego Wawrzyńca Rostworowskiego, chorążego kaliskiego, wysłany został do niego Maciej Cielecki, sekretarz JKM, dla odebrania zeznania w Warszawie. Rostworowski zeznał ustanowienie Jana Niegolewskiego, sędziego ziemskiego poznańskiego, Jana Rostworowskiego, brata, i Zygmunta Żeleńskiego na swoich

pełnomocników do spraw w grodzie poznańskim w okolicy święta Jana Chrzciciela (24 czerwca) 1642 roku.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

833/3105

[Warszawa, 28 czerwca 1642]

sub eodem actu

k. 690

Nota kancelaryjna o ustanowieniu przez Wawrzyńca Rostworowskiego, chorążego kaliskiego pełnomocników w osobach Andrzeja Bojanowskiego, Macieja Małachowskiego, Stefana Korzeniowskiego i Gołkowskiego, a także o wydaniu odpowiedniego aktu.

jęz. łac.

834/3106

[Warszawa, 28 czerwca 1642]

sub eodem actu

k. 690

Nota kancelaryjna o ustanowieniu przez Annę z Obór Rostworowską, żonę Wawrzyńca Rostworowskiego, chorążego kaliskiego pełnomocników w osobach Wojciecha (Albertus) Sufczyńskiego, podstarościego sochaczewskiego, Tomasza Suskiego, Jakuba Strzemesznego, Waleriana Królikowskiego, Stanisława Wisłocha, i o wydaniu odpowiedniego aktu.

jęz. łac.

835/3107

Warszawa, [28 czerwca 1642]

ut supra

k. 690 – 692

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii koronnej stanął Stanisław Dłużniewski, syn zmarłego Jana Dłużniewskiego, sędziego ziemskiego plockiego. Zeznał ustąpienie z pewnych dóbr na rzecz Wojciecha (Albertus) Gołkowskiego, syna zmarłego Mikołaja. Dobra te uzyskał m.in. od Wojciecha (Albertus) Ćwiklińskiego, syna Stanisława, zapisem w urzędzie grodzkim ciechanowskim. Dobra z których ustępuje posiada zarówno prawem, dziedzicznym jak i zastawnym; w dziedzicznej włości Poczernino [in. Poczermينو], w ziemi ciechanowskiej, powiecie sąchockim, i we wsi Krowice w ziemi wyszogrodzkiej. Ustąpienie obejmuje zapis na rzecz ojców karmelitów z kościoła w Płońsku, w wysokości tysiąca złotych. Dłużniewski zobowiązał się też, iż jego małżonka Anna Mniszewska złoży zeznanie w sprawie dóbr Poczernino w asyście dwóch krewnych w ciągu pół roku, w urzędzie grodzkim wyszogrodzkim lub innym. Stawi się na wezwanie w sprawie w urzędzie grodzkim ciechanowskim lub wyszogrodzkim.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

836/3108

Warszawa, [28 czerwca 1642]

ut supra

k. 692 – 693

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Wojciech Gołkowski, syn zmarłego Mikołaja. Zeznał przyjęcie na siebie zobowiązania Stanisława Dłużniewskiego, który zapisał na rzecz ojców karmelitów z Płońska sumę tysiąca złotych polskich. Suma ta zapisana została na dobrach Poczermينو (in. Poczernino), z których Dłużniewskich ustąpił na

jego rzecz w dniu dzisiejszym. Gołkowski przyjmuje zobowiązanie tak do sumy jak i czynszu wykupnego.

Relacja *eiusdem* – Jerzego Ossolińskiego, podkanclerza koronnego.

jęz. łac.

837/3109

Warszawa, 1 lipca 1642

Feria Tertia in Vigilia Festi Visitationis Beatissimae Mariae Virginis

k. 693 – 694

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Aleksander z Wiśnicza Lubomirski, starosta sandomierski, zatorski. W akcie tym zeznał swoją zgodę na podział dóbr ojczystych i macierzystych z braćmi; Jerzym Lubomirskim, starostą sądeckim i Konstantynem Lubomirskim, starostą białocerkiewskim, uzgodnioną w akcie wystawionym w Kolbuszowcach 18 marca (*Feria Tertia post Dominicam Reminiscere*) 1642 roku.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

838/3110

[Warszawa, 1 lipca 1642]

sub eodem actu

k. 694

Nota kancelaryjna o ustanowieniu przez Jerzego z Tęczyna Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego, pełnomocników w osobach Daniela Żydkiwicza, pisarza grodzkiego lubelskiego, Pawła Rościewskiego, Krzysztofa Rudnickiego, Gabriela Goskowskiego i o wydaniu odpowiedniego aktu.

jęz. łac.

839/3111

[Warszawa, 1 lipca 1642]

sub eodem actu

k. 694 – 694 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Jakub Maksymilian Fredro, podkomorzy przemyski, regens kancelarii koronnej. Zeznał pokwitowanie Dawida Świrskiego ze wszystkich procesów w sprawie niewydania zbiegłych poddanych z pewnej wsi Nadyby, wyrok w tej sprawie wydał sąd grodzki lwowski.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

840/3112

Warszawa, 28 lipca 1642

Feria secunda post Festum Sancti Jacobi Apostoli

k. 694 v – 695 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanęli Jerzy z Tęczyna Ossoliński, podkanclerzy koronny, i Jan Karol z Czołhan Czołhański, scholastyk lwowski, sekretarz JKM. Zeznali zawarcie pewnej umowy w Warszawie w dniu dzisiejszym 28 lipca 1642 roku. Wadium w sprawie wynosi osiemdziesiąt tysięcy złotych polskich.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

841/3113

Warszawa, 30 lipca 1642

Feria Quarta post Festum Sancti Jacobi Apostoli

k. 695 v – 696 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Mieczysław Mleczek, starosta mielnicki. Zeznał pokwitowanie Jerzego z Tęczyna Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego z trzynastu tysięcy złotych polskich długu, zapisanego w księgach grodzkich warszawskich oraz ze spraw sądowych w tej sprawie prowadzonych. Suma ta zapisana była pierwotnie przez Piotra Tryznę na księdza Piotra Popławskiego i na Mieczysława Mleczkę w księgach grodzkich brańskich.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

842/3114

Warszawa, 30 lipca 1642

Feria Quarta post Festum Sancti Jacobi Apostoli

k. 696 v – 697

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Jerzy Ossoliński, podkanclerzy koronny. Zeznał pokwitowanie Mieczysław Mleczek, starosty mielnickiego z trzech tysięcy złotych polskich długu, zapisanego w urzędzie grodzkim brańskim.

jęz. łac.

843/3115

Warszawa, 12 sierpnia 1642

Feria Tertia post Festum Sancti Laurentii Martyris

k. 697 – 698

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Kasper Denhoff, wojewoda sieradzki, starosta łajski, radomszczański. Zeznał zapis na rzecz Franciszka Dolmata Isajkowskiego, referendarza i pisarza litewskiego, sumy ośmiu tysięcy złotych polskich długu na wszystkich swoich dobrach. Wadium odpowiada sumie długu.

jęz. łac.

844/3116

Warszawa, 7 października 1642

Feria Tertia post Festum Sancti Francisci Confessoris

k. 698

Nota kancelaryjna o ustanowieniu przez Franciszka z Tęczyna Ossolińskiego, starostę lubaczowskiego, syna Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego, pełnomocników w osobach Daniela Iżyckiego, sędziego ziemskiego lubelskiego i Andrzeja Czańskiego, i o wydaniu aktu w należytnej formie.

jęz. łac.

845/3117

[Warszawa, 7 października 1642]

sub eodem actu

k. 698

Nota kancelaryjna o ustanowieniu przez Jerzego z Tęczyna Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego, starostę bydgoskiego, pełnomocnika w osobie Mikołaja Sławoszewskiego, i o wydaniu aktu w należytnej formie.

jęz. łac.

846/3118

[Warszawa, 7 października 1642]

sub eodem actu

k. 698 v

Nota kancelaryjna o ustanowieniu przez Tomasza z Rupniowa Ujejskiego, sekretarza JKM, pełnomocników w osobach Władysława Bielickiego i Andrzeja Janowskiego, a także o wydaniu aktu w należynej formie.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

847/3119

Warszawa, 27 listopada 1642

Feria Quinta post Festum Sanctae Catharinae Virginis

k. 698 v – 700

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Feliks Rębieliński. Zeznał ustąpienie ze swoich części wsi Rembielin, Wola Rembielińska¹ i Lipowiec w ziemi ciechanowskiej, województwie mazowieckim, jakie uzyskał w spadku, na rzecz Jana Rębielińskiego, swojego syna.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

¹ In. Rembielin Wielki i Rembielin Mały w powiecie przasnyskim. Zob. *Atlas historyczny Polski. Mazowsze w drugiej połowie XVI wieku*. część 2. Pod red. W. Pałuckiego, Wrocław 1973, s. 210.

848/3120

Warszawa, 27 listopada 1642

sub eodem actu

k. 700 – 700 v

Nota kancelaryjna o ustanowieniu przez Ludwika Stempkowskiego, prepozyta tykocińskiego, pełnomocnika w osobie mieszczanina Andrzeja Sadowskiego, burmistrza tykocińskiego, i o wydaniu aktu w należynej formie.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

[1643]

849/3121

Warszawa, 17 stycznia 1643

Sabbatho ante Festum Sanctae Priscae

k. 700 v – 701 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Jakub Maksymilian z Pleszowic Fredro, podkomorzy przemyski, regens kancelarii koronnej, a także Władysław i Andrzej Drohojewscy, synowie zmarłego Jana Samuela Drohojewskiego, z powiatu przemyskiego. Zeznali zawarcie w dniu dzisiejszym w Warszawie pewnej umowy, którą potwierdzają we wszystkich punktach. Wadium ustalone zostaje na sześć tysięcy złotych polskich. Na wezwanie w sprawie staną w urzędzie grodzkim przemyskim.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

850/3122

[Warszawa, 17 stycznia 1643]

ut supra

k. 701 v – 702

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Sylwester Felicki, szafarz dworu JKM. Zeznał, iż na podstawie zgody królewskiej, wydanej w Warszawie 30

listopada 1642 roku, ustępuje na rzecz plebejuszy Macieja i Fedora Omelanczyków z praw dożywotnich do łąnu ziemi zwanego Zaścianek w starostwie augustowskim, rozciągającego się do granic miasta Augustowa i do wsi Biernatki (*Bernatka*).

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

851/3123

Warszawa, [17 stycznia 1643]

ut supra

k. 702 – 703

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Jan Gumowski, brat stryjeczny i opiekun Kazimierza i Tomasza Gumowskich. Zeznał, iż w związku z nałożoną na nich karą banicji, zapisaną w grodzie warszawskim potwierdzoną zaś na Trybunale Koronnym Piotrkowskim, a także na mocy przelanych na niego praw, zapisem w aktach grodzkich warszawskich 23 czerwca (*Feria secunda in Vigilia Festi Nativitatis S. Joanni Baptistae*) 1642 roku, jakie uzyskał od braci Jana i Jerzego Suchorzewskich, kwituje i uwalnia Kazimierza i Tomasza Gumowskich z wyroku banicji, jaki został na nich nałożony. Paweł Gumowski, ojciec Kazimierza i Tomasza zapisał na rzecz Jerzego Suchorzewskiego, ojca wspomnianych Jana i Jerzego sumę siedmuset siedemdziesięciu¹ złotych polskich, do sumy tej doszło trzysta siedemdziesiąt złotych polskich zasądzonych przez sąd ziemski warszawski 16 czerwca (*Feria Secunda post Dominicam Festi Sanctissimae et Individuae Trinitatis*) 1642 roku.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

¹ W tekście niekonsekwentnie mowa raz o sumie siedmuset a raz o siedemset siedemdziesiąt złotych.

852/3124

[Warszawa, 17 stycznia 1643]

ut supra

k. 703 – 704 v

Król potwierdza, że Władysław Drohojewski oblatował w aktach kancelarii mniejszej koronnej dokument papierowy, podpisany i opieczetowany przez Samuela z Drohojowa Drohojewskiego, dworzanina JKM, a także Stanisława i Marcina Mikołaja Drohojewskich, spisany w Lublinie 2 czerwca (*Poniedziałek po Bożym Ciele*) 1619 roku. W akcie tym stwierdzono, że Marcin Mikołaj Drohojewski, syn zmarłego Tomasza Drohojewskiego, referendarza koronnego, starosty przemyskiego, zapisał dług w Trybunale Lubelskim, na rzecz stryjecznych braci Stanisława i Samuela Drohojewskich, wynoszący pięć tysięcy złotych polskich. Miał on być spłacony na święto Nawrócenia Pawła (25 stycznia) w urzędzie grodzkim przemyskim. Bracia zastrzegają, że gdyby nie mógł go spłacić w ciągu trzech lat, powinien na każde święto Nawrócenia św. Pawła spłacać czterysta złotych i dokonać odpowiednich zapisów.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac., jęz. pol.

853/3125

Warszawa, 11 luty 1643

Feria Quarta post Festum Sanctae Dorotheae Virginis proxima

k. 704 v – 706

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Jerzy Ossoliński, podkanclerzy koronny. Zeznał zapis i zabezpieczenie sum jakie odebrał z rąk Jana Izydora Flores, kanonika sandomierskiego, prepozyta kazimierskiego, doktora obojga praw, Grzegorza Kownackiego, scholastyka tarnowskiego, proboszcza włostowskiego, Wawrzyńca Ciemieńskiego, proboszcza goślickiego, wykonawców ostatniej woli Pawła Rzeczyckiego, doktora obojga praw, prepozyta klimontowskiego¹. Pierwsza suma wynosiła tysiąc złotych polskich, druga czterysta złotych polskich. Sumy te zapisuje na swoich dobrach, mianowicie na wsi Borek z przydatkami, na rzecz prepozyta klimontowskiego i jego następców. Dobra te położone są w województwie i powiecie sandomierskim. Z tej sumy tysiąca czterystu złotych, tysiąc przeznaczony jest na potrzeby proboszcza, w taki sposób, że wypłacany będzie z nich czynsz w wysokości siedemdziesięciu złotych rocznie, natomiast czterysta złotych przeznaczony jest na potrzeby biednych i szpitala klimontowskiego, w ten sposób, że wypłacany będzie z nich czynsz w wysokości dwudziestu ośmiu złotych, płacone mają być na świętą Pryskę (18 stycznia) każdego roku. Wadium odpowiada wysokości czynszów.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

¹ Zob. Bp Walenty Wójcik, *Powstanie i wygaśnięcie kapituły w Klimontowie*, w: „Prawo kanoniczne” 4/1-4, 1961, s 35-77.

854/3126

Warszawa, 7 luty 1643

Sabbatho post Festum Sanctae Dorotheae Virginis proximo

k. 706 – 706 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Gabriel Zaklika. Zeznał, iż za pozwoleniem JKM, wydanym w Warszawie 20 listopada 1642 roku, ustępuje z praw dożywotnich do wójtostwa i części wsi Mątwy w województwie inowrocławskim, jakie zostały mu przysądzone dekretem JKM, na rzecz Marcina i Wojciecha (*Albertus*) Radojewskich.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

855/3127

Warszawa, [7 luty 1643]

ut supra

k. 706 v – 707

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Gabriel Zaklika. Zeznał, pokwitowanie Marcina i Wojciecha (*Albertus*) Radojewskich ze wszystkich spraw i procesów a także protestacji, uchylenia banicji oraz temu podobnych roszczeń związanych z kwestią wójtostwa i części wsi Mątwy w województwie inowrocławskim.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

856/3128

[Warszawa, 7 luty 1643]

ut supra

k. 707 – 708 a

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Łukasz Pławiński, chorąży bydgoski. Zeznał zobowiązanie, zapis na swoich dobrach, iż w przeciągu dwóch tygodni Marcin i Wojciech (*Albertus*) Radojewscy złożą zeznanie w urzędzie grodzkim

bydgoskim lub inowrocławskim, w którym pokwitują Gabriela Zaklikę z wszystkich roszczeń i procesów odnośnie wójtostwa i części wsi Mątwy. Wadium w sprawie ustalono na cztery tysiące pięćset złotych polskich. Stanie też na pierwsze wezwanie w sprawie.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego.

jęz. łac.

k. 708 a Informacja o rozpoczęciu wpisów kanclerza Jerzego Ossolińskiego w roku 1643¹.

¹ Jerzy Ossoliński uzyskał pieczęć wielką koronna 28 lutego 1643 roku. Zob. *Urzędnicy centralni i nadworni Polski XIV – XVIII wieku. Spisy*, pod red. A. Gąsiorowskiego, Kórnik 1992, s. 56, nr 223.

857/3129

Warszawa, 19 marca 1643

Feria Quinta post Dominicam Laetare Quadragesimalem

k. 708 a v – 708 b

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Jerzy z Tęczyna Ossoliński, kanclerz koronny, starosta bydgoski, lubaczowski, lubomelski, adzelski, rycki. Zeznał ustanowienie pełnomocników w osobach Kazimierza Kotowicza i Mikołaja Sławoszewskiego.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, kanclerza koronnego.

jęz. łac.

858/3130

Warszawa, 24 marca 1643

Feria tertia post Dominicam Judica

k. 708 b – 709

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Jerzy z Tęczyna Ossoliński, kanclerz koronny, starosta bydgoski, lubaczowski, lubomelski, adzelski, rycki. Zeznał pewną umowę, jaką zawarł z Wojciechem z Szydłowa Szydłowskim i jego żoną Ewą Zofią z Szczawina Wielkiego, w dniu dzisiejszym. Potwierdza ją we wszystkich punktach. Akt podpisany został przez Ewę Szydłowską i Jana Turobojskiego, stolnika rawskiego. Wadium ustalono na dwadzieścia siedem tysięcy złotych polskich. Stanie na wezwanie w sprawie w urzędzie grodzkim warszawskim.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, kanclerza koronnego.

jęz. łac.

859/3131

[Warszawa, 24 marca 1643]

ut supra

k. 709 – 709 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Jan Turobojski, stolnik rawski. Zeznał zobowiązanie na rzecz Jerzego Ossolińskiego, podkanclerzego koronnego, w ramach którego zapisuje mu na wszystkich dobrach, iż w przeciągu sześciu tygodni Wojciech (*Albertus*) i Ewa Szydłowscy, małżonkowie złożą odpowiednie zeznanie w aktach urzędowych królestwa odnośnie pewnej umowy, którą mają zaaprobować. Wadium w sprawie ustalono na dwadzieścia siedem tysięcy złotych polskich. Stanie na wezwanie w sprawie w urzędzie grodzkim warszawskim.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, kanclerza koronnego.

jęz. łac.

860/3132

[Warszawa, 24 [?]¹ marca 1643]

ut supra

k. 710 – 710 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Hiacynt z Rokietnicy (in. Rokitnica) Derśniak (in. Derszniak), starosta radoszycki, oraz jego żona Anna z Horyńca Gorłowska. Zeznali potwierdzenie pewnej umowy zawartej z Jerzym Ossolińskim, kanclerzem koronnym, w Warszawie 25 marca 1643 roku. Wadium w sprawie ustalono na dwadzieścia siedem tysięcy złotych polskich.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, kanclerza koronnego.

jęz. łac.

¹ Z tekstu wynika, że zeznanie złożone zostało 25 marca, choć wskazówka *ut supra* - *jak wyżej* odnosi się do 24 marca.

861/3133

[Warszawa, 24 [?]¹ marca 1643]

ut supra

k. 710 v – 711 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Stanisław z Pleszowic Fredro, wojski przemyski, z jednej, oraz Krzysztof Stąpkowski, syn zmarłego Jana z drugiej strony. Zeznali zawarcie umowy w Warszawie, 18 marca 1643 roku. Podpisana została przez nich i przez Sebastiana Kochanowskiego, podstarościego krasnostawskiego. Wadium ustalono na tysiąc złotych polskich. Staną na wezwanie w sprawie w urzędzie grodzkim lwowskim.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, kanclerza koronnego.

jęz. łac.

¹ Zob. uwagi w dok 858.

862/3134

[Warszawa, 24 [?]¹ marca 1643]

Sub eodem actu

k. 711 v

Nota kancelaryjna o ustanowieniu przez Wojciech (*Albertus*) Tomisławskiego pełnomocnika w osobie Marcina Pruszkowskiego do odebrania pewnej sumy w urzędzie grodzkim sieradzkim, zapisanej Tomisławskiemu przez Tarnowską i o wydaniu odpowiedniego aktu.

jęz. łac.

¹ Zob. uwagi w dok 858.

863/3135

Warszawa, 27 marca 1643

Feria Quinta ante Dominicam Ramispalmarum Quadragesimalem

k. 711 v – 712 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Zachariasz Boglewski z jednej i Krzysztof Fałęcki, syn zmarłego Andrzeja Fałęckiego, cześnika czerskiego z drugiej strony. Zeznali zawarcie pewnej umowy w Warszawie 25 marca 1643 roku, podpisanej przez nich i Stanisława Jezierczyńskiego, pisarza ziemskiego warszawskiego, a także Stanisława i Feliksa Olszewskich. Potwierdzają ją we wszystkich punktach. Wadium ustalono na sześć tysięcy złotych. Staną na wezwanie w sprawie w grodzie czerskim.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, kanclerza koronnego.
jęz. łac.

864/3136

Warszawa, 31 marca 1643

Feria Tertia post Dominicam Ramispalmarum Quadragesimalem proxima

k. 713 – 714

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanęli Jerzy Ossoliński, podkanclerzy koronny i Marcin Kalinowski, wojewoda czernihowski oraz Samuel Kalinowski, syn wojewody. Zeznali zawarcie pewnej umowy w Warszawie 28 marca 1643 roku, podpisanej przez nich a także przez Piotra Daniłowicza, krajczego koronnego i Franciszka Daniłowicza, starostę czerwonogrodzkiego, a także przez Stanisława Lanckorońskiego, starostę skalskiego. Wadium ustalono na trzysta tysięcy złotych polskich. Staną na wezwanie w sprawie w urzędzie grodzkim sandomierskim albo lwowskim.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, kanclerza koronnego.
jęz. łac.

865/3137

Warszawa, 31 marca 1643

Feria Tertia post Dominicam Ramispalmarum Quadragesimalem proxima

k. 714 – 715

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanęli Stanisław Koniecpolski, kasztelan krakowski oraz Marcin Kalinowski, wojewoda czernihowski. Zeznali zawarcie pewnej umowy w Warszawie w dniu dzisiejszym, (31 marca) 1643 roku, podpisanej przez nich a także przez Kaspra Denhoffa, wojewodę sieradzkiego, Jerzego Ossolińskiego, kanclerza koronnego. Wadium ustalono na dwieście dziesięć tysięcy złotych polskich. Staną na wezwanie w sprawie w urzędzie grodzkim winnickim.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, kanclerza koronnego.
jęz. łac.

866/3138

Warszawa, 4 kwietnia 1643

Sabbatho ante Festa Solennia Sacri Paschatis proxima

k. 715 – 715 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Hieronim Ossoliński, dworzanin pokojowy JKM. Zeznał ustąpienie praw dożywotnich do pensji tysiąca złotych z dochodów starostwa mielnickiego, za zgodą JKM, na rzecz Olbrachta Morawca, dworzanina i stolnika królewskiego.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, kanclerza koronnego.
jęz. łac.

867/3139

[Warszawa, 4 kwietnia 1643]

ut supra

k. 715 v – 716

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanął Andrzej z Leszna Leszczyński, biskup kamieniecki, opat czerwiński. Zeznał zapis na rzecz Piotra Brandysa, syna Piotra, w wysokości czterech tysięcy pięciuset złotych długu, na wszystkich swoich dobrach. Zobowiązuje się je spłacić na przyszłe święto Narodzin Jana Chrzciciela (24 czerwca). Stanie na wezwanie w sprawie w urzędzie grodzkim krakowskim.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, kanclerza koronnego.

jęz. łac.

868/3140

Warszawa, 15 kwietnia 1643

Feria Quinta post Dominicam Conductus Paschae

k. 716 – 716 v

Nota kancelaryjna o ustanowieniu przez Jakuba Maksymiliana Fredrę, podkomorzego przemyskiego, pełnomocników w osobach Jana Worowskiego i Andrzeja Wiśniowskiego i o wydaniu aktu.

jęz. łac.

869/3141

b. m. i d.

k. 716 v – 720

Król potwierdza, że w kancelarii mniejszej koronnej został oblatowany przez Wojciecha Kiewlicza dokument królewski, wystawiony w Warszawie 12 lutego 1643 roku, podpisany przez króla i Jana Gembickiego, sekretarza wielkiego koronnego i Krzysztofa Zawiszę, pisarza litewskiego. Król, opierając się na postanowieniach Zygmunta Augusta, zawartych w dokumencie wystawionym na sejmie w Warszawie 15 kwietnia 1572, określa w ordynacji rozgraniczenie kompetencji między marszałkami koronnymi i litewskimi odnośnie ich uprawnień i pierwszeństwa¹.

jęz. łac., jęz. pol.

¹ A. Goszczyński, *Działalność polityczna Adama Kazanowskiego (1599-1649)*, [w:] Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego, Prace Historyczne 140, 2013, z. 2 s. 173. J. Seredyka, *Konflikty marszałków koronnych z litewskimi od Unii Lubelskiej do XVIII wieku*, [w:] Świat pogranicza, red. M. Nagielski, A. Rachuba, S. Górczyński, Warszawa 2003, s. 218.

870/3142

Warszawa, 10 maja 1643

Feria Secunda post Festum Inventionis Sanctae Crucis proxima

k. 720 – 721 v

Król potwierdza, że wysłany został Stanisław Szuliński, sekretarz JKM, do chorego duchownego Stanisława Kuklińskiego, syna zmarłego Jana Kuklińskiego pisarza ziemskiego ciechanowskiego. Stanisław Kukliński, przebywający w Warszawie w kamienicy mieszczanina, kuśnierza Stanisława Blusika zeznał ustąpienie z praw do wsi Baby, położonej w ziemi ciechanowskiej, województwie mazowieckim, na rzecz swojej siostry Zofii Kuklińskiej, żony Władysława Nieborskiego, podczaszego ziemi ciechanowskiej.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, kanclerza koronnego.

jęz. łac.

871/3143

Warszawa, 10 maja 1643

Feria Secunda post Festum Inventionis Sanctae Crucis proxima

k. 721 v – 722

Król potwierdza, że wysłany został Stanisław Szuliński, sekretarz JKM, do chorego duchownego Stanisława Kuklińskiego, syna zmarłego Jana Kuklińskiego pisarza ziemskiego ciechanowskiego. Stanisław Kukliński, przebywający w Warszawie w domu mieszczanina, kuśnierza Stanisława Blusika zeznał aprobatę pewnego zeznania, sporządzonego w Warszawie w dniu dzisiejszym.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, kanclerza koronnego.

jęz. łac.

872/3144

Warszawa, 20 maja 1643

Feria Quinta ante Festa Solennia Pentecosten

k. 722 – 723

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii koronnej stanął Hieronim z Radziejowa Radziejowski, syn zmarłego [Stanisława Radziejowskiego], wojewody łęczyckiego, starosta łomżyński, krajczy koronny, dworzanin pokojowy JKM. Zeznał ustąpienie z wsi dziedzicznych, Zastocze i Lubomino, w ziemi zakroczymskiej, powiecie nowomiejskim, na rzecz Krzysztofa na Brochowie Brochowskiego, pisarza ziemskiego zakroczymskiego, zapisem w księgach grodzkich zakroczymskich¹.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, kanclerza koronnego.

jęz. łac.

¹ A. Kersten, *Hieronim Radziejowski. Studium władzy i opozycji*, Warszawa 1988, s. 64.

873/3145

[Warszawa, 20 maja 1643]

ut supra

k. 724 – 724 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii koronnej stanął Jerzy z Tęczyna Ossoliński, kanclerz koronny. Zeznał zapis na rzecz Jakuba Kiełpińskiego sumy trzech tysięcy stu pięćdziesięciu złotych polskich. Sumę tę zapisuje jako dług na wszystkich swoich dobrach. Zobowiązuje się ją spłacić na święto Narodzin Jana Chrzciciela (24 czerwca) 1645 roku, w grodzie warszawskim. Ustalono wadium w sprawie na trzy tysiące złotych polskich. Ossoliński stanie na wezwanie w sprawie w urzędzie grodzkim warszawskim.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, kanclerza koronnego.

jęz. łac.

874/3146

[Warszawa, 20 maja 1643]

ut supra

k. 724 v – 725

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii koronnej stanął Bernard Gujski, podwojewodzi radomski, dworzanin JKM. Zeznał pokwitowanie Jakuba Kiełpińskiego z sumy sześciuset pięćdziesięciu złotych polskich, zapisanych w aktach grodzkich warszawskich (*Feria Sexta ante Festum Sanctissimae et Individuae Trinitatis*)¹.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, kanclerza koronnego.

jęz. łac.

¹ Brak daty rocznej.

875/3147

[Warszawa, 4 czerwca 1643]

Feria Sexta Intra Octavas Sacratissimi Corporis Christi

k. 725 – 726 v

Król potwierdza, że do chorej Jadwigi Poradowskiej, wdowy po Przecławie Zawiszy, wysłany został Piotr Sławiński, sekretarz JKM, by odebrać od niej zeznanie. Poradowska przebywała w kamienicy mieszczanina Łukasza Bussera, rajcy warszawskiego, przy ulicy Świętojańskiej. Zeznała zapis na rzecz Adama, syna Wojciecha (*Albertus*) Zawiszy, trzech tysięcy pięciuset

złotych polskich na połowie dziedzicznej wsi Milanówek (*Milanow*) w powiecie warszawskim, okręgu błońskim, i drugiej połowie wsi, jaka należy do niej tytułem oprawy posagu. Gdyby w przeciągu roku nie doszło do wykupu tej sumy, wówczas Adam Zawisza obejmie ją w posiadanie przez woźnego ziemskiego. Wadium odpowiadają sumie zapisu. Stanie na wezwanie w sprawie w urzędzie grodzkim warszawskim.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, kanclerza koronnego.

jęz. łac.

876/3148

Warszawa, 12 czerwca [1643]

Sabbatho post Octavas Sacratissimi Corporis Christi

k. 727 – 727 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii mniejszej koronnej stanęli Stanisław Osmolski i jego żona Katarzyna Giżanka, a także Karol Montelupi, pocztmistrz JKM. Katarzynie Giżance towarzyszył Mikołaj Sławoszewskie (in. Słaboszewski) jako opiekun. Zeznali zawarcie pewnej umowy w Warszawie, w dniu dzisiejszym, (12 czerwca 1643), która została podpisana przez nich oraz Mikołaja Sławoszewskiego, Kaspra Komorowskiego, Jana Arciszewskiego. Strony potwierdzają tę umowę z inwentarzem we wszystkich punktach. Wadium w sprawie ustalonej na siedem tysięcy złotych polskich. Stana na pierwsze wezwanie w sprawie.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, kanclerza koronnego.

jęz. łac.

877/3149

Warszawa, 19 czerwca [1643]

Sabbatho ante Festum Sancti Joanni Baptistae proximo

k. 728 – 728 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii koronnej stanął plebej Stanisław Sokołowski. Zeznał ustąpienie, za pozwoleniem JKM, wydanym w Warszawie 13 maja 1643 roku, z praw do młyna we wsi Jeziora w starostwie warszawskim na rzecz Jana Jeżewskiego.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, kanclerza koronnego.

jęz. łac.

878/3150

Warszawa, 30 czerwca [1643]

Feria Quarta post Festum Sancti Joannis Baptistae

k. 728 v

Nota kancelaryjna o ustanowieniu przez Jerzego Ossolińskiego, kanclerza koronnego pełnomocników w osobach Daniela Żydkiwicza, pisarza grodzkiego lubelskiego, Jana Maszkowskiego, Stanisława Kazimierza Bieniewskiego, Krzysztofa Rudnickiego, Jana Sikorskiego i o wydaniu odpowiedniego aktu.

jęz. łac.

879/3151

Warszawa, 3 lipca [1643]

Sabbatho post Festum Visitationis Beatissimae Mariae Virginis

k. 728 v – 729

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii koronnej stanął Jerzy z Tęczyna Ossoliński, kanclerz koronny. Zeznał pokwitowanie Adama z Kazanowa Kazanowskiego, marszałka nadwornego koronnego z sumy dwudziestu tysięcy złotych polskich, które ten zapisał mu w

aktach kancelarii koronnej 27 czerwca (*Feria Quinta post Festum Sancti Joanni Baptistae*) 1641 roku.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, kanclerza koronnego.

jęz. łac.

880/3152

Warszawa, 7 lipca [1643]

Feria Quarta ante Festum Sanctae Margarethae Virginis

k. 729 – 730

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii koronnej stanęli małżonkowie Szymon Białecki i Zuzanna Karasiówna. Zeznali, że podążając za konstytucją z 1641 o fundacji konwentu zakonu kamedułów we wsi Polków¹, nadają im łan ziemi z czterema kmieciami w tejże wsi, położonej w starostwie warszawskim, który to łan należy do wójtostwa Nowej Warszawy. Dają im też młyn położony w borach królewskich pod Warszawą.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, kanclerza koronnego.

jęz. łac.

¹ *Volumina Legum*, ed. J. Ohryzko, Petersburg 1859, t. IV, s. 10, Konstytucja *Fundacya Oycow Kamaldulow*. Polków, in. Polików to dzisiejszy Żoliborz.

881/3153

[Warszawa, 7 lipca 1643]

ut supra

k. 730 – 731 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii koronnej stanął Stanisław Wessel, syn zmarłego Jana. Zeznał ustąpienie ze swoich dóbr dziedzicznych, wsi Poczermino (*Poczernino*) i Strachówko (*Strachowka*), położonych w ziemi oraz powiecie ciechanowskim¹, na rzecz Wojciecha (*Albertus*) Wessela, starosty różańskiego, dworzanina JKM.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, kanclerza koronnego.

jęz. łac.

¹ W rzeczywistości obie te miejscowości położone były w powiecie sąchockim. *Atlas historyczny Polski. Mazowsze w drugiej połowie XVI wieku*. część 2. pod red. W. Pałuckiego, Wrocław 1973, s. 205,221.

882/3154

Warszawa, 29 lipca 1643

Feria Quinta post Festum Sanctae Annae proxima

k. 732 – 732 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii koronnej stanął Jerzy Ossoliński, kanclerz koronny. Zeznał ustanowienie pełnomocników w osobach Gabriela Goskowskiego, Pawła Rościeskiego, Krzysztofa Rudnickiego, Szymona Reklewskiego, i Jerzego Kraicza.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, kanclerza koronnego.

jęz. łac.

883/3155

Warszawa, 30 lipca 1643

Feria Sexta post Festum Sanctae Annae proxima

k. 732 v – 733 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii koronnej stanęli Jerzy Ossoliński, kanclerz koronny z jednej strony i Jan Nowodworski z drugiej strony. Zeznali zawarcie pewnej umowy w Warszawie w dniu 30 lipca. Wadium ustalono na sześćdziesiąt cztery tysiące złotych

polskich. Potwierdzają tę umowę we wszystkich jej punktach. Staną na wezwanie w sprawie w urzędzie grodzkim warszawskim.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, kanclerza koronnego.

jęz. łac.

884/3156

Warszawa, [30 lipca 1643]

ut supra

k. 733 v – 734

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii koronnej stanął Jerzy Ossoliński, kanclerz koronny. Zeznał zapis na wszystkich swoich dobrach pięćdziesięciu czterech tysięcy dwustu złotych na rzecz Jana Nowodworskiego. Zobowiązuje się spłacić tę sumę na Zielone Świątki (4 czerwca) 1645 roku w urzędzie grodzkim warszawskim.

Relacja *eiusdem* - Jerzego Ossolińskiego, kanclerza koronnego.

jęz. łac.

885/3157

Warszawa, 30 lipca 1643

Feria Sexta post Festum Sanctae Annae

k. 734 – 735 v

Król potwierdza, że przed aktami kancelarii koronnej stanął Wojciech (*Albertus*) Skierkowski, syn zmarłego Jana z województwa mazowieckiego, powiatu ciechanowskiego. Zeznał ustąpienie ze swoich dóbr dziedzicznych Skierki i Kobyli Ostrów, w powiecie ciechanowskim¹, województwie mazowieckim, na rzecz swojego stryja, Jana Skierkowskiego.

Relacja Jerzego Ossolińskiego, kanclerza koronnego.

jęz. łac.

¹ W rzeczywistości Skierki położone były w powiecie przasnyskim. Atlas *historyczny Polski. Mazowsze w drugiej połowie XVI wieku*. część 2. pod red. W. Pałuckiego, Wrocław 1973, s. 217.

Koniec wpisów